

PROTOKÓŁ Nr 69
obrad LXIX zwyczajnej Sesji Rady Miasta Częstochowy
odbytej w dniu 17 listopada 2022 roku
w sali sesyjnej Urzędu Miasta Częstochowy,
przy ul. Śląskiej 11/13
pod przewodnictwem Przewodniczącego
Rady Miasta Częstochowy Zbigniew Niesmacznego.

Czas trwania obrad: od godz. 12⁰⁰ do godz. 17³⁰.

Ad. pkt 1.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny dokonał otwarcia LXIX zwyczajnej Sesji Rady Miasta, powitał przybyłych gości, na podstawie listy obecności stwierdził prawomocność obrad i przystąpił do realizacji porządku obrad.

Lista obecności Radnych stanowi *załącznik nr 1 do protokołu*.

Porządek obrad LXIX Sesji Rady Miasta Częstochowy stanowi *załącznik nr 2 do protokołu*.

Ad. pkt 2.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny powołał na Sekretarzy obrad LXIX sesji Radnych: Tomasza Blukacza i Artura Gawrońskiego.

Ad. pkt 3.

Zmiany w porządku obrad.

Zmian do porządku obrad nie zgłoszono.

Ad. pkt 4.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny zwrócił się do Radnych z pytaniem, czy mają uwagi do protokołu z obrad LXVI i LXVII sesji Rady Miasta.

Uwag do protokołów nie zgłoszono.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie protokół z obrad LXVI sesji Rady Miasta.

Rada Miasta Częstochowy przy 19 głosach za, braku głosów przeciwnych i 2 głosach wstrzymujących się

przyjęła protokół z obrad LXVI sesji Rady Miasta Częstochowy.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie protokół z obrad LXVII sesji Rady Miasta.

Rada Miasta Częstochowy przy 20 głosach za, braku głosów przeciwnych i 2 głosach wstrzymujących się
przyjęła protokół z obrad LXVII sesji Rady Miasta Częstochowy.

Ad. pkt 5

Informacja bieżąca Prezydenta Miasta Częstochowy za okres od 26 października do 16 listopada 2022 r

Głos w tym punkcie zabrali: Prezydent Miasta Częstochowy Krzysztof Matyjaszczyk (3 razy), Radny Jacek Krawczyk, Radny Tomasz Tyl (2 razy), Radny Sebastian Trzeszkowski (2 razy), Radny Ryszard Szczuka (2 razy), Radny Piotr Wrona (2 razy), Radny Artur Gawroński (2 razy), Radny Andrzej Sowa, Radna Iwona Zbrojkiewicz, Radna Katarzyna Jastrzębska (2 razy), Radna Małgorzata Iżyńska (2 razy), Radny Konrad Jarzyński, Radna Monika Pohorecka (2 razy), Radny Łukasz Banaś (2 razy), Radny Łukasz Kot, Radny Paweł Ruksza (2 razy), Radny Michał Lewandowski.

Ad pkt.6

Informacja bieżąca Przewodniczącego Rady Miasta Częstochowy za okres od 26 października do 15 listopada 2022 r. – załącznik nr 3 do protokołu.

W tym punkcie głos zabrali: Radna Ewa Lewandowska, Radna Monika Pohorecka, Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny (3 razy), Radny Paweł Ruksza, Radny Artur Gawroński, Radny Łukasz Banaś.

Ad pkt.7

Wystąpienia zaproszonych gości.

Żaden z zaproszonych gości nie zabrał głosu w tym punkcie.

Ad pkt.8

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poprosił o zgłaszanie kandydatur do Komisji Uchwał i Wniosków.

Radny Dariusz Kapinos w imieniu Klubu Radnych Lewicy zgłosił kandydaturę Radnego Tomasza Blukacza.

Radna Barbara Gieron w imieniu Klubu Radnych Koalicji Obywatelskiej zgłosiła kandydaturę Radnego Łukasza Banasia.

Radni wyrazili zgodę na udział w Komisji Uchwał i Wniosków.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie następujący skład Komisji Uchwał i Wniosków: Radny Tomasz Blukacz i Radny Łukasz Banaś.

*Rada Miasta Częstochowy przy 24 głosach za, braku głosów przeciwnych i 3 głosach wstrzymujących się **przyjęła** ww. skład Komisji Uchwał i Wniosków.*

Ad. Pkt. 9.

Prezentacja projektu budżetu miasta Częstochowy na rok 2023.

W tym punkcie głos zabrali: Prezydent Miasta Częstochowy Krzysztof Matyjaszczyk, Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny (4 razy), Radny Paweł Ruksza (2 razy), Radny Michał Lewandowski, Radna Małgorzata Iżyńska, Radny Dariusz Kapinos, Radny Artur Gawroński (2 razy), Radna Beata Struzik, Radny Łukasz Banaś, Radny Piotr Wrona.

Ad. Pkt. 10.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poprosił o przygotowanie projektu uchwały w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Częstochowy na lata 2022-2038. **(BR.1.LXIX.22)** - załącznik nr 4 do protokołu.

Autopoprawka - załącznik nr 5 do protokołu.

Opinia Komisji Infrastruktury - załącznik nr 6 do protokołu.

Opinia Komisji Skarbu - załącznik nr 7 do protokołu.

Brak głosów w dyskusji.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie projekt uchwały na druku BR.1.LXIX.22.

*Rada Miasta Częstochowy przy 19 głosach za, braku głosów przeciwnych i 7 głosach wstrzymujących się **przyjęła** uchwałę w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Częstochowy na lata 2022-2038.*

Ad. Pkt. 11.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poprosił o przygotowanie projektu uchwały w sprawie zmian w budżecie miasta Częstochowy na rok 2022 (**BR.2.LXIX.22**) - załącznik nr 8 do protokołu.

Opinia Komisji Infrastruktury - załącznik nr 6 do protokołu.

Opinia Komisji Skarbu - załącznik nr 7 do protokołu.

Brak głosów w dyskusji.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie projekt uchwały na druku BR.2.LXIX.22.

*Rada Miasta Częstochowy przy 19 głosach za, braku głosów przeciwnych i 8 głosach wstrzymujących się **przyjęła** uchwałę w sprawie zmian w budżecie miasta Częstochowy na rok 2022.*

Ad pkt.12

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poprosił o przygotowanie projektu uchwały w sprawie wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego. (**BR.3.LXIX.22**) - załącznik nr 9 do protokołu.

Opinia Komisji Infrastruktury - załącznik nr 6 do protokołu

Głos w dyskusji nad ww. projektem uchwały zabrali: Radny Artur Gawroński, Radny Paweł Ruksza, Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny (3 razy), Zastępca Prezydenta Miasta Ryszard Stefaniak (2 razy), Radny Konrad Jarzyński, Radny Tomasz Tyl, Radna Monika Pohorecka.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie projekt uchwały na druku BR.3.LXIX.22.

*Rada Miasta Częstochowy przy 27 głosach za, braku głosów przeciwnych i braku głosów wstrzymujących się **przyjęła** uchwałę w sprawie wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego.*

Ad pkt.13.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poprosił o przygotowanie projektu uchwały w sprawie zmiany uchwały Rady Miasta Częstochowy w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych i środków finansowych przeznaczonych na ich realizację w 2022 roku. (**BR.4.LXIX.22**) - załącznik nr 10 do protokołu.

Opinia Komisji Zdrowia i Pomocy Społecznej - załącznik nr 11 do protokołu

Brak głosów w dyskusji.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie projekt uchwały na druku BR.4.LXIX.22.

*Rada Miasta Częstochowy przy 27 głosach za, braku głosów przeciwnych i braku głosów wstrzymujących się **przyjęła** uchwałę w sprawie zmiany uchwały Rady Miasta Częstochowy w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych i środków finansowych przeznaczonych na ich realizację w 2022 roku.*

Ad pkt.14

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poprosił o przygotowanie projektu uchwały w sprawie zwiększenia wysokości środków finansowych na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego funkcjonujących na terenie miasta Częstochowy. **(BR.5.LXIX.22)** - załącznik nr 12 do protokołu.

Opinia Komisji Zdrowia i Pomocy Społecznej - załącznik nr 11 do protokołu

Brak głosów w dyskusji.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie projekt uchwały na druku BR.5.LXIX.22.

*Rada Miasta Częstochowy przy 28 głosach za, braku głosów przeciwnych i braku głosów wstrzymujących się **przyjęła** uchwałę w sprawie zwiększenia wysokości środków finansowych na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego funkcjonujących na terenie miasta Częstochowy.*

Ad pkt.15.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poprosił o przygotowanie projektu uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miasto Częstochowa, położonej w Częstochowie przy ul. prof. Stanisława Kontkiewicza. **(BR.6.LXIX.22)** - załącznik nr 13 do protokołu.

Opinia Komisji Infrastruktury - załącznik nr 6 do protokołu.

Opinia Komisji Skarbu - załącznik nr 7 do protokołu.

Opinia Komisji Rozwoju Regionalnego i Gospodarki - załącznik nr 14 do protokołu.

Brak głosów w dyskusji.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie projekt uchwały na druku BR.6.LXIX.22.

*Rada Miasta Częstochowy przy 23 głosach za, braku głosów przeciwnych i 4 głosach wstrzymujących się **przyjęła** uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miasto Częstochowa, położonej w Częstochowie przy ul. prof. Stanisława Kontkiewicza.*

Ad pkt.16

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poprosił o przygotowanie projektu uchwały w sprawie określenia kryteriów w postępowaniu rekrutacyjnym do klas pierwszych publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Miasto Częstochowa (**BR.8.LXIX.22**) - załącznik nr 15 do protokołu.

Opinia Komisji Edukacji - załącznik nr 16 do protokołu.

Głos w dyskusji nad ww. projektem uchwały zabrali: Radny Dariusz Kapinos – zgłosił poprawkę do projektu uchwały (2 razy) - załącznik nr 17 do protokołu. , Radny Piotr Wrona, Radny Paweł Ruksza, Radny Artur Gawroński.

Radny Tomasz Blukacz w imieniu Komisji Uchwał i Wniosków przedstawił poprawkę Komisji Edukacji.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie poprawkę Komisji Edukacji.

*Rada Miasta Częstochowy przy 1 głosie za, 26 głosach przeciwnych i braku głosów wstrzymujących się **odrzuciła ww. poprawkę.***

Radny Tomasz Blukacz w imieniu Komisji Uchwał i Wniosków przedstawił poprawkę Radnego Dariusza Kapinosa.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie poprawkę radnego Dariusza Kapinosa.

*Rada Miasta Częstochowy przy 27 głosach za, braku głosów przeciwnych i braku głosów wstrzymujących się **przyjęła** ww. poprawkę.*

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie projekt uchwały na druku BR.8.LXIX.22 wraz z poprawką.

*Rada Miasta Częstochowy przy 28 głosach za, braku głosów przeciwnych i braku głosów wstrzymujących się **przyjęła** uchwałę w sprawie określenia kryteriów w postępowaniu rekrutacyjnym do klas pierwszych publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Miasto Częstochowa.*

Ad. Pkt. 18

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poprosił o przygotowanie projektu uchwały w sprawie określenia kryteriów wraz z liczbą punktów oraz dokumentów niezbędnych do ich potwierdzenia w postępowaniu rekrutacyjnym do publicznych przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasto Częstochowa. **(BR.9.LXIX.22)**- załącznik nr 18 do protokołu.

Opinia Komisji Edukacji - załącznik nr 16 do protokołu.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie poprawkę Komisji Edukacji.

*Rada Miasta Częstochowy przy 1 głosie za, 27 głosach przeciwnych i braku głosów wstrzymujących się **odrzuca ww. poprawkę.***

Radny Tomasz Blukacz w imieniu Komisji Uchwał i Wniosków przedstawił poprawkę radnego Dariusza Kapinosa - załącznik nr 19 do protokołu.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie poprawkę radnego Dariusza Kapinosa.

*Rada Miasta Częstochowy przy 28 głosach za, braku głosów przeciwnych i braku głosów wstrzymujących się **przyjęła** ww. poprawkę.*

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie projekt uchwały na druku BR.9.LXIX.22 wraz z poprawką.

*Rada Miasta Częstochowy przy 28 głosach za, braku głosów przeciwnych i braku głosów wstrzymujących się **przyjęła** uchwałę w sprawie określenia kryteriów wraz z liczbą punktów oraz dokumentów niezbędnych do ich potwierdzenia w postępowaniu rekrutacyjnym do publicznych przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasto Częstochowa.*

Ad. Pkt. 18

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poprosił o przygotowanie projektu uchwały w sprawie

zatwierdzenia programu naprawczego samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej Miejskiego Szpitala Zespołonego z siedzibą przy ul. Mirowskiej 15 w Częstochowie (**BR.10.LXIX.22**) - załącznik nr 20 do protokołu.

Opinia Komisji Zdrowia i Pomocy Społecznej - załącznik nr 11 do protokołu.

Głos w dyskusji nad ww. projektem uchwały zabrała Radna Monika Pohorecka.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie projekt uchwały na druku BR.10.LXIX.22.

*Rada Miasta Częstochowy przy 18 głosach za, 2 głosach przeciwnych i 5 głosach wstrzymujących się **przyjęła** uchwałę w sprawie zatwierdzenia programu naprawczego samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej Miejskiego Szpitala Zespołonego z siedzibą przy ul. Mirowskiej 15 w Częstochowie.*

Ad. Pkt. 19

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poprosił o przygotowanie projektu uchwały w sprawie zmiany uchwały Rady Miasta Częstochowy w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych. (**BR.11.LXIX.22**) - załącznik nr 21 do protokołu.

Opinia Komisji Zdrowia i Pomocy Społecznej - załącznik nr 11 do protokołu.

Brak głosów w dyskusji.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie projekt uchwały na druku BR.11.LXIX.22.

*Rada Miasta Częstochowy przy 17 głosach za, braku głosów przeciwnych i 8 głosach wstrzymującym się **przyjęła** uchwałę w sprawie zmiany uchwały Rady Miasta Częstochowy w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych.*

Ad. Pkt. 20

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poprosił o przygotowanie projektu uchwały w sprawie likwidacji Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu rodzinnego z siedzibą w Częstochowie przy ul. Artura Oppmana Or-Ota 9 (**BR.12.LXIX.22**) - załącznik nr 22 do protokołu.

Opinia Komisji Zdrowia i Pomocy Społecznej - załącznik nr 11 do protokołu.

Brak głosów w dyskusji.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie projekt uchwały na druku BR.12.LXIX.22.

*Rada Miasta Częstochowy przy 20 głosach za, 1 głosie przeciwnym i 6 głosach wstrzymujących się **przyjęła** uchwałę w sprawie likwidacji Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu rodzinnego z siedzibą w Częstochowie przy ul. Artura Oppmana Or-Ota 9.*

Ad. Pkt. 21

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poprosił o przygotowanie projektu uchwały w sprawie zmiany uchwały w sprawie nadania statutu Częstochowskiemu Centrum Świadczeń. **(BR.13.LXIX.22)** - załącznik nr 23 do protokołu.

Opinia Komisji Zdrowia i Pomocy Społecznej - załącznik nr 11 do protokołu.

Brak głosów w dyskusji.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie projekt uchwały na druku BR.13.LXIX.22.

*Rada Miasta Częstochowy przy 25 głosach za, braku głosów przeciwnych i 1 głosie wstrzymującym się **przyjęła** uchwałę w sprawie zmiany uchwały w sprawie nadania statutu Częstochowskiemu Centrum Świadczeń.*

Ad. Pkt. 22

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poprosił o przygotowanie projektu uchwały w sprawie przyjęcia Rocznej umowy współpracy Miasta Częstochowy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 rok **(BR.14.LXIX.22)** - załącznik nr 24 do protokołu.

Opinia Komisji Zdrowia i Pomocy Społecznej - załącznik nr 11 do protokołu.

Głos w dyskusji nad ww. projektem uchwały zabrał Radny Paweł Ruksza.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie projekt uchwały na druku BR.14.LXIX.22.

*Rada Miasta Częstochowy przy 24 głosach za, 1 głosie przeciwnym i 3 głosach wstrzymujących się **przyjęła***

uchwałę w sprawie przyjęcia Roczno programu współpracy Miasta Częstochowy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 rok.

Ad. Pkt. 23

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poprosił o przygotowanie projektu uchwały w sprawie przeciwdziałania zjawiskom dyskryminacji na terenie miasta Częstochowy. **(BR.15.LXIX.22)** - załącznik nr 25 do protokołu.

Opinia Komisji Zdrowia i Pomocy Społecznej - załącznik nr 11 do protokołu.

Głos w dyskusji nad ww. projektem uchwały zabrali: Radny Paweł Ruksza (2 razy), Radna Beata Struzik, Radna Jolanta Urbańska (2 razy), Radny Artur Gawroński, Radny Konrad Jarzyński (2 razy), Radna Katarzyna Jastrzębska, Zastępca Prezydenta Miasta Ryszard Stefaniak, Radna Monika Pohorecka.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie projekt uchwały na druku BR.15.LXIX.22.

*Rada Miasta Częstochowy przy 20 głosach za, braku głosów przeciwnych i 8 głosach wstrzymujących się **przyjęła** uchwałę w sprawie przeciwdziałania zjawiskom dyskryminacji na terenie miasta Częstochowy.*

Ad. Pkt. 24

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poprosił o przygotowanie projektu uchwały w sprawie ogłoszenia zamiaru połączenia Filii nr 24 z Filią nr 15 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów. **(BR.16.LXIX.22)** - załącznik nr 26 do protokołu.

Opinia Komisji Kultury, Sportu i Turystyki - załącznik nr 27 do protokołu.

Brak głosów w dyskusji.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie projekt uchwały na druku BR.16.LXIX.22.

*Rada Miasta Częstochowy przy 20 głosach za, 3 głosach przeciwnych i 5 głosach wstrzymujących się **przyjęła** uchwałę w sprawie ogłoszenia zamiaru połączenia Filii nr 24 z Filią nr 15 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr.*

Władysława Biegańskiego w Częstochowie w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów.

Ad. Pkt. 25

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poprosił o przygotowanie projektu uchwały w sprawie ogłoszenia zamiaru połączenia Filii nr 23 z Filią nr 10 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów. **(BR.17.LXIX.22)** - załącznik nr 28 do protokołu.

Opinia Komisji Kultury, Sportu i Turystyki - załącznik nr 27 do protokołu.

Brak głosów w dyskusji.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie projekt uchwały na druku BR.17.LXIX.22.

*Rada Miasta Częstochowy przy 20 głosach za, 4 głosach przeciwnych i 4 głosach wstrzymujących się **przyjęła** uchwałę w sprawie ogłoszenia zamiaru połączenia Filii nr 23 z Filią nr 10 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów.*

Ad. Pkt. 26

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poprosił o przygotowanie projektu uchwały w sprawie ogłoszenia zamiaru połączenia Filii nr 16 z Filią nr 18 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów. **(BR.18.LXIX.22)** - załącznik nr 29 do protokołu.

Opinia Komisji Kultury, Sportu i Turystyki - załącznik nr 27 do protokołu.

Głos w dyskusji nad ww. projektem uchwały zabrał Radny Paweł Ruksza.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie projekt uchwały na druku BR.18.LXIX.22.

*Rada Miasta Częstochowy przy 20 głosach za, 4 głosach przeciwnych i 4 głosach wstrzymujących się **przyjęła***

uchwałę w sprawie ogłoszenia zamiaru połączenia Filii nr 16 z Filią nr 18 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów.

Ad. Pkt. 27

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poprosił o przygotowanie projektu stanowiska Rady Miasta Częstochowy w sprawie haniebnej wypowiedzi Prezesa Prawa i Sprawiedliwości Jarosława Kaczyńskiego. **(BR.7.LXIX.22)** - załącznik nr 30 do protokołu.

Głos w dyskusji nad ww. projektem uchwały zabrali: Radna Małgorzata Iżyńska (2 razy), Radny Łukasz Banaś (2 razy), Radny Piotr Wrona, Radna Monika Pohorecka, Radny Artur Gawroński, Radna Jolanta Urbańska – zgłosiła poprawkę do projektu stanowiska - załącznik nr 31 do protokołu. (2 razy), Zastępca Prezydenta Miasta Ryszard Stefaniak, mieszkaniec miasta Częstochowy, Radny Tomasz Blukacz.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie poprawkę Radnej Jolanty Urbańskiej.

Rada Miasta Częstochowy przy 5 głosach za, 15 głosach przeciwnych i braku głosów wstrzymujących się odrzuciła ww. wniosek.

Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny poddał pod głosowanie projekt uchwały na druku BR.7.LXIX.22.

*Rada Miasta Częstochowy przy 17 głosach za, braku głosów przeciwnych i braku głosów wstrzymujących się **przyjęła** stanowiska w sprawie haniebnej wypowiedzi Prezesa Prawa i Sprawiedliwości Jarosława Kaczyńskiego.*

Ad. Pkt. 28

Wolne wnioski i oświadczenia radnych, Prezydenta i inne zgłoszone do porządku obrad.

Głos w tym punkcie zabrali: Radna Małgorzata Iżyńska, Radna Krystyna Stefańska, Przewodniczący Rady Miasta Zbigniew Niesmaczny (2 razy), Radna Iwona Zbrojkiewicz, mieszkaniec miasta Częstochowy.

Wykaz głosowań stanowi załącznik nr 32 do protokołu.

Dyskusja na płycie CD stanowi załącznik nr 33 do protokołu.

Ad. Pkt. 29

W związku z wyczerpaniem porządku obrad Wiceprzewodniczący Rady Miasta Łukasz Kot zamknął obrady LXIX zwyczajnej Sesji Rady Miasta.

***Przewodniczący
Rady Miasta Częstochowy
(-) Zbigniew Niesmaczny***

Protokołowała:

(-) Joanna Rekwirewicz

Rada Miasta Częstochowy - Radni - Sesja Sesja w dniu 17 listopada 2022

12:01

Banaś Łukasz (obecny)
Gawroński Artur (obecny)
Gieroń Barbara (obecny)
Iżyńska Małgorzata (obecny)
Jarzyński Konrad (obecny)
Jastrzębska Katarzyna (obecny)
Kaliszewski Piotr (obecny)
Kot Łukasz (obecny)
Krawczyk Jacek (obecny)
Lewandowska Ewa (obecny)
Lewandowski Michał (obecny)
Majer Dorota (obecny)
Niesmaczny Zbigniew (obecny)
Pawłowska Agata (obecny)
Pohorecka Monika (obecny)
Ruksza Paweł (obecny)
Skrzypczyńska Emilia (obecny)
Sowa Andrzej (obecny)
Stefańska Krystyna (obecny)
Szczuka Ryszard (obecny)
Trzeszkowski Sebastian (obecny)
Tyl Tomasz (obecny)
Urbańska Jolanta (obecny)
Wrona Piotr (obecny)
Zbrojkiewicz Iwona (obecny)

12: 10

Blukacz Tomasz (obecny)
Kapinos Dariusz (obecny)
Struzik Beata (obecny)

Częstochowa, 10 listopada 2022 r.

Załącznik nr 2 do protokołu

Przewodniczący
Rady Miasta Częstochowy
Zbigniew Niesmaczny

BR.0002.LXIX.2022

Pan/i

Na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jt. Dz. U. z 2022 r., poz. 559 ze zm.) **zwołuję** na dzień **17 listopada (czwartek) 2022 roku o godz. 12⁰⁰** w sali sesyjnej Urzędu Miasta Częstochowy ul. Śląska 11/13 w Częstochowie **LXIX zwyczajną Sesję Rady Miasta Częstochowy**, z następującym porządkiem obrad:

1. Otwarcie sesji i stwierdzenie jej prawomocności.
2. Powołanie sekretarza obrad.
3. Zmiany w porządku obrad.
4. Przyjęcie protokołu z obrad LXVI i LXVII sesji Rady Miasta Częstochowy.
5. Informacja bieżąca Prezydenta Miasta Częstochowy.
6. Informacja bieżąca Przewodniczącego Rady Miasta Częstochowy.
7. Wystąpienia zaproszonych gości.
8. Powołanie Komisji Uchwał i Wniosków.
9. Prezentacja projektu budżetu miasta Częstochowy na rok 2023.
10. Podjęcie uchwały w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Częstochowy na lata 2022-2038. **(BR.1.LXIX.22)**
11. Podjęcie uchwały w sprawie zmian w budżecie miasta Częstochowy na rok 2022. **(BR.2.LXIX.22)**
12. Podjęcie uchwały w sprawie wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego. **(BR.3.LXIX.22)**
13. Podjęcie uchwały w sprawie zmiany uchwały Rady Miasta Częstochowy w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych i środków finansowych przeznaczonych na ich realizację w 2022 roku. **(BR.4.LXIX.22)**

RADA MIASTA CZĘSTOCHOWY

14. Podjęcie uchwały w sprawie zwiększenia wysokości środków finansowych na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego funkcjonujących na terenie miasta Częstochowy. **(BR.5.LXIX.22)**
15. Podjęcie uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miasto Częstochowa, położonej w Częstochowie przy ul. prof. Stanisława Kontkiewicza. **(BR.6.LXIX.22)**
16. Podjęcie uchwały w sprawie określenia kryteriów w postępowaniu rekrutacyjnym do klas pierwszych publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Miasto Częstochowa. **(BR.8.LXIX.22)**
17. Podjęcie uchwały w sprawie określenia kryteriów wraz z liczbą punktów oraz dokumentów niezbędnych do ich potwierdzenia w postępowaniu rekrutacyjnym do publicznych przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasto Częstochowa. **(BR.9.LXIX.22)**
18. Podjęcie uchwały w sprawie zatwierdzenia programu naprawczego samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej Miejskiego Szpitala Zespołonego z siedzibą przy ul. Mirowskiej 15 w Częstochowie. **(BR.10.LXIX.22)**
19. Podjęcie uchwały w sprawie zmiany uchwały Rady Miasta Częstochowy w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych. **(BR.11.LXIX.22)**
20. Podjęcie uchwały w sprawie likwidacji Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu rodzinnego z siedzibą w Częstochowie przy ul. Artura Oppmana Or-Ota 9. **(BR.12.LXIX.22)**
21. Podjęcie uchwały w sprawie zmiany uchwały w sprawie nadania statutu Częstochowskiemu Centrum Świadczeń. **(BR.13.LXIX.22)**
22. Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Roczego programu współpracy Miasta Częstochowy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 rok. **(BR.14.LXIX.22)**
23. Podjęcie uchwały w sprawie przeciwdziałania zjawiskom dyskryminacji na terenie miasta Częstochowy. **(BR.15.LXIX.22)**
24. Podjęcie uchwały w sprawie ogłoszenia zamiaru połączenia Filii nr 24 z Filią nr 15 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów. **(BR.16.LXIX.22)**
25. Podjęcie uchwały w sprawie ogłoszenia zamiaru połączenia Filii nr 23 z Filią nr 10 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów. **(BR.17.LXIX.22)**
26. Podjęcie uchwały w sprawie ogłoszenia zamiaru połączenia Filii nr 16 z Filią nr 18 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz dokonania zmiany w statucie Biblioteki

Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów. **(BR.18.LXIX.22)**

27. Przyjęcie stanowiska Rady Miasta Częstochowy w sprawie haniebnej wypowiedzi Prezesa Prawa i Sprawiedliwości Jarosława Kaczyńskiego. **(BR.7.LXIX.22)**

28. Wolne wnioski i oświadczenia radnych, Prezydenta i inne zgłoszone do porządku obrad.

29. Zamknięcie obrad LXIX Sesji Rady Miasta Częstochowy.

Przewodniczący

Rady Miasta Częstochowy

(-) Zbigniew Niesmaczny

Załącznik nr 3 do protokołu

Informacja bieżąca Przewodniczącego Rady Miasta Częstochowy

za okres od 26 października – 15 listopada 2022 r.

Przewodniczący Rady wraz z Wiceprzewodniczącymi reprezentował Radę Miasta podczas następujących spotkań:

5 listopada

- 43. Ogólnopolski Konkurs Poetycki im. Haliny Poświatowskiej – udział Wiceprzewodniczącej Jolanty Urbańskiej.

7 listopada

- Uroczystość nadania tytułu Doktora Honoris Causa Politechniki Częstochowskiej Prof.dr.hab. Pawłowi Kuleszy. – udział Wiceprzewodniczącej Jolanty Urbańskiej.

9 listopada

- 84. rocznica Nocy Kryształowej organizowane przez Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów – udział Wiceprzewodniczącej Jolanty Urbańskiej.

10 listopada

- Częstochowskie Urodziny Niepodległej – udział Przewodniczącego Zbigniewa Niesmacznego oraz Wiceprzewodniczącej Jolanty Urbańskiej.
- Uroczyste złożenie kwiatów na Masowych Grobach na ulicy Kawiej- udział Wiceprzewodniczącej Jolanty Urbańskiej.

11 listopada

- Częstochowskie Urodziny Niepodległej – m.in. uroczyste złożenie kwiatów przed Grobem Nieznanego Żołnierza oraz pomnikiem bł. Ks. Jerzego Popiełuszki. - udział Przewodniczącego Zbigniewa Niesmacznego oraz Wiceprzewodniczącego Łukasza Kota.

*(-) Zbigniew Niesmaczny
Przewodniczący
Rady Miasta Częstochowy*

Załącznik nr 4 do protokołu

UCHWAŁA Nr
RADY MIASTA CZĘSTOCHOWY
z dnia

w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Częstochowy na lata 2022-2038

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jt. Dz. U. z 2022 r., poz. 559 z późn. zm.), art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (jt. Dz. U. z 2022 r., poz. 1526), art. 226, 227, 228, 230, 231, 232 i art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (jt. Dz. U. z 2022 r., poz. 1634 z późn. zm.) w związku z art. 9 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 2500 z późn. zm.), art. 9 ustawy z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r., poz. 1927 z późn. zm.), art. 15 zob ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (jt. Dz. U. z 2021 r. poz. 2095 z późn. zm.), w związku z § 2 i § 3 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego (jt. Dz. U. z 2021 r., poz. 83) oraz Uchwałą Nr 730.LIII.2021 Rady Miasta Częstochowy z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Częstochowy na lata 2022-2038 (z późn. zm.)

Rada Miasta Częstochowy uchwala:

§ 1. Wprowadzić następujące zmiany do Uchwały Nr 730.LIII.2021 Rady Miasta Częstochowy z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Częstochowy na lata 2022-2038 (z późn. zm.):

- 1) w załączniku nr 1 dokonuje się zmian zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały,
- 2) w załączniku nr 2 dokonuje się zmian zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszej uchwały,
- 3) w załączniku nr 3 dokonuje się zmian zgodnie z załącznikiem nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Częstochowy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wieloletnia prognoza finansowa jednostki samorządu terytorialnego ¹⁾

Ustalona na lata 2022–2025 relacja z art. 243 (poz. 8.3, 8.3.1, 8.4 i 8.4.1) została obliczona według średniej 7-letniej

Załącznik nr 1
do Uchwały nr ...Rady Miasta Częstochowy
z dnia ...r.

Wyszczególnienie	Dochody ogółem ^x	z tego:										
		Dochody bieżące ^x	z tego:						Dochody majątkowe ^x	w tym:		
			dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych	z subwencji ogólnej	z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące ^x 3)	pozostałe dochody bieżące ⁴⁾	w tym:		ze sprzedaży majątku ^x	z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje	
								z podatku od nieruchomości				
Lp	1	1.1	1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.4	1.1.5	1.1.5.1	1.2	1.2.1	1.2.2	
2022	A	1 739 231 325,00	1 545 565 389,00	352 738 446,00	24 098 318,00	392 761 178,00	350 844 560,00	425 122 887,00	173 800 000,00	193 665 936,00	10 336 309,00	179 709 627,00
	B	1 294 162,00	1 289 746,00	0,00	0,00	0,00	15 663,00	1 274 083,00	0,00	4 416,00	4 416,00	0,00
	C	1 737 937 163,00	1 544 275 643,00	352 738 446,00	24 098 318,00	392 761 178,00	350 828 897,00	423 848 804,00	173 800 000,00	193 661 520,00	10 331 893,00	179 709 627,00
2023	A	1 461 656 893,00	1 300 414 208,00	322 955 207,00	25 206 841,00	404 451 294,00	142 618 452,00	405 182 414,00	177 424 000,00	161 242 685,00	7 137 023,00	151 305 662,00
	B	2 585,00	2 585,00	0,00	0,00	0,00	2 585,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 461 654 308,00	1 300 411 623,00	322 955 207,00	25 206 841,00	404 451 294,00	142 615 867,00	405 182 414,00	177 424 000,00	161 242 685,00	7 137 023,00	151 305 662,00
2024	A	1 373 937 755,00	1 337 179 933,00	337 811 147,00	26 366 355,00	414 165 054,00	142 521 787,00	416 315 590,00	182 746 720,00	36 757 822,00	6 075 950,00	27 981 872,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	C	1 373 937 755,00	1 337 179 933,00	337 811 147,00	26 366 355,00	414 165 054,00	142 521 787,00	416 315 590,00	182 746 720,00	36 757 822,00	6 075 950,00	27 981 872,00
2025	A	1 396 471 463,00	1 390 217 813,00	353 350 459,00	27 579 208,00	433 216 646,00	145 184 861,00	430 886 639,00	188 229 122,00	6 253 650,00	3 553 650,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 396 471 463,00	1 390 217 813,00	353 350 459,00	27 579 208,00	433 216 646,00	145 184 861,00	430 886 639,00	188 229 122,00	6 253 650,00	3 553 650,00	0,00
2026	A	1 427 546 187,00	1 427 546 187,00	0,00	0,00	0,00	145 162 247,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 427 546 187,00	1 427 546 187,00	0,00	0,00	0,00	145 162 247,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

2027	A	1 466 012 624,00	1 466 012 624,00	0,00	0,00	0,00	145 157 165,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 466 012 624,00	1 466 012 624,00	0,00	0,00	0,00	145 157 165,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2028	A	1 505 628 122,00	1 505 628 122,00	0,00	0,00	0,00	145 147 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 505 628 122,00	1 505 628 122,00	0,00	0,00	0,00	145 147 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2029	A	1 546 442 556,00	1 546 442 556,00	0,00	0,00	0,00	145 147 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 546 442 556,00	1 546 442 556,00	0,00	0,00	0,00	145 147 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2030	A	1 588 481 422,00	1 588 481 422,00	0,00	0,00	0,00	145 147 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 588 481 422,00	1 588 481 422,00	0,00	0,00	0,00	145 147 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2031	A	1 631 781 455,00	1 631 781 455,00	0,00	0,00	0,00	145 147 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 631 781 455,00	1 631 781 455,00	0,00	0,00	0,00	145 147 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2032	A	1 676 380 489,00	1 676 380 489,00	0,00	0,00	0,00	145 147 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 676 380 489,00	1 676 380 489,00	0,00	0,00	0,00	145 147 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2033	A	1 722 317 494,00	1 722 317 494,00	0,00	0,00	0,00	145 147 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 722 317 494,00	1 722 317 494,00	0,00	0,00	0,00	145 147 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2034	A	1 769 632 608,00	1 769 632 608,00	0,00	0,00	0,00	145 147 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 769 632 608,00	1 769 632 608,00	0,00	0,00	0,00	145 147 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2035	A	1 818 367 177,00	1 818 367 177,00	0,00	0,00	0,00	145 147 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 818 367 177,00	1 818 367 177,00	0,00	0,00	0,00	145 147 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2036	A	1 868 563 782,00	1 868 563 782,00	0,00	0,00	0,00	145 147 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 868 563 782,00	1 868 563 782,00	0,00	0,00	0,00	145 147 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2037	A	1 920 266 285,00	1 920 266 285,00	0,00	0,00	0,00	145 147 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 920 266 285,00	1 920 266 285,00	0,00	0,00	0,00	145 147 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2038	A	1 973 519 863,00	1 973 519 863,00	0,00	0,00	0,00	145 147 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 973 519 863,00	1 973 519 863,00	0,00	0,00	0,00	145 147 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

¹⁾ Wzór może być stosowany także w układzie pionowym, w którym poszczególne pozycje są przedstawione w kolumnach, a lata w wierszach.

²⁾ Zgodnie z art. 227 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, wieloletnia prognoza finansowa obejmuje okres roku budżetowego oraz co najmniej trzech kolejnych lat. W sytuacji dłuższego okresu prognozowania finansowego wzór stosuje się dla lat wykraczających poza minimalny (4-letni) okres prognozy, wynikający z art. 227 ustawy.

³⁾ W pozycji wykazuje się dochody o charakterze celowym, które jednostka otrzymuje od podmiotów zewnętrznych. W szczególności pozycja obejmuje dotacje z budżetu państwa na zadania bieżące oraz dotacje i środki na finansowanie wydatków bieżących na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy. W pozycji nie wykazuje się natomiast dochodów związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu jednostki wynikającymi z odrębnych ustaw, o których mowa w art. 237 ust. 1 ustawy.

⁴⁾ W pozycji wykazuje się pozostałe dochody bieżące w szczególności kwoty podatków i opłat lokalnych.

Wyszczególnienie	Wydatki ogółem ^x	z tego:											
		Wydatki bieżące ^x	w tym:							Wydatki majątkowe ^x	w tym:		
			na wynagrodzenia i składki od nich naliczane	z tytułu poręczeń i gwarancji ^x	w tym:		wydatki na obsługę długu ^x	w tym:			Inwestycje i zakupy inwestycyjne, o których mowa w art. 236 ust. 4 pkt 1 ustawy	w tym:	
					gwarancje i poręczenia podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy ^x	odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy, w terminie nie dłuższym niż 90 dni po zakończeniu programu, projektu lub zadania i otrzymaniu refundacji z tych środków (bez odsetek i dyskonta od zobowiązań na wkład krajowy) ^x		odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy, z tytułu zobowiązań zaciągniętych na wkład krajowy ^x	pozostałe odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy ^x				wydatki o charakterze dotacyjnym na inwestycje i zakupy inwestycyjne
Lp	2	2.1	2.1.1	2.1.2	2.1.2.1	2.1.3	2.1.3.1	2.1.3.2	2.1.3.3	2.2	2.2.1	2.2.1.1	
2022	A	1 898 978 125,00	1 533 576 621,00	585 059 790,00	1 945 707,00	0,00	16 252 893,00	0,00	0,00	0,00	365 401 504,00	355 601 504,00	1 881 661,00
	B	1 687 967,00	1 687 967,00	1 119 300,00	-700 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 897 290 158,00	1 531 888 654,00	583 940 490,00	2 645 707,00	0,00	16 252 893,00	0,00	0,00	0,00	365 401 504,00	355 601 504,00	1 881 661,00
2023	A	1 540 565 656,00	1 134 919 470,00	463 174 032,00	9 982 160,00	0,00	11 598 294,00	0,00	0,00	0,00	405 646 186,00	405 646 186,00	0,00
	B	2 585,00	2 585,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 540 563 071,00	1 134 916 885,00	463 174 032,00	9 982 160,00	0,00	11 598 294,00	0,00	0,00	0,00	405 646 186,00	405 646 186,00	0,00
2024	A	1 301 699 518,00	1 146 719 914,00	463 405 619,00	8 309 123,00	0,00	12 039 512,00	0,00	0,00	0,00	154 979 604,00	154 979 604,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	C	1 301 699 518,00	1 146 719 914,00	463 405 619,00	8 309 123,00	0,00	12 039 512,00	0,00	0,00	0,00	154 979 604,00	154 979 604,00	0,00
2025	A	1 324 376 248,00	1 148 767 780,00	463 637 322,00	7 088 793,00	0,00	13 693 000,00	0,00	0,00	0,00	175 608 468,00	175 608 468,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 324 376 248,00	1 148 767 780,00	463 637 322,00	7 088 793,00	0,00	13 693 000,00	0,00	0,00	0,00	175 608 468,00	175 608 468,00	0,00
2026	A	1 363 065 596,00	1 148 133 686,00	0,00	5 012 165,00	0,00	12 514 000,00	0,00	0,00	0,00	214 931 910,00	214 931 910,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 363 065 596,00	1 148 133 686,00	0,00	5 012 165,00	0,00	12 514 000,00	0,00	0,00	0,00	214 931 910,00	214 931 910,00	0,00
2027	A	1 391 299 333,00	1 147 115 714,00	0,00	4 896 913,00	0,00	10 933 308,00	0,00	0,00	0,00	244 183 619,00	244 183 619,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 391 299 333,00	1 147 115 714,00	0,00	4 896 913,00	0,00	10 933 308,00	0,00	0,00	0,00	244 183 619,00	244 183 619,00	0,00

2028	A	1 427 668 831,00	1 145 980 805,00	0,00	3 268 130,00	0,00	9 240 478,00	0,00	0,00	0,00	281 688 026,00	281 688 026,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 427 668 831,00	1 145 980 805,00	0,00	3 268 130,00	0,00	9 240 478,00	0,00	0,00	0,00	281 688 026,00	281 688 026,00	0,00
2029	A	1 467 859 839,00	1 144 724 364,00	0,00	1 792 643,00	0,00	7 415 666,00	0,00	0,00	0,00	323 135 475,00	323 135 475,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 467 859 839,00	1 144 724 364,00	0,00	1 792 643,00	0,00	7 415 666,00	0,00	0,00	0,00	323 135 475,00	323 135 475,00	0,00
2030	A	1 520 818 088,00	1 143 582 718,00	0,00	1 789 285,00	0,00	5 705 366,00	0,00	0,00	0,00	377 235 370,00	377 235 370,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 520 818 088,00	1 143 582 718,00	0,00	1 789 285,00	0,00	5 705 366,00	0,00	0,00	0,00	377 235 370,00	377 235 370,00	0,00
2031	A	1 581 051 461,00	1 142 763 657,00	0,00	1 785 926,00	0,00	4 317 366,00	0,00	0,00	0,00	438 287 804,00	438 287 804,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 581 051 461,00	1 142 763 657,00	0,00	1 785 926,00	0,00	4 317 366,00	0,00	0,00	0,00	438 287 804,00	438 287 804,00	0,00

2032	A	1 638 450 489,00	1 142 304 749,00	0,00	1 782 996,00	0,00	3 289 235,00	0,00	0,00	0,00	496 145 740,00	496 145 740,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 638 450 489,00	1 142 304 749,00	0,00	1 782 996,00	0,00	3 289 235,00	0,00	0,00	0,00	496 145 740,00	496 145 740,00	0,00
2033	A	1 694 887 494,00	1 142 115 388,00	0,00	1 779 707,00	0,00	2 530 366,00	0,00	0,00	0,00	552 772 106,00	552 772 106,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 694 887 494,00	1 142 115 388,00	0,00	1 779 707,00	0,00	2 530 366,00	0,00	0,00	0,00	552 772 106,00	552 772 106,00	0,00
2034	A	1 746 258 608,00	1 142 085 180,00	0,00	1 776 849,00	0,00	1 930 366,00	0,00	0,00	0,00	604 173 428,00	604 173 428,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 746 258 608,00	1 142 085 180,00	0,00	1 776 849,00	0,00	1 930 366,00	0,00	0,00	0,00	604 173 428,00	604 173 428,00	0,00
2035	A	1 795 037 177,00	1 142 105 258,00	0,00	1 774 190,00	0,00	1 380 366,00	0,00	0,00	0,00	652 931 919,00	652 931 919,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 795 037 177,00	1 142 105 258,00	0,00	1 774 190,00	0,00	1 380 366,00	0,00	0,00	0,00	652 931 919,00	652 931 919,00	0,00
2036	A	1 845 723 782,00	1 142 128 462,00	0,00	1 771 695,00	0,00	833 208,00	0,00	0,00	0,00	703 595 320,00	703 595 320,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 845 723 782,00	1 142 128 462,00	0,00	1 771 695,00	0,00	833 208,00	0,00	0,00	0,00	703 595 320,00	703 595 320,00	0,00
2037	A	1 907 723 985,00	1 142 230 960,00	0,00	1 075 865,00	0,00	365 059,00	0,00	0,00	0,00	765 493 025,00	765 493 025,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 907 723 985,00	1 142 230 960,00	0,00	1 075 865,00	0,00	365 059,00	0,00	0,00	0,00	765 493 025,00	765 493 025,00	0,00
2038	A	1 968 392 563,00	1 142 538 174,00	0,00	80 100,00	0,00	101 340,00	0,00	0,00	0,00	825 854 389,00	825 854 389,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 968 392 563,00	1 142 538 174,00	0,00	80 100,00	0,00	101 340,00	0,00	0,00	0,00	825 854 389,00	825 854 389,00	0,00

Wyszczególnienie	Wynik budżetu x	w tym:	Przychody budżetu x	z tego:				
				w tym:	Nadwyżka	w tym:	w tym:	

		Kwota prognozowanej nadwyżki budżetu przeznaczana na spłatę kredytów, pożyczek i wykup papierów wartościowych 5)		Kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych x	na pokrycie deficytu budżetu x	budżetowa z lat ubiegłych x 6)	na pokrycie deficytu budżetu x	Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy x	na pokrycie deficytu budżetu x	
Lp	3	3.1	4	4.1	4.1.1	4.2	4.2.1	4.3	4.3.1	
2022	A	-159 746 800,00	0,00	230 224 037,00	102 377 000,00	43 899 763,00	15 972 793,00	15 972 793,00	111 874 244,00	99 874 244,00
	B	-393 805,00	0,00	393 805,00	0,00	0,00	393 805,00	393 805,00	0,00	0,00
	C	-159 352 995,00	0,00	229 830 232,00	102 377 000,00	43 899 763,00	15 578 988,00	15 578 988,00	111 874 244,00	99 874 244,00
2023	A	-78 908 763,00	0,00	147 886 000,00	147 623 000,00	78 908 763,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	-78 908 763,00	0,00	147 886 000,00	147 623 000,00	78 908 763,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	A	72 238 237,00	72 238 237,00	609 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	72 238 237,00	72 238 237,00	609 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2025	A	72 095 215,00	72 095 215,00	678 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	72 095 215,00	72 095 215,00	678 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2026	A	64 480 591,00	64 480 591,00	937 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	64 480 591,00	64 480 591,00	937 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2027	A	74 713 291,00	74 713 291,00	942 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	74 713 291,00	74 713 291,00	942 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

2028	A	77 959 291,00	77 959 291,00	1 376 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	77 959 291,00	77 959 291,00	1 376 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2029	A	78 582 717,00	78 582 717,00	1 440 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	78 582 717,00	78 582 717,00	1 440 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2030	A	67 663 334,00	67 663 334,00	1 440 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	67 663 334,00	67 663 334,00	1 440 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2031	A	50 729 994,00	50 729 994,00	1 440 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	50 729 994,00	50 729 994,00	1 440 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2032	A	37 930 000,00	37 930 000,00	1 440 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	37 930 000,00	37 930 000,00	1 440 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2033	A	27 430 000,00	27 430 000,00	1 440 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	27 430 000,00	27 430 000,00	1 440 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2034	A	23 374 000,00	23 374 000,00	1 626 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	23 374 000,00	23 374 000,00	1 626 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2035	A	23 330 000,00	23 330 000,00	1 670 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	23 330 000,00	23 330 000,00	1 670 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2036	A	22 840 000,00	22 840 000,00	2 160 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	22 840 000,00	22 840 000,00	2 160 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2037	A	12 542 300,00	12 542 300,00	2 220 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	12 542 300,00	12 542 300,00	2 220 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2038	A	5 127 300,00	5 127 300,00	2 255 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	5 127 300,00	5 127 300,00	2 255 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

5) Inne przeznaczenie nadwyżki budżetowej wymaga określenia w objaśnieniach do wieloletniej prognozy finansowej.

6) W pozycji należy ująć środki pieniężne znajdujące się na rachunku budżetu pochodzące z nadwyżek poprzednich budżetów, łącznie z niewykorzystanymi środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy.

Lp	Wyszczególnienie	z tego:				Rozchody budżetu ^x	z tego:				
		Spłaty udzielonych pożyczek w latach ubiegłych ^x	w tym:		Inne przychody niezwiązane z zaciąganiem długu ^{x 7)}		w tym:		Spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych ^x	w tym:	
			na pokrycie deficytu budżetu ^x	na pokrycie deficytu budżetu ^x			łączna kwota przypadających na dany rok kwot wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań ^x	z tego:			
								kwota przypadających na dany rok kwot wyłączeń określonych w art. 243 ust. 3 ustawy ^x		kwota przypadających na dany rok kwot wyłączeń określonych w art. 243 ust. 3a ustawy ^x	
4.4	4.4.1	4.5	4.5.1	5	5.1	5.1.1	5.1.1.1	5.1.1.2			
2022	A	0,00	0,00	0,00	0,00	70 477 237,00	58 477 237,00	0,00	0,00	0,00	
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	70 477 237,00	58 477 237,00	0,00	0,00	0,00	
2023	A	263 000,00	0,00	0,00	0,00	68 977 237,00	68 977 237,00	0,00	0,00	0,00	
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	C	263 000,00	0,00	0,00	0,00	68 977 237,00	68 977 237,00	0,00	0,00	0,00	
2024	A	609 000,00	0,00	0,00	0,00	72 847 237,00	72 847 237,00	0,00	0,00	0,00	
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	

	C	609 000,00	0,00	0,00	0,00	72 847 237,00	72 847 237,00	0,00	0,00	0,00
2025	A	678 000,00	0,00	0,00	0,00	72 773 215,00	72 773 215,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	678 000,00	0,00	0,00	0,00	72 773 215,00	72 773 215,00	0,00	0,00	0,00
2026	A	937 000,00	0,00	0,00	0,00	65 417 591,00	65 417 591,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	937 000,00	0,00	0,00	0,00	65 417 591,00	65 417 591,00	0,00	0,00	0,00
2027	A	942 000,00	0,00	0,00	0,00	75 655 291,00	75 655 291,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	942 000,00	0,00	0,00	0,00	75 655 291,00	75 655 291,00	0,00	0,00	0,00
2028	A	1 376 000,00	0,00	0,00	0,00	79 335 291,00	79 335 291,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 376 000,00	0,00	0,00	0,00	79 335 291,00	79 335 291,00	0,00	0,00	0,00
2029	A	1 440 000,00	0,00	0,00	0,00	80 022 717,00	80 022 717,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 440 000,00	0,00	0,00	0,00	80 022 717,00	80 022 717,00	0,00	0,00	0,00
2030	A	1 440 000,00	0,00	0,00	0,00	69 103 334,00	69 103 334,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 440 000,00	0,00	0,00	0,00	69 103 334,00	69 103 334,00	0,00	0,00	0,00
2031	A	1 440 000,00	0,00	0,00	0,00	52 169 994,00	52 169 994,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 440 000,00	0,00	0,00	0,00	52 169 994,00	52 169 994,00	0,00	0,00	0,00
2032	A	1 440 000,00	0,00	0,00	0,00	39 370 000,00	39 370 000,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 440 000,00	0,00	0,00	0,00	39 370 000,00	39 370 000,00	0,00	0,00	0,00
2033	A	1 440 000,00	0,00	0,00	0,00	28 870 000,00	28 870 000,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 440 000,00	0,00	0,00	0,00	28 870 000,00	28 870 000,00	0,00	0,00	0,00

2034	A	1 626 000,00	0,00	0,00	0,00	25 000 000,00	25 000 000,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 626 000,00	0,00	0,00	0,00	25 000 000,00	25 000 000,00	0,00	0,00	0,00
2035	A	1 670 000,00	0,00	0,00	0,00	25 000 000,00	25 000 000,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	1 670 000,00	0,00	0,00	0,00	25 000 000,00	25 000 000,00	0,00	0,00	0,00
2036	A	2 160 000,00	0,00	0,00	0,00	25 000 000,00	25 000 000,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	2 160 000,00	0,00	0,00	0,00	25 000 000,00	25 000 000,00	0,00	0,00	0,00
2037	A	2 220 000,00	0,00	0,00	0,00	14 762 300,00	14 762 300,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	2 220 000,00	0,00	0,00	0,00	14 762 300,00	14 762 300,00	0,00	0,00	0,00
2038	A	2 255 000,00	0,00	0,00	0,00	7 382 300,00	7 382 300,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	2 255 000,00	0,00	0,00	0,00	7 382 300,00	7 382 300,00	0,00	0,00	0,00

7)

W pozycji należy ująć w szczególności przychody pochodzące z prywatyzacji majątku jednostki samorządu terytorialnego.

Wyszczególnienie	Rozchody budżetu, z tego:					Kwota długu ^x	w tym:	Relacja zrównoważenia wydatków bieżących, o której mowa w art. 242 ustawy			
	łączna kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań, z tego:							Inne rozchody niezwiązane ze spłatą długu ^x	kwota długu, którego spłata dokonana się z wydatków ^x	Różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi ^x	Różnica między dochodami bieżącymi, skorygowanymi o środki ⁸⁾ a wydatkami bieżącymi ^x
	kwota wyłączeń z tytułu wcześniejszej spłaty zobowiązań, określonych w art. 243 ust. 3b ustawy	z tego:			kwota przypadających na dany rok kwot pozostałych ustawowych wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań [*]						
		środkami nowego zobowiązania	wolnymi środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy	innymi środkami							

Lp		5.1.1.3	5.1.1.3.1	5.1.1.3.2	5.1.1.3.3	5.1.1.4	5.2	6	6.1	7.1	7.2
2022	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12 000 000,00	654 063 507,00	0,00	11 988 768,00	139 835 805,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-398 221,00	-4 416,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12 000 000,00	654 063 507,00	0,00	12 386 989,00	139 840 221,00
2023	A	x	x	x	x	0,00	0,00	732 709 270,00	0,00	165 494 738,00	165 757 738,00
	B	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	732 709 270,00	0,00	165 494 738,00	165 757 738,00
2024	A	x	x	x	x	0,00	0,00	659 862 033,00	0,00	190 460 019,00	191 069 019,00
	B	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	659 862 033,00	0,00	190 460 019,00	191 069 019,00
2025	A	x	x	x	x	0,00	0,00	587 088 818,00	0,00	241 450 033,00	242 128 033,00
	B	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	587 088 818,00	0,00	241 450 033,00	242 128 033,00
2026	A	x	x	x	x	0,00	0,00	521 671 227,00	0,00	279 412 501,00	280 349 501,00
	B	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	521 671 227,00	0,00	279 412 501,00	280 349 501,00
2027	A	x	x	x	x	0,00	0,00	446 015 936,00	0,00	318 896 910,00	319 838 910,00
	B	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	446 015 936,00	0,00	318 896 910,00	319 838 910,00
2028	A	x	x	x	x	0,00	0,00	366 680 645,00	0,00	359 647 317,00	361 023 317,00
	B	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	366 680 645,00	0,00	359 647 317,00	361 023 317,00
2029	A	x	x	x	x	0,00	0,00	286 657 928,00	0,00	401 718 192,00	403 158 192,00
	B	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	286 657 928,00	0,00	401 718 192,00	403 158 192,00
2030	A	x	x	x	x	0,00	0,00	217 554 594,00	0,00	444 898 704,00	446 338 704,00
	B	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	217 554 594,00	0,00	444 898 704,00	446 338 704,00
2031	A	x	x	x	x	0,00	0,00	165 384 600,00	0,00	489 017 798,00	490 457 798,00
	B	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	165 384 600,00	0,00	489 017 798,00	490 457 798,00
2032	A	x	x	x	x	0,00	0,00	126 014 600,00	0,00	534 075 740,00	535 515 740,00

	B	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	126 014 600,00	0,00	534 075 740,00	535 515 740,00
2033	A	x	x	x	x	0,00	0,00	97 144 600,00	0,00	580 202 106,00	581 642 106,00
	B	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	97 144 600,00	0,00	580 202 106,00	581 642 106,00
2034	A	x	x	x	x	0,00	0,00	72 144 600,00	0,00	627 547 428,00	629 173 428,00
	B	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	72 144 600,00	0,00	627 547 428,00	629 173 428,00
2035	A	x	x	x	x	0,00	0,00	47 144 600,00	0,00	676 261 919,00	677 931 919,00
	B	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	47 144 600,00	0,00	676 261 919,00	677 931 919,00
2036	A	x	x	x	x	0,00	0,00	22 144 600,00	0,00	726 435 320,00	728 595 320,00
	B	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	22 144 600,00	0,00	726 435 320,00	728 595 320,00
2037	A	x	x	x	x	0,00	0,00	7 382 300,00	0,00	778 035 325,00	780 255 325,00
	B	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	7 382 300,00	0,00	778 035 325,00	780 255 325,00
2038	A	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	830 981 689,00	833 236 689,00
	B	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	830 981 689,00	833 236 689,00

B)

Skorygowanie o środki dotyczy określonego w art. 242 ustawy powiększenia o odpowiednie dla roku prognozy przychody wskazane w art. 217 ust. 2 ustawy. Skutki finansowe wyłączeń ograniczenia, o którym mowa w art. 242 ustawy, zawarte w innych ustawach należy ująć w objaśnieniach dołączanych do wieloletniej prognozy finansowej zgodnie z art. 226 ust. 2a ustawy.

Wyszczególnienie	Wskaźnik spłaty zobowiązań
------------------	----------------------------

		Relacja określona po lewej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ust. 1 ustawy (po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok) ^X	Relacja określona po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ust. 1 ustawy, ustalona dla danego roku (wskaźnik jednoroczny) ^X	Dopuszczalny limit spłaty zobowiązań określony po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o plan 3 kwartału roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z poprzednich lat) ^X	Dopuszczalny limit spłaty zobowiązań określony po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z poprzednich lat) ^X	Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczonego w oparciu o plan 3 kwartałów roku poprzedzającego rok budżetowy ^X	Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczonego w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego rok budżetowy ^X	
Lp		8.1	8.2		8.3	8.3.1	8.4	8.4.1
2022	A	6,42%	2,64%	3,50%	10,55%	11,15%	TAK	TAK
	B	-0,06%	-0,03%	-0,04%	0,00%	0,00%	TAK	TAK
	C	6,48%	2,67%	3,54%	10,55%	11,15%	TAK	TAK
2023	A	6,96%	15,48%	16,09%	9,39%	9,99%	TAK	TAK
	B	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	TAK	TAK
	C	6,96%	15,48%	16,09%	9,39%	9,99%	TAK	TAK
2024	A	7,11%	16,95%	17,46%	9,87%	10,47%	TAK	TAK
	B	0,00%	0,00%	0,00%	-0,01%	-0,01%	NIE	NIE
	C	7,11%	16,95%	17,46%	9,88%	10,48%	TAK	TAK
2025	A	6,94%	20,50%	x	10,67%	11,27%	TAK	TAK
	B	0,00%	0,00%	x	-0,01%	-0,01%	NIE	NIE
	C	6,94%	20,50%	x	10,68%	11,28%	TAK	TAK
2026	A	6,47%	22,77%	x	11,23%	11,80%	TAK	TAK
	B	0,00%	0,00%	x	-0,01%	0,00%	NIE	TAK
	C	6,47%	22,77%	x	11,24%	11,80%	TAK	TAK

2027	A	6,93%	24,97%	x	13,24%	13,80%	TAK	TAK
	B	0,00%	0,00%	x	0,00%	0,00%	TAK	TAK
	C	6,93%	24,97%	x	13,24%	13,80%	TAK	TAK

2028	A	6,75%	27,11%	x	16,03%	16,59%	TAK	TAK
	B	0,00%	0,00%	x	-0,01%	-0,01%	NIE	NIE
	C	6,75%	27,11%	x	16,04%	16,60%	TAK	TAK
2029	A	6,37%	29,20%	x	18,63%	18,63%	TAK	TAK
	B	0,00%	0,00%	x	-0,01%	-0,01%	NIE	NIE
	C	6,37%	29,20%	x	18,64%	18,64%	TAK	TAK
2030	A	5,31%	31,22%	x	22,43%	22,43%	TAK	TAK
	B	0,00%	0,00%	x	0,00%	0,00%	TAK	TAK
	C	5,31%	31,22%	x	22,43%	22,43%	TAK	TAK
2031	A	3,92%	33,18%	x	24,67%	24,67%	TAK	TAK
	B	0,00%	0,00%	x	0,00%	0,00%	TAK	TAK
	C	3,92%	33,18%	x	24,67%	24,67%	TAK	TAK
2032	A	2,90%	35,09%	x	26,99%	26,99%	TAK	TAK
	B	0,00%	0,00%	x	0,00%	0,00%	TAK	TAK
	C	2,90%	35,09%	x	26,99%	26,99%	TAK	TAK
2033	A	2,10%	36,95%	x	29,08%	29,08%	TAK	TAK
	B	0,00%	0,00%	x	0,00%	0,00%	TAK	TAK
	C	2,10%	36,95%	x	29,08%	29,08%	TAK	TAK
2034	A	1,77%	38,75%	x	31,10%	31,10%	TAK	TAK
	B	0,00%	0,00%	x	0,00%	0,00%	TAK	TAK
	C	1,77%	38,75%	x	31,10%	31,10%	TAK	TAK
2035	A	1,68%	40,50%	x	33,07%	33,07%	TAK	TAK
	B	0,00%	0,00%	x	0,00%	0,00%	TAK	TAK
	C	1,68%	40,50%	x	33,07%	33,07%	TAK	TAK
2036	A	1,60%	42,20%	x	34,98%	34,98%	TAK	TAK
	B	0,00%	0,00%	x	0,00%	0,00%	TAK	TAK
	C	1,60%	42,20%	x	34,98%	34,98%	TAK	TAK
2037	A	0,91%	43,85%	x	36,84%	36,84%	TAK	TAK
	B	0,00%	0,00%	x	0,00%	0,00%	TAK	TAK
	C	0,91%	43,85%	x	36,84%	36,84%	TAK	TAK
2038	A	0,41%	45,45%	x	38,65%	38,65%	TAK	TAK
	B	0,00%	0,00%	x	0,00%	0,00%	TAK	TAK
	C	0,41%	45,45%	x	38,65%	38,65%	TAK	TAK

Ustalona na lata 2022–2025 relacja z art. 243 (poz. 8.3, 8.3.1, 8.4 i 8.4.1) została obliczona według średniej 7-letniej

Finansowanie programów, projektów lub zadań realizowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy										
Wyszczególnienie		Dochody bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy ^x	w tym:		Dochody majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	w tym:		Wydatki bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy ^x	w tym:	
			Dotacje i środki o charakterze bieżącym na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy ^x	środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy		Dochody majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy		Wydatki bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy ^x	w tym:
Lp		9.1	9.1.1	9.1.1.1	9.2	9.2.1	9.2.1.1	9.3	9.3.1	9.3.1.1
2022	A	9 640 913,00	9 640 913,00	9 209 479,00	170 511 149,00	170 511 149,00	170 409 928,00	12 930 692,00	12 930 692,00	12 252 671,00
	B	15 663,00	15 663,00	15 663,00	0,00	0,00	0,00	32 535,00	32 535,00	32 535,00
	C	9 625 250,00	9 625 250,00	9 193 816,00	170 511 149,00	170 511 149,00	170 409 928,00	12 898 157,00	12 898 157,00	12 220 136,00
2023	A	3 107 685,00	3 107 685,00	3 048 370,00	126 121 784,00	126 121 784,00	126 121 784,00	5 213 196,00	5 213 196,00	4 741 188,00
	B	2 585,00	2 585,00	2 585,00	0,00	0,00	0,00	2 585,00	2 585,00	2 585,00
	C	3 105 100,00	3 105 100,00	3 045 785,00	126 121 784,00	126 121 784,00	126 121 784,00	5 210 611,00	5 210 611,00	4 738 603,00
2024	A	220 804,00	220 804,00	220 804,00	0,00	0,00	0,00	196 021,00	196 021,00	190 189,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	220 804,00	220 804,00	220 804,00	0,00	0,00	0,00	196 021,00	196 021,00	190 189,00
2025	A	37 861,00	37 861,00	37 861,00	0,00	0,00	0,00	106 595,00	106 595,00	37 861,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	C	37 861,00	37 861,00	37 861,00	0,00	0,00	0,00	106 595,00	106 595,00	37 861,00
2026	A	15 247,00	15 247,00	15 247,00	0,00	0,00	0,00	105 037,00	105 037,00	15 247,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	15 247,00	15 247,00	15 247,00	0,00	0,00	0,00	105 037,00	105 037,00	15 247,00
2027	A	10 165,00	10 165,00	10 165,00	0,00	0,00	0,00	32 947,00	32 947,00	10 165,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	10 165,00	10 165,00	10 165,00	0,00	0,00	0,00	32 947,00	32 947,00	10 165,00

2028	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2029	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2030	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2031	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2032	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2033	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2034	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2035	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2036	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2037	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2038	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Wyszczególnienie	Informacje uzupełniające o wybranych kategoriach finansowych									
	Wydatki majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	w tym:		Wydatki objęte limitem, o którym mowa w art. 226 ust. 3 pkt 4 ustawy	z tego:		Wydatki bieżące na pokrycie ujemnego wyniku finansowego samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej	Wydatki na spłatę zobowiązań przejmowanych w związku z likwidacją lub przekształceniem samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej	Kwota zobowiązań związku przez jednostkę samorządu terytorialnego przypadających do spłaty w danym roku budżetowym, podlegająca doliczeniu zgodnie z art. 244 ustawy ^x	Kwota zobowiązań wynikających z przejęcia przez jednostkę samorządu terytorialnego zobowiązań po likwidowanych i przekształcanych samorządowych osobach prawnych
		Wydatki majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	w tym:		bieżące	majątkowe				
			finansowane środkami określonymi w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy							

Lp		9.4	9.4.1	9.4.1.1	10.1	10.1.1	10.1.2	10.2	10.3	10.4	10.5
2022	A	285 151 649,00	285 151 649,00	162 955 395,00	489 706 253,00	151 613 443,00	338 092 810,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	-48 793,00	-48 793,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	285 151 649,00	285 151 649,00	162 955 395,00	489 755 046,00	151 662 236,00	338 092 810,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	A	324 426 596,00	324 426 596,00	98 097 622,00	569 140 908,00	163 505 722,00	405 635 186,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	2 585,00	2 585,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	324 426 596,00	324 426 596,00	98 097 622,00	569 138 323,00	163 503 137,00	405 635 186,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	A	0,00	0,00	0,00	273 632 020,00	130 951 464,00	142 680 556,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	273 632 020,00	130 951 464,00	142 680 556,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2025	A	0,00	0,00	0,00	229 951 216,00	95 347 673,00	134 603 543,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	229 951 216,00	95 347 673,00	134 603 543,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2026	A	0,00	0,00	0,00	186 771 016,00	80 171 016,00	106 600 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	186 771 016,00	80 171 016,00	106 600 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2027	A	0,00	0,00	0,00	83 572 856,00	83 572 856,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	83 572 856,00	83 572 856,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

2028	A	0,00	0,00	0,00	80 880 905,00	80 880 905,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	80 880 905,00	80 880 905,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2029	A	0,00	0,00	0,00	84 857 828,00	84 857 828,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	84 857 828,00	84 857 828,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2030	A	0,00	0,00	0,00	88 740 948,00	88 740 948,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	88 740 948,00	88 740 948,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2031	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2032	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2033	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2034	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2035	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2036	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

2037	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2038	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Wyszczególnienie	Informacje uzupełniające o wybranych kategoriach finansowych										
	Spłaty, o których mowa w poz. 5.1, wynikające wyłącznie z tytułu zobowiązań już zaciągniętych ^x	Wydatki zmniejszające dług ^x	w tym:				wyплаты z tytułu wymagalnych poręczeń gwarancji ^x	Kwota wzrostu(+)/spadku(-) kwoty długu wynikająca z operacji niekasowych (m.in. umorzenia, różnice kursowe)	Wcześniejsza spłata zobowiązań, wyłączona z limitu spłaty zobowiązań, dokonywana w formie wydatków budżetowych	Wykup papierów wartościowych, spłaty rat kredytów i pożyczek wraz z należnymi odsetkami i dyskontem, odpowiednio emitowanych lub zaciągniętych do równowartości kwoty ubytku w wykonanych dochodach jednostki samorządu terytorialnego będącego skutkiem wystąpienia COVID-19 ^x	Wydatki bieżące podlegające ustawowemu wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań ⁹⁾
			spłata zobowiązań wymagalnych z lat poprzednich, innych niż w poz. 10.7.3 ^x	spłata zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego – kredyt i pożyczka ^x	w tym:						
					zobowiązania zaciągniętych po dniu 1 stycznia 2019 r. ^x	w tym: dokonywana w formie wydatku bieżącego ^x					
Lp	10.6	10.7	10.7.1	10.7.2	10.7.2.1	10.7.2.1.1	10.7.3	10.8	10.9	10.10	10.11
2022	A	58 477 237,00	9 785,00	9 785,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	C	58 477 237,00	9 785,00	9 785,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	A	68 977 237,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	C	68 977 237,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2024	A	72 847 237,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00

	C	72 847 237,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2025	A	72 773 215,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	C	72 773 215,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2026	A	65 417 591,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	C	65 417 591,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2027	A	65 417 591,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	C	65 417 591,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00

2028	A	61 717 591,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	C	61 717 591,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2029	A	55 022 717,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	C	55 022 717,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2030	A	44 103 334,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	C	44 103 334,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2031	A	27 169 994,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	C	27 169 994,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2032	A	14 370 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	C	14 370 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2033	A	3 870 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00

	C	3 870 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2034	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2035	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2036	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2037	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2038	A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
	C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00

9)

W pozycji należy ująć kwoty wydatków bieżących, o które zostają pomniejszone wydatki bieżące budżetu przy wyliczaniu limitu spłaty zobowiązań określonego po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ustawy, na podstawie odrębnych ustaw, bez wydatków bieżących na obsługę długu. W szczególności należy ująć wydatki poniesione w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19.

Informacje zawarte w tej części wieloletniej prognozy finansowej, w tym o spełnieniu relacji określonej w art. 243 ustawy zostaną automatycznie wygenerowane przez aplikację wskazaną przez Ministra Finansów, o której mowa w § 4 ust. 1, na podstawie danych historycznych oraz prognozowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego. Automatyczne wyliczenia danych na podstawie wartości historycznych i prognozowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego dotyczą w szczególności także pozycji 8.3 – 8.3.1 i pozycji z sekcji 12. x

- pozycje oznaczone symbolem „x” sporządza się na okres prognozy kwoty długu, zgodnie z art. 227 ust. 2 ustawy. Okres ten nie podlega wydłużeniu w sytuacji planowania wydatków z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji. W przypadku planowania wydatków z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji w okresie dłuższym niż okres, na który zaciągnięto oraz planuje się zaciągnąć zobowiązania dłużne, informację o wydatkach z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji, wykraczających poza wspomniany okres, należy zamieścić w objaśnieniach do wieloletniej prognozy finansowej. Legenda:

A - aktualna wartość
B - różnica wartości
C - poprzednia wartość

Wykaz przedsięwzięć do WPF

Załącznik nr 2
do Uchwały nr ... Rady Miasta Częstochowy
z dnia ... r.

L.p.	Nazwa i cel	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		kwoty w zł						
			Od	Do	Łączne nakłady finansowe	Limit 2022	Limit 2023	Limit 2024	Limit 2025	Limit 2026	
1	Wydatki na przedsięwzięcia-ogółem (1.1+1.2+1.3)				A	2 463 648 613,00	489 706 253,00	569 140 908,00	273 632 020,00	229 951 216,00	186 771 016,00
					B	2 463 694 821,00	489 755 046,00	569 138 323,00	273 632 020,00	229 951 216,00	186 771 016,00
					C	-46 208,00	-48 793,00	2 585,00	0,00	0,00	0,00
1.a	- wydatki bieżące				A	1 061 029 846,00	151 613 443,00	163 505 722,00	130 951 464,00	95 347 673,00	80 171 016,00
					B	1 061 076 054,00	151 662 236,00	163 503 137,00	130 951 464,00	95 347 673,00	80 171 016,00
					C	-46 208,00	-48 793,00	2 585,00	0,00	0,00	0,00
1.b	- wydatki majątkowe				A	1 402 618 767,00	338 092 810,00	405 635 186,00	142 680 556,00	134 603 543,00	106 600 000,00
					B	1 402 618 767,00	338 092 810,00	405 635 186,00	142 680 556,00	134 603 543,00	106 600 000,00
					C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1	Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z programami realizowanymi z udziałem środków, o których mowa w art.5 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009.r. o finansach publicznych (Dz.U.Nr 157, poz.1240,z późn.zm.), z tego:				A	686 785 791,00	297 462 748,00	329 639 792,00	196 021,00	106 595,00	105 037,00
					B	686 754 463,00	297 434 005,00	329 637 207,00	196 021,00	106 595,00	105 037,00
					C	31 328,00	28 743,00	2 585,00	0,00	0,00	0,00
1.1.1	- wydatki bieżące				A	28 922 437,00	12 311 099,00	5 213 196,00	196 021,00	106 595,00	105 037,00
					B	28 891 109,00	12 282 356,00	5 210 611,00	196 021,00	106 595,00	105 037,00
					C	31 328,00	28 743,00	2 585,00	0,00	0,00	0,00
1.1.17	Rozwój kompetencji zawodowych - Rozwój kompetencji zawodowych i językowych młodzieży a tym samym zwiększenie ich szans na zatrudnienie na europejskim rynku pracy	Techniczne Zakłady Naukowe	2021	2022	A	669 270,00	559 952,00	0,00	0,00	0,00	0,00
					B	661 620,00	552 302,00	0,00	0,00	0,00	0,00
					C	7 650,00	7 650,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.27	Mobilna szkoła-trampolina sukcesu - Praktyki zawodowe	Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. Stefana Żeromskiego	2021	2022	A	481 880,00	249 766,00	0,00	0,00	0,00	0,00
					B	471 128,00	239 014,00	0,00	0,00	0,00	0,00
					C	10 752,00	10 752,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.58	Akcja 1 Mobilność uczniów i kadry edukacji szkolnej 2022-1-PL01KA121-SCH-000065336 - Rozwój zawodowy nauczycieli podczas szkoleń zagranicznych, rozwinięcie umiejętności językowych, IT, pogłębienie wiedzy w zakresie ekologii i zrównoważonego rozwoju uczniów	IV Liceum Ogólnokształcące im. Henryk Sienkiewicza	2022	2023	A	429 698,00	240 321,00	189 377,00	0,00	0,00	0,00
					B	416 772,00	229 980,00	186 792,00	0,00	0,00	0,00
					C	12 926,00	10 341,00	2 585,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2	- wydatki majątkowe				A	657 863 354,00	285 151 649,00	324 426 596,00	0,00	0,00	0,00
					B	657 863 354,00	285 151 649,00	324 426 596,00	0,00	0,00	0,00
					C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2	Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z umowami partnerstwa publiczno-prywatnego, z tego:				A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
					B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
					C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.1	- wydatki bieżące				A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
					B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
					C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.2	- wydatki majątkowe				A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
					B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

L.p.	Limit 2027	Limit 2028	Limit 2029	Limit 2030	Limit zobowiązań
1	83 572 856,00	80 880 905,00	84 857 828,00	88 740 948,00	1 174 868 913,00
	83 572 856,00	80 880 905,00	84 857 828,00	88 740 948,00	1 174 904 685,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	-35 772,00
1.a	83 572 856,00	80 880 905,00	84 857 828,00	88 740 948,00	204 348 480,00
	83 572 856,00	80 880 905,00	84 857 828,00	88 740 948,00	204 384 252,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	-35 772,00
1.b	0,00	0,00	0,00	0,00	970 520 433,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	970 520 433,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1	32 947,00	0,00	0,00	0,00	495 221 710,00
	32 947,00	0,00	0,00	0,00	495 190 382,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	31 328,00
1.1.1	32 947,00	0,00	0,00	0,00	16 591 204,00
	32 947,00	0,00	0,00	0,00	16 559 876,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	31 328,00
1.1.1.17	0,00	0,00	0,00	0,00	559 952,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	552 302,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	7 650,00
1.1.1.27	0,00	0,00	0,00	0,00	249 766,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	239 014,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	10 752,00
1.1.1.58	0,00	0,00	0,00	0,00	429 698,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	416 772,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	12 926,00
1.1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	478 630 506,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	478 630 506,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

L.p.	Nazwa i cel	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe	Limit 2022	Limit 2023	Limit 2024	Limit 2025	Limit 2026	
			Od	Do							
1.3	Wydatki na programy, projekty lub zadania pozostałe (inne niż wymienione w pkt 1.1 i 1.2), z tego				A	1 776 862 822,00	192 243 505,00	239 501 116,00	273 435 999,00	229 844 621,00	186 665 979,00
					B	1 776 940 358,00	192 321 041,00	239 501 116,00	273 435 999,00	229 844 621,00	186 665 979,00
					C	-77 536,00	-77 536,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.1	- wydatki bieżące				A	1 032 107 409,00	139 302 344,00	158 292 526,00	130 755 443,00	95 241 078,00	80 065 979,00
					B	1 032 184 945,00	139 379 880,00	158 292 526,00	130 755 443,00	95 241 078,00	80 065 979,00
					C	-77 536,00	-77 536,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.1.10	Ubezpieczenie mienia i odpowiedzialności cywilnej Gminy Miasta Częstochowy i jednostek - Zapewnienie jednolitych warunków ochrony ubezpieczeniowej w zakresie: ubezpieczenia mienia, ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej i ubezpieczeń komunikacyjnych w ramach wspólnej grupy zakupowej	BIR/ ED/ NA/ OŚR/ SO/ CCŚ/ CUK/ MOPS/ OPOPA/ PUP/ SM	2021	2023	A	2 359 175,00	768 125,00	824 232,00	0,00	0,00	0,00
					B	2 360 465,00	769 415,00	824 232,00	0,00	0,00	0,00
					C	-1 290,00	-1 290,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.1.14	Pomoc społeczna w zakresie min. prowadzenia, utrzymania ośrodków, placówek, rodzin zastępczych, mieszkań chronionych i usług opiekuńczych - Zapewnienie opieki i wsparcia potrzebującym mieszkańcom	PS/MOPS	2021	2027	A	62 109 087,00	16 934 386,00	15 392 328,00	15 392 328,00	588 105,00	321 922,00
					B	62 185 333,00	17 010 632,00	15 392 328,00	15 392 328,00	588 105,00	321 922,00
					C	-76 246,00	-76 246,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.2	- wydatki majątkowe				A	744 755 413,00	52 941 161,00	81 208 590,00	142 680 556,00	134 603 543,00	106 600 000,00
					B	744 755 413,00	52 941 161,00	81 208 590,00	142 680 556,00	134 603 543,00	106 600 000,00
					C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Legenda:

A - aktualna wartość B - poprzednia wartość

C - różnica wartości

L.p.	Limit 2027	Limit 2028	Limit 2029	Limit 2030	Limit zobowiązań
1.3	83 539 909,00	80 880 905,00	84 857 828,00	88 740 948,00	679 647 203,00
	83 539 909,00	80 880 905,00	84 857 828,00	88 740 948,00	679 714 303,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	-67 100,00
1.3.1	83 539 909,00	80 880 905,00	84 857 828,00	88 740 948,00	187 757 276,00
	83 539 909,00	80 880 905,00	84 857 828,00	88 740 948,00	187 824 376,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	-67 100,00
1.3.1.10	0,00	0,00	0,00	0,00	318 818,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	318 818,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.1.14	66 289,00	0,00	0,00	0,00	40 680 558,00
	66 289,00	0,00	0,00	0,00	40 747 658,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	-67 100,00
1.3.2	0,00	0,00	0,00	0,00	491 889 927,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	491 889 927,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

**Zmiany do Objśnień dla przyjętych w Wieloletniej Prognozie Finansowej
Miasta Częstochowy wartości**

Zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej dokonuje się w związku z zaproponowanymi zmianami w budżecie miasta na rok 2022 oraz w latach przyszłych.

I. W załączniku nr 1 do uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Częstochowy na lata 2022-2038 zmianom ulegają:

1. dochody:

- w roku 2022 – zwiększenie o /+1 294 162 zł
- w roku 2023 – zwiększenie o /+2 585 zł Uzasadnienie dotyczące zmian dochodów:
- w roku 2022:
 - zwiększenie dochodów bieżących o kwotę /+1 289 746 zł w związku z m.in.:
 - wpływem opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych /+500 000 zł, - wpływem opłat od napojów alkoholowych sprzedawanych w obrocie hurtowym /+470 689 zł,
 - wpływami z opłat za pobyt w domach pomocy społecznej, w placówkach dla bezdomnych, za usługi opiekuńcze, pobyt i wyżywienie dzieci w Żłobku Miejskim /+130 000 zł,
 - wpływami z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych /+82 650 zł,
 - wpływami z tytułu kar i odszkodowań /+56 507 zł;
 - przeliczeniem kursu EUR w ramach projektów: „Rozwój kompetencji zawodowych”, „Akcja 1 Mobilność uczniów i kadry edukacji szkolnej 2022-1-PL01-KA121-SCH-000065336”, Akcja 1 Mobilność uczniów i kadry w ramach sektora Kształcenie i Szkolenia Zawodowe 2022-1-PL01-KA121-VET-000056612”;
 - zwiększenie dochodów majątkowych o kwotę /+4 416 zł w związku z wpływami ze sprzedaży złomu;
- w roku 2023 zwiększenie dochodów bieżących o kwotę /+2 585 zł w związku z przeliczeniem kursu EUR w ramach projektu „Akcja 1 Mobilność uczniów i kadry edukacji szkolnej 2022-1-PL0-KA121-SCH-000065336”.

2. wydatki:

- w roku 2022 – zwiększenie o /+1 687 967 zł
- w roku 2023 – zwiększenie o /+2 585 zł Uzasadnienie dotyczące zmian wydatków:

- w roku 2022 kwota jest wynikiem zmian dokonywanych w budżecie 2022 roku i obejmuje:
 - zwiększenie wydatków bieżących o kwotę /+1 687 967 zł, w ramach których m.in.:
 - zwiększono wynagrodzenia i składki od nich naliczane (/+1 119 300 zł), wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań (/+1 125 232 zł), dotacje na zadania bieżące (/+110 900 zł),
 - zmniejszono wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji (-/700 000 zł),
 - zwiększono środki unijne (/+/32 535 zł) w związku z przeliczeniem kursu EUR w ramach projektów: „Rozwój kompetencji zawodowych”, „Akcja 1 Mobilność uczniów i kadry edukacji szkolnej 2022-1-PL01-KA121-SCH-000065336”, Akcja 1 Mobilność uczniów i kadry w ramach sektora Kształcenie i Szkolenia Zawodowe 2022-1-PL01-KA121-VET-000056612”, „Mobilna szkoła – trampolina sukcesu”;
- w roku 2023 dokonuje się zwiększenia wydatków bieżących o kwotę /+2 585 zł w związku z przeliczeniem kursu EUR w ramach projektu „Akcja 1 Mobilność uczniów i kadry edukacji szkolnej 2022-1-PL0-KA121-SCH-000065336”;

3. Wynik finansowy:

- w roku 2022 – było /-/159 352 995 zł jest /-/159 746 800 zł.

4. Przychody - w 2022 roku dokonuje się zwiększenia o kwotę /+393 805 zł z tytułu niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach.

5. Limit wydatków bieżących wg art. 226 ust. 3 pkt 4 ustawy o finansach publicznych uległ zmianie jak niżej:

Wyszczególnienie	w złotych			
	2022		2023	
	było	jest	było	jest
Wydatki bieżące objęte limitem art. 226 ust. 3 ustawy o finansach publicznych	151 662 236	151 613 443	163 503 137	163 505 722

6. Wskaźnik spłaty zadłużenia wynikający z art. 243 ufp po uwzględnieniu art. 244 ustawy o finansach publicznych kształtuje się we wszystkich latach przedstawionych w prognozie na prawidłowym poziomie.

II. W załączniku nr 2 do uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Częstochowy na lata 2022-2038 Wykaz przedsięwzięć wieloletnich, dokonuje się zmian polegających na zwiększeniu, zmniejszeniu, przemieszczeniu środków na zadaniach oraz wprowadzeniu nowych zadań w poniższy sposób:

- 1 w części dotyczącej zadań związanych z programami realizowanymi z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (jt. Dz. U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.) dokonuje się:

A w ramach wydatków bieżących **zwiększenia** na zadaniach:

- „Rozwój kompetencji zawodowych” w roku 2022 o kwotę 7 650 zł,
- „Akcja 1 Mobilność uczniów i kadry edukacji szkolnej 2022-1-PL0-KA121-SCH-000065336” w roku 2022 o kwotę /+/10 341 zł oraz w roku 2023 o kwotę /+/2 585 zł,
- „Mobilna szkoła – trampolina sukcesu” w roku 2022 o kwotę /+/10 752 zł celem zabezpieczenia prawidłowej realizacji ww. projektów.

B w części dotyczącej zadań pozostałych dokonuje się w ramach wydatków bieżących **zmniejszenia** na przedsięwzięciach:

- „Ubezpieczenie mienia i odpowiedzialności cywilnej Gminy Miasta Częstochowy i jednostek” w roku 2022 o kwotę /-/1 290 zł w związku niezaangażowaną kwotą planu,
- „Pomoc społeczna w zakresie min. prowadzenia, utrzymania ośrodków, placówek, rodzin zastępczych, mieszkań chronionych i usług opiekuńczych” w roku 2022 o kwotę /-/76 246 zł w związku z dostosowaniem limitu wydatków do aktualnej liczby dzieci umieszczonych w poszczególnych rodzinach zastępczych zawodowych i rodzinnych domach dziecka, zawartych na różne okresy czasu.

UZASADNIENIE
do projektu uchwały w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej
Miasta Częstochowy na lata 2022-2038

Zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej dokonuje się w związku z zaproponowanymi zmianami w latach przyszłych. Zmiany zostały szczegółowo opisane w objaśnieniach stanowiących załącznik nr 3 do niniejszej uchwały.

Z up. Prezydenta Miasta

(-) Ryszard Stefaniak
Zastępca Prezydenta
Miasta Częstochowy

Częstochowa, 2022-11-16

BDG.0002. .2022

załącznik nr 5 do protokołu

**Szanowny Pan
Zbigniew Niesmaczny**

**Przewodniczący
Rady Miasta Częstochowy**

Dot. wniesienia autopoprawki do projektu Uchwały w sprawie zmiany Uchwały Nr 730.LIII.2021 Rady Miasta Częstochowy z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Częstochowy na lata 2022-2038 przedstawionej na druku BR.1.LXIX.22.

Szanowny Panie Przewodniczący,

Proszę dokonać zmian w załączniku nr 2 do projektu Uchwały w sprawie zmiany Uchwały Nr 730.LIII.2021 Rady Miasta Częstochowy z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Częstochowy na lata 2022-2038 polegającej na wprowadzeniu przedsięwzięcia pn.: „Wykonanie na terenach zieleni miejskiej w Częstochowie nasadzeń zastępczych drzew wraz z ich 3-letnią pielęgnacją” (cel: Realizacja decyzji administracyjnych) w części 1.3.1:

Okres realizacji - 2022-2025,

Łączne nakłady finansowe: 177 465 zł,

Limity wydatków: w roku 2022 z kwotą 161 913 zł, w 2023 z kwotą 6 912 zł, w 2024 z kwotą 4 800 zł i 2025 z kwotą 3 840 zł,

Limit zobowiązań - 177 465 zł.

Urząd Miasta Częstochowy
Wydział Budżetu i Analiz
ul. Śląska 11/13, 42-217 Częstochowa
tel. 34 370-74-24, fax. 34 370-71-76
www.czestochowa.pl, ba@czestochowa.um.gov.pl

BR.0012.3.39.2022

**Szanowny Pan
Zbigniew Niesmaczny
Przewodniczący Rady
Miasta Częstochowy**

dot. projektów uchwał skierowanych na LXIX Sesję Rady Miasta.

Komisja Infrastruktury Rady Miasta Częstochowy na posiedzeniu odbytym dnia 16 listopada 2022 r. **pozytywnie** zaopiniowała projekty uchwał w sprawie:

- zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Częstochowy na lata 2022-2038.
(BR.1.LXIX.22)
- zmian w budżecie miasta Częstochowy na rok 2022. **(BR.2.LXIX.22)**
- wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego. **(BR.3.LXIX.22)**
- wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miasto Częstochowa, położonej w Częstochowie przy ul. prof. Stanisława Kontkiewicza.
(BR.6.LXIX.22)

**Przewodnicząca Komisji
Krystyna Stefańska**

Do wiadomości:

1. Prezydent Miasta Częstochowy Krzysztof Matyjaszczyk

Częstochowa, 2022-11-16

Załącznik nr 7 do protokołu

Komisja Skarbu

Rady Miasta Częstochowy

BR.0012.7.20.2022

Przewodniczący Rady

Miasta Częstochowy

Dot. projektów uchwał skierowanych na LXIX Sesję Rady Miasta.

Komisja Skarbu Rady Miasta Częstochowy na posiedzeniu odbytym dnia 16 listopada 2022 r.

pozytywnie zaopiniowała projekty uchwał w sprawie:

- zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Częstochowy na lata 2022-2038. (BR.1.LXIX.22) wraz z autopoprawką,
- zmian w budżecie miasta Częstochowy na rok 2022. (BR.2.LXIX.22),
- wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miasto Częstochowa, położonej w Częstochowie przy ul. prof. Stanisława Kontkiewicza. (BR.6.LXIX.22).

Przewodniczący

Komisji Skarbu

Rady Miasta Częstochowy

Zbigniew Niesmaczny

Do wiadomości:

Prezydent Miasta Częstochowy Krzysztof Matyjaszyk.

Załącznik nr 8 do protokołu

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA CZĘSTOCHOWY

z dnia 2022 r.

w sprawie zmian w budżecie miasta Częstochowy na rok 2022

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 4, pkt 9 lit. d i lit. i ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jt. Dz. U. z 2022 r., poz. 559 z późn. zm.), art. 12 pkt 5, pkt. 8 lit. d i pkt. 9 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (jt. Dz. U z 2022 r., poz. 1526), art. 48, art. 89, art. 211, art. 212, art. 214, art. 215, art. 217, art. 218, art. 219, art. 221, art. 222, art. 235, art. 236, art. 237, art. 242, art. 243, art. 258 i art. 264 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (jt. Dz. U. z 2022 r., poz. 1634 z późn. zm.) w związku z art. 9 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 2500 z późn. zm.) oraz art. 9 ustawy z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U z 2021 r. poz. 1927 z późn. zm.) oraz art. 111 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. z 2022 r., poz. 583 z późn. zm.)

Rada Miasta Częstochowy uchwala:

§ 1. W Uchwale Nr 731.LIII.2021 Rady Miasta Częstochowy z dnia 16 grudnia 2021 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. poz. 8573) w sprawie uchwalenia budżetu miasta Częstochowy na rok 2022 zmienionej Uchwałą Nr 751.LIV.2022 Rady Miasta Częstochowy z dnia 27 stycznia 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. poz. 794), Uchwałą Nr 777.LVI.2022 Rady Miasta Częstochowy z dnia 3 marca 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. poz. 1569), Uchwałą Nr 794.LVII.2022 Rady Miasta Częstochowy z dnia 24 marca 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. poz. 1919), Uchwałą Nr 798.LVIII.2022 Rady Miasta Częstochowy z dnia 8 kwietnia 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. poz. 2757), Uchwałą Nr 800.LIX.2022 Rady Miasta Częstochowy z dnia 28 kwietnia 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. poz. 3162), Uchwałą Nr 824.LX.2022 Rady Miasta Częstochowy z dnia 26 maja 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. poz. 3749), Uchwałą Nr 846.LXI.2022 Rady Miasta Częstochowy z dnia 23 czerwca 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. poz. 4274), Uchwałą Nr 864.LXII.2022 Rady Miasta Częstochowy z dnia 15 lipca 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. poz. 4904), Uchwałą Nr 867.LXIII.2022 Rady Miasta Częstochowy z dnia 16 sierpnia 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. poz. 5237), Uchwałą Nr 876.LXIV.2022 Rady Miasta Częstochowy z dnia 1 września 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. poz. 5599), Uchwałą

Nr 882.LXV.2022 Rady Miasta Częstochowy z dnia 22 września 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. poz. 5963), Uchwałą Nr 899.LXVIII.2022 Rady Miasta Częstochowy z dnia 27 października 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. poz. 6937), wprowadzić zmiany:

1) w § 3

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Deficyt budżetu w wysokości 159 746 800 zł, który zostanie pokryty przychodami pochodzącymi z:

1) niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach oraz wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków w kwocie 15 972 793 zł,

2) zaciąganego kredytu (transza kredytu EBI –
umowa z 2021 r.) w kwocie
43 899 763 zł,

3) wolnych środków rozumianych jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego innych niż określone w pkt 5 i 8 ustawy, w tym wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych w kwocie 99 874 244 zł”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Przychody budżetu w wysokości 230 224 037 zł, z tego:

1) kredyt EBI (umowa z 2021 r.) w kwocie 102 377 000 zł, w tym na:

a) spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu pożyczek i kredytów w kwocie 58 477 237 zł,

b) finansowanie planowanego deficytu budżetu w kwocie 43 899 763 zł,

2) niewykorzystane środki pieniężne na rachunku bieżącym budżetu, wynikające z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach oraz wynikające z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków w kwocie

15 972 793 zł, z tego:

- a) środki Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w kwocie 13 999 147 zł,
 - b) środki Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w kwocie 854 307 zł,
 - c) środki Funduszu Pracy COVID-19 w kwocie 15 000 zł,
 - d) system Gospodarowania Odpadami Komunalnymi (GOK) - 412 526 zł,
 - e) środki z MPPiRPA i Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz realizacja międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu - 393 805 zł,
 - f) wynikające z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków w kwocie 298 008 zł,
- 3) wolne środki rozumiane jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego inne niż określone w pkt 5 i 8 ustawy, w tym wynikające z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych w kwocie: 111 874 244 zł, zgodnie z załącznikiem nr 8”;
- 2) w dochodach budżetu miasta, jak w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały;
 - 3) w wydatkach budżetu miasta, jak w załączniku nr 2 do niniejszej uchwały;
 - 4) w załączniku nr 4 (pn.: Wydatki na zadania realizowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych), jak w załączniku nr 3 do niniejszej uchwały;
 - 5) w załączniku nr 6 (pn.: Wydatki na zadania realizowane w roku 2022 w ramach budżetu obywatelskiego), jak w załączniku nr 4 do niniejszej uchwały;
 - 6) w załączniku nr 8 (pn.: Przychody i rozchody budżetu miasta Częstochowy na rok 2022), jak w załączniku nr 5 do niniejszej uchwały;
 - 7) w załączniku nr 14 (pn.: Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Program Przeciwdziałania Narkomanii oraz realizacja międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu), jak w załączniku nr 6 do niniejszej uchwały;
 - 8) w załączniku nr 18 (pn.: Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych na rok 2022), jak w załączniku nr 7 do niniejszej uchwały;
 - 9) w załączniku nr 19 (pn.: Plan dochodów i wydatków wydzielonych rachunków dochodów jednostek oświatowych na rok 2022), jak w załączniku nr 8 do niniejszej uchwały;

10) w załączniku nr 20 (pn.: Zestawienie planowanych do udzielenia kwot dotacji z budżetu miasta na rok 2022), jak w załączniku nr 9 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wobec powyższych zmian plan dochodów ulegnie zwiększeniu o kwotę 1 294 162 zł i ukształtuje się na poziomie 1 739 231 325 zł, natomiast plan wydatków ulegnie zwiększeniu o kwotę 1 687 967 zł i ukształtuje się na poziomie 1 898 978 125 zł.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Częstochowy.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

ZMIANY W BUDŻECIE NA ROK 2022

DOCHODY				
				w złotych
Dział	Nazwa	Plan	Zmiana	Plan po zmianach
600	Transport i łączność	178 839 854	41 173	178 881 027
	Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	645 891	4 416	650 307
	<i>Sprzedaż złomu</i>	266 838	4 416	271 254
	Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów	73 378	36 757	110 135
	<i>Odszkodowania z tytułu uszkodzeń infrastruktury przystankowej</i>	0	36 757	36 757
	Dochody bieżące	24 479 095	36 757	24 515 852
	Dochody majątkowe	154 360 759	4 416	154 365 175
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających				
756	osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	602 088 297	970 689	603 058 986
	Wpływy z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym	1 933 327	470 689	2 404 016
	Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	5 600 000	500 000	6 100 000
	Dochody bieżące	602 088 297	970 689	603 058 986
801	Oświata i wychowanie	36 420 220	15 663	36 435 883
	Środki na dofinansowanie własnych zadań bieżących gmin, powiatów (związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	3 113 726	15 663	3 129 389
	<i>Środki FRSE - Narodowej Agencji Programu ERASMUS+ na realizację projektu pn. Rozwój zawodowych</i>	<i>132 324</i>	<i>1 530</i>	<i>133 854</i>
	<i>kompetencji</i>			

Dział	Nazwa	Plan	Zmiana	Plan po zmianach
	<i>Środki FRSE - Narodowej Agencji Programu ERASMUS+ na realizację projektu pn. Akcja 1 Mobilność uczniów i kadry edukacji szkolnej 2022-1-PL01-KA121-SCH-000065336</i>	229 980	10 341	240 321
	<i>Środki FRSE - Narodowej Agencji Programu ERASMUS+ na realizację projektu pn. Akcja 1 Mobilność uczniów i kadry w ramach sektora Kształcenie i Szkolenia Zawodowe 2022-1-PL01-KA121-VET-000056612</i>	146 989	3 792	150 781
Dochody bieżące 25 374 358 15 663 25 390 021 w tym:				
	<i>z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3</i>	7 824 073	15 663	7 839 736
852 Pomoc społeczna		68 995 279	110 737	69 106 016
	Wpływy z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego	2 462	1 530	3 992
		2 462	1 530	3 992
	Wpływy z usług	11 736 536	93 000	11 829 536
	<i>Wpływy z tyt. opłat i kosztów sądowych</i>			
	<i>Odpłatność osób za pobyt w placówkach dla bezdomnych</i>	530 000	30 000	560 000
	<i>Oplaty za pobyt w domach pomocy społecznej</i>	9 767 847	13 000	9 780 847
	<i>Oplaty za usługi opiekuńcze</i>	800 000	50 000	850 000
	Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	209 719	16 207	225 926
	<i>Zwroty świadczeń i odpłatności</i>	164 034	16 207	180 241
		68 579 170	110 737	68 689 907
Dochody bieżące				
853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej		71 288 917	82 650	71 371 567
	Wpływy z różnych dochodów	171 655	82 650	254 305
	<i>Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych</i>	170 155	82 650	252 805
	Dochody bieżące	71 268 917	82 650	71 351 567
855 Rodzina		151 680 798	53 500	151 734 298

Wpływy z usług	876 341	37 000	913 341	
<i>Wpływy z usług świadczonych przez Żłobek</i>				
<i>Miejski – wpłaty rodziców za wyżywienie dzieci i opłata stała za pobyt dziecka</i>	870 000	37 000	907 000	
Wpływy z różnych dochodów	531 700	16 500	548 200	
<i>w rodzinach zastępczych w Częstochowie</i>	430 000	16 500	446 500	
<i>Odpłatność za pobyt dzieci spoza Częstochowy</i>				
Dział	Nazwa	Plan	Zmiana	Plan po zmianach
	Dochody bieżące	151 680 798	53 500	151 734 298
900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska		92 205 785	19 750	92 225 535
	Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów	112 838	19 750	132 588
	<i>Wpływy z tytułu kar wynikających z umów</i>	86 000	19 750	105 750
	Dochody bieżące	83 513 308	19 750	83 533 058
RAZEM DOCHODY		1 737 937 163	1 294 162	1 739 231 325

DOCHODY wg grup paragrafów				
	Nazwa	Plan	Zmiana	Plan po zmianach
600	Transport i łączność			
	Dochody bieżące	24 479 095	36 757	24 515 852
	Dochody majątkowe	154 360 759	4 416	154 365 175
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem			
	Dochody bieżące	602 088 297	970 689	603 058 986
801	Oświata i wychowanie			
	Dochody bieżące	25 374 358	15 663	25 390 021
	<i>w tym:</i>			
	<i>z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3</i>	7 824 073	15 663	7 839 736
852	Pomoc społeczna			
	Dochody bieżące	68 579 170	110 737	68 689 907
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej			
	Dochody bieżące	71 268 917	82 650	71 351 567
855	Rodzina			
	Dochody bieżące	151 680 798	53 500	151 734 298
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska			
	Dochody bieżące	83 513 308	19 750	83 533 058
RAZEM		1 737 937 163	1 294 162	1 739 231 325
	<i>w tym:</i>			
	Dochody bieżące	1 544 275 643	1 289 746	1 545 565 389
	<i>w tym:</i>			
	<i>z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3</i>	9 625 250	15 663	9 640 913
	Dochody majątkowe	193 661 520	4 416	193 665 936

ZMIANY W BUDŻECIE NA ROK 2022

WYDATKI					w złotych
Dział	Rozdział	Nazwa	Plan	Zmiana	Plan po zmianach
600	Transport i łączność		403 268 023	46 916	403 314 939
	<i>Drogi publiczne w miastach na prawach powiatu</i>		<i>280 999 405</i>	<i>5 743</i>	<i>281 005 148</i>
	Wydatki majątkowe		268 598 489	5 743	268 604 232
	<i>w tym:</i>				
	<i>inwestycje i zakupy inwestycyjne</i>		<i>268 598 489</i>	<i>5 743</i>	<i>268 604 232</i>
60020	Funkcjonowanie przystanków komunikacyjnych		2 022 546	41 173	2 063 719
	Wydatki bieżące		1 942 546	41 173	1 983 719
	<i>w tym:</i>				
	<i>wydatki jednostek budżetowych</i>		<i>1 942 546</i>	<i>41 173</i>	<i>1 983 719</i>
	<i>w tym:</i>				
	<i>wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań</i>		<i>1 942 546</i>	<i>41 173</i>	<i>1 983 719</i>
750	Administracja publiczna		105 159 314	19 750	105 179 064
	<i>Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)</i>		<i>83 112 150</i>	<i>19 750</i>	<i>83 131 900</i>
	Wydatki bieżące		81 413 242	19 750	81 432 992
	<i>w tym:</i>				
	<i>wydatki jednostek budżetowych</i>		<i>80 777 019</i>	<i>19 750</i>	<i>80 796 769</i>
	<i>w tym:</i>				
	<i>wynagrodzenia i składki od nich naliczane</i>		<i>69 522 521</i>	<i>19 750</i>	<i>69 542 271</i>
757	Obsługa długu publicznego		18 898 600	-700 000	18 198 600
	<i>Rozliczenia z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego</i>		<i>2 645 707</i>	<i>-700 000</i>	<i>1 945 707</i>

Wydatki bieżące		2 645 707	-700 000	1 945 707	
<i>w tym:</i>					
wyплаты z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez jednostkę samorządu terytorialnego		2 645 707	-700 000	1 945 707	
801 Oświata i wychowanie		604 905 607	15 663	604 921 270	
80101 Szkoły podstawowe		182 763 809	-16 872	182 746 937	
Dział	Rozdział	Nazwa	Plan	Zmiana	Plan po zmianach
		Wydatki bieżące	180 292 250	-16 872	180 275 378
		<i>w tym:</i>			
		wydatki jednostek budżetowych	162 813 356	-16 872	162 796 484
		<i>w tym:</i>			
		wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań	23 277 962	-16 872	23 261 090
		80115 Technika	81 025 765	22 194	81 047 959
		Wydatki bieżące	81 025 765	22 194	81 047 959
		<i>w tym:</i>			
		wydatki na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, w części związanej z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego	4 401 274	22 194	4 423 468
		80120 Licea ogólnokształcące	67 245 650	10 341	67 255 991
		Wydatki bieżące	62 758 382	10 341	62 768 723
		<i>w tym:</i>			
		wydatki na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, w części związanej z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego	1 592 517	10 341	1 602 858
851 Ochrona zdrowia			18 320 398	1 080 694	19 401 092
		Zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgniacyjno-opiekuńcze			
		85117 pielęgniacyjno-opiekuńcze	477 457	-11 900	465 557
		Wydatki bieżące	477 457	-11 900	465 557
		<i>w tym:</i>			
		wydatki jednostek budżetowych	477 457	-11 900	465 557
		<i>w tym:</i>			
		wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań	477 457	-11 900	465 557
		85149 Programy polityki zdrowotnej	759 000	-269 000	490 000
		Wydatki bieżące	759 000	-269 000	490 000

Wydatki bieżące	7 303 327	1 364 494	8 667 821
w tym:			
wydatki jednostek budżetowych w tym:	4 367 493	1 214 494	5 581 987

<hr/>			
w tym:			
wydatki jednostek budżetowych	759 000	-269 000	490 000
<hr/>			
w tym:			
wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań	759 000	-269 000	490 000

85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi	7 303 327	1 364 494	8 667 821
---	------------------	------------------	------------------

wynagrodzenia i składki od nich naliczane	2 777 208	60 000	2 837 208
---	-----------	--------	-----------

Dział	Rozdział	Nazwa	Plan	Zmiana	Plan po zmianach
		wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań	1 590 285	1 154 494	2 744 779
		dotacje na zadania bieżące	2 929 034	150 000	3 079 034

85195 Pozostała działalność	668 281	-2 900	665 381
------------------------------------	----------------	---------------	----------------

668 281	Wydatki bieżące		-2 900	665 381
	w tym:			
	dotacje na zadania bieżące	407 300	-2 900	404 400

852 Pomoc społeczna	137 412 399	885 987	138 298 386
----------------------------	--------------------	----------------	--------------------

85202 Domy pomocy społecznej	34 882 262	831 230	35 713 492
-------------------------------------	-------------------	----------------	-------------------

	Wydatki bieżące	34 842 262	831 230	35 673 492
	w tym:			
	wydatki jednostek budżetowych	26 110 241	831 230	26 941 471
	w tym:			
	wynagrodzenia i składki od nich naliczane	7 937 865	688 200	8 626 065
	wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań	18 172 376	143 030	18 315 406

85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z	897 332	16 207	913 539
--------------	--	----------------	---------------	----------------

*pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące
w zajęciach w centrum integracji społecznej*

Wydatki bieżące	897 332	16 207	913 539		
<i>w tym:</i>					
wydatki jednostek budżetowych	897 332	16 207	913 539		
<i>w tym:</i>					
wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań	897 332	16 207	913 539		
85219 Ośrodki pomocy społecznej	23 543 990	51 550	23 595 540		
Wydatki bieżące	23 543 990	51 550	23 595 540		
<i>w tym:</i>					
wydatki jednostek budżetowych	23 248 642	51 550	23 300 192		
<i>w tym:</i>					
wynagrodzenia i składki od nich naliczane	19 918 821	51 550	19 970 371		
85228 Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	5 619 846	-13 000	5 606 846		
Wydatki bieżące	5 619 846	-13 000	5 606 846		
<i>w tym:</i>					
dotacje na zadania bieżące	5 599 971	-13 000	5 586 971		
853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	77 247 909	44 100	77 292 009		
<i>Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób 85311 niepełnosprawnych</i>	174 027	13 000	187 027		
Dział	Rozdział	Nazwa	Plan	Zmiana	Plan po zmianach
		Wydatki bieżące	174 027	13 000	187 027
		<i>w tym:</i>			
		dotacje na zadania bieżące	174 027	13 000	187 027
85324 Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych			39 182	31 100	70 282
		Wydatki bieżące	39 182	31 100	70 282
		<i>w tym:</i>			
		wydatki jednostek budżetowych	37 432	31 100	68 532
		<i>w tym:</i>			
		wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań	37 432	31 100	68 532
855 Rodzina			171 878 805	300 600	172 179 405

85508 Rodziny zastępcze	10 341 433	-20 200	10 321 233
Wydatki bieżące	10 341 433	-20 200	10 321 233
<i>w tym:</i>			
wydatki jednostek budżetowych	2 868 320	-20 200	2 848 120
<i>w tym:</i>			
wynagrodzenia i składki od nich naliczane	1 888 716	-20 200	1 868 516
85516 System opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	4 636 100	320 800	4 956 900
Wydatki bieżące	3 602 643	320 800	3 923 443
<i>w tym:</i>			
wydatki jednostek budżetowych	3 182 882	357 000	3 539 882
<i>w tym:</i>			
wynagrodzenia i składki od nich naliczane	2 525 743	320 000	2 845 743
wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań	657 139	37 000	694 139
dotacje na zadania bieżące	412 643	-36 200	376 443
900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	142 648 374	-5 743	142 642 631
90004 Utrzymanie zieleni w miastach i gminach	11 559 147	-5 743	11 553 404
Wydatki majątkowe	3 667 242	-5 743	3 661 499
<i>w tym:</i>			
inwestycje i zakupy inwestycyjne	3 667 242	-5 743	3 661 499

RAZEM WYDATKI	1 897 290 158	1 687 967	1 898 978 125
----------------------	----------------------	------------------	----------------------

WYDATKI wg grup paragrafów

Nazwa	Plan	Zmiana	Plan po zmianach
600 Transport i łączność			
Wydatki bieżące	110 661 099	41 173	110 702 272
<i>w tym:</i>			
wydatki jednostek budżetowych	110 647 599	41 173	110 688 772
<i>w tym:</i>			
wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań	110 501 557	41 173	110 542 730
Wydatki majątkowe	292 606 924	5 743	292 612 667
<i>w tym:</i>			
inwestycje i zakupy inwestycyjne	282 806 924	5 743	282 812 667

750 Administracja publiczna

Wydatki bieżące	103 056 037	19 750	103 075 787
<i>w tym:</i>			
wydatki jednostek budżetowych	101 140 223	19 750	101 159 973
<i>w tym:</i>			
wynagrodzenia i składki od nich naliczane	78 456 320	19 750	78 476 070

757 Obsługa długu publicznego

Wydatki bieżące	18 898 600	-700 000	18 198 600
<i>wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez jednostkę samorządu terytorialnego</i>	2 645 707	-700 000	1 945 707
<i>w tym:</i>			

801 Oświata i wychowanie

Wydatki bieżące	569 876 191	15 663	569 891 854
<i>wydatki jednostek budżetowych</i>	442 023 802	-16 872	442 006 930
<i>w tym: w tym:</i>			
wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań	59 736 476	-16 872	59 719 604
wydatki na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, w części związanej z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego	11 464 720	32 535	11 497 255

851 Ochrona zdrowia

Wydatki bieżące	17 620 398	1 080 694	18 701 092
<i>wydatki jednostek budżetowych</i>	13 008 264	933 594	13 941 858
<i>w tym: w tym:</i>			
wynagrodzenia i składki od nich naliczane	2 946 487	60 000	3 006 487
wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań	10 061 777	873 594	10 935 371
dotacje na zadania bieżące	4 571 334	147 100	4 718 434

852 Pomoc społeczna

Wydatki bieżące	135 822 753	885 987	136 708 740
-----------------	-------------	---------	-------------

w tym:

Nazwa	Plan	Zmiana	Plan po zmianach
<i>wydatki jednostek budżetowych</i>	58 410 856	898 987	59 309 843
<i>w tym:</i>			
wynagrodzenia i składki od nich naliczane	30 299 855	739 750	31 039 605
wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań	28 111 001	159 237	28 270 238
dotacje na zadania bieżące	19 951 923	-13 000	19 938 923

853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej

Wydatki bieżące	77 227 909	44 100	77 272 009
<i>w tym:</i>			
wydatki jednostek budżetowych	32 389 139	31 100	32 420 239
<i>w tym:</i>			
wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań	19 740 400	31 100	19 771 500
dotacje na zadania bieżące	174 027	13 000	187 027

855 Rodzina

Wydatki bieżące	170 845 348	300 600	171 145 948
wydatki jednostek budżetowych	17 167 643	336 800	17 504 443
<i>w tym: w tym:</i>			
wynagrodzenia i składki od nich naliczane	12 444 421	299 800	12 744 221
wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań	4 723 222	37 000	4 760 222
dotacje na zadania bieżące	7 530 325	-36 200	7 494 125

900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

Wydatki majątkowe	21 584 159	-5 743	21 578 416
<i>w tym:</i>			
inwestycje i zakupy inwestycyjne	21 584 159	-5 743	21 578 416

RAZEM**1 897 290 158****1 687 967****1 898 978 125***w tym:*

Wydatki bieżące	1 531 888 654	1 687 967	1 533 576 621
<i>w tym:</i>			
wydatki jednostek budżetowych	1 038 745 558	2 244 532	1 040 990 090
<i>w tym:</i>			
wynagrodzenia i składki od nich naliczane	583 940 490	1 119 300	585 059 790
wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań	454 805 068	1 125 232	455 930 300
dotacje na zadania bieżące	208 599 868	110 900	208 710 768
wydatki na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, w części związanej z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego	12 895 157	32 535	12 927 692
wyплаты z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez jednostkę samorządu terytorialnego	2 645 707	-700 000	1 945 707

Załącznik Nr 3 do uchwały Nr
Rady Miasta Częstochowy
z dnia 2022 r.

WYDATKI NA ZADANIA REALIZOWANE Z UDZIAŁEM ŚRODKÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 5 UST. 1 PKT 2 I 3 USTAWY O FINANSACH PUBLICZNYCH

w złotych

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Rodział klasyfikacji wydatków	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Źródła finansowania wydatków	Plan na rok 2022 /przed zmianą/	Zmiana	Plan na rok 2022 /po zmianie/
1	2	3	4	5	6	7	8
PRZEDSIĘWZIĘCIA REALIZOWANE W RAMACH PROJEKTÓW MIĘKKICH							
23	Rozwój kompetencji zawodowych	80115	TZN	bieżące, z tego:	552 302	7 650	559 952
				śr. FRSE	552 302	7 650	559 952
				Ogółem	552 302	7 650	559 952
40	Akcja 1 Mobilność uczniów i kadry w ramach sektora Kształcenie i Szkolenia Zawodowe 2022-1-PL01-KA121VET-000056612	80115	ZSS	bieżące, z tego:	146 989	3 792	150 781
				śr. FRSE	146 989	3 792	150 781
				Ogółem	146 989	3 792	150 781
43	Mobilna szkoła-trampolina sukcesu	80115	ZSTIO im. S. Żeromskiego	bieżące, z tego:	239 014	10 752	249 766
				śr. FRSE	239 014	10 752	249 766
				Ogółem	239 014	10 752	249 766
49	Akcja 1 Mobilność uczniów i kadry edukacji szkolnej 2022-1-PL01-KA121-SCH-000065336	80120	IV LO im. H.Sienkiewicza	bieżące, z tego:	229 980	10 341	240 321
				śr. FRSE	229 980	10 341	240 321
				Ogółem	229 980	10 341	240 321
OGÓŁEM PRZEDSIĘWZIĘCIA REALIZOWANE W RAMACH PROJEKTÓW MIĘKKICH					13 248 314	32 535	13 280 849
				wydatki bieżące z tego:	12 898 157	32 535	12 930 692
				śr. UE i inne zagraniczne	12 220 136	32 535	12 252 671
				śr. własne	184 805	0	184 805
				śr. budżetu państwa	493 216	0	493 216
				wydatki majątkowe z tego:	350 157	0	350 157
				śr. własne	24 472	0	24 472
				śr. UE i inne zagraniczne	291 659	0	291 659
				śr. budżetu państwa	34 026	0	34 026
OGÓŁEM PRZEDSIĘWZIĘCIA WSPÓŁFINANSOWANE ŚRODKAMI WYMIENIONYMI W ART. 5 UST.1 PKT 2 I 3 uofp				wydatki bieżące z tego:	12 898 157	32 535	12 930 692
				śr. UE i inne zagraniczne	12 220 136	32 535	12 252 671
				śr. własne	184 805	0	184 805
				śr. budżetu państwa	493 216	0	493 216
				wydatki majątkowe z tego:	285 115 677	0	285 115 677
				śr. UE i inne zagraniczne	162 955 395	0	162 955 395
				śr. własne	116 647 615	0	116 647 615
				śr. z rezerwy subwencji ogólnej	5 396 258	0	5 396 258
				śr. budżetu państwa	116 409	0	116 409
				ogółem wydatki bieżące i majątkowe	298 013 834	32 535	298 046 369

Załącznik Nr 4 do uchwały Nr
Rady Miasta Częstochowy
z dnia 2022 r.

WYDATKI NA ZADANIA REALIZOWANE W ROKU 2022 W RAMACH
BUDŻETU OBYWATELSKIEGO

w złotych

LP.	Nazwa zadania	Rozdział klasyfikacji budżetowej	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Plan na rok 2022 /przed zmianą/	Zmiana	Plan na rok 2022 /po zmianie/
1	2	3	4	5	6	7
OGÓŁEM WYDATKI BIEŻĄCE				3 388 394	0	3 388 394
WYDATKI INWESTYCYJNE						
1	Radarowy wyświetlacz prędkości na ul. Powstańców Warszawy	60015	MZD	50 414	5 743	56 157
38	Budowa placu Street Workout w dzielnicy Wrzosowiak	90004	IZ	86 037	-5 743	80 294
OGÓŁEM WYDATKI INWESTYCYJNE				6 171 266	0	6 171 266
OGÓŁEM ZADANIA W RAMACH BUDŻETU OBYWATELSKIEGO				9 559 660	0	9 559 660

Załącznik Nr 5 do uchwały Nr
Rady Miasta Częstochowy
z dnia 2022 r.

PRZYCHODY I ROZCHODY BUDŻETU MIASTA CZĘSTOCHOWY NA ROK 2022 w złotych

Wyszczególnienie	Plan na rok 2022	Zmiana	Plan po zmianach	Wyszczególnienie	Plan na rok 2022	Zmiana	Plan po zmianach
1	2	3	4	5	6	7	8
Dochody budżetu miasta	1 737 937 163	1 294 162	1 739 231 325	Wydatki budżetu miasta	1 897 290 158	1 687 967	1 898 978 125
Przychody				Rozchody			
905 - Przychody jednostek samorządu terytorialnego z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach	15 280 980	393 805	15 674 785	991 - Udzielone pożyczki i kredyty	12 000 000		12 000 000
z tego:				992 - Spłaty otrzymanych krajowych pożyczek i kredytów	434 751		434 751
- środki Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych	13 999 147		13 999 147	z tego:			
- środki Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na zadanie pn.: "Laboratoria przyszłości"	854 307		854 307	spłata pożyczek	434 751		434 751
- środki Funduszu Pracy COVID-19	15 000		15 000				
- system Gospodarowania Odpadami Komunalnymi (GOK)	412 526		412 526				
- środki z MPPiRPA i Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz realizacja międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu		393 805	393 805				
906 - Przychody jednostek samorządu terytorialnego z wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków	298 008		298 008	993 – Spłaty otrzymanych zagranicznych pożyczek i kredytów	58 042 486		58 042 486
950 – Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt. 6 ustawy	111 874 244		111 874 244				
953 - Przychody z zaciągniętych pożyczek i kredytów na rynku zagranicznym	102 377 000		102 377 000				
Ogółem przychody	229 830 232	393 805	230 224 037	Ogółem rozchody	70 477 237	0	70 477 237
Razem:	1 967 767 395	1 687 967	1 969 455 362	Razem:	1 967 767 395	1 687 967	1 969 455 362

Załącznik Nr 6 do uchwały Nr
 Rady Miasta Częstochowy
 z dnia 2022 r.

**Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Program Przeciwdziałania Narkomanii
 oraz realizacja międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu**

w złotych

Dochody / Przychody					Wydatki					
Dział/ §	Wyszczególnienie	Plan na rok 2022	Zmiana	Plan po zmianach	Dział	Rozdział	Wyszczególnienie	Plan na rok 2022	Zmiana	Plan po zmianach
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Dochody	5 600 000	500 000	6 100 000						
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	5 600 000	500 000	6 100 000	851	Ochrona zdrowia		5 600 000	673 105	6 273 105
§ 048	Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	5 600 000	500 000	6 100 000		85153	Zwalczanie narkomanii	190 000		190 000
§ 905	Przychody		173 105	173 105			1) wydatki bieżące, z tego:	190 000		190 000
	Przychody jednostek samorządu terytorialnego z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach		173 105	173 105			a) wydatki jednostek budżetowych, w tym:	30 000		30 000
							- wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań	30 000		30 000
							b) dotacje na zadania bieżące	160 000		160 000
						85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	5 410 000	673 105	6 083 105
							1) wydatki bieżące, z tego:	5 410 000	673 105	6 083 105
							a) wydatki jednostek budżetowych, w tym:	3 143 993	623 105	3 767 098
							- wynagrodzenia i składki od nich naliczane	2 424 229		2 424 229
							- wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań	719 764	623 105	1 342 869

b) dotacje na zadania bieżące	2 259 207	50 000	2 309 207
c) świadczenia na rzecz osób fizycznych	6 800		6 800

Strona 1

Dział/ §	Wyszczególnienie	Plan na rok 2022	Zmiana	Plan po zmianach	Dział	Rozdział	Wyszczególnienie	Plan na rok 2022	Zmiana	Plan po zmianach
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Dochody	1 933 327	470 689	2 404 016	851	Ochrona zdrowia		1 933 327	691 389	2 624 716
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	1 933 327	470 689	2 404 016		85153	Zwalczanie narkomanii	40 000		40 000
							1) wydatki bieżące, z tego:	40 000		40 000
§ 027	Wpływy z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym	1 933 327	470 689	2 404 016			a) wydatki jednostek budżetowych, w tym:	40 000		40 000
§ 905	Przychody		220 700	220 700			- wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań	40 000		40 000
	Przychody jednostek samorządu terytorialnego z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach		220 700	220 700		85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	1 893 327	691 389	2 584 716
							1) wydatki bieżące, z tego:	1 893 327	691 389	2 584 716
							a) wydatki jednostek budżetowych, w tym:	1 223 500	591 389	1 814 889
							- wynagrodzenia i składki od nich naliczane	352 979	60 000	412 979
							- wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań	870 521	531 389	1 401 910
							b) dotacje na zadania bieżące	669 827	100 000	769 827
	Ogółem	7 533 327	1 364 494	8 897 821			Ogółem	7 533 327	1 364 494	8 897 821

Strona
2

**PRZYCHODY I KOSZTY SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH
 NA ROK 2022**

w złotych

L.p	Wyszczególnienie	Stan śr. obrot./pien. na pocz. roku 2022	Ogółem przychody	Dotacja przedmiotowa ujęta w przychodach ogółem	Suma bilansowa (3+4)	Ogółem koszty	Stan śr. obrot./pien. na koniec. roku 2022	Suma bilansowa (7+8)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Przed zmianą Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	110 000	24 264 000	7 000 000	24 374 000	24 264 000	110 000	24 374 000
	Zmiana		646 411		646 411	646 411		646 411
1	Po zmianie Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	110 000	24 910 411	7 000 000	25 020 411	24 910 411	110 000	25 020 411
2	Cmentarz Komunalny	150 000	4 948 000	78 000	5 098 000	4 948 000	150 000	5 098 000
3	Centrum Integracji Społecznej	35 157	2 905 224	699 724	2 940 381	2 905 224	35 157	2 940 381
x	OGÓŁEM: Przed zmianą	295 157	32 117 224	7 777 724	32 412 381	32 117 224	295 157	32 412 381
	Zmiana		646 411		646 411	646 411		646 411
x	OGÓŁEM: Po zmianie	295 157	32 763 635	7 777 724	33 058 792	32 763 635	295 157	33 058 792

Załącznik Nr 8 do uchwały Nr
 Rady Miasta Częstochowy
 z dnia 2022 r.

**PLAN DOCHODÓW I WYDATKÓW WYDZIELONYCH RACHUNKÓW DOCHODÓW
 JEDNOSTEK OŚWIATOWYCH NA ROK 2022**

w złotych

Lp.	Nazwa Jednostki	Dział	Rozdział	Plan dochodów na rok 2022	Zmiana	Plan dochodów po zmianie	Plan wydatków na rok 2022	Zmiana	Plan wydatków po zmianie
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10	Miejskie Przedszkole Nr 4 im. Jana Brzechwy	Razem		163 610	50 000	213 610	163 610	50 000	213 610
		801	80148	138 500	50 000	188 500	138 500	50 000	188 500
49	Szkoła Podstawowa Nr 7 im. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego	Razem		247 200	60 000	307 200	247 200	60 000	307 200
		801	80148	200 150	60 000	260 150	200 150	60 000	260 150
75	Szkoła Podstawowa Nr 38 im. Ludwika Zamenhofa	Razem		153 000	76 000	229 000	153 000	76 000	229 000
		801	80148	150 000	76 000	226 000	150 000	76 000	226 000
76	Szkoła Podstawowa Nr 39 im. Marii Konopnickiej	Razem		130 500	6 500	137 000	130 500	6 500	137 000
		801	80101	30 400	6 500	36 900	30 400	6 500	36 900
81	Szkoła Podstawowa Nr 49 im. Janusza Kusocińskiego	Razem		370 510	60 000	430 510	370 510	60 000	430 510
		801	80148	295 500	60 000	355 500	295 500	60 000	355 500
88	Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1	Razem		211 000	15 000	226 000	211 000	15 000	226 000
		801	80148	209 000	15 000	224 000	209 000	15 000	224 000

	RAZEM	X	X	19 405 393	267 500	19 672 893	19 405 393	267 500	19 672 893
--	--------------	----------	----------	-------------------	--------------------	-------------------	-------------------	--------------------	-------------------

Załącznik Nr 9 do uchwały Nr
 Rady Miasta Częstochowy
 z dnia 2022 r.

Zestawienie planowanych do udzielenia kwot dotacji z budżetu miasta na rok 2022

w złotych

Dział	Rozdział	Nazwa	Plan na rok 2022 dotacji ogółem	Plan na rok 2022 dotacji celowych	Zmiany w planie dotacji celowych	Plan po zmianach dotacji celowych	Plan po zmianach dotacji ogółem
1	2	3	4	5	6	7	8
II. Dotacje dla jednostek spoza sektora finansów publicznych			145 650 952	39 547 103	110 900	39 658 003	145 761 852
Dotacje bieżące			144 626 952	38 523 103	110 900	38 634 003	144 737 852
851		Ochrona zdrowia	2 985 110	2 985 110	147 100	3 132 210	3 132 210
	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	2 417 810	2 417 810	150 000	2 567 810	2 567 810
	85195	Pozostała działalność	407 300	407 300	-2 900	404 400	404 400
852		Pomoc społeczna	19 763 423	19 763 423	-13 000	19 750 423	19 750 423
	85228	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	5 599 971	5 599 971	-13 000	5 586 971	5 586 971
853		Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	174 027	174 027	13 000	187 027	187 027
	85311	Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób	174 027	174 027	13 000	187 027	187 027
855		Rodzina	7 530 325	7 530 325	-36 200	7 494 125	7 494 125
	85516	System opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	412 643	412 643	-36 200	376 443	376 443
Dotacje razem:			210 431 529	41 529 764	110 900	41 640 664	210 542 429
Dotacje bieżące razem:			208 549 868	39 648 103	110 900	39 759 003	208 660 768
Dotacje majątkowe razem:			1 881 661	1 881 661	0	1 881 661	1 881 661
Pomoc zagraniczna			50 000				50 000
Dotacje razem łącznie z pomocą zagraniczną, w tym:			210 481 529				210 592 429
Dotacje bieżące razem z pomocą zagraniczną			208 599 868				208 710 768

Uwaga: Tabela dotycząca dotacji została uzupełniona o kwotę 50 000 zł w związku z zaliczeniem do grupy dotacji paragrafu dotyczącego pomocy zagranicznej.

UZASADNIENIE

do projektu uchwały w sprawie zmian w budżecie miasta Częstochowy na rok 2022

Projekt Uchwały Rady Miasta Częstochowy w sprawie zmian w budżecie miasta Częstochowy na rok 2022 zawiera następujące zmiany:

DOCHODY zwiększenie 1 294 162 zł

dział 600 – Transport i łączność

Zwiększenie 41 173 zł

Zwiększenie dochodów bieżących o kwotę 36 757 zł w pozycji „Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów” w związku z otrzymaniem odszkodowania od firmy ubezpieczeniowej za uszkodzenia wiat przystankowych.

Zwiększenie dochodów majątkowych o kwotę 4 416 zł w pozycji „Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych” z tytułu sprzedaży złomu.

dział 756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem

Zwiększenie 970 689 zł

Zwiększenie dochodów bieżących o kwotę 970 689 zł, z tego:

- 470 689 zł w związku z wpływem na rachunek bieżący Gminy z Urzędów Skarbowych opłat od napojów alkoholowych sprzedawanych w obrocie hurtowym,
- 500 000 zł w pozycji „Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych”, w związku z wyższymi niż pierwotnie planowano wpływami z tego tytułu.

dział 801 – Oświata i wychowanie

Zwiększenie 15 663 zł

Zwiększenie dochodów bieżących o kwotę 15 663 zł (śr. FRSE - Narodowej Agencji Programu Erasmus+) w związku ze zmianą harmonogramu realizacji projektów pn.:

- „Akcja 1 Mobilność uczniów i kadry edukacji szkolnej 2022-1-PL01-KA121-SCH-000065336” – 10 341 zł (różnice kursowe),
- „Akcja 1 Mobilność uczniów i kadry w ramach sektora Kształcenie i Szkolenia Zawodowe 2022-1-PL01-KA121-VET-000056612” - 3 792 zł (różnice kursowe),
- „Rozwój kompetencji zawodowych” - 1 530 zł (różnice kursowe).

dział 852 – Pomoc społeczna

Zwiększenie **110 737 zł**

Zwiększenie dochodów bieżących o kwotę 110 737 zł w związku z wyższym niż planowano wykonaniem dochodów w pozycjach:

- „Wpływy z usług” – 93 000 zł, w tym:
 - opłaty za pobyt w domach pomocy społecznej – 13 000 zł,
 - opłaty za usługi opiekuńcze – 50 000 zł,
 - odpłatność osób za pobyt w placówkach dla bezdomnych – 30 000 zł;
- „Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych” – 16 207 zł (zwroty świadczeń i odpłatności);
- „Wpływy z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego” – 1 530 zł (wpływy z tytułu opłat i kosztów sądowych).

dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej

Zwiększenie **82 650 zł**

Zwiększenie dochodów bieżących o kwotę 82 650 zł w pozycji „Wpływy z różnych dochodów” w związku z wyższym niż planowano wykonaniem dochodów (środki PFRON).

dział 855 – Rodzina

Zwiększenie **53 500 zł**

Zwiększenie dochodów bieżących o kwotę 53 500 zł w pozycjach:

- „Wpływy z usług” – 37 000 zł w związku z wyższym niż planowano wykonaniem dochodów z tytułu wpłaty rodziców za wyżywienie dzieci w Żłobku Miejskim,
- „Wpływy z różnych dochodów” – 16 500 zł (odpłatność za pobyt dzieci spoza Częstochowy w rodzinach zastępczych w Częstochowie), w związku z wyższym niż planowano wykonaniem dochodów.

dział 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

Zwiększenie **19 750 zł**

Zwiększenie dochodów bieżących o kwotę 19 750 zł w pozycji „Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów” w związku z naliczeniem kar wynikających z niewłaściwego wykonania umów.

WYDATKI zwiększenie **1 687 967 zł**

dział 600 – Transport i łączność

Zwiększenie **46 916 zł**

Zwiększenie wydatków bieżących o kwotę 41 173 zł celem zabezpieczenia środków na zakup i montaż infrastruktury przystankowej. Źródłem pokrycia wydatków jest zwiększony plan dochodów w dziale 600.

Zwiększenie wydatków majątkowych o kwotę 5 743 zł (przemieszczenie z działu 900) celem uzupełnienia planu na realizację zadania pn.: „Radarowy wyświetlacz prędkości na ul. Powstańców Warszawy” realizowanego w ramach budżetu obywatelskiego.

dział 750 – Administracja publiczna

Zwiększenie **19 750 zł**

Zwiększenie wydatków bieżących o kwotę 19 750 zł celem uzupełnienia środków na wynagrodzenia dla pracowników CUK. Źródłem pokrycia wydatków jest zwiększony plan dochodów w dziale 900.

dział 757 – Obsługa długu publicznego

Zmniejszenie **700 000 zł**

Zmniejszenie wydatków bieżących o kwotę 700 000 zł (przemieszczenie do działu 852) z tytułu poręczeń w związku z terminową spłatą kredytów poręczonych przez miasto.

dział 801 – Oświata i wychowanie

Zwiększenie **15 663 zł**

Na powyższą kwotę składają się zarówno zwiększenia jak i zmniejszenia opisane poniżej:

Zwiększenie wydatków bieżących o kwotę 32 535 zł (śr. FRSE - Narodowej Agencji Programu Erasmus+) w związku ze zmianą harmonogramu realizacji projektów pn.:

- „Akcja 1 Mobilność uczniów i kadry edukacji szkolnej 2022-1-PL01-KA121-SCH-000065336” – 10 341 zł (różnice kursowe),
- „Akcja 1 Mobilność uczniów i kadry w ramach sektora Kształcenie i Szkolenia Zawodowe 2022-1-PL01-KA121-VET-000056612” - 3 792 zł (różnice kursowe),
- „Rozwój kompetencji zawodowych” – 7 650 zł (różnice kursowe),
- „Mobilna szkoła-trampolina sukcesu” – 10 752 zł (różnice kursowe).

Zmniejszenie wydatków bieżących o kwotę 16 872 zł celem zabezpieczenia środków na realizację projektów pn.: „Rozwój kompetencji zawodowych”, „Mobilna szkoła - trampolina sukcesu” (różnice kursowe).

dział 851 – Ochrona zdrowia

Zwiększenie **1 080 694 zł**

Na powyższą kwotę składają się zarówno zwiększenia jak i zmniejszenia opisane poniżej:

Zwiększenie wydatków bieżących o kwotę 1 364 494 zł celem prawidłowej realizacji zadań wynikających z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz realizacji międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu. Źródłem pokrycia wydatku są niewykorzystane w 2021 roku środki

pochodzące z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii oraz realizacji międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu – kwota 393 805 zł oraz zwiększenie planu dochodów w dziale 756 – kwota 970 689 zł.

Zmniejszenie wydatków bieżących o kwotę 283 800 zł (przemieszczeniu do działu 855) celem uzupełnienia planu na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń dla pracowników Żłobka Miejskiego „Reksio”.

dział 852 – Pomoc społeczna

Zwiększenie

885 987 zł

Na powyższą kwotę składają się zarówno zwiększenia jak i zmniejszenia opisane poniżej:

Zwiększenie wydatków bieżących o kwotę 898 987 zł, z tego:

- 16 207 zł w związku z koniecznością dokonania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń wypłaconych w latach ubiegłych (zwroty z ZUS nadpłaconych składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne). Źródłem pokrycia wydatku jest zwiększony plan dochodów w dziale 852;
- 131 230 zł z przeznaczeniem na częściowe pokrycie niedoborów w MOPS dotyczących odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej. Źródłem pokrycia wydatku jest zwiększony plan dochodów w dziale 852 i 855 oraz zmniejszenie planu wydatków w dziale 855;
- 700 000 zł (przemieszczenie z działu 757) celem zabezpieczenia środków na bieżącą działalność DPS;
- 21 550 zł z przeznaczeniem na realizację pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”, którego głównym celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i dostępie do edukacji. Kwota dotyczy ewaluacji oraz kosztów: obsługi, promocji realizacji w/w programu i jest pokrywana ze środków PFRON. Powyższe środki zostaną przeznaczone na wynagrodzenia wraz z pochodnymi dla pracowników zatrudnionych do obsługi ww. programu;
- 30 000 zł z przeznaczeniem na wynagrodzenia wraz z pochodnymi dla pracowników Sekcji Pomocy Osobom z Niepełnosprawnością. Źródłem pokrycia wydatku jest zwiększony plan dochodów w dziale 853 (środki PFRON).

Zmniejszenie wydatków bieżących o kwotę 13 000 zł (przemieszczenie do działu 853) celem zabezpieczenia wkładu własnego na dofinansowanie działalności dwóch warsztatów terapii zajęciowej działających na terenie miasta Częstochowy.

dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej

Zwiększenie

44 100 zł

Zwiększenie wydatków bieżących o kwotę 44 100 zł, z tego:

- 13 000 zł (przemieszczenie z działu 852), celem zabezpieczenia wkładu własnego na dofinansowanie

- działalności dwóch warsztatów terapii zajęciowej działających na terenie miasta Częstochowy;
- 31 100 zł z przeznaczeniem na realizację pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”, którego głównym celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i dostępie do edukacji. Kwota dotyczy ewaluacji oraz kosztów: obsługi, promocji realizacji w/w programu i jest pokrywana ze środków PFRON. Powyższe środki zostaną przeznaczone na wydatki rzeczowe związane z obsługą ww. programu.

dział 855 – Rodzina

Zwiększenie **300 600 zł**

Na powyższą kwotę składają się zarówno zwiększenia jak i zmniejszenia opisane poniżej:

Zwiększenie wydatków bieżących o kwotę 357 000 zł, z tego:

- 37 000 zł celem zabezpieczenia środków na zakup artykułów spożywczych na wyżywienie dzieci w Żłobku Miejskim „Reksio”. Źródłem pokrycia wydatków jest zwiększony plan dochodów w dziale 855;
- 320 000 zł (przemieszczenie z działu 851 i 855) celem zabezpieczenia środków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń dla pracowników Żłobka Miejskiego „Reksio”.

Zmniejszenie wydatków bieżących o kwotę 56 400 zł, z tego:

- 20 200 zł (przemieszczenie do działu 852) celem uzupełnienia planu na odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej,
- 36 200 zł celem uzupełnienia planu na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń dla pracowników Żłobka Miejskiego „Reksio”.

dział 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

Zmniejszenie **5 743 zł**

Zmniejszenie wydatków majątkowych o kwotę 5 743 zł (przemieszczenie do działu 600) w związku z oszczędnościami powstałymi w ramach budżetu obywatelskiego na zadaniu pn.: „Budowa placu Street Workout w dzielnicy Wrzosowiak”.

Jednocześnie, dokonuje się następujących zmian:

w załączniku nr 4 (pn.: Wydatki na zadania realizowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy o finansach publicznych), dostosowanie załącznika do zmian objętych projektem uchwały - zmiany zostały szczegółowo opisane w części uzasadnienia dotyczącej wydatków;

w załączniku nr 6 (pn.: Wydatki na zadania realizowane w roku 2022 w ramach budżetu obywatelskiego), dostosowanie załącznika do zmian objętych projektem uchwały - zmiany zostały szczegółowo opisane w części uzasadnienia dotyczącej wydatków;

w załączniku nr 8 (pn.: Przychody i rozchody budżetu miasta Częstochowy na rok 2022), dokonać zmian, jak niżej:

a) zwiększyć przychody o kwotę 393 805 zł, tj. do kwoty 230 224 037 zł, w tym:

- zwiększyć paragraf 905 - Przychody jednostek samorządu terytorialnego z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach o kwotę 393 805 zł (środki z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz realizacja międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu).
Powyższej zmiany dokonuje się w związku z faktem, iż na koniec grudnia 2021 roku pozostała niewykorzystana kwota środków z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz realizacji międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu. W związku z powyższym w bieżącym roku środki te wprowadza się w pozycji: Przychody jednostek samorządu terytorialnego z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach.

w załączniku nr 14 (pn.: Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Program Przeciwdziałania Narkomanii oraz realizacja międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu), dostosowanie załącznika do zmian objętych projektem uchwały - zmiany zostały szczegółowo opisane w części uzasadnienia dotyczącej dochodów/przychodów i wydatków;

w załączniku nr 18 (pn.: Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych na rok 2022) dokonać zmian w Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji, jak niżej:

- a) zwiększyć przychody ogółem o kwotę 646 411 zł (wpływy: z sprzedaży kart wspólnej płatności na obiektach MOSiR, z sprzedaży środków trwałych oraz w związku z przekazaniem nadwyżki budżetowej roku 2021).
- b) zwiększyć koszty ogółem o kwotę 646 411 zł.

Powyższej zmiany dokonuje się celem zabezpieczenia środków na: zapłatę podatku VAT niepodlegającego odliczeniu, pokrycie kosztów inwestycji i zakupów inwestycyjnych na obiektach MOSiR.

w załączniku nr 19 (pn.: Plan dochodów i wydatków wydzielonych rachunków dochodów jednostek oświatowych na rok 2022) - zmiany dotyczą zwiększenia dochodów i wydatków o kwotę 267 500 zł i dotyczą:

a) w zakresie dochodów:

- darowizn – 6 500 zł,
- wpływy z usług - 211 000 zł (wpływ środków na wyżywienie dzieci),
- wpływy z opłat za korzystanie z wyżywienia w jednostkach realizujących zadania z zakresu

wychowania przedszkolnego – 50 000 zł,

b) w zakresie wydatków:

- zakup środków żywności – 261 000 zł,
- zakup środków dydaktycznych i książek – 6 500 zł;

w załączniku nr 20 (pn.: Zestawienie planowanych do udzielenia kwot dotacji z budżetu miasta na rok 2022), dostosowanie załącznika do zmian objętych projektem uchwały - zmiany zostały szczegółowo opisane w części uzasadnienia dotyczącej wydatków;

Wnioski końcowe do zmian w budżecie:

W projekcie uchwały w sprawie zmian w budżecie dokonano następujących zmian:

1. Ogółem dochody uległy zwiększeniu o kwotę 1 294 162 zł, tj. do kwoty 1 739 231 325 zł, z tego:
 - dochody bieżące – zwiększono o kwotę 1 289 746 zł, tj. do kwoty 1 545 565 389 zł;
 - dochody majątkowe – zwiększono o kwotę 4 416 zł, tj. do kwoty 193 665 936 zł;
2. Wydatki uległy zwiększeniu o kwotę 1 687 967 zł, tj. do kwoty 1 898 978 125 zł, z tego:
 - wydatki bieżące – zwiększono o kwotę 1 687 967 zł, tj. do kwoty 1 533 576 621 zł;
3. Deficyt budżetu ulega zwiększeniu o kwotę 393 805 zł, tj. z kwoty /-/ 159 352 995 zł do kwoty /-/ 159 746 800 zł,
4. Przychody uległy zwiększeniu o kwotę 393 805 zł, tj. z kwoty 229 830 232 zł do kwoty 230 224 037 zł.

Z up. Prezydenta Miasta

(-) Ryszard Stefaniak
Zastępca Prezydenta
Miasta Częstochowy

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA CZĘSTOCHOWY

z dnia 2022 r.

w sprawie zmiany uchwały w sprawie wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 2, art. 18 ust. 2 pkt 15, art. 40 ust. 1, art. 42 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. 2022 poz. 559, 583, 1005, 1079, 1561), art. 19 ust. 5, art. 21 ust. 1 i art. 40 ust. 3-6 i 8-10 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tj. Dz. U. z 2022 poz. 1693, 1768, 1783)

Rada Miasta Częstochowy uchwała:

§ 1. W Uchwale Nr 109/IX/2011 Rady Miasta Częstochowy z dnia 9 czerwca 2011 r. w sprawie wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego (tj. Dz.U. Woj. Śl. z dnia 1 września 2021 r., poz. 5591) § 4 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. 1. Za zajęcie pasa drogowego, o którym mowa w § 1 pkt 3, ustala się następujące stawki opłat za 1 m²/dzień powierzchni pasa drogowego zajętego przez rzut poziomy obiektu budowlanego oraz 1 m²/dzień powierzchni reklamy:

Kategoria Rodzaj obiektu	Drogi gminne	Drogi powiatowe	Drogi wojewódzkie	Drogi krajowe
Handlowy, usługowy, inne	0,40 zł	0,80 zł	1,20 zł	1,60 zł
Reklama	0,60 zł	1,00 zł	1,50 zł	1,80 zł
W odniesieniu do obiektów infrastruktury telekomunikacyjnej	0,20 zł	0,20 zł	0,20 zł	0,20 zł
Obiekty służące likwidacji barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych	0,01 zł	0,01 zł	0,01 zł	0,01 zł

2. Dla reklam świetlnych i podświetlanych stawki podwyższa się o 100%.”.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Częstochowy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

Uzasadnienie

Miejski Zarząd Dróg w Częstochowie, wychodząc naprzeciw potrzebom osób niepełnosprawnych, proponuje wprowadzenie preferencyjnej stawki za zajęcie pasa drogowego w celu umieszczenia obiektów służących likwidacji barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych.

W obecnie obowiązującej uchwale ww. obiekty zaliczane są do kategorii „handlowy, usługowy, inne” i stawka za ich pozostawienie w pasie drogowym wynosi w zależności od kategorii drogi od 0,40 zł do 1,60 zł za 1 m² za dzień powierzchni pasa drogowego zajętego przez rzut poziomy danego obiektu. Niniejszy projekt uchwały zakłada wprowadzenie stawki w wysokości 0,01 zł za zajęcie 1 m²/dzień powierzchni pasa drogowego bez względu na kategorię drogi.

Barьеры architektoniczne w przestrzeni publicznej stanowią ogromne utrudnienia w życiu codziennym osób mających problem z poruszaniem się, często całkowicie uniemożliwiając im samodzielne funkcjonowanie. Dlatego likwidacja barier architektonicznych stanowi jedno z podstawowych działań na rzecz osób niepełnosprawnych, a obniżenie stawek za umieszczenie obiektów likwidujących te bariery jest realną pomocą skierowaną w stronę osób z niepełnosprawnością ruchową.

Obecny zapis w uchwale:

„ § 4. 1. Za zajęcie pasa drogowego, o którym mowa w § 1 pkt 3, ustala się następujące stawki opłat za 1 m²/dzień powierzchni pasa drogowego zajętego przez rzut poziomy obiektu budowlanego oraz 1 m²/dzień powierzchni reklamy:

Kategoria Rodzaj obiektu	Drogi gminne	Drogi powiatowe	Drogi wojewódzkie	Drogi krajowe
Handlowy, usługowy, inne	0,40 zł	0,80 zł	1,20 zł	1,60 zł
Reklama	0,60 zł	1,00 zł	1,50 zł	1,80 zł
W odniesieniu do obiektów infrastruktury telekomunikacyjnej	0,20 zł	0,20 zł	0,20 zł	0,20 zł

Propozycja zmiany:

„ § 4. 1. Za zajęcie pasa drogowego, o którym mowa w § 1 pkt 3, ustala się następujące stawki opłat za 1 m²/dzień powierzchni pasa drogowego zajętego przez rzut poziomy obiektu budowlanego oraz 1 m²/dzień powierzchni reklamy:

Kategoria Rodzaj obiektu	Drogi gminne	Drogi powiatowe	Drogi wojewódzkie	Drogi krajowe
Handlowy, usługowy, inne	0,40 zł	0,80 zł	1,20 zł	1,60 zł
Reklama	0,60 zł	1,00 zł	1,50 zł	1,80 zł
W odniesieniu do obiektów infrastruktury telekomunikacyjnej	0,20 zł	0,20 zł	0,20 zł	0,20 zł

Obiekty służące likwidacji barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych	0,01 zł	0,01 zł	0,01 zł	0,01 zł
---	---------	---------	---------	---------

Z up. Prezydenta Miasta

(-) Ryszard Stefaniak
Zastępca Prezydenta
Miasta Częstochowy

Naczelnik Wydziału Inwestycji
i Zamówień Publicznych
(-) Michał Konieczny

Radca prawny
(-) Marzena Janik

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA CZĘSTOCHOWY

z dnia 2022 r.

w sprawie zmiany uchwały Rady Miasta Częstochowy w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych i środków finansowych przeznaczonych na ich realizację w 2022 roku

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 5, art. 12 pkt 11, art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1526) oraz art. 35a ust. 1 i ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.)

Rada Miasta Częstochowy uchwala:

- § 1.** Zmienić załącznik do uchwały Nr 801.LIX.2022 Rady Miasta Częstochowy z dnia 28 kwietnia 2022 r. w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych i środków finansowych przeznaczonych na ich realizację w 2022 roku, który otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszej uchwały.
- § 2.** Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Częstochowy.
- § 3.** Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**ZADANIA Z ZAKRESU REHABILITACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
I ŚRODKI FINANSOWE PRZEZNACZONE NA ICH REALIZACJĘ W 2022 ROKU**

zadanie	kwoty w zł
I. Przyznane środki finansowe Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację zadań w 2022 roku (II + III+ IV)	6 199 559,00
II. Zadania z zakresu zatrudniania i rehabilitacji zawodowej:	200 000,00
1. Finansowanie wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu (art. 11),	0,00
2. Przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej (art. 12a),	35 000,00
3. Udzielanie dofinansowania do wysokości 50% oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej, prowadzenie własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego (art. 13),	0,00
4. Dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę z tytułu: a) adaptacji pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, b) adaptacji lub nabycia urządzeń ułatwiających osobie niepełnosprawnej wykonywanie pracy lub funkcjonowanie w zakładzie pracy, c) zakupu i autoryzacji oprogramowania na użytek pracowników niepełnosprawnych oraz urządzeń technologii wspomagających lub przystosowanych do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności, d) rozpoznania przez służby medycyny pracy potrzeb w zakresie dotyczącym ww. kosztów (art. 26),	0,00
5. Dokonywanie zwrotu kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikom niepełnosprawnym w pracy (art. 26d),	0,00
6. Dokonywanie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej (art. 26e),	165 000,00
7. Finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych (art. 40),	0,00
8. Dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych (art. 41)	0,00
III. Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej obejmujące osoby dorosłe, dzieci i młodzież niepełnosprawną określone w art. 35a ust. 1 pkt 7 i 8:	5 999 559,00
1. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,	1 987 654,00
2. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,	248 662,30
3. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,	1 247 077,50
4. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,	945 000,00
5. Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika,	4 925,20
6. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej	1 566 240,00
IV. Zadania zlecane zgodnie z art. 36 (art. 35a ust. 1 pkt 9c)	0,00

Uzasadnienie
do projektu zmiany uchwały Rady Miasta
w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób
niepełnosprawnych i środków finansowych przeznaczonych na ich realizację w 2022 roku

Uchwałą Nr 801.LIX.2022 Rady Miasta Częstochowy z dnia 28 kwietnia 2022 r., ustalono na 2022 rok zadania do realizacji na rzecz osób niepełnosprawnych oraz określono wysokość środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na ich realizację.

W trakcie realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej wystąpiły oszczędności dotyczące dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych. Powodem ich powstania była realizacja tego zadania na kwoty niższe niż wynikało to z zawartych wcześniej umów. Powstały także oszczędności przy realizacji zadania dotyczącego dofinansowania usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika, stanowiące różnicę pomiędzy wysokością limitu środków przeznaczonych na to zadanie, a kwotą przyznanych dofinansowań i zawartych umów. W zakresie realizacji dofinansowania uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych również wystąpiły oszczędności wynikające z licznych rezygnacji osób z niepełnosprawnością z przyznanego im uprzednio dofinansowania, przy jednoczesnym niewielkim o tej porze roku zainteresowaniu pozostałych osób tą formą pomocy.

W tej sytuacji zachodzi pilna potrzeba dokonania stosownych zmian podjętej wcześniej uchwały, w celu racjonalnego wykorzystania środków PFRON, zgodnie z zapotrzebowaniem i oczekiwaniami osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie Miasta Częstochowy. Zaoszczędzone środki finansowe zostaną przeznaczone na realizację zadania, na które osoby z niepełnosprawnością składają największą liczbę wniosków, polegającego na dofinansowaniu zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze niezbędne do codziennej egzystencji.

Lp.	Zadanie	Wysokość środków zgodnie z Uchwałą Nr 801.LIX.2022 Rady Miasta Częstochowy z dnia 28 kwietnia 2022 r.	Zmniejszenie „-” Zwiększenie „+”	Wysokość środków po zmianach
I.	Zadania z zakresu zatrudniania i rehabilitacji zawodowej:	200 000,00	0,00	200 000,00
1)	finansowanie wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu (art. 11),	0,00	0,00	0,00
2)	przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej (art. 12a),	35 000,00	0,00	35 000,00

3)	udzielanie dofinansowania do wysokości 50% oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej, prowadzenie własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego (art. 13),	0,00	0,00	0,00
4)	dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę z tytułu: a) adaptacji pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, b) adaptacji lub nabycia urządzeń ułatwiających osobie niepełnosprawnej wykonywanie pracy lub funkcjonowanie w zakładzie pracy, c) zakupu i autoryzacji oprogramowania na użytek pracowników niepełnosprawnych oraz urządzeń technologii wspomagających lub przystosowanych do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności, d) rozpoznania przez służby medycyny pracy potrzeb w zakresie dotyczącym ww. kosztów (art. 26),	0,00	0,00	0,00
5)	dokonywanie zwrotu kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikom niepełnosprawnym w pracy (art. 26d),	0,00	0,00	0,00
6)	dokonywanie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej (art. 26e),	165 000,00	0,00	165 000,00
7)	finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych (art. 40),	0,00	0,00	0,00
8)	dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych (art. 41).	0,00	0,00	0,00
II.	Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej obejmujące osoby dorosłe, dzieci i młodzież niepełnosprawną, określone w art. 35a ust. 1 pkt 7 i 8:	5 999 559,00	0,00	5 999 559,00
1)	dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,	2 000 000,00	-12 346,00	1 987 654,00
2)	dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,	250 000,00	- 1 337,70	248 662,30
3)	dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,	1 233 319,00	+ 13 758,50	1 247 077,50
4)	dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,	945 000,00	0,00	945 000,00
5)	dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza - przewodnika	5 000,00	- 74,80	4 925,20
6)	dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.	1 566 240,00	0,00	1 566 240,00

III.	Zadania zlecane zgodnie z art. 36 (art. 35a ust. 1 pkt 9c)	0,00	0,00	0,00
	Razem zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej	6 199 559,00	0,00	6 199 559,00

Z up. Prezydenta Miasta

(-) Ryszard Stefaniak
Zastępca Prezydenta
Miasta Częstochowy

**Komisja Zdrowia i Pomocy Społecznej
Rady Miasta Częstochowy**

BR.0012.8.26.2022

**Szanowny Pan
Zbigniew Niesmaczny
Przewodniczący Rady
Miasta Częstochowy**

Dot. projektów uchwał skierowanych na LXIX Sesję Rady Miasta.

Komisja Zdrowia i Pomocy Społecznej Rady Miasta Częstochowy na posiedzeniu odbyłym dnia 16 listopada 2022 r. **pozytywnie** zaopiniowała projekty uchwał w sprawie:

- zatwierdzenia programu naprawczego samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej Miejskiego Szpitala Zespołonego z siedzibą przy ul. Mirowskiej 15 w Częstochowie. (BR.10.LXIX.22),
- zmiany uchwały Rady Miasta Częstochowy w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych i środków finansowych przeznaczonych na ich realizację w 2022 roku. (BR.4.LXIX.22),
- zwiększenia wysokości środków finansowych na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego funkcjonujących na terenie miasta Częstochowy. (BR.5.LXIX.22),
- zmiany uchwały Rady Miasta Częstochowy w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych. (BR.11.LXIX.22),
- likwidacji Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu rodzinnego z siedzibą w Częstochowie przy ul. Artura Oppmana Or-Ota 9. (BR.12.LXIX.22),
- zmiany uchwały w sprawie nadania statutu Częstochowskiemu Centrum Świadczeń. (BR.13.LXIX.22),
- przyjęcia Rocznej umowy współpracy Miasta Częstochowy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 rok. (BR.14.LXIX.22),

- przeciwdziałania zjawiskom dyskryminacji na terenie miasta Częstochowy. (BR.15.LXIX.22)

**Przewodnicząca Komisji
Zdrowia i Pomocy Społecznej
Rady Miasta Częstochowy**

Ewa Lewandowska

Do wiadomości:

- Prezydent Miasta Częstochowy Krzysztof Matyjaszczyk

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA CZĘSTOCHOWY

z dnia 2022 r.

w sprawie zwiększenia wysokości środków finansowych na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego funkcjonujących na terenie miasta Częstochowy

Na podstawie art. 114 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447, poz. 1700) w związku z art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. 2022 poz. 1526)

Rada Miasta Częstochowy uchwala:

§ 1. 1. Środki finansowe na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego przysługują w 2023 r. w zryczałtowanej kwocie 1 189,00 zł miesięcznie.

2. Środki finansowe na utrzymanie dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego przysługują w 2023 r. w zryczałtowanej kwocie 1 428 zł miesięcznie.

3. Ust. 1 i ust. 2 ma zastosowanie do zryczałtowanych kwot na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego, począwszy od dnia 1 stycznia 2023 r.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Częstochowy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

Uzasadnienie

do projektu Uchwały Rady Miasta

w sprawie zwiększenia wysokości środków finansowych na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego funkcjonujących na terenie miasta Częstochowy

Zgodnie z art. 115 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.) środki finansowe na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego przysługują w zryczałtowanej kwocie nie niższej niż 785,00 zł miesięcznie, a środki na utrzymanie dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w kwocie nie niższej niż 1 023,00 zł miesięcznie.

Zgodnie z treścią art. 114 ust. 2 wyżej cytowanej ustawy rada powiatu może zwiększyć, w drodze uchwały, wysokość środków finansowych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz wysokość środków finansowych na bieżące funkcjonowanie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego. Na terenie miasta Częstochowy rokrocznie Rada Miasta Częstochowy zwiększała wysokość środków finansowych na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. Na 2022 r. środki te zostały uchwalone odpowiednio w wysokości 1 131,00 zł oraz 1 358,00 zł (Uchwała Nr 702.LI.2021 Rady Miasta Częstochowy z dnia 18 listopada 2021 r. w sprawie zwiększenia wysokości środków finansowych na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego funkcjonujących na terenie miasta Częstochowy).

Zgodnie z Obwieszczeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 28 lutego 2022 r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej, środki finansowe na utrzymanie dziecka w zawodowej rodzinie zastępczej oraz rodzinnym domu dziecka, od 1 czerwca 2022 r. przysługują odpowiednio w kwocie 1 189,00 zł miesięcznie na dziecko, a w przypadku dziecka z orzeczeniem o niepełnosprawności lub umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności, kwota ta z uwagi na przysługujący dodatek w wysokości 239,00 zł, wynosi łącznie 1 428,00 zł miesięcznie (1 189,00 zł + 239,00 zł = 1 428,00 zł).

W związku z powyższym oraz zakładając, że specyfika funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego, w niczym nie odbiega merytorycznie od prowadzenia zawodowych rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka, a zakres opieki i wychowania nad dzieckiem jest tożsamy we wszystkich tych formach pieczy, zasadnym jest zrównanie wysokości miesięcznej kwoty przeznaczanej na utrzymanie dziecka przebywającego w wyżej wymienionych formach pieczy zastępczej.

Wysokość środków zapewniających wypłaty kwot na utrzymanie dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego funkcjonujących na terenie miasta Częstochowy w 2023 r., na poziomie kwot przeznaczonych na utrzymanie dzieci w zawodowej pieczy rodzinnej, wyniesie 99 876,00 zł.

W obecnym kształcie plany budżetów przedmiotowych placówek, środki na wypłatę zryczałtowanej kwoty na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, zabezpieczają w łącznej kwocie 122 148,00 zł.

Jedna z dwóch obecnie funkcjonujących placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego jest w trakcie likwidacji. Pozwoli to zabezpieczyć budżet placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego działającej w 2023 r. w niezbędne środki na zabezpieczenie realizacji zadania na poziomie wskazanym przedmiotową uchwałą.

Z up. Prezydenta Miasta

(-) Ryszard Stefaniak
Zastępca Prezydenta
Miasta Częstochowy

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA CZĘSTOCHOWY

z dnia 2022 r.

**w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miasto Częstochowa,
położonej w Częstochowie przy ul. prof. Stanisława Kontkiewicza**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
(jt. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.)

Rada Miasta Częstochowy uchwała:

§ 1. Wyraża się zgodę na zbycie nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miasto Częstochowa,
położonej w Częstochowie przy ul. prof. Stanisława Kontkiewicza, oznaczonej w obrębie 433-Wyczerpy Górne
jako działka nr 404/3 o powierzchni 0,1340 ha.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Częstochowy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

do projektu uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miasto Częstochowa, położonej w Częstochowie przy ul. prof. Stanisława Kontkiewicza

Gmina Miasto Częstochowa jest właścicielem nieruchomości położonej w Częstochowie przy ul. prof. Stanisława Kontkiewicza, oznaczonej w obrębie 433-Wyczerpy Górne jako działka nr 404/3 o powierzchni 0,1340 ha. Nieruchomość objęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przyjętego uchwałą nr 370.XXIX.2016 Rady Miasta Częstochowy z dnia 22 września 2016 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w Częstochowie, w dzielnicy Wyczerpy-Aniołów, w rejonie ulicy Kontkiewicza (Dz. Urz. Woj. Śląskiego poz. 4858), leży na terenie oznaczonym symbolem MW3 o przeznaczeniu podstawowym: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna. Działka posiada bezpośredni dostęp do drogi publicznej ul. prof. Stanisława Kontkiewicza.

Zgodnie z zasadami określonymi w uchwale nr 729.XLVIII.2017 Rady Miasta Częstochowy z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie zasad gospodarowania nieruchomościami miasta Częstochowy prezydent miasta może samodzielnie zbywać nieruchomości do wysokości 250 000 zł. Ponieważ wartość nieruchomości przekracza tę kwotę, konieczne jest uzyskanie zgody rady.

Uznając propozycję przeznaczenia nieruchomości do zbycia za zgodną z zasadami prawidłowej gospodarki, wnoszę o podjęcie uchwały.

Z up. Prezydenta Miasta

(-) Ryszard Stefaniak
Zastępca Prezydenta
Miasta Częstochowy

Częstochowa, 2022-11-17

Załącznik nr 14 do protokołu

Komisja Rozwoju Regionalnego i Gospodarki

Rady Miasta Częstochowy

BR.0012.4.38.2022

Szanowny Pan

Zbigniew Niesmaczny

Przewodniczący Rady

Miasta Częstochowy

Dot. projektów uchwał skierowanych na LXIX Sesję Rady Miasta.

Komisja Rozwoju Regionalnego i Gospodarki Rady Miasta Częstochowy na posiedzeniu odbyłym dnia 17 listopada 2022 r. **pozytywnie** zaopiniowała projekt uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miasto Częstochowa, położonej w Częstochowie przy ul. prof. Stanisława Kontkiewicza. (BR.6.LXIX.22).

Przewodniczący Komisji

Rozwoju Regionalnego i Gospodarki

Rady Miasta Częstochowy

Piotr Wrona

Do wiadomości:

Prezydent Miasta Częstochowy Krzysztof Matyjaszczyk.

Urząd Miasta Częstochowy
Biuro Rady Miasta
ul. Śląska 11/13, 42-217 Częstochowa
tel. 34 370-73-13, fax. 34 370-71-74
www.czestochowa.pl, br@czestochowa.um.gov.pl

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA CZĘSTOCHOWY

z dnia 2022 r.

w sprawie określenia kryteriów w postępowaniu rekrutacyjnym do klas pierwszych publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Miasto Częstochowa

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 oraz art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 559, 583, 1005, 1079) oraz art. 133 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 z późn. zm.¹⁾)

Rada Miasta Częstochowy uchwala:

§ 1. Określa się kryteria wraz z liczbą punktów oraz dokumenty niezbędne do ich potwierdzenia w postępowaniu rekrutacyjnym do klas pierwszych publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Miasto Częstochowa dla kandydatów zamieszkałych poza obwodem danej publicznej szkoły podstawowej.

§ 2. W postępowaniu rekrutacyjnym, jeśli dana publiczna szkoła podstawowa nadal dysponuje wolnymi miejscami, brane są pod uwagę następujące kryteria, odpowiadające im liczby punktów oraz dokumenty niezbędne do ich potwierdzenia:

LP.	Nazwa kryterium	Sposób dokumentowania	Liczba punktów
1.	Kandydat, którego rodzeństwo uczęszcza i będzie uczęszczać do szkoły pierwszego wyboru.	oświadczenie na wniosku	12
2.	Kandydat zamieszkały w dzielnicy lub na jej obrzeżach, w której znajduje się szkoła pierwszego wyboru.	oświadczenie na wniosku	10
3.	Kandydat, którego jeden z rodziców (opiekunów prawnych) jest zameldowany na pobyt stały na terenie Miasta Częstochowy.	oświadczenie na wniosku	8
4.	Kandydat, którego miejsce pracy jednego z rodziców (opiekunów prawnych) znajduje się w pobliżu szkoły pierwszego wyboru.	oświadczenie na wniosku	2

§ 3. Traci moc Uchwała nr 501.XXXVI.2017 Rady Miasta Częstochowy z dnia 23 lutego 2017 r. w sprawie określenia kryteriów w postępowaniu rekrutacyjnym do klas pierwszych publicznych szkół podstawowych i publicznych gimnazjów, dla których organem prowadzącym jest Miasto Częstochowa.

¹⁾ Dz.U. z 2021 r. poz. 762, z 2022 r. poz. 655, 1116, 1383, 1700, 1730, z 2018 r. poz. 2245

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Częstochowa.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

Z up. Prezydenta Miasta

(-) Ryszard Stefaniak
Zastępca Prezydenta
Miasta Częstochowy

Uzasadnienie

DO PROJEKTU UCHWAŁY

w sprawie określenia kryteriów w postępowaniu rekrutacyjnym do klas pierwszych publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Miasto Częstochowa

Zgodnie z treścią art. 133 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 z późn. zm.) organ prowadzący określa kryteria, którym przyznaje określoną liczbę punktów oraz określa dokumenty niezbędne do ich potwierdzenia. Przedstawiona uchwała o treści określonej w projekcie wynika z konieczności zabezpieczenia potrzeb mieszkańców miasta Częstochowy. W powyższej uchwale zamieniono punkt 4. Kryterium: "*Kandydat, którego jeden z rodziców (opiekunów prawnych) jest absolwentem szkoły pierwszego wyboru*" zostało zastąpione kryterium "*Kandydat, którego jeden z rodziców (opiekunów prawnych) jest zameldowany na pobyt stały na terenie Miasta Częstochowy*". Ponadto dotychczasowe kryterium numer 3 stało się kryterium numer 4. W przedstawionej uchwale zmieniono punktację kryteriów, i tak: pierwsze kryterium otrzymało 12 punktów dotychczas było 16 punktów, drugie kryterium otrzymało 10 punktów dotychczas było 8 punktów, trzecie kryterium otrzymało 8 punktów dotychczas były 4 punkty.

Niniejsza uchwała nie powoduje skutków finansowych.

BR.0012.6.15.2022

**Szanowny Pan
Zbigniew Niesmaczny
Przewodniczący Rady
Miasta Częstochowy**

dot. projektów uchwał skierowanych na LXIX Sesję Rady Miasta.

Komisja Edukacji Rady Miasta Częstochowy na posiedzeniu odbyтым dnia 17 listopada 2022 r. **pozytywnie** zaopiniowała projekty uchwał w sprawie:

- określenia kryteriów w postępowaniu rekrutacyjnym do klas pierwszych publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Miasto Częstochowa wraz z wnioskiem Komisji o zmianę w załączniku paragrafie 2 punkt 2 tabeli – słowo „zamieszkały” zamienić na „zameldowany” **(BR.8.LXIX.22)**
- określenia kryteriów wraz z liczbą punktów oraz dokumentów niezbędnych do ich potwierdzenia w postępowaniu rekrutacyjnym do publicznych przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasto Częstochowa wraz z wnioskiem Komisji w załączniku uchwały w punkcie 5 tabeli słowo „mieszka” zamienić na słowo „jest zameldowany” **(BR.9.LXIX.22)**

Przewodniczący Komisji

Dariusz Kapinos

Do wiadomości:

1. Prezydent Miasta Częstochowy Krzysztof Matyjaszczyk

Urząd Miasta Częstochowy
Biuro Rady Miasta
ul. Śląska 11/13, 42-217 Częstochowa
tel. 34 370-73-13, fax. 34 370-71-74

www.czestochowa.pl, br@czestochowa.um.gov.pl

Załącznik nr 17

Wniosek do projektu uchwały na druku BR.8.XLIX.22

W • • • • J ł u i e f punkt *f* tabeli poprawny zapis otrzymuje brzmienie ,

„ Kandydat oraz przynajmniej jeden z jego rodziców (opiekunów prawnych) są zameldowani na pobyt stały, na terenie Miasta Częstochowy.

Załącznik nr 18 do protokołu

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA CZĘSTOCHOWY

z dnia 2022 r.

**w sprawie określenia kryteriów wraz z liczbą punktów oraz dokumentów niezbędnych do ich potwierdzenia
w postępowaniu rekrutacyjnym do publicznych przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach
podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasto Częstochowa**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 oraz art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 559, 583, 1005, 1079) oraz art. 131 ust. 4 i 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 z późn. zm.¹⁾) – Rada Miasta Częstochowy uchwała co następuje:

§ 1. Ustala się kryteria wraz z liczbą punktów oraz dokumenty niezbędne do ich potwierdzenia w postępowaniu rekrutacyjnym do publicznych przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasto Częstochowa określone w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała nr 36.VI.2015 Rady Miasta Częstochowy z dnia 15 stycznia 2015 r. w sprawie określenia kryteriów wraz z liczbą punktów oraz dokumentów niezbędnych do ich potwierdzenia w postępowaniu rekrutacyjnym do publicznych przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasto Częstochowa zmieniona Uchwałą nr 502.XXXVI.2017 Rady Miasta Częstochowy z dnia 23 lutego 2017 r. i Uchwałą nr 59.V.2019 Rady Miasta Częstochowy z dnia 24 stycznia 2019 r.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Częstochowa.

¹⁾ Dz.U. z 2021 r. poz. 762, z 2022 r. poz. 655, 1116, 1383, 1700, 1730, z 2018 r. poz. 2245

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

Załącznik do uchwały Nr

Rady Miasta Częstochowy
z dnia.....2022 r.

LP.	Nazwa kryterium	Sposób dokumentowania	Liczba punktów
1.	Kandydat, którego rodzice/prawni opiekunowie oboje pracują lub studiują/uczą się w trybie dziennym oraz samotna matka lub samotny ojciec, którzy pracują, studiują/uczą się w trybie dziennym.	oświadczenie we wniosku o miejscu zatrudnienia/nauki obojga rodziców (lub samotnego rodzica)	22
2.	Dziecko poddane obowiązkowym szczepieniom ochronnym określonym w Rozporządzeniu Ministra w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych lub dziecko, u którego lekarskie badanie kwalifikacyjne daje podstawy do długotrwałego odroczenia obowiązkowego szczepienia ochronnego.	oświadczenie o odbyciu obowiązkowych szczepień lub długotrwałym odroczeniu	20
3.	Kandydat, którego przynajmniej jeden z rodziców (opiekunów prawnych) jest zameldowany na pobyt stały, na terenie Miasta Częstochowy.	oświadczenie na wniosku	10
4.	Kandydat, którego rodzeństwo będzie kontynuowało wychowanie przedszkolne w roku szkolnym, na który prowadzona jest rekrutacja w przedszkolu pierwszego wyboru.	oświadczenie na wniosku	6
5.	Kandydat mieszka w dzielnicy, w której znajduje się przedszkole pierwszego wyboru.	oświadczenie na wniosku	3
6.	Kandydat, którego rodzeństwo kandyduje lub/i uczęszcza w roku szkolnym poprzedzającym rok szkolny, na który odbywa się rekrutacja lub będzie uczęszczać w roku szkolnym, na który prowadzona jest rekrutacja do szkoły, w dzielnicy, w której znajduje się przedszkole pierwszego wyboru.	oświadczenie we wniosku o uczęszczaniu do szkoły (nazwa szkoły)	2

**Uzasadnienie do projektu uchwały
w sprawie określenia kryteriów wraz z liczbą punktów oraz dokumentów niezbędnych do ich potwierdzenia
w postępowaniu rekrutacyjnym do publicznych przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach
podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasto Częstochowa**

Zgodnie z art. 131 ust. 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 z późn. zm.) organ prowadzący określa kryteria, przyznaje każdemu kryterium określoną liczbę punktów oraz określa dokumenty niezbędne do potwierdzenia tych kryteriów. Przedstawiona uchwała o treści określonej w projekcie wynika z konieczności zabezpieczenia potrzeb mieszkańców miasta Częstochowy. W proponowanej uchwale zamiast dotychczasowego kryterium nr 6 o treści: *"Kandydat, który w roku szkolnym, na który odbywa się rekrutacja uczęszczał do Żłobka Miejskiego lub innego miejskiego przedszkola/oddziału przedszkolnego"* wprowadza się kryterium: *„Kandydat, którego przynajmniej jeden z rodziców (opiekunów prawnych) jest zameldowany na pobyt stały, na terenie Miasta Częstochowy”* z liczbą porządkową 3 i z liczbą punktów 10. Jednocześnie pozostałe kryteria otrzymują liczbę porządkową i liczbę punktów jak w załączniku do projektu uchwały.

Niniejsza uchwała nie powoduje skutków finansowych.

Wniosek do projektu uchwały na druku BR.9.XLIX.22

W załączniku uchwały w punkcie 3 tabeli poprawny zapis otrzymuje brzmienie :

„ Kandydat oraz przynajmniej jeden z jego rodziców (opiekunów prawnych) są zameldowani na pobyt stały, na terenie Miasta Częstochowy.

Załącznik nr 20 do protokołu

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA CZĘSTOCHOWY

z dnia 2022 r.

**w sprawie zatwierdzenia programu naprawczego samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej
Miejskiego Szpitala Zespołonego z siedzibą przy ul. Mirowskiej 15 w Częstochowie**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jt. Dz. U. z 2022 r., poz. 559 z późn. zm.), oraz art. 59 ust. 4 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (jt. Dz. U. z 2022 r., poz. 633 z późn. zm.)

Rada Miasta Częstochowy uchwała:

- § 1.** Zatwierdzić program naprawczy samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej Miejskiego Szpitala Zespołonego z siedzibą przy ul. Mirowskiej 15 w Częstochowie stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2.** Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Częstochowy.
- § 3.** Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PLAN NAPRAWCZY

MIEJSKIEGO SZPITALA ZESPOLONEGO BĘDĄCEGO SAMODZIELNYM PUBLICZNYM ZAKŁADEM OPIEKI ZDROWOTNEJ

Z SIEDZIBĄ W CZĘSTOCHOWIE, UL. MIROWSKA 15 42-200 CZĘSTOCHOWA

Zaktualizowany 2022-2024

Aktualizacja 29.09.2022r

DLA RADY MIASTA CZĘSTOCHOWA

Wytycznymi obligujących do sporządzenia planu naprawczego w Miejskim Szpitalu Zespólnym jest art. 59 ust 4 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r o działalności leczniczej z uwzględnieniem raportu, o którym mowa w art. 53a ust. 1 powyższej ustawy.

W sprawozdaniu finansowym za 2021 rok została wykazana strata netto w kwocie 5 423 079,95zł, dyrektor Miejskiego Szpitala Zespólnego w Częstochowie jest zobowiązany, w terminie 3 miesięcy od upływu terminu do zatwierdzenia sprawozdania finansowego, sporządzić program naprawczy.

Integralną częścią planu jest raport o sytuacji ekonomiczno-finansowej przedłożony podmiotowi tworzącemu w maju 2022 roku.

WSTĘP

Miejski Szpital Zespólny w Częstochowie jest podmiotem leczniczym niebędącym przedsiębiorcą, działającym w formie samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej. Podmiotem tworzącym jest Rada Miasta Częstochowy.

Szpital jest zakładem opieki zdrowotnej realizującym zasadnicze cele: cel społeczny, zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych, mających zapewnić poczucie bezpieczeństwa zdrowotnego pacjentom oraz uzyskanie silnej pozycji rynkowej.

Szpital jest jednostką ważną społecznie i jego właściwe funkcjonowanie jest przedmiotem działań dyrekcji Miejskiego Szpitala Zespólnego i jego pracowników, ale także obiektem prawdziwej troski samorządów, polityków lokalnych i mieszkańców. Stąd szpital jest istotnym elementem integracji społeczności lokalnej. Wzmocnienie szpitala pod względem jakości usług medycznych działać będzie na rzecz wzmocnienia tej integracji.

Przedmiotem działalności Miejskiego Szpitala Zespólnego jest świadczenie specjalistycznych usług medycznych (stacjonarnych, ambulatoryjnych, oraz profilaktycznych) mieszkańcom Częstochowy oraz ościennych powiatów.

Miejski Szpital Zespólny z siedzibą przy ul. Mirowskiej 15 w Częstochowie tworzą trzy zakłady lecznicze:

- 1) Szpital, w którym prowadzona jest działalność lecznicza w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia szpitalne- zlokalizowany w obiektach: przy ul. Mirowskiej 15, ul. Mickiewicza 12 i ul. Bony 1/3,
- 2) Przychodnia Specjalistyczna, w której prowadzona jest działalność lecznicza w rodzaju ambulatoryjne świadczenia zdrowotne- zlokalizowana w obiektach: przy ul Mirowskiej 15, ul. Mickiewicza 12 i ul. Bony 1/3,
- 3) Zakład Opiekuńczo- Leczniczy, w którym prowadzona jest działalność lecznicza w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne inne niż szpitalne- zlokalizowany w obiekcie przy ul. Bony 1/3.

Miejski Szpital Zespolony jest szpitalem wielospecjalistycznym.

Strukturę organizacyjną Szpitala tworzą następujące komórki organizacyjne:

-zlokalizowane w obiekcie przy ul. Mirowskiej 15: oddział chorób wewnętrznych, oddział chirurgiczny ogólny, oddział chirurgii urazowo-ortopedycznej, oddział urologiczny, oddział anestezjologii i intensywnej terapii, oddział gruźlicy i chorób płuc, szpitalny oddział ratunkowy, oddział neurologiczny, oddział udarowy,

-zlokalizowane w obiekcie przy ul. Mickiewicza 12: oddział chorób wewnętrznych, oddział ginekologicznopołożniczy, oddział neonatologiczny , oddział rehabilitacyjny, oddział rehabilitacji neurologicznej,

-zlokalizowane w obiekcie przy ul. Bony 1/3: oddział dermatologiczny, oddział pediatriczny, oddział psychiatryczny dzienny, oddział geriatryczny, zakład opiekuńczo- leczniczy.

W szpitalu funkcjonują poradnie specjalistyczne m.in takie jak: neurologiczna, leczenia bólu, dermatologiczna, chirurgii ogólnej, chirurgii urazowo- ortopedycznej, kardiologiczna, diabetologiczna, rehabilitacyjna, poradnia zdrowia psychicznego, poradnia ginekologiczna, poradnia gruźlicy i chorób płuc, poradnia urologiczna, poradnia gastroenterologiczna, poradnia preluksacyjna.

Miejski Szpital Zespolony liczy obecnie 539 łóżka, zatrudnia 855 pracowników w tym lekarzy 67 lekarzy stażystów i rezydentów 27, pielęgniarek 385, położnych 45 (dane na dzień 31.08.2022 r.).

Strukturę organizacyjną Miejskiego Szpitala Zespolonego w Częstochowie tworzą komórki organizacyjne tj.: oddziały szpitalne, poradnie specjalistyczne, pracownie diagnostyczne i pozostałe komórki (dział finansowoksięgowy, dział kadr i płac, dział administracyjno-organizacyjny, dział lecznictwa i statystyki medycznej) oraz samodzielne stanowiska.

Zasady funkcjonowania komórek organizacyjnych i ich kompetencje określa Regulamin Organizacyjny MSZ.

Miejski Szpital Zespolony jest kierowany, zarządzany oraz reprezentowany na zewnątrz przez Dyrektora. Dyrektor jest przełożonym wszystkich pracowników, ponosi odpowiedzialność za zarządzanie MSZ. Podczas nieobecności dyrektora, MSZ kieruje jego zastępca lub osoba przez niego wyznaczona.

Organem inicjującym i opiniodawczym podmiotu tworzącego, a także doradczym dyrektora jest Rada Społeczna.

Głównym źródłem finansowania Miejskiego Szpitala Zespólnego jest kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Działalność szpitala oceniana jest na podstawie mierników ekonomicznych, umożliwiających ocenę efektywności działalności szpitala oraz jego sytuacji majątkowej i finansowej. Niezbędnego instrumentarium do oceny sytuacji finansowej szpitala dostarcza analiza finansowa.

Zadaniem analizy finansowej jest opisanie za pomocą zestawu mierników sytuacji w jednostce z punktu widzenia jej rentowności, płynności oraz perspektyw dalszego rozwoju. Wykorzystując źródła niezbędne do analizy finansowej (to jest bilans i rachunek zysków i strat), można ocenić kondycję finansową placówki i jej potencjał.

Ocena sytuacji finansowej Miejskiego Szpitala Zespołowego w Częstochowie

Źródłem oceny kondycji finansowej szpitala jest sprawozdanie finansowe, które jest sporządzanym okresowo zestawieniem liczbowym przekazywanym w formie raportów i formularzy, w oznaczonych terminach, uprawnionym do ich otrzymywania jednostkom. Sprawozdawczość jest głównym źródłem informacji o działalności gospodarczej jednostki w danym okresie. Dla pełnego zobrazowania sytuacji finansowej szpitala przedstawiono w opracowaniu dane za lata 2016-2021 oraz plan na 2022 w wybranych zakresach.

Przedstawiona w niniejszym opracowaniu analiza finansowa obejmuje: analizę sprawozdań finansowych:

- analiza bilansu,
- analiza rachunku zysków i strat.

Analiza bilansu

Bilans to fotograficzne ujęcie na dany moment czasowy wielkości majątku szpitala oraz źródeł finansowania tego majątku. Jest to ujęcie statyczne.

Analiza bilansu obejmuje: **analizę pionową**, czyli ocenę struktury i wielkości majątku oraz wielkości i struktury kapitałów finansujących majątek szpitala (wstępna ocena sytuacji majątkowej i kapitałowej), **analizę poziomą**, czyli ocenę wzajemnych relacji pomiędzy strukturą majątkową i kapitałową (ocena sytuacji kapitałowo-majątkowej).

Tabela nr 1. Wartość aktywów trwałych i obrotowych w latach 2016-2021

lp.	Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A	Aktywa trwałe	52 989 897	56 375 976,68	56 683 410,81	53 782 723,37	54 705 374,68	52 739 629,48
B	Aktywa obrotowe	14 746 371	11 571 421,53	9 123 860,93	11 501 012,39	17 621 385,45	17 811 063,64
	Suma aktywów (A+B)	67 736 268	67 947 398,21	65 807 271,74	65 283 735,76	72 326 760,13	70 550 693,12

Suma aktywów w badanym okresie wynosi 70,5 mln. Aktywa trwałe w 2021 r. w porównaniu do 2020 r. zmniejszyły się z 54,7 mln zł do 52,7 mln zł. Zmniejszenie dotyczy głównie wartości innych środków trwałych. Wykazane w bilansie rzeczowe aktywa trwałe wykazane są w wartości netto. Rzeczowe aktywa trwałe w 2021 roku są mniejsze niż w 2020 r. o 1 965 745,20 zł. Środki trwałe są umarzane stawkami podatkowymi i metodą liniową.

Aktywa trwałe szpitala wykazują znaczącą przewagę nad aktywami obrotowymi. Takie ukształtowanie struktury majątku wynika z prowadzonej działalności podstawowej, którą jest świadczenie usług medycznych. Szpital do realizacji swoich usług potrzebuje dużego i kosztownego zaplecza majątkowego. Zapleczem majątkowym są przede wszystkim budynki i budowle i lokale z drogimi instalacjami, podnoszącymi ich wartość

oraz kosztowne specjalistyczne wyposażenie. Wykazany poziom majątku jednostki w ostatnich latach świadczy o jej rozwoju i systematycznym powiększaniu możliwości usługowych, podnoszeniu jakości świadczonych usług poprzez dostosowywanie aparatury i obiektów do aktualnych wymogów i standardów.

Wartość aktywów obrotowych jednostki na dzień 31.12.2021 roku jest wyższa w porównaniu do 2020 o 189 678,19 zł. Zwiększenie wystąpiło w pozycji krótkoterminowe aktywa finansowe.

Wartość zapasów w 2021 roku wynosiła 1 036 344 zł, a pod koniec 2020 r. osiągnęły wartość 1 903 900 zł.

Tabela nr 2- przedstawia strukturę aktywów latach 2017-2021.

Struktura majątku trwałego w badanym okresie wykazywała zmiany od 2017 roku, udział aktywów trwałych w aktywach razem wykazuje spadek. W 2020 roku udział aktywów trwałych wynosił 75,64 % a w 2021 r. wyniósł 74,75 %. W 2021 roku udział aktywów trwałych w strukturze aktywów zmniejszył się o 0,89 % w porównaniu do 2020 roku.

Struktura majątku obrotowego, podobnie jak struktura majątku trwałego, w badanym okresie wykazywała znaczne zmiany. Nastąpił wzrost majątku obrotowego w strukturze aktywów z 24,36 % w 2020 r. do 25,25 % w 2021 roku. Udział zapasów zmniejszył się z uwagi na mniejsze darowizny. Udział należności krótkoterminowych w badanym okresie w wartości sumy bilansowej zmniejszył się z 20,06 % w 2020 roku do 19,11 % w 2021 roku. Zwiększył się udział inwestycji krótkoterminowych (składający się w analizowanym przypadku w 100 % ze środków pieniężnych). W roku 2020 r. wynosił on 1,30 % wartości sumy bilansowej, w roku 2021 wynosi 4,32 %.

Tabela nr 2. Struktura aktywów 2017-2021 rok

Bilans	Wartość					Struktura [%]				
	2 017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Aktywa										
A. Aktywa trwałe	56 375 976	56 683 411	53 782 723	54 705 375	52 739 629	82,97%	86,14%	82,38%	75,64%	74,75%
I. Wartości niematerialne i prawne	386 847	84 024	46 149	47 580	258 480	0,57%	0,13%	0,07%	0,07%	0,37%
II. Rzeczowe aktywa trwałe	54 942 285	55 588 213	52 764 201	53 727 451	51 596 057	80,86%	84,47%	80,82%	74,28%	73,13%
1. Środki trwałe	50 176 784	54 710 018	51 886 006	52 849 257	50 717 862	73,85%	83,14%	79,48%	73,07%	71,89%
2. Środki trwałe w budowie	4 765 501	878 195	878 195	878 195	878 195	7,01%	1,33%	1,35%	1,21%	1,24%
V. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	1 046 844	1 011 174	972 373	930 343	885 093	1,54%	1,54%	1,49%	1,29%	1,25%
B. Aktywa obrotowe	11 571 422	9 123 861	11 501 012	17 621 385	17 811 064	17,03%	13,86%	17,62%	24,36%	25,25%
I. Zapasy	574 067	598 489	625 288	1 903 900	1 036 344	0,84%	0,91%	0,96%	2,63%	1,47%

II. Należności krótkoterminowe	9 716 620	8 242 047	9 758 592	14 510 757	13 480 950	14,30%	12,52%	14,95%	20,06%	19,11%
2. Należności od pozostałych jednostek	9 716 620	8 242 047	9 758 592	14 510 757	13 480 950	14,30%	12,52%	14,95%	20,06%	19,11%
a) z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	9 210 017	7 753 326	9 339 146	14 152 307	13 196 551	13,55%	11,78%	14,31%	19,57%	18,71%
- do 12 miesięcy	9 210 017	7 753 326	9 339 146	14 152 307	13 196 551	13,55%	11,78%	14,31%	19,57%	18,71%
b) z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń	10 826	8 711	9 591	10 753	9 933	0,02%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
c) inne	495 777	480 010	409 855	347 696	274 466	0,73%	0,73%	0,63%	0,48%	0,39%
III. Inwestycje krótkoterminowe	1 090 698	48 999	868 953	939 174	3 048 133	1,61%	0,07%	1,33%	1,30%	4,32%
1. Krótkoterminowe aktywa finansowe	1 090 698	48 999	868 953	939 174	3 048 133	1,61%	0,07%	1,33%	1,30%	4,32%
c) środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	1 090 698	48 999	868 953	939 174	3 048 133	1,61%	0,07%	1,33%	1,30%	4,32%
- Środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych	1 090 698	48 999	868 953	939 174	3 048 133	1,61%	0,07%	1,33%	1,30%	4,32%
IV. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	190 037	234 326	248 179	267 556	245 637	0,28%	0,36%	0,38%	0,37%	0,35%
Aktywa razem	67 947 398	65 807 272	65 283 736	72 326 760	70 550 693	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Tabela nr 3. Wartość pasywów w latach 2017-2021

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
A. Kapitał (fundusz) własny	-56 944 755	-68 295 144	-78 766 465	-74 673 702,71	-73 907 436,85
B. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	124 892 153	134 102 415	144 050 201	147 000 462,84	144 458 129,97
Pasywa razem	67 947 398	65 807 271	65 283 736	72 326 760	70 550 693,12

Suma pasywów w latach 2017- 2021 zmniejszyła się o 2 603 295,00 zł. W analizowanym okresie fundusz własny zwiększył się z minus 56,9 mln zł w 2017 roku do minus 73,9 mln zł w 2021 roku.

Wartość kapitału obcego w latach 2017- 2021 systematycznie się zwiększała. W roku 2017 zobowiązania i rezerwy na zobowiązania wynosiły 124 mln zł, w roku 2021 była to już kwota 144 mln zł.

Nie pokryte straty szpitala z lat ubiegłych, jak również strata za rok 2021 r. rokrocznie nie znajdują pokrycia w funduszu zakładu. Obciążenie ujemnymi wynikami roku bieżącego, a w szczególności stratami z lat ubiegłych przesądza o strukturze pasywów. Wobec braku możliwości pokrycia strat funduszem zakładu, niekorzystny wpływ straty netto kumuluje się z roku na rok w postaci straty z lat ubiegłych.

Od 2012 r. rokrocznie szpital generuje straty. Również w latach poprzedzających rok 2012 szpital generował straty.

Od 2013 szpital notuje ujemną wartość funduszu własnego. Ujemna wartość funduszu nie jest czynnikiem korzystnym dla szpitala- świadczy o ryzyku finansowym funkcjonowania podmiotu.

Poziom finansowania obcego należy uznać za zbyt wysoki, choć jak do tej pory nie zagroził on bezpieczeństwu finansowemu jednostki ani bieżącemu jej funkcjonowaniu.

Odpowiedzialność za ujemną wartość funduszu własnego ponosi strata netto ponoszona przez szpital.

Również zmiana ustawy o działalności leczniczej z dn.14.06.2012 r. na podstawie art. 8 nałożyła na Szpital obowiązek przeksięgowania niezamortyzowanej części wartości początkowej aktywów trwałych otrzymanych z dotacji i darowizn, co w przypadku Szpitala stanowiło kwotę **31 489 776,99 zł**, która dotychczas zwiększała fundusz założycielski (podstawowy) na rozliczenia międzyokresowe przychodów. Rozliczenia międzyokresowe przychodów prezentuje się w pasywach bilansu w części B- zobowiązania i rezerwy na zobowiązania punkt IV. Zwiększenie zobowiązań Szpitala miało miejsce w 2012 roku związku z wejściem w życie ustawy z dn. 15.04.2011 r. o działalności leczniczej, która to zmieniła sposób ujęcia dotacji i darowizn z funduszu założycielskiego (podstawowego) na rozliczenia międzyokresowe przychodów.

Poniższa tabela przedstawia zmianę w prezentacji danych w bilansie w latach 2011- 2012 r.

Tabela nr 4. Zmiana prezentacji danych w bilansie w latach 2011-2012

Pasywa	2011	2012
A. Kapitał (fundusz) własny	2 224 295	-34 775 957
I. Kapitał (fundusz) podstawowy	63 374 345	31 884 568
IV. Kapitał (fundusz) zapasowy	15 800	15 800
VII. Zysk (strata) z lat ubiegłych	-53 199 759	-61 165 849
VIII. Zysk (strata) netto	-7 966 090	-5 510 475
IV. Rozliczenia międzyokresowe	846 781	36 319 060

W celu prawidłowej analizy zobowiązań zasadnym jest zbadanie historii powstania zobowiązań.

Na obecną sytuację finansową szpitala mają wpływ skumulowane zobowiązania powstające od 2000 roku.

Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania w 2021 r. wyniosły 144 mln zł i zmalały w porównaniu do 2020 roku o 2,5 mln zł.

W strukturze kapitału obcego istotną rolę odgrywają rezerwy na zobowiązania. Pozycja ta zmniejszyła się z 15 mln zł w 2017 roku na w 14,4 mln zł w 2021 roku. Rezerwy obejmują rezerwę na odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe na pewne, lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania. W 2021

roku w porównaniu do 2020 roku wystąpił wzrost rezerw o 2 398 170 zł. Na wzrost rezerw miała wpływ m.in. utworzona rezerwa na odprawy i nagrody jubileuszowe.

Zobowiązania długoterminowe w 2017 r. wynosiły 44,7 mln zł, a w 2021 ich wartość wzrosła do 50 551 812,00 zł. W 2021 r. zobowiązania długoterminowe w porównaniu do 2020 roku wzrosły o 298 507,00 zł.

Tabela nr 5. Struktura pasywów w latach 2017-2021

Pasywa	Wartość					Struktura [%]				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
A. Kapitał (fundusz) własny	-56 944 755	-68 295 144	-78 766 465	-74 673 702	-73 907 437	- 83,81%	-103,78%	-120,65%	-103,24%	- 104,76%
I. Kapitał (fundusz) podstawowy	31 884 568	31 884 568	31 884 568	31 884 568	31 884 568	46,93%	48,45%	48,84%	44,08%	45,19%
IV. Kapitał (fundusz) zapasowy	0	0	0	0		0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
VII. Zysk (strata) z lat ubiegłych	-82 403 108	-86 617 793	-95 476 775	-96 209 192	-100 368 925	- 121,27 %	-131,62%	-146,25%	-133,02%	- 142,26%
VIII. Zysk (strata) netto	-6 426 215	-13 561 919	-15 174 258	-10 349 078	-5 423 080	-9,46%	-20,61%	-23,24%	-14,31%	-7,69%
B. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	124 892 153	134 102 416	144 050 201	147 000 463	144 458 130	183,81 %	203,78%	220,65%	203,24%	204,76%
I. Rezerwy na zobowiązania	15 653 460	16 519 472	16 560 777	17 332 906	14 455 681	23,04%	25,10%	25,37%	23,96%	20,49%
2. Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne	10 821 677	11 437 288	11 245 382	12 017 511	14 415 681	15,93%	17,38%	17,23%	16,62%	20,43%
w tym rezerwy krótkoterminowe	1 623 870	1 873 267	1 549 867	1 910 143	2 192 420	2,39%	2,85%	2,37%	2,64%	3,11%
3. Pozostałe rezerwy	4 831 783	5 082 184	5 315 395	5 315 395	40 000	7,11%	7,72%	8,14%	7,35%	0,06%
- krótkoterminowe	4 831 783	5 082 184	5 315 395	5 315 395	40 000	7,11%	7,72%	8,14%	7,35%	0,06%
II. Zobowiązania długoterminowe	44 739 627	47 173 904	50 206 419	50 253 305	50 551 812	65,84%	71,68%	76,90%	69,48%	71,65%
2. Wobec pozostałych jednostek	44 739 627	47 173 904	50 206 419	50 253 305	50 551 812	65,84%	71,68%	76,90%	69,48%	71,65%
a) kredyty i pożyczki	42 706 110	45 271 598	48 403 310	48 552 622	46 708 134	62,85%	68,79%	74,14%	67,13%	66,21%

d) inne	2 033 517	1 902 306	1 803 109	1 700 683	3 843 678	2,99%	2,89%	2,76%	2,35%	5,45%
III. Zobowiązania krótkotermino we	21 962 943	27 274 320	36 161 643	36 148 318	38 486 571	32,32%	41,45%	55,39%	49,98%	54,55%
2. Wobec pozostałych jednostek	21 396 595	26 718 052	35 707 871	35 726 157	38 129 100	31,49%	40,60%	54,70%	49,40%	54,04%
a) kredyty i pożyczki	6 228 362	6 434 512	10 732 965	11 315 451	12 946 251	9,17%	9,78%	16,44%	15,64%	18,35%
d) z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	8 880 836	12 995 791	17 316 817	13 985 131	13 355 373	13,07%	19,75%	26,53%	19,34%	18,93%
- do 12 miesięcy	8 880 836	12 995 791	17 316 817	13 985 131	13 355 373	13,07%	19,75%	26,53%	19,34%	18,93%
g) z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń	3 585 714	4 015 185	4 086 392	4 843 393	6 972 957	5,28%	6,10%	6,26%	6,70%	9,88%
h) z tytułu wynagrodzeń	2 477 625	3 102 407	3 335 989	5 411 927	4 619 358	3,65%	4,71%	5,11%	7,48%	6,55%
i) inne	224 058	170 156	235 708	170 255	235 160	0,33%	0,26%	0,36%	0,24%	0,33%
3. Fundusze specjalne	566 348	556 268	453 772	422 161	357 471	0,83%	0,85%	0,70%	0,58%	0,51%
IV. Rozliczenia międzyokresowe	42 536 123	43 134 720	41 121 362	43 265 934	40 964 066	62,60%	65,55%	62,99%	59,82%	58,06%
Pasywa razem	67 947 398	65 807 272	65 283 736	72 326 760	70 550 693	100,00 %	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Zobowiązania długoterminowe w 2021 r. utrzymały się na poziomie 2020 roku.

Poziom zobowiązań krótkoterminowych w 2021 r. wzrósł w porównaniu do 2020 roku o 2 338 253,00 zł.

Na zobowiązania krótkoterminowe składają się zwłaszcza: zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek, zobowiązania z tytułu podatków i ubezpieczeń, zobowiązania z tytułu dostaw i usług, zobowiązania z tytułu wynagrodzeń, oraz inne zobowiązania.

Wzrost finansowania obcego w pierwszej kolejności spowodowany jest spłatą zaległych zobowiązań szpitala m.in. z tytułu zobowiązań wobec banków i dostawców, na które szpital nie miał środków w latach poprzednich. Również obecne finansowanie usług medycznych przez NFZ nie pokrywa potrzeb szpitala co powoduje zaciąganie kolejnych kredytów.

Spośród zróżnicowanych przyczyn trudnej sytuacji finansowej szpitala można wymienić następujące:

- niezbilansowanie przychodów z kosztami,
- wzrost kosztów pracy,
- niedofinansowanie procedur medycznych,

·funkcjonowanie szpitala w trzech lokalizacjach.

Podstawowym wyróżnikiem aktualnej sytuacji finansowej szpitala jest zatem wysoki poziom zadłużenia. W 2021 roku fundusz własny stanowił (-)104,76 % sumy bilansowej. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania stanowią 204,76 % sumy bilansowej.

Największy udział % w sumie bilansowej mają kredyty i pożyczki oraz rozliczenia międzyokresowe.

Tabela nr 6. Wartość i dynamika zobowiązań ogółem w latach 2000–2021

Lata	Wartość zobowiązań ogółem	Dynamika zobowiązań (%) (Rok poprzedni =100)
2000	6 779 041,86 zł	
2001	16 305 236,42 zł	240,52%
2002	19 761 851,78 zł	121,20%
2003	30 025 951,53 zł	151,94%
2004	33 852 878,50 zł	112,75%
2005	41 224 318,47 zł	121,77%
2006	49 501 079,58 zł	120,08%
2007	53 659 111,98 zł	108,40%
2008	54 239 070,56 zł	101,08%
2009	50 158 075,93 zł	92,48%
2010	52 274 814,44 zł	104,22%
2011	57 635 911,65 zł	110,26%
2012	99 414 941,35 zł	172,49%
2013	101 252 307,90 zł	101,85%
2014	104 663 735,95 zł	103,37%
2015	113 621 045,84 zł	108,56%
2016	115 659 378,40 zł	101,79%
2017	124 892 153,19 zł	107,98%
2018	134 102 415,86 zł	107,37%
2019	144 050 201,15 zł	107,42%
2020	147 000 462,84 zł	102,05%
2021	144 458 129,97 zł	98,27%

Wykres nr 1 Kształtowanie się zobowiązań w latach 2000-2021

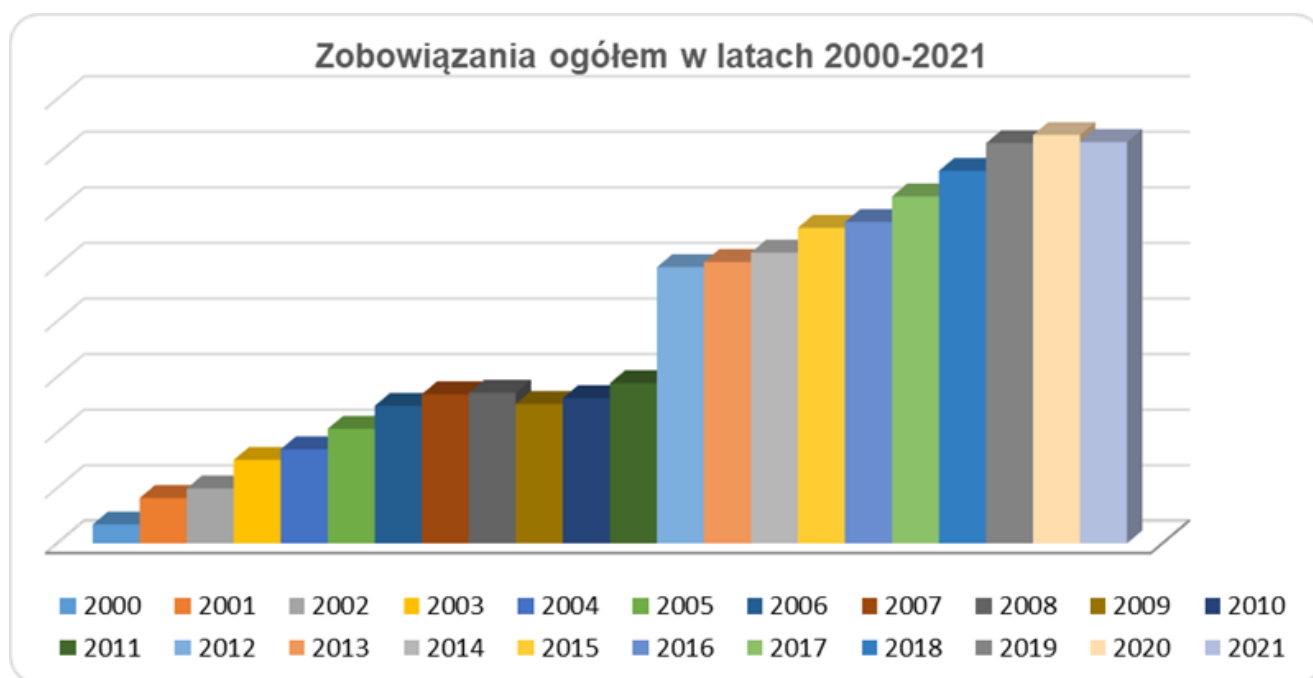

Tabela nr 7. Rezerwy, zobowiązania długo i krótkoterminowe, rozliczenia międzyokresowe w latach 2016-2021

	2 0 1 6	2 0 1 7	2 0 1 8	2 0 1 9	2 0 2 0	2 0 2 1
I. Rezerwy na zobowiązania	11 859 476	15 653 460	16 519 472	16 560 777	17 332 904	14 455 681
II. Zobowiązania długoterminowe	42 322 841	44 739 627	47 173 904	50 206 419	50 253 305	50 551 812
III. Zobowiązania krótkoterminowe	22 914 648	21 962 943	27 274 320	36 161 643	36 148 318	38 486 571
IV. Rozliczenia międzyokresowe	38 562 414	42 536 123	43 134 720	41 121 362	43 265 934	40 964 066
Zobowiązania ogółem	115 659 378	124 892 153	134 102 416	144 050 201	147 000 462	144 458 130

Udział rezerw w 2021 roku w zobowiązaniach ogółem wynosi 10,00 %. Udział zobowiązań długoterminowych w zobowiązaniach ogółem wynosi 34,99 %. Udział zobowiązań krótkoterminowych w zobowiązaniach ogółem wynosi 26,64 %. Udział rozliczeń międzyokresowych w zobowiązaniach ogółem wynosi 28,35 %.

Tabela nr 8. Wartość i dynamika zobowiązań wymagalnych w latach 2012- 2021

Lata	Wartość zobowiązań ogółem	Dynamika zobowiązań (%) (Rok poprzedni =100)
2012	9 751 270,01 zł	
2013	8 876 753,25 zł	91,03%
2014	9 316 420,57 zł	104,95%
2015	5 311 087,70 zł	57,01%
2016	3 184 470,33 zł	59,96%
2017	3 850 292,75 zł	120,91%
2018	6 408 877,22 zł	166,45%
2019	10 262 814,47 zł	160,13%
2020	6 316 977,53 zł	61,55%
2021	5 810 460,52 zł	91,98%

Wykres nr 3. Kształtowanie się zobowiązań wymagalnych w latach 2012-2021

Z zaprezentowanych w tabeli 8 danych wynika, że zadłużenie wymagalne szpitala od 2012 roku sukcesywnie malało do 2017 r. Wzrost zobowiązań wymagalnych występuje od 2018 roku aż do 2019 roku.

Analiza Rachunku Zysków i Strat

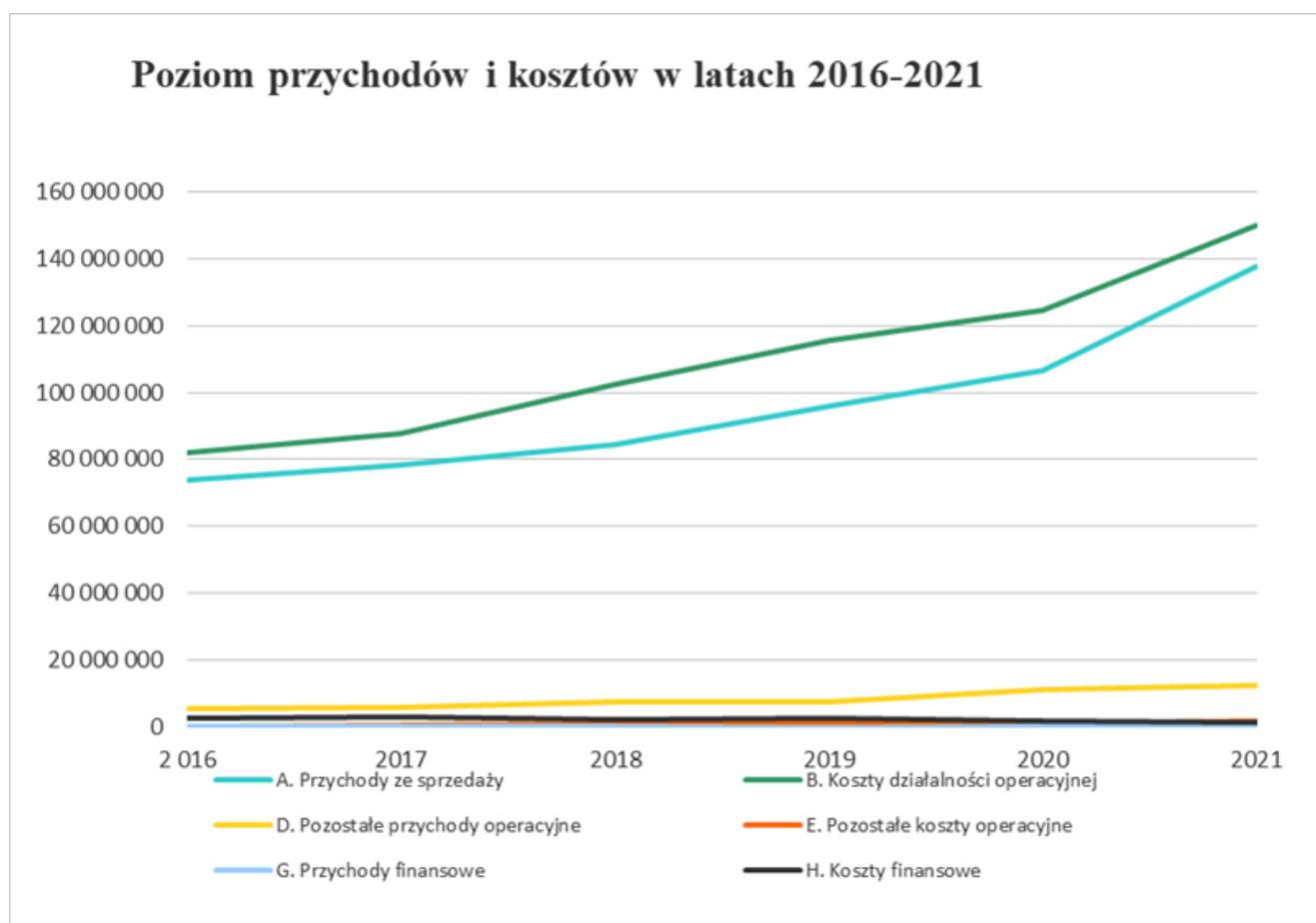
W badanym okresie szpital notował straty netto, jak również straty na sprzedaży, działalności operacyjnej i gospodarczej. W latach 2017-2021 wielkość straty netto mieściła się w zakresie 5,4- 15,1 mln zł.

Tabela nr 9. Struktura rachunku zysków i strat za lata 2017-2021

Rachunek zysków i strat	Wartość					Struktura [%]				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
A. Przychody ze sprzedaży	78 497 909	84 328 087	96 091 840	106 714 373	137 560 818	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
B. Koszty działalności operacyjnej	87 598 000	102 641 844	115 777 446	124 731 854	150 178 019	111,59%	121,72%	120,49%	116,88%	109,17%
C. Zysk/Strata ze sprzedaży	-9 100 091	-18 313 756	-19 493 700	-8 789 611	-15 015 372	-11,59%	-21,72%	-20,49%	-16,88%	-9,17%

D. Pozostałe przychody operacyjne	5 843 904	7 368 193	7 565 449	10 930 078	12 357 986	7,44%	8,74%	7,87%	10,24%	8,98%
E. Pozostałe koszty operacyjne	538 490	751 485	893 399	765 945	1 540 260	0,69%	0,89%	0,93%	0,72%	1,12%
F. Zysk/Strata na działalności operacyjnej	-3 794 677	-11 697 048	-12 821 649	-8 625 478	-4 197 645	-4,83%	-13,87%	-13,34%	-8,08%	-3,05%
G. Przychody finansowe	80 490	100 886	21 773	51 263	144 977	0,10%	0,12%	0,02%	0,05%	0,11%
H. Koszty finansowe	2 712 027	1 933 586	2 334 979	1 646 431	1 311 319	3,10%	1,88%	2,02%	1,32%	0,87%
I. Zysk/Strata brutto na działalności gospodarczej	-6 426 215	-13 529 748	-15 174 258	-10 220 646	-5 363 987	-8,19%	-16,04%	-15,79%	-9,58%	-3,90%
N. ZYSK (STRATA) NETTO (K-L-M)	-6 426 215	-13 561 919	-15 174 258	-10 349 078	-5 423 080	-8,19%	-16,08%	-15,79%	-9,70%	-3,94%

Wykres nr 4. Prezentacja przychodów i kosztów w latach 2016-2021

Podstawowe źródło przychodów uzyskiwanych przez MSZ stanowi kontrakt zawarty z Śląskim Oddziałem Narodowego Funduszu Zdrowia w Katowicach na świadczenie usług medycznych.

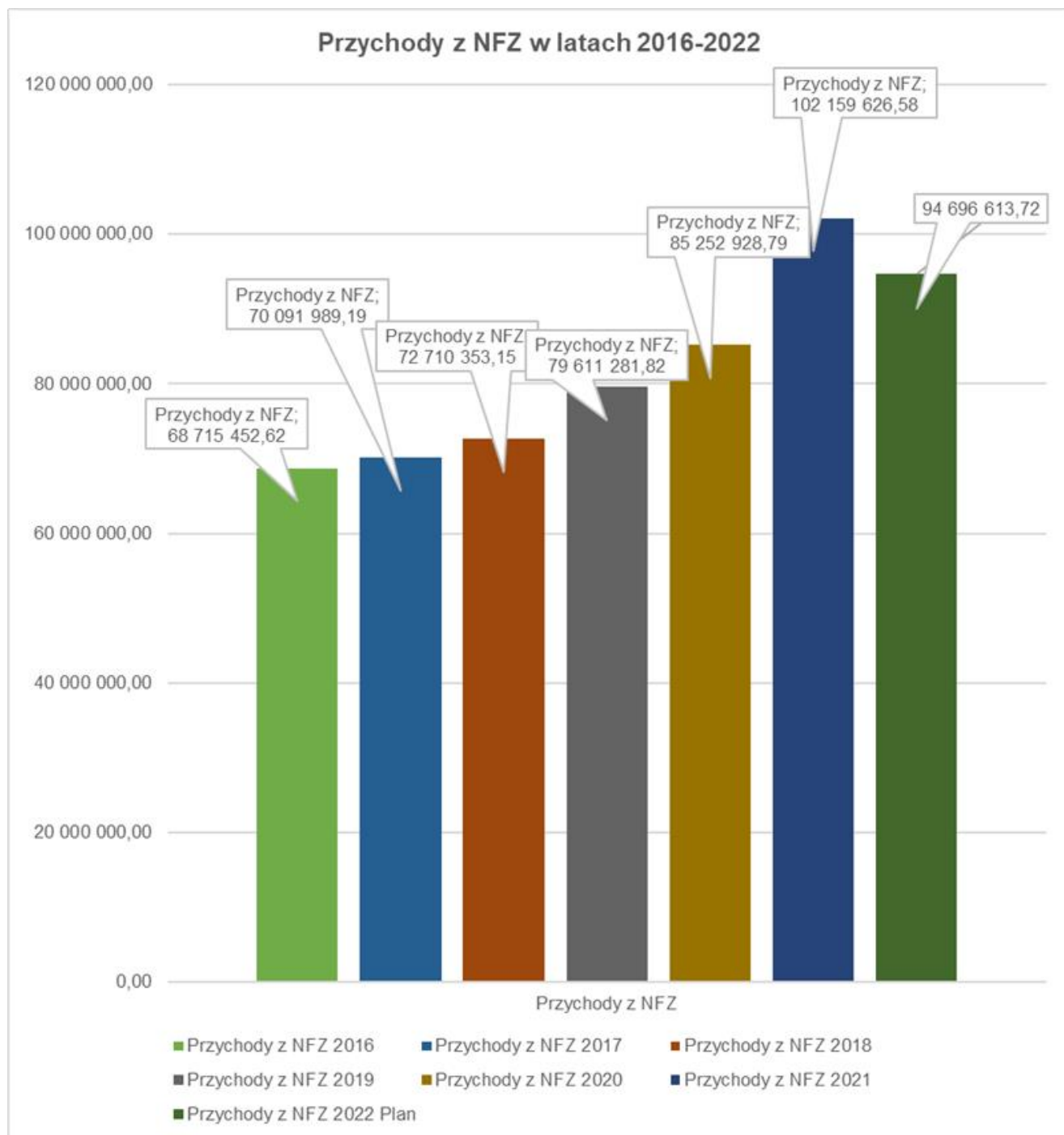
Poniższa tabela nr 10 przedstawia przychody z NFZ według poszczególnych zakresów.

Tabela nr 10. Przychody z NFZ wg zakresów w latach 2015-2021 (nie uwzględniono przychodów na wynagrodzenia)

	NFZ 2016	NFZ 2017	NFZ 2018	NFZ 2019	NFZ 2020	NFZ 2021	NFZ 2022 Plan
Leczenie szpitalne, Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna ,Świadczenia zdrowotne odrębnie kontraktowane Tlenoterapia	64 761 387,32	65 652 455,28	67 034 953,08	73 460 106,04	72 570 989,14	70 068 354,75	77 227 734,00
Ambulatoryjne świadczenia diagnostyczne kosztochłonne	366 462,50	309 271,84	261 125,10	244 493,70	48 668,40	42 564,50	266 493,60
Rehabilitacja lecnicza	828 133,80	965 171,20	1 125 284,80	1 218 949,35	766 573,05	821 582,85	1 312 864,12
Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze w ramach opieki długoterminowej (SPO	1 716 936,00	1 725 750,00	1 738 772,01	1 951 312,45	2 030 634,63	2 257 930,55	2 850 000,00
Opieka Psychiatryczna i Leczenie Uzależnień	1 042 533,00	1 090 136,89	1 156 672,20	1 262 419,28	791 291,22	967 689,88	1 356 030,00
Nocna i Świąteczna Opieka Zdrowotna	0,00	349 203,98	1 393 545,96	1 474 001,00	1 482 134,00	1 482 292,00	1 683 492,00
Zwalczanie, przeciwdziałanie i zapobieganie COVID-19	0,00	0,00	0,00	0,00	7 562 638,35	26 519 212,05	10 000 000,00
Ogółem przychody z NFZ	68 715 452,62	70 091 989,19	72 710 353,15	79 611 281,82	85 252 928,79	102 159 626,58	94 696 613,72

W 2017 roku wzrost przychodów w porównaniu do 2016 roku wynosi 2 %. W 2018 roku wzrost przychodów w porównaniu do 2017 roku wynosił 3,74 %. W 2019 roku wzrost przychodów w porównaniu do 2018 roku wynosił 9,49 %. W 2020 roku wzrost przychodów w porównaniu do 2019 roku wynosił 7,09 %. W 2021 roku wzrost przychodów w porównaniu do 2020 roku wynosił 19,83 %. Planowane w 2022 roku przychody w porównaniu do 2021 roku szacuje się że zostaną obniżone o 7,31 % z uwagi na mniejsze środki z tytułu zwalczania, przeciwdziałania i zapobiegania Covid-19.

Wykres nr 5. Przychody z NFZ w latach 2016-2022- nie uwzględniające przychodów na wynagrodzenia dla pielęgniarek, lekarzy, ratowników medycznych

Wykres nr 6. Prezentacja przychodów z NFZ wg zakresów w latach 2016-2022

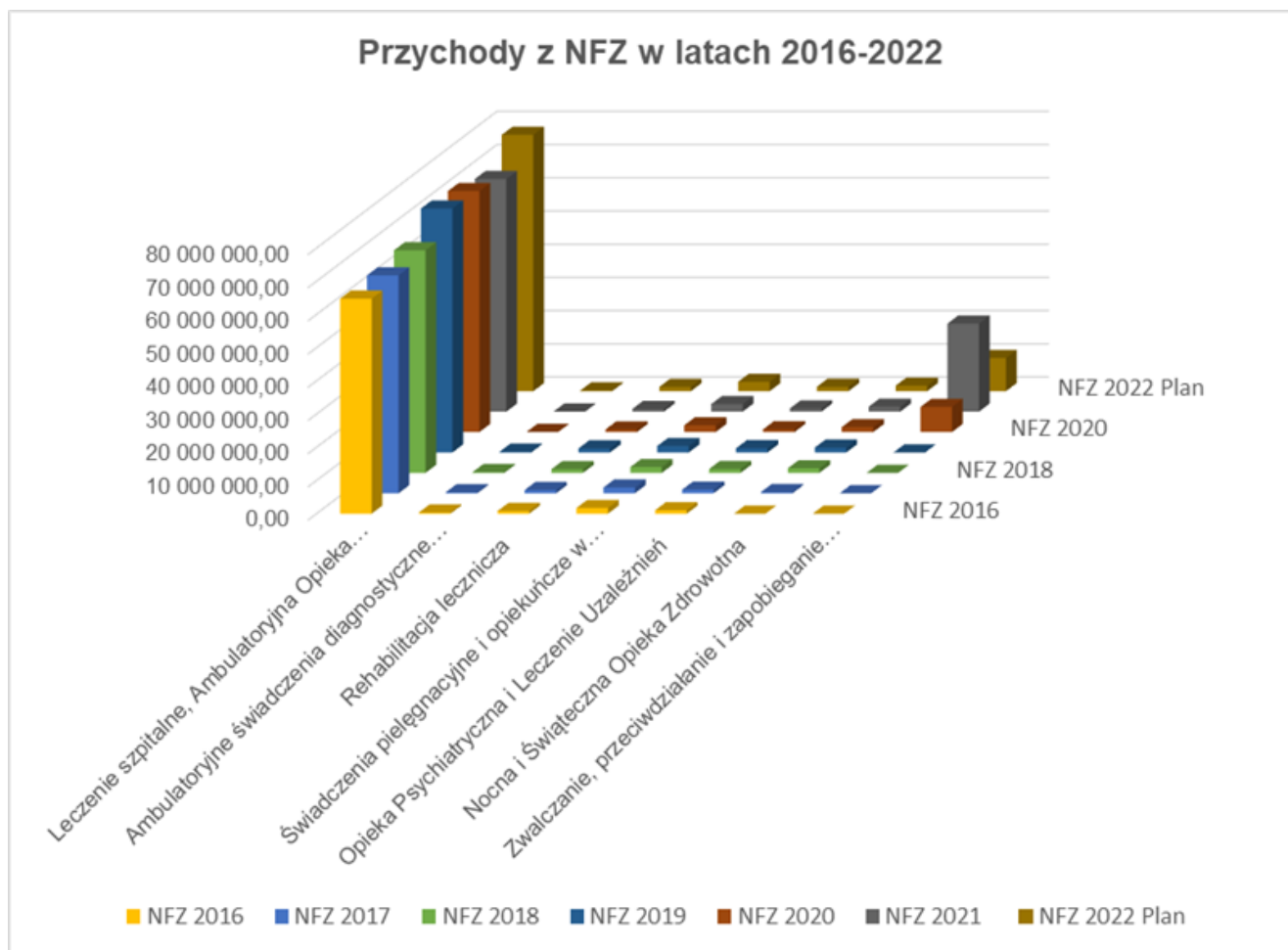

Tabela nr 11. Przychody z NFZ za lata 2015-2021 (nie uwzględniające NiŚOZ oraz środków na wynagrodzenia)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022 Plan
Przychody z NFZ	68 715 452,62	69 742 785,21	71 401 228,56	78 137 281,02	76 208 156,44	100 677 334,58	93 013 121,72
% wzrost	105,92%	101,50%	102,38%	109,43%	97,53%	132,11%	92,39%

Wykres nr 7. Przychody z NFZ za lata 2016-2022 (nie uwzględniające NiŚOZ oraz środków na wynagrodzenia)

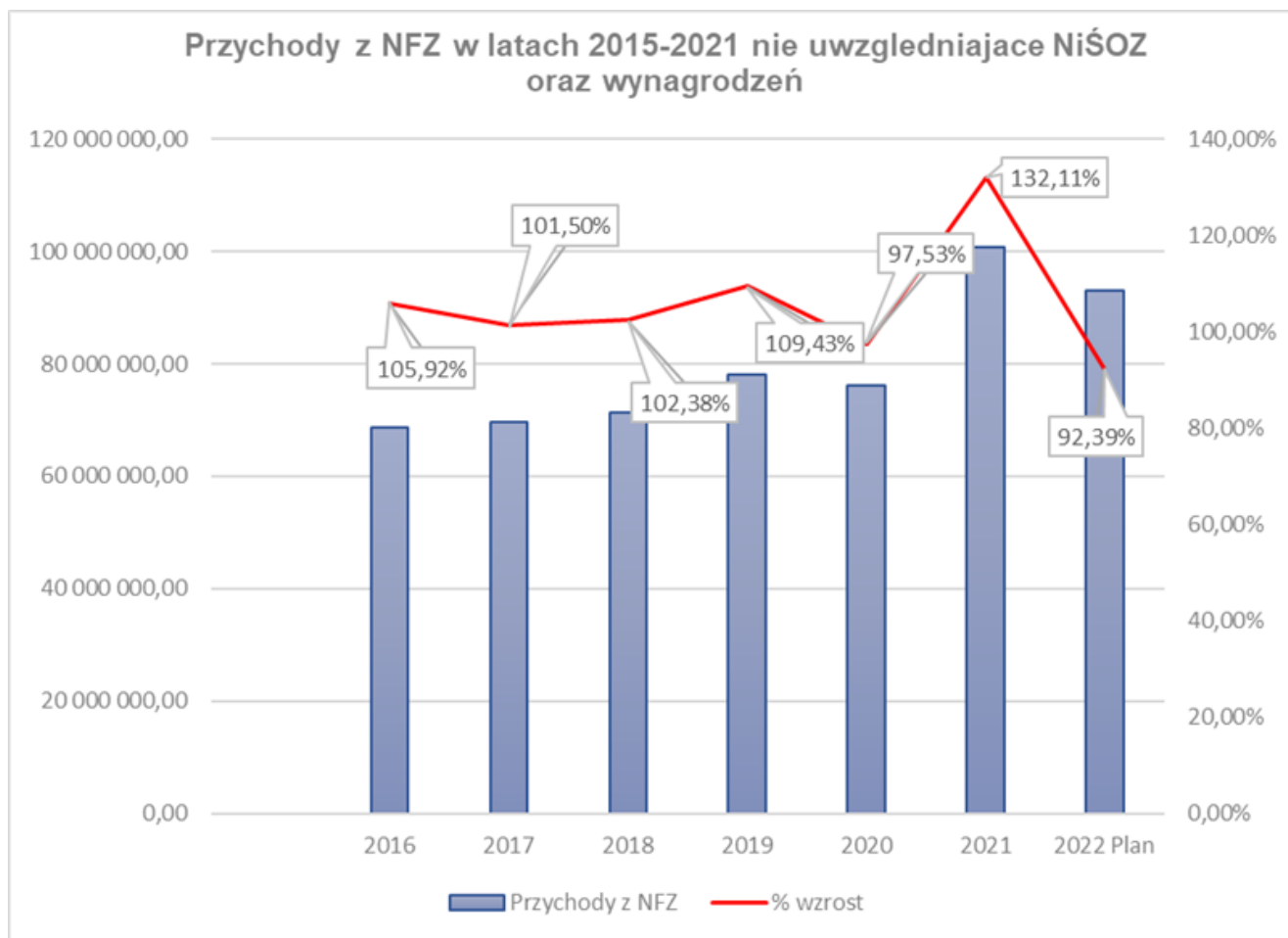

Tabela nr 12. Wykonanie przychodów w latach 2017-2021 oraz plan na 2022 rok

	2017	2018	2019	2020	2021	Plan na 2022
Narodowy Fundusz Zdrowia (łącznie z wynagrodzeniami)	75 186 721,19 zł	81 488 657,50 zł	92 335 821,47 zł	103 047 136,66 zł	133 909 889,49 zł	124 042 905,44 zł
Przychody z tytułu osób nieubezpieczonych	138 822,72 zł	183 679,20 zł	249 559,14 zł	198 479,47 zł	119 218,96 zł	120 000,00 zł
Przychody z Zakładu Opiekuńczo Leczniczego	676 685,80 zł	631 476,66 zł	730 132,63 zł	682 714,19 zł	748 059,42 zł	730 000,00 zł
Przychody z tytułu świadczeń medycznych z innymi podmiotami	473 472,91 zł	323 220,92 zł	353 316,44 zł	299 000,08 zł	304 596,06 zł	340 000,00 zł
Przychody pozostałe (w tym media, czynsze)	2 311 087,26 zł	2 316 663,75 zł	2 423 010,51 zł	2 487 042,19 zł	2 479 053,61 zł	2 550 000,00 zł
	78 786 789,88 zł	84 943 698,03 zł	96 091 840,19 zł	106 714 372,59 zł	137 560 817,54 zł	127 782 905,44 zł

Oprócz głównego finansowania z NFZ, odrębne źródło przychodów stanowią badania diagnostyczne wykonywane na rzecz Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej, innych podmiotów gospodarczych i osób

fizycznych. Przychody obejmują również odpłatne usługi, takie jak między innymi dzierżawy pomieszczeń. Prezentowane w tabeli przychody z NFZ- zawierają przychody na wynagrodzenia dla pielęgniarek, lekarzy, ratowników medycznych. W 2017 roku przychody z NFZ stanowiły 95,43 % przychodów ze sprzedaży. W 2018 roku przychody z NFZ stanowiły 95,93 % przychodów ze sprzedaży. W 2019 roku przychody z NFZ stanowiły 96,09 % przychodów ze sprzedaży. W 2020 roku przychody z NFZ stanowiły 96,56 % przychodów ze sprzedaży. W 2021 roku przychody z NFZ stanowiły 97,35 % przychodów ze sprzedaży. Według planu na 2022 roku przychody z NFZ będą stanowiły 97,07% przychodów ze sprzedaży.

W tabeli nie uwzględniono zmiany stany produktów (które dotyczą odpraw emerytalnych, nagród jubileuszowych).

Wykres nr 8. Przedstawia udział poszczególnych przychodów ze sprzedaży w latach 2017-2022 (plan)

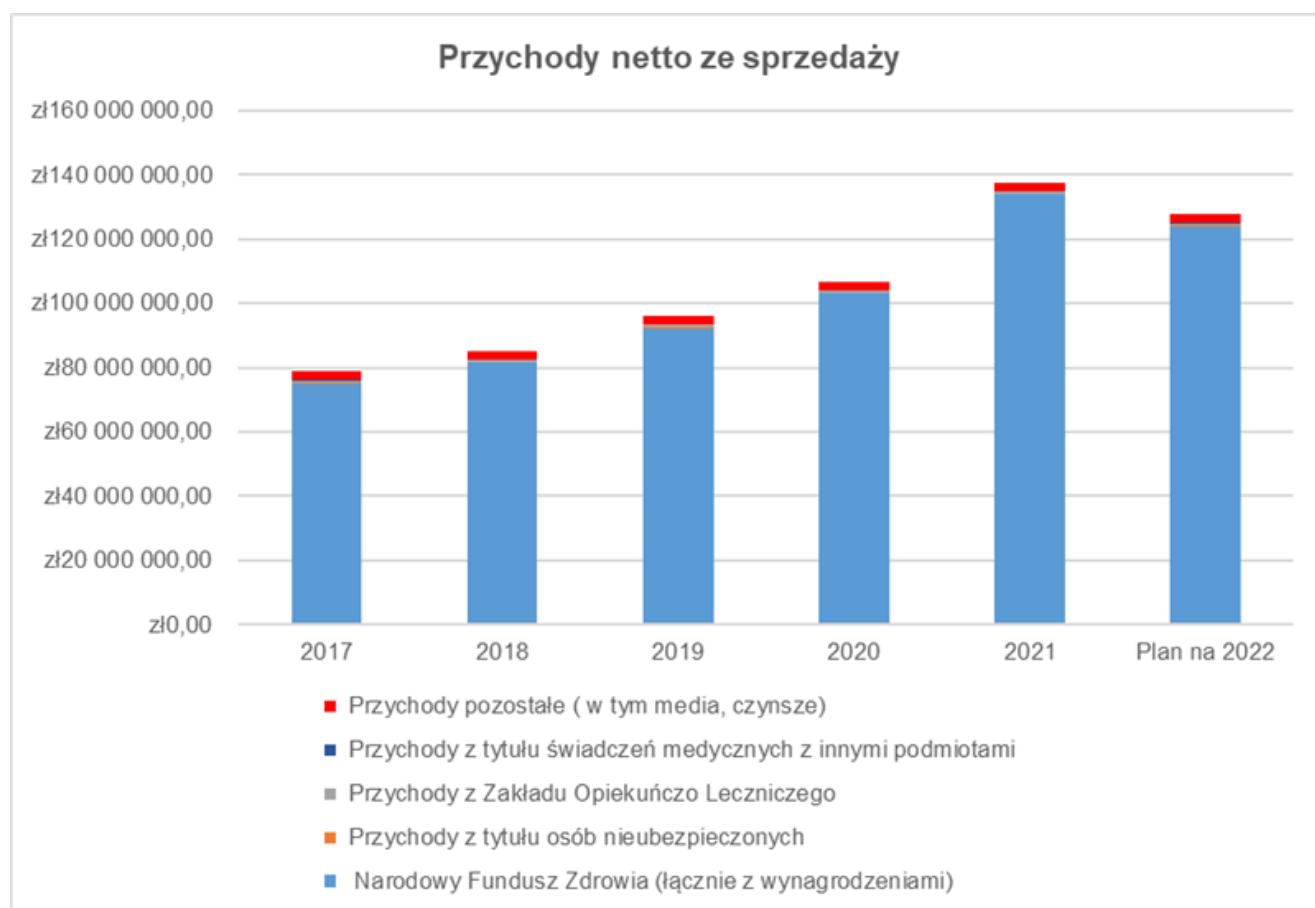

Tabela nr 13. Koszty działalności operacyjnej w latach 2018-2022

Wyszczegółowienie	Wartość					% Udział kosztów				
	2018	2019	2020	2021	2022 Plan	2018	2019	2020	2021	2022
B. Koszty działalności operacyjnej	102 641 843	115 777 446	124 731 854	150 178 019	156 842 468	100%	100%	100%	100%	100%
I. Amortyzacja	4 639 658	4 951 741	4 971 723	5 992 667	5 500 000	4,52%	4,28%	3,99%	3,99%	3,51%
II. Zużycie materiałów i energii	11 196 674	12 182 314	13 825 231	14 534 602	18 311 210	10,91%	10,52%	11,08%	9,68%	11,67%

III. Usługi obce	30 006 712	32 461 889	33 278 651	35 694 992	36 613 338	29,23%	28,04%	26,68%	23,77%	23,34%
IV. Podatki i opłaty	756 201	918 980	999 825	871 360	955 920	0,74%	0,79%	0,80%	0,58%	0,61%
V. Wynagrodzenia	46 115 096	53 918 835	58 928 983	77 525 998	79 700 000	44,93%	46,57%	47,24%	51,62%	50,82%
VI. Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	9 395 460	10 730 742	12 060 305	14 887 520	15 000 000	9,15%	9,27%	9,67%	9,91%	9,56%
VII. Pozostałe koszty rodzajowe	532 043	612 944	667 135	670 881	762 000	0,52%	0,53%	0,53%	0,45%	0,49%

W kosztach rodzajowych największy udział mają:

koszty wynagrodzeń- których udział w latach 2018-2021 kształtował się na poziomie 44,93 % do 51,62 %.

Tabela nr 14. Udział kosztów osobowych w kosztach rodzajowych

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Koszty osobowe (wynagrodzenia, składki na ub. społeczne i inne świadczenia, kontrakty)	54 117 436,60	58 940 855,41	72 146 885,02	83 349 304,48	91 329 534,75	113 379 778,45
70% kosztów usług obcych (pralnia, laboratorium, żywienie)	4 736 702,11	5 076 645,00	5 409 843,04	5 442 852,47	5 096 844,64	7 191 742,95
Koszty osobowe -ogółem	58 854 138,71	64 017 500,41	77 556 728,06	88 792 156,95	96 426 379,39	120 571 521,40
Koszty rodzajowe ogółem	81 879 406,21	87 597 999,91	102 641 843,41	115 777 445,91	124 731 854,45	150 178 019,00
% udział k. osobowych w kosztach rodzajowych	66,09%	67,29%	70,29%	71,99%	73,22%	75,50%
% udział k. osobowych w kosztach rodzajowych + 70% k. usług obcych	71,88%	73,08%	75,56%	76,69%	77,31%	80,29%

W powyższej tabeli % udział kosztów osobowych wyliczono w dwóch wariantach. Pierwszy pokazuje udział kosztów osobowych czyli (wynagrodzenia brutto, świadczenia na ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia w tym ZFŚS, oraz kontrakty lekarskie, pielęgniarские, techników RTG). Udział % kosztów osobowych kształtuje się na poziomie 66,09% do 75,50%).

W drugim wyliczeniu skalkulowano dodatkowo koszty usług obcych na poziomie 70 %

(laboratoria, pranie, żywienie), które stanowiły by element wynagrodzeń w przypadku prowadzenia tej działalności przez szpital. Udział % kosztów wynagrodzeń kształtuje się poziomie 71,88 % do 80,29 %.

Wykres nr 9. Udział kosztów osobowych w kosztach rodzajowych w latach 2016-2021

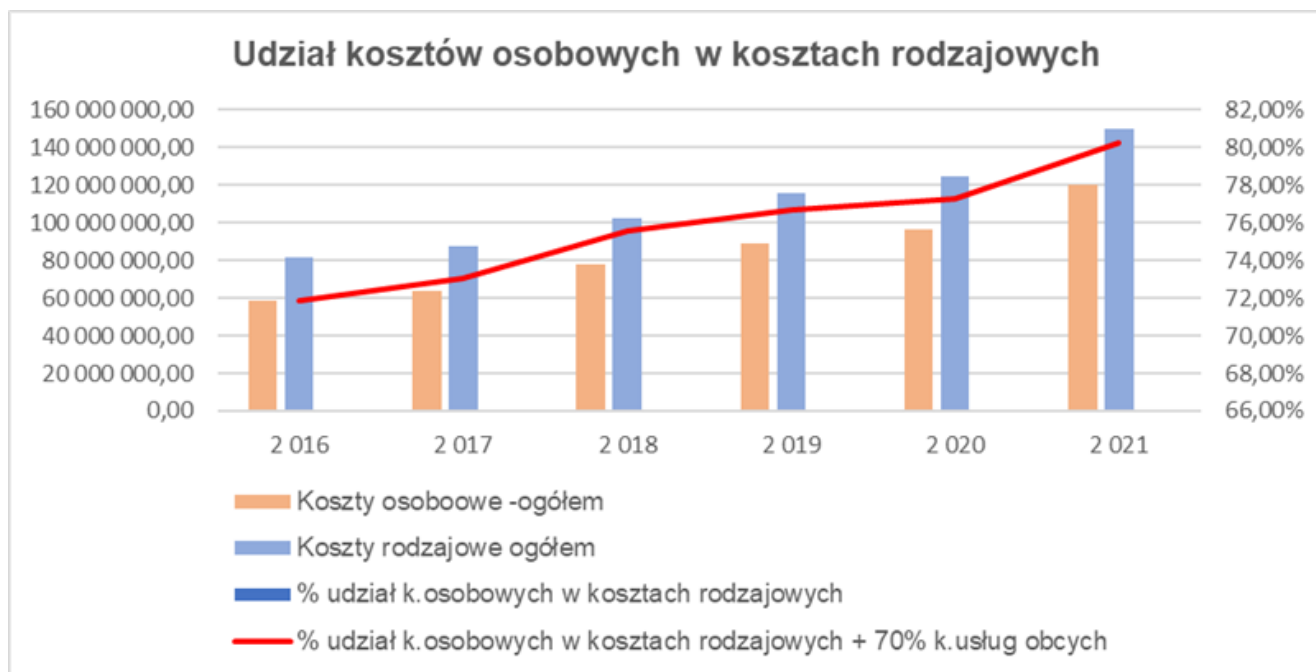

Tabela nr 15. Udział kosztów osobowych w przychodach z NFZ

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Koszty osobowe (wynagrodzenia, składki na ub. społeczne i inne świadczenia, kontrakty)	54 117 437	58 940 855	72 146 885	83 349 304	91 329 535	113 379 778
70% kosztów usług obcych (pralnia, laboratoria, żywienie)	4 736 702	5 076 645	5 409 843	5 442 852	5 096 845	7 191 743
Koszty osobowe -ogółem	58 854 139	64 017 500	77 556 728	88 792 157	96 426 379	120 571 521
Przychody z NFZ-ogółem	71 543 573	75 186 721	81 488 658	92 335 821	103 047 137	133 909 889
% udział k. osobowych w przychodach NFZ	75,64%	78,39%	88,54%	90,27%	88,63%	84,67%
% udział k. osobowych w przychodach z NFZ (z 70% udziału usł. obcych)	82,26%	85,14%	95,17%	96,16%	93,58%	90,04%

W powyższej tabeli wyliczono % kosztów osobowych w porównaniu do przychodów z NFZ (łącznie ze środkami na wynagrodzenia dla pielęgniarek, lekarzy, ratowników medycznych). Udział % kosztów osobowych kształtuje się na poziomie 75,64 % do 88,63 %).

W drugim wyliczeniu skalkulowano dodatkowo koszty usług obcych na poziomie 70 % (laboratoria, pranie, żywienie), które stanowiły by element wynagrodzeń w przypadku prowadzenia tej działalności przez szpital. Udział % kosztów wynagrodzeń kształtuje się na poziomie 82,26 % do 96,16 %.

Wykres nr 10. Udział kosztów osobowych w przychodach z NFZ

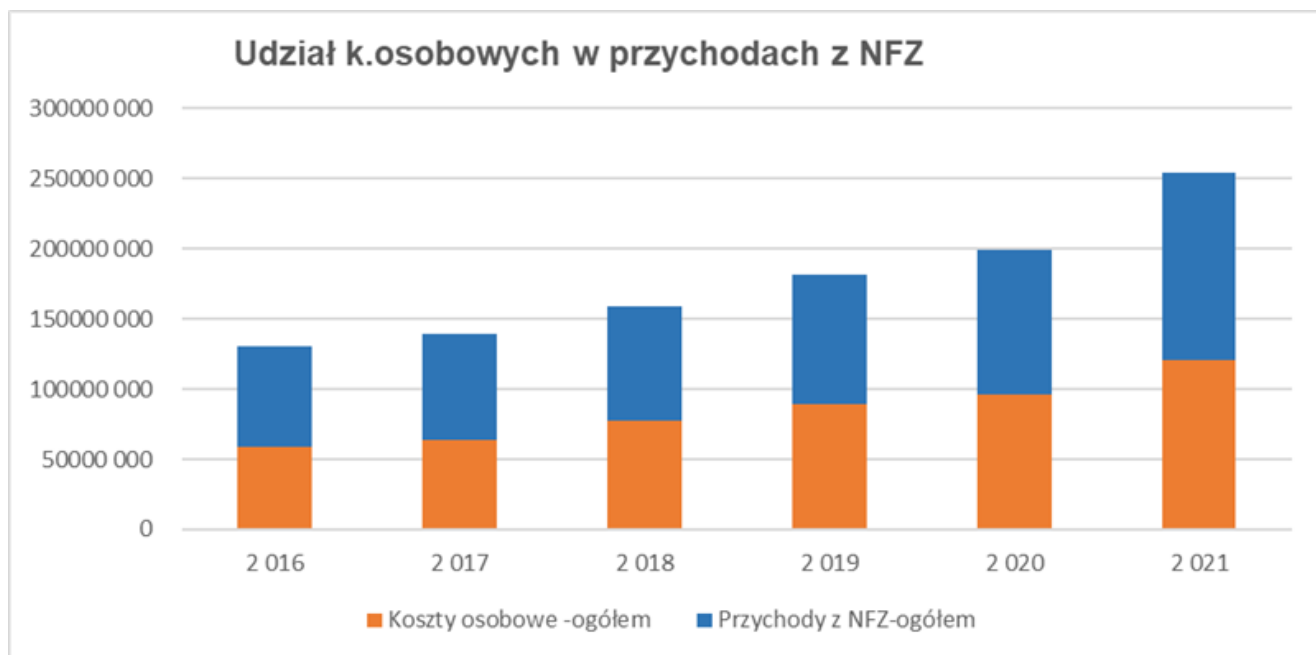

Tabela nr 16. Udział kosztów osobowych w przychodach ze sprzedaży i zrównanych z nimi

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Koszty osobowe ogółem	58 854 139	64 017 500	77 556 728	88 792 157	96 426 379	120 571 521
Przychody ze sprzedaży i zrównane z nimi	73 845 935	78 497 909	84 328 087	96 283 746	105 942 244	135 162 648
% udział k. osobowych w przychodach ze sprzedaży	73,28%	75,09%	85,55%	86,57%	86,21%	83,88%
% udział k. osobowych (z 70% udziału usł. obcych) w przychodach ze sprzedaży i zrównane z nimi	79,70%	81,55%	91,97%	92,22%	91,02%	89,20%

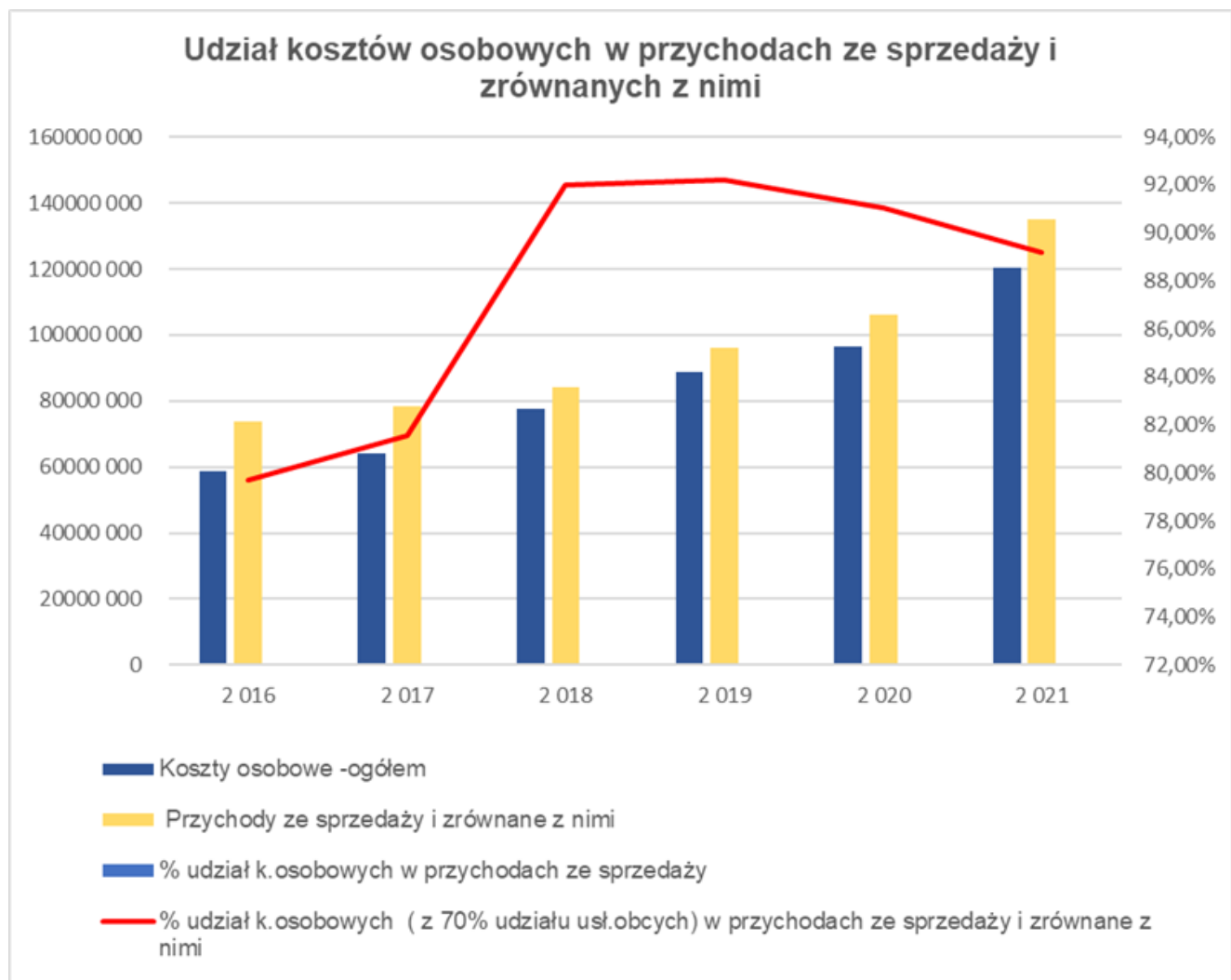
W powyższej tabeli przedstawiono % udział kosztów osobowych w przychodach ze sprzedaży netto.

Przychody netto ze sprzedaży obejmują: przychody z NFZ, przychody z tyt. osób nieubezpieczonych, przychody z ZOL, przychody z innych świadczeń medycznych oraz przychody pozostałe (media, czynsze). W powyższej tabeli wyliczono % kosztów osobowych w porównaniu do przychodów ze sprzedaży i zrównanych z nimi.

Udział % kosztów osobowych kształtuje się na poziomie 73,28 % do 86,57 %). W drugim wyliczeniu skalkulowano dodatkowo koszty usług obcych na poziomie 70 % (laboratoria, pranie, żywienie), które stanowiły by element wynagrodzeń w przypadku prowadzenia tej działalności przez szpital.

Udział % kosztów wynagrodzeń kształtuje się poziomie 79,70% do 91,97%.

Wykres nr 11. Udział kosztów osobowych w przychodach ze sprzedaży i zrównanych z nimi w latach 2016-2021

- pochodne od wynagrodzeń (m.in. składki ZUS, ZFŚS)- których udział w latach 2017- 2022 kształtował się na poziomie 9,12 % do 9,91 %,

- usługi obce- których udział w latach 2017-2022 kształtował się na poziomie 26,68 %- do 29,23 %. Należy zaznaczyć, że w kosztach usług obcych znajdują się koszty badań laboratoryjnych (analityka, mikrobiologia, patomorfologia), oraz koszty usług (pranie, żywienie)- które gdyby były w strukturach szpitala- stanowiły by około 70 % kosztów wynagrodzeń,

- zużycie materiałów i energii w latach 2017-2022 kształtowało się na poziomie 10,52 % do 12,21 %,

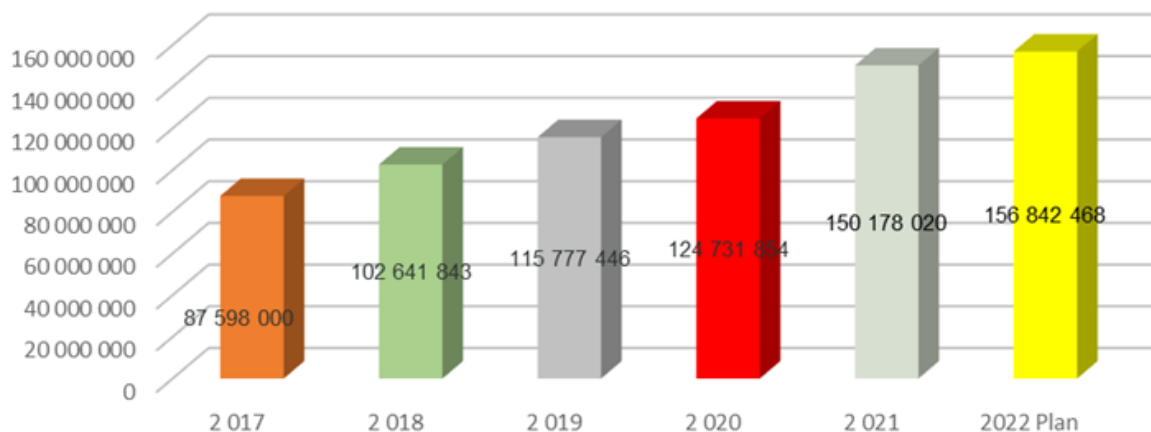
- amortyzacja (która w ponad 90 % nie stanowi kosztów uzyskania przychodów- zakupy sprzętu z dotacji)- kształtowała się w latach 2017-2022 na poziomie 3,99 % do 4,81 %,

- podatki i opłaty- udział w latach 2017-2022 kształtowały się na poziomie 0,74 % do 0,87 %,

- pozostałe koszty rodzajowe – udział w latach 2017-2022 kształtował się na poziomie 0,52% do 0,61%.

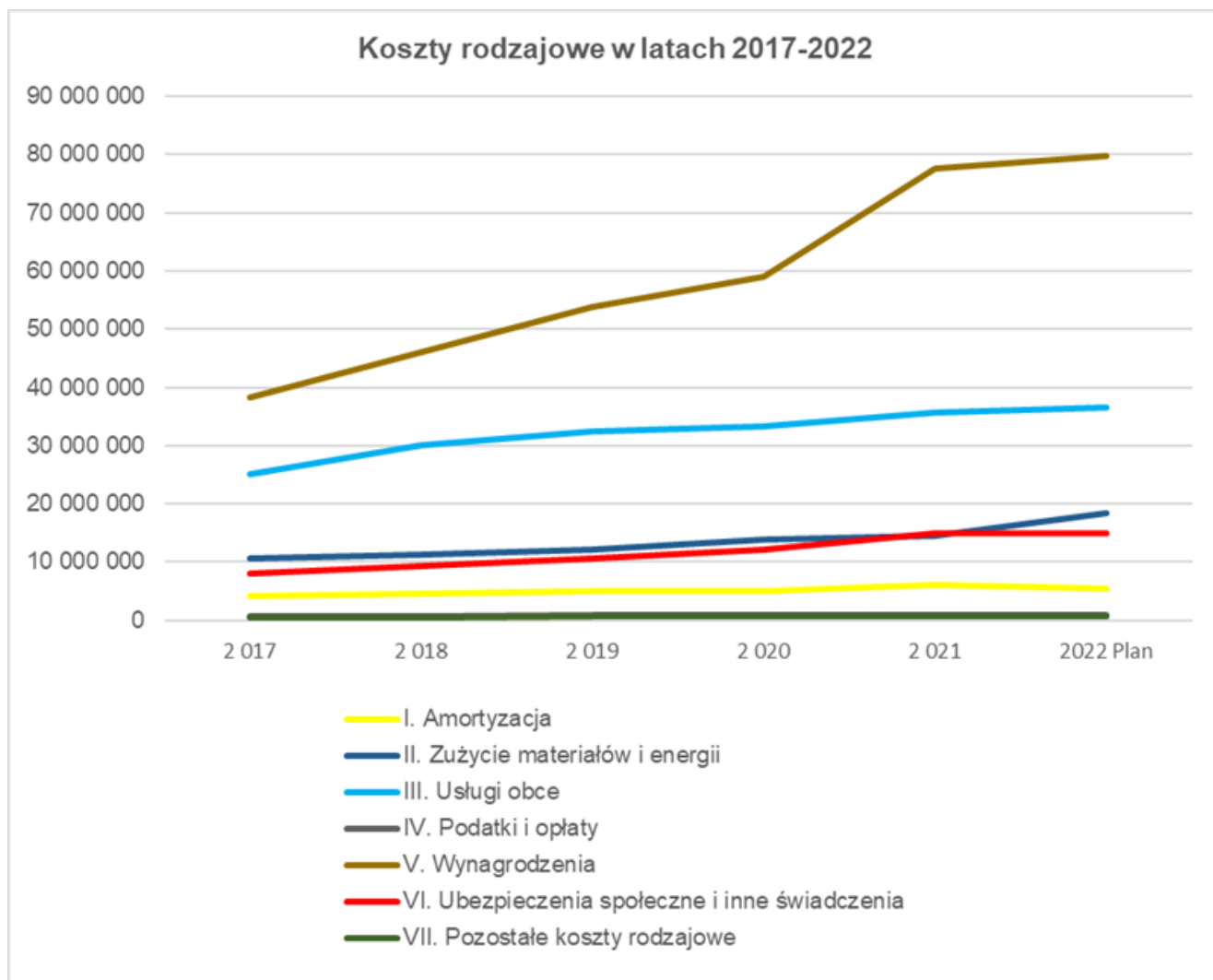
Wykres nr 12. Koszty rodzajowe w latach 2017 -2022

Koszty działalności operacyjnej - k. rodzajowe w latach 2017-2021

Koszty w układzie rodzajowym wykazują stałą tendencję wzrostową ogółem. Na wykresie zaprezentowano według planu koszty rodzajowe na 2022 rok. Plan na 2022 rok wskazuje na wzrost kosztów na poziomie 4 %. Znaczny wzrost kosztów wystąpił również w usługach obcych. Znaczny udział w usługach obcych mają kontrakty medyczne.

Wykres nr 13. Kształtowanie się kosztów rodzajowych szpitala w latach 2017-2022

Z powyższego wykresu wynika, że największą pozycję zajmują koszty osobowe, których również tempo wzrostu jest najwyższe. Koszty osobowe znajdują się w pozycji kosztów rodzajowych: wynagrodzenia, ubezpieczenia społeczne oraz usługi obce.

Wykres nr 14. Udział poszczególnych kosztów rodzajowych w latach 2017-2022

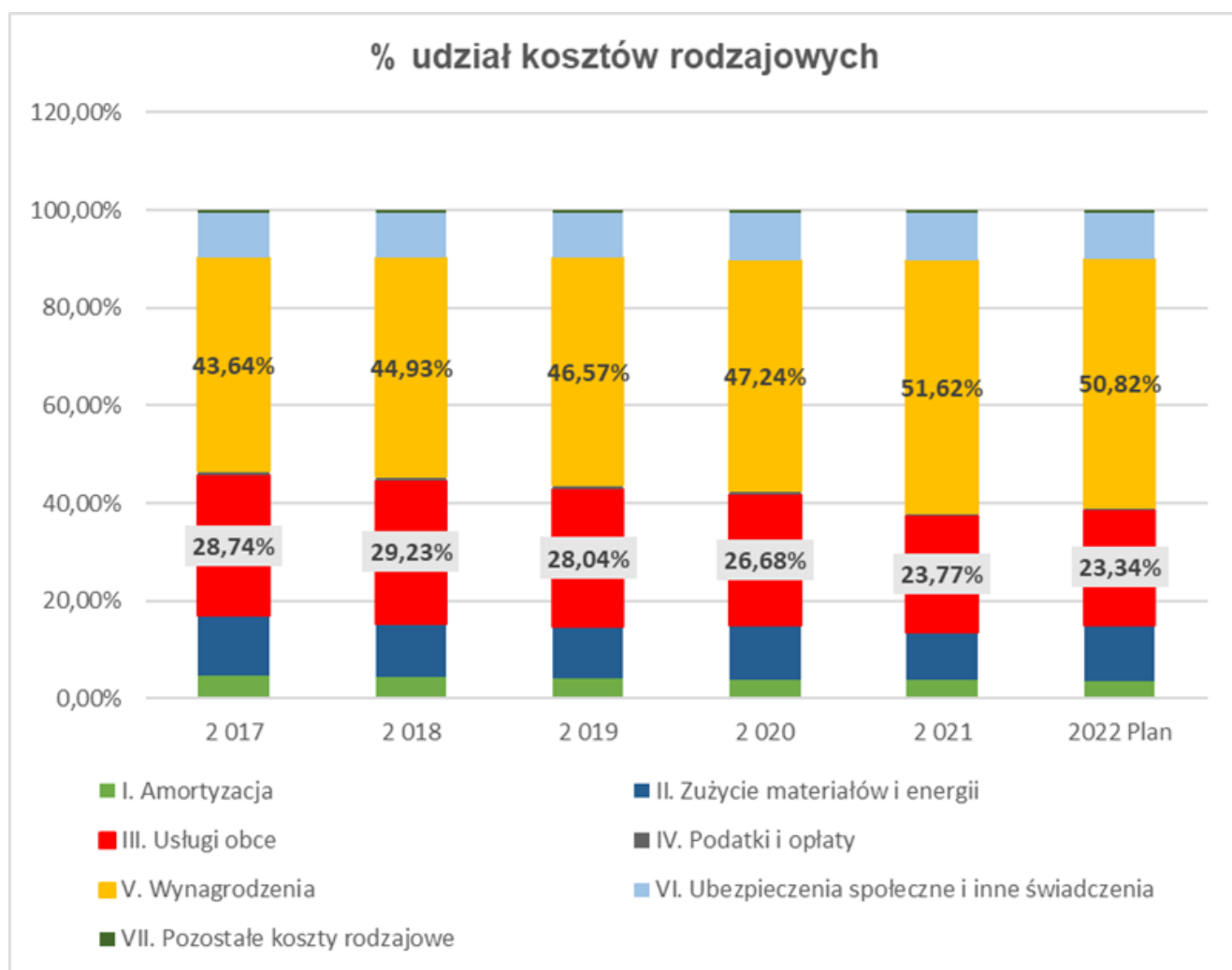

Tabela nr 16 . Koszty rodzajowe oraz przychody z NFZ w latach 2017-2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022 Plan
Koszty działalności operacyjnej	87 598 000	102 641 843	115 777 446	124 731 854,00	150 178 019,00	138 195 564,00
Przychody z NFZ	75 186 721	81 488 658	92 335 821	103 047 136,66	133 909 889,49	124 042 905,44
Rentowność	- 12 411 279	- 21 153 185	- 23 441 625	- 21 684 717,34	- 16 268 129,51	- 14 152 658,56

Wykres nr 16. Prezentacja kosztów rodzajowych w porównaniu do przychodów z NFZ

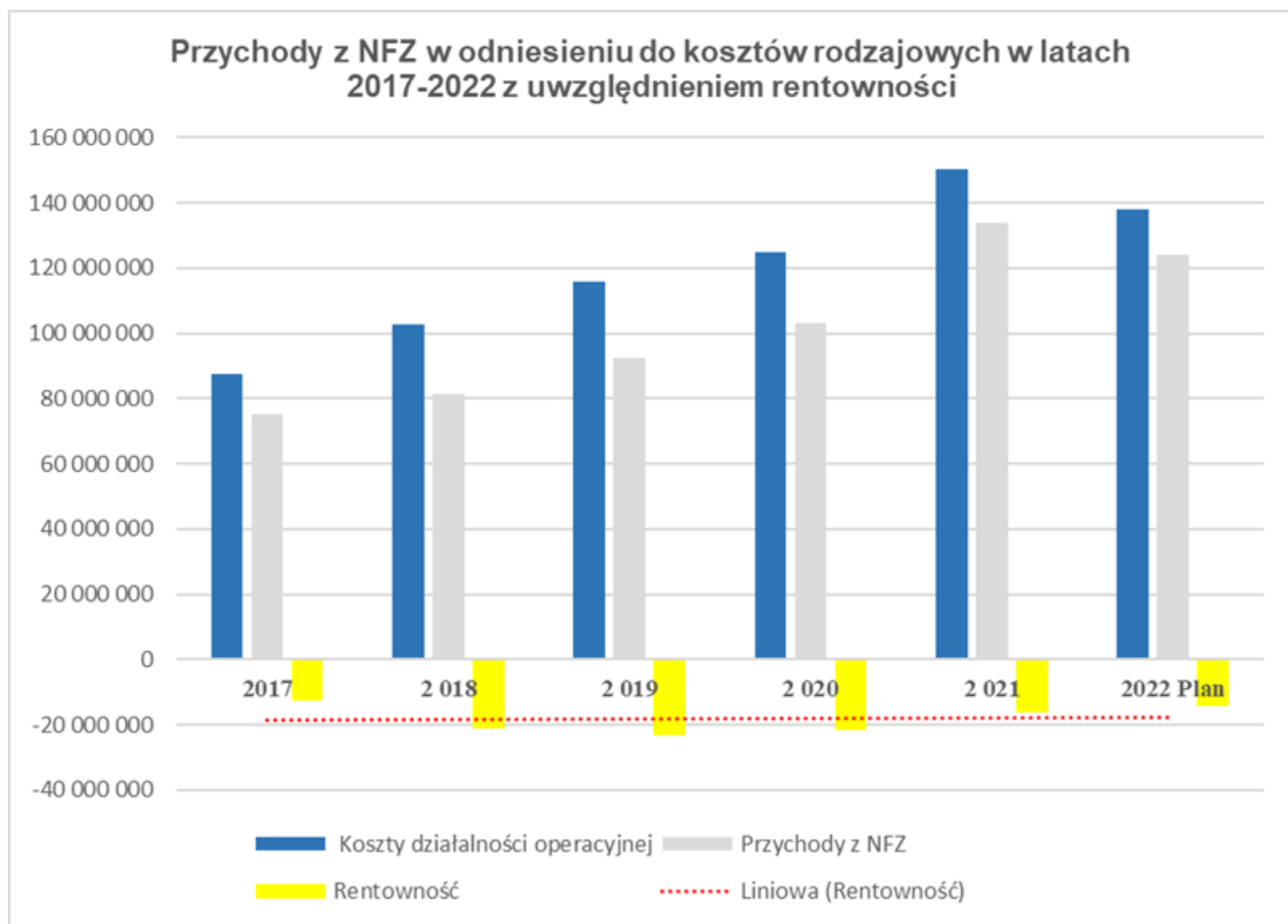

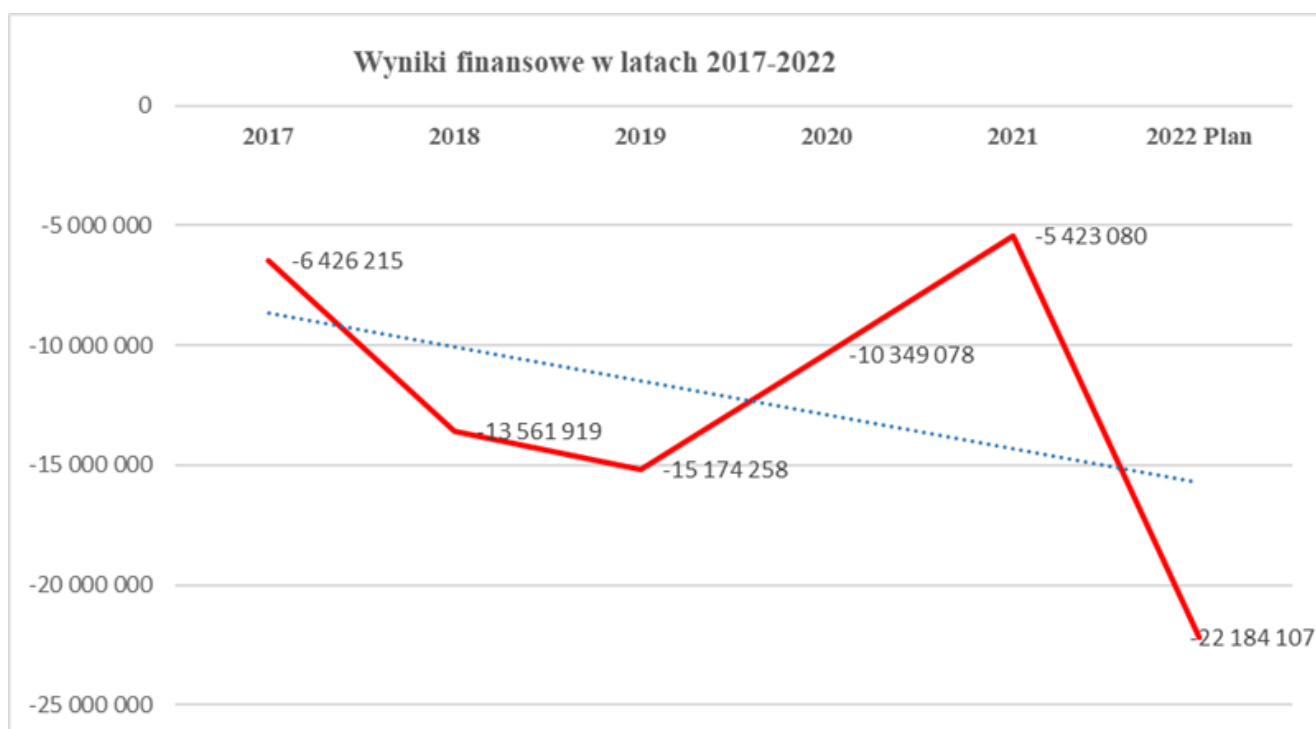
Tabela nr 17. Porównanie przychodów i kosztów oraz wpływ na wynik finansowy

	2017	2018	2019	2020	2021	2022 Plan
Przychody ze sprzedaży+ Poz. Przych. Operacyjne+ Przych. Finansowe	84 422 302	91 797 166	103 870 968	116 923 585	147 665 611	137 628 861
Koszty rodzajowe +poz. Koszty operacyjne + koszty finansowe	90 848 516	105 359 086	119 045 227	127 272 663	153 088 691	159 812 968
Wynik finansowy	-6 426 215	-13 561 919	-15 174 258	-10 349 078	-5 423 080	-22 184 107
Strata do pokrycia przez podmiot tworzący	-2 211 530	-8 922 261	-10 222 517	-5 377 355	569 586	-16 684 107

Wykres nr 17. Prezentacja wyników finansowych oraz pokrycie straty w latach 2017-2022

Wykres nr 18 .Prezentacja wyników finansowych (stratę netto) w latach 2017-2022

Podstawową przyczyną straty netto generowanej przez szpital jest wynik na sprzedaży oraz koszty finansowe szpitala ponoszone w związku z obsługą zadłużenia (odsetki, opłaty prolongacyjne). Przy praktycznie pełnym uzależnieniu przychodów od kontraktów z NFZ-em, szybkie i skuteczne działania szpitala w kierunku poprawy wyników finansowych jest niemożliwe i powinno skupiać się na optymalizacji kosztów, w których jak z wcześniejszych analiz wynika decydujące znaczenie odgrywają koszty pracy.

Podstawowe problemy szpitala mają charakter organizacyjny, pieniężny i ekonomiczny. W kategoriach gotówkowych jest to wysoki poziom zobowiązań, których szpital nie jest już w stanie samodzielnie obsługiwać. W zakresie ekonomicznym to niska rentowność, w związku z czym szpital w perspektywie kolejnych lat narażony jest na stratę na poziomie sprzedaży. Podejmowane są działania w kierunku dofinansowania szpitala kapitałem obcym o charakterze długoterminowym. Rozwiązanie problemu ekonomicznego wymaga konsekwentnych i systematycznych działań restrukturyzacyjnych rozłożonych w czasie, skierowanych głównie w kierunku redukcji kosztów stałych, w których największą wagę stanowią koszty osobowe oraz równoległych działań w obszarze przychodowym, organizacyjnym i majątkowym. Warunkiem jednak udanego procesu zmiany jest uporanie się z brakiem płynności. Z analizy sytuacji finansowej szpitala wynika jednoznacznie, konieczność dofinansowania długoterminowym kapitałem.

Analiza SWOT (słabe i mocne strony organizacji, szanse i zagrożenia).

Analiza SWOT jest stosowana do planowania strategicznego i służy do porządkowania informacji. Analiza SWOT obejmuje badanie otoczenia i wnętrza szpitala przez identyfikację wewnętrznych i zewnętrznych czynników oraz zależności między nimi. Segreguje posiadane informacje na cztery grupy: mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia.

<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wykwalifikowany i doświadczony personel. - Szeroki zakres diagnostyczno-leczniczy działalności Szpitala. - Utrwalona od lat pozycja na rynku świadczeniodawców oparta na stosowaniu medycyny. - Kompleksowość świadczeń- szeroki zakres usług medycznych. - Dobrze rozbudowana struktura usług ambulatoryjnych. - Możliwość poszerzenia zakresu usług poprzez utworzenie oddziału paliatywnego (opieka długoterminowa). - Stałe, potwierdzone wieloletnimi statystykami zapotrzebowanie na oferowany wachlarz usług, medycznych w mieście i regionie. 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nieustabilizowana sytuacja finansowa MSZ. - Bardzo trudna sytuacja finansowa MSZ od wielu lat skutkująca kosztami finansowymi i w konsekwencji pogarszającą się płynnością finansową jednostki. Brak właściwej rentowności ze sprzedaży świadczeń medycznych, trwający permanentnie od kilku lat doprowadził do narastania strat i wzrostu zobowiązań. Presje płacowe powodują przeznaczenie wzrostu przychodów na zaspokojenie roszczeń pracowniczych. - Pogarszające się wskaźniki efektywności finansowej. - Nieterminowe regulowanie zobowiązań za wykonane usługi oraz realizowane dostawy, co
---	---

<ul style="list-style-type: none"> - Wdrożony i monitorowany system ISO- realizacja standardów potwierdzona Certyfikatem jakości ISO 9001:2015 i OHSAS 18001. - Akredytacja oddziałów do prowadzenia specjalizacji, staży podyplomowych, praktyk studenckich. - Możliwość rozbudowy obiektu przy ul. Mirowskiej 15. - Realizowane remonty z poprawą funkcji, wg przyjętego planu remontów, pozwalają na podwyższenie poziomu pobytu pacjentów. Sukcesywna wymiana wyposażenia, zakup sprzętu poprawiają komfort pobytu i bezpieczeństwa pacjentów. - Położenie Szpitala. - Dobre efekty leczenia. - Determinacja w prowadzeniu zmian. 	<p>skutkuje realizacją dostaw po dokonaniu przedpłat, bądź ponoszeniem dodatkowych kosztów finansowych odsetki.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Niski poziom wynagrodzenia personelu medycznego niższego szczebla. - Zaniżony poziom wysokości umów z NFZ w szeregu rodzajach usług w stosunku do rzeczywistych potrzeb zdrowotnych, jak i możliwości realizacji świadczeń zdrowotnych. - Relatywnie niskie wykorzystanie posiadanego potencjału (np. Oddział geriatry). - Konkurencyjny szpital w najbliższym otoczeniu MSZ, będący w III poziomie finansowania w sieci szpitali, dofinansowany na preferencyjnych warunkach przez NFZ (wzrost kontraktu 2017 2018 o ponad 20 mln) w związku z tym zagrożenie wynikające z wysokich wynagrodzeń i stawek kontraktów, co powoduje niebezpieczeństwo odpływu personelu do Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Częstochowie. - Część infrastruktury niedostosowana do wymogów ogólnobudowlanych i przestrzennych. Niefunkcjonalny rozkład budynków przy ul. Mirowskiej 15, utrudniający właściwe zagospodarowanie powierzchni. - Rozproszone obiekty MSZ ul. Bony, Mickiewicza, Mirowska, powodują ponoszenie większych kosztów. - Starzenie się kadry, szczególnie lekarzy i pielęgniarek- średnia wieku to około 50 lat. - Emigracja specjalistycznych kadr medycznych. - Ograniczone możliwości finansowego motywowania personelu szpitala.
--	--

<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> - Możliwość sfinansowania modernizacji i zakupów sprzętu medycznego poprzez dotację z podmiotu tworzącego oraz ze środków UE. - Akceptacja przez podmiot tworzący planów rozbudowy szpitala. - Wzrost oczekiwań społecznych związanych ze standardem usług medycznych. - Przychylność i poparcie w działaniu podmiotu tworzącego. 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rosnąca konkurencja podmiotów leczniczych starających się o środki zewnętrzne. - Pogarszanie się sytuacji finansowej podmiotów leczniczych. - Niestabilność rozwiązań systemowych i bardzo częste i nieoczekiwane zmiany otoczenia prawnego. - Pogłębiające się niedobory wykwalifikowanej kadry medycznej w skali całego kraju. - Starzenie się społeczeństwa, skutkujące wzrostem zapotrzebowania na opiekę internistyczną, geriatryczną, które są niedoszacowane w wycenach NFZ. Zbyt niskie kontrakty na oddział geriatryczny, pomimo posiadanych tzw. mocy przerobowych szpitala. - Spadek poziomu rentowności na oddziale chirurgii urazowej w zakresie wykonywania endoprotez-
	<p>poprzez obniżenie wycen procedur medycznych przez NFZ.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Brak zapisów prawnych umożliwiających finansowania procedur medycznych z innych źródeł niż środki z NFZ. - Rokroczna podwyżka wynagrodzenia minimalnego i stawki wynagrodzeń umów zleceń bez wskazania źródeł finansowania. Przerzucanie ciężaru finansowania skutków wzrostu najniższego wynagrodzenia w przypadku umów na usługi outsourcingowe dla szpitala (np. pranie, żywienie). - Niepewność porządku prawnego zasadniczo zwiększa ryzyko inwestycyjne i wręcz uniemożliwia racjonalne, długookresowe planowanie o charakterze strategicznym,. - Obowiązek wykonywania usług medycznych ratujących życie pacjenta, bez możliwości zapłaty- z uwagi na zmiany systemowe- ryczałt dla szpitali. - Duże zadłużenie i ograniczenie możliwości spłaty wiarytelności. - Rezygnacja dostawców ze współpracy ze szpitalem lub podnoszenie cen w związku z nieterminową spłatą zobowiązań finansowych.

Przedstawione w raporcie ekonomiczno-finansowym rozwiązania prawne i ekonomiczne obowiązujące na dzień sporządzenia raportu, nieznacznie uległy zmianie w zakresie wyniku finansowego. Ponadto w październiku 2022 roku nastąpi zmiana planu finansowego związana między innymi ze wzrostem wynagrodzeń narzuconych przez ustawodawcę oraz korekta przychodów związanych z pokryciem kosztów wynagrodzeń.

Szpital od IV kwartału 2017 roku funkcjonuje w nowym systemie, tj. w sieci szpitali, która jest finansowana w formie ryczałtowej. Zakładaliśmy, że zgodnie z algorytmami określonymi w rozporządzeniach środki

finansowe przekazywane na świadczenia w sieci będą rosły, pokrywając koszty wzrostu wynagrodzeń narzucanych przez szpital.

Koszty funkcjonowania szpitala rosną szybciej niż nakłady. Z uwagi na panującą sytuację związaną z wysoką inflacją koszty szpitala rosną szybciej niż zakładano. Duży wzrost kosztów wystąpił również w zakresie obsługi kredytów bankowych- związanych ze wzrostem stóp procentowych. MSZ podobnie jak inne szpitale jest zaskakiwany regulacjami prawnymi związanymi ze wzrostem płac zupełnie niezależnych od nas. Koszty funkcjonowania szpitala wzrosły przede wszystkim wskutek podniesienia kosztów pracy personelu oraz wzrostu cen spowodowane wysoką inflacją. Przedstawione w analizie dane jednoznacznie dowodzą, że dynamika wzrostu wynagrodzeń wyraźnie przewyższa dynamikę podnoszenia przychodów i poziomu finansowania szpitala. Roszczenia płacowe wszystkich grup zawodowych powodują pogorszenie sytuacji finansowej szpitala.

Dochodziło i dochodzi do dodatkowych negocjacji pracowników ochrony zdrowia z przedstawicielami ministerstwa zdrowia, dotyczących wzrostu wynagrodzeń różnych grup zawodowych w ochronie zdrowia.

Negocjacje płacowe odbywają się zupełnie niezależnie od woli dyrektorów szpitali, a przed wszystkim w oderwaniu od realnych możliwości finansowych szpitala.

Wzrost płacy minimalnej w 2022 r. przełożył się na wzrost usług (żywienie, pranie itp.) kosztów usług obcych. Planowany wynik finansowy na 2022 r. może ulec zmianie w przypadku zwiększenia kontraktu dla szpitala oraz ewentualnego niewykonania kosztów w wydatkach rzeczowych lub kosztach finansowych i operacyjnych. Analizując przyczyny straty za 2021 r. oraz planowanej straty netto na 2022 rok można wskazać kilka poszczególnych czynników m.in:

- Brak obiektywnej i rzeczywistej wyceny procedur medycznych uwzględniającej pełny, długofalowy zasięg ich wykonywania.

- Zła i niestabilna polityka finansowania świadczeń medycznych.

- Niekorzystne zmiany w zakresie finansowania świadczeń ze środków publicznych, zasad ustalania wysokości ryczałtów i wysokości wyceny poszczególnych procedur.

- Nieadekwatne do potrzeb zdrowotnych finansowanie ze środków publicznych świadczeń gwarantowanych.

- Umowa z NFZ jako podstawowe źródło przychodów szpitala, od którego uzależniona jest gospodarka finansowa zakładu.

- Niższe od wzrastających kosztów działalności przychody z tytułu realizacji umów zawartych z NFZ.

- Rekomendowana przez Agencję Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji wycena świadczeń medycznych na poziomie znacznie niższym niż rzeczywiste koszty wykazane przez szpitale.

- Ciągły wzrost wynagrodzeń nieadekwatny do wyniku finansowego świadczeniodawcy i bez zabezpieczenia dodatkowych środków finansowych.

- Konkurencja świadczeniodawców w zakresie pozyskiwania kadry medycznej skutkująca wygórowanymi żądaniami płacowymi lekarzy w stosunku do środków zabezpieczonych na ten cel.

- Wysokie koszty utrzymania zasobów szpitalnych.

- Konieczność wykonywania świadczeń medycznych dla osób nieubezpieczonych niefinansowanych z NFZ. Problemy z egzekwowaniem należności od pacjentów nieubezpieczonych i cudzoziemców.

- Wysokie koszty leków, materiałów medycznych i innych związanych z wykonywaniem świadczeń medycznych.

- Nieuwzględnienie w przyznawanych środkach z NFZ, cen podwyżek cen towarów.

- Nie finansowanie usług medycznych wykonywanych ponad przyznane ryczałty.

- Zbyt niskie przychody ze środków publicznych, nie pozwalające na wykorzystanie pełnego potencjału przychodowego MSZ.

- Wysokie koszty obsługi zadłużenia, w szczególności koszty odsetek, koszty sądowe (wynikające z braku płynności finansowej).

Sporządzając raport o sytuacji ekonomiczno- finansowej w maju 2022 r. nie zakładano w rachunku zysków i strat kosztów wynagrodzeń, których nie pokryje ustawodawca.

W związku z powyższym planowane w prognozie finansowej wyniki finansowe na lata 2022-2024 prawdopodobnie ulegną znacznej zmianie m.in. z powodu wzrostu minimalnego wynagrodzenia od 2023 r. Jeżeli powróci sytuacja z roku ubiegłego dotycząca covid to może wystąpić niewykonanie kontraktu, co przełoży się na wysokość przychodów szpitala. Na dzień sporządzania programu naprawczego nie mamy możliwości oszacowania prawdopodobnych strat finansowych w kolejnych latach z uwagi na planowane kolejne wzrosty wynagrodzenia minimalnego co może się przełożyć na wzrost wynagrodzenia dla pozostałej grupy pracowników, którzy zażądają proporcjonalnego wzrostu wynagrodzeń. Po podniesieniu pensji minimalnej, zgodnie z ustawą o zamówieniach publicznych, wszyscy dostawcy współpracujący ze szpitalem tacy jak: pralnia, catering- wystawią szpitalowi wyższe rachunki za swoje usługi.

W prognozie bilansu na lata 2022-2024 założono zaciągnięcie kredytów lub pożyczek. Należy również wskazać, że obecne regulacje płacowe wprowadzane przez ustawodawcę dla pielęgniarek, lekarzy i ratowników medycznych są wypłacane ze środków szpitala (z otrzymywanego ryczałtu).

W prognozie finansowej założono, że nie nastąpi gwałtowny wzrost zobowiązań wymagalnych (przy założeniu, że MSZ będzie się wspomagał środkami zewnętrznymi np. pożyczki). W obecnej sytuacji finansowej utrzymanie zobowiązań wymagalnych na poziomie 2017r nie jest możliwe i istnieje duże ryzyko, że nastąpi dalszy wzrost zobowiązań wymagalnych.

W maju 2021 roku Ministerstwo Zdrowia przedstawiło założenia reformy podmiotów leczniczych wykonujących działalność leczniczą w rodzaju świadczenia szpitalne.

W trakcie prac koncepcyjnych zespołu, w związku z istotnymi ryzykami zidentyfikowanymi w wariantach I i II, a także mając na uwadze kluczowe cele reformy sektora szpitalnictwa, wypracowano **wariant III** nie zakładający pełnego objęcia nadzoru i przejęcia majątku niezbędnego do funkcjonowania szpitali. **Wariant III zakłada powołanie Agencji Rozwoju Szpitali, która będzie odpowiedzialna m.in. za pozyskiwanie danych dotyczących funkcjonowania szpitali oraz ich sytuacji ekonomiczno-finansowej.** Na podstawie analizy zebranych danych ARS będzie dokonywała oceny szpitali obejmującej sytuację ekonomiczno-finansową, ale również działalność operacyjną (np.: strukturę i stopień realizacji świadczeń opieki zdrowotnej), zgodność realizowanych świadczeń z Mapami Potrzeb Zdrowotnych oraz jakość udzielanych świadczeń (we współpracy z NFZ). W wyniku dokonanej oceny ARS będzie przyznawała szpitalowi odpowiednią kategorię, odnoszącą się do sytuacji ekonomiczno-finansowej i pozostałych elementów oceny wymienionych powyżej. Szczegółowe i obiektywne kryteria ewaluacji będą wypracowane w toku przyszłych prac legislacyjnych. Na ich podstawie ARS będzie przyznawała szpitalom jedną z czterech kategorii:

A- szpital w dobrej sytuacji finansowej dopasowany profilem do potrzeb regionalnych- szpital nie kwalifikuje się do restrukturyzacji. Ponadto, może być priorytetowo traktowany w przyznawaniu funduszy na działania rozwojowe, a także planowane jest wdrożenie rozwiązań mających na celu dodatkowe premiowanie np. w postaci zwiększenia wartości kontraktu, co będzie stanowiło dodatkową motywację do aspirowania do tej kategorii.

B- szpital wymagający wdrożenia działań naprawczych i optymalizacyjnych- szpital przygotowuje program optymalizacyjny podlegający zatwierdzeniu przez ARS, uwzględniający m.in.:

- przeprowadzenie optymalizacji procesów zarządczych pozwalające na wyeliminowanie występowania niekorzystnych zjawisk ekonomicznych, np. wzrostu kosztów, wzrostu zobowiązań, pogorszenia płynności finansowej;

- ustalenie/zaktualizowanie strategii działalności szpitala;

- usprawnienie wewnętrznej komunikacji i przepływu informacji.

C- szpital wymagający wdrożenia programu restrukturyzacyjnego- szpital przygotowuje program restrukturyzacyjny podlegający zaopiniowaniu przez NFZ i zatwierdzeniu przez ARS oraz zatrudnia doradcę restrukturyzacyjnego delegowanego przez ARS, który nadzoruje proces restrukturyzacji. Program restrukturyzacyjny powinien uwzględniać elementy wymienione w kategorii B oraz dodatkowo:

- optymalizację/zmniejszenie kosztów operacyjnych (w szczególności zużycia materiałów i energii, usług obcych, kosztów wynagrodzeń);

- reorganizację zasobów i infrastruktury;

- optymalizację nakładów inwestycyjnych- ograniczenie inwestycji finansowanych ze środków własnych tylko do rzeczywistych potrzeb, pozyskanie jak największego finansowania inwestycji ze źródeł zewnętrznych;

·restrukturyzację zobowiązań finansowych szpitala, np. konwersję zobowiązań krótkoterminowych na długoterminowe, a co się z tym wiąże ograniczenie kosztów finansowych.

D- szpital wymagający wdrożenia programu restrukturyzacyjnego i przejęcia zarządzania przez ARS- następuje czasowe przejęcie nadzoru i zarządzania przez ARS, przygotowany i wdrażany jest program restrukturyzacyjny podlegający zaopiniowaniu przez NFZ. Program restrukturyzacyjny powinien uwzględniać elementy wymienione w kategorii C oraz dodatkowo:

·zmianę struktury organizacyjnej szpitala (np. konsolidację komórek organizacyjnych, redukcję liczby niewykorzystywanych łóżek, outsourcing nierentownych usług medycznych i niemedycechnych);
·przeprofilowanie szpitala dostosowujące jego strukturę do rzeczywistych potrzeb zdrowotnych na danym terenie;

·**konsolidację szpitali na danym terenie w celu dostosowania do potrzeb zdrowotnych.**

Realizacja i efektywność programów restrukturyzacyjnych szpitali będzie monitorowana przez ARS. W przypadku braku realizacji działań zaplanowanych w programie restrukturyzacyjnym lub nieosiągnięcia zakładanych efektów restrukturyzacji i wygenerowania wskaźników finansowych poza zakresem oczekiwanych wartości, w przypadku szpitali w kategorii C, ARS będzie dokonywała **czasowego przejęcia zarządzania szpitalami** analogicznie jak w kategorii D.

Zgodnie z założeniami przedstawionego wariantu III reformy, ARS będzie oddelegowywała doradcę restrukturyzacyjnego, który zatrudniany będzie w realizującym program restrukturyzacyjny szpitalu celem nadzorowania całości procesu restrukturyzacji. **ARS będzie miała także możliwość przejęcia nadzoru i zarządzania nad szpitalami w najgorszej sytuacji. Do przejęcia takiego dochodziło będzie również w sytuacji nieosiągnięcia zakładanych celów prowadzonego postępowania restrukturyzacyjnego.** W naszej ocenie Miejski Szpital Zespolony zostanie zakwalifikowany do kategorii **D- szpital wymagający wdrożenia programu restrukturyzacyjnego i przejęcia zarządzania przez ARS** gdzie nastąpi czasowe **przejęcie nadzoru i zarządzania** przez ARS, co może spowodować że dotychczasowy podmiot tworzący nie będzie miał wpływu na funkcjonowanie szpitala i zapewnienie opieki zdrowotnej w dotychczasowym zakresie.

Powyższe zapisy nie zostały zmienione na dzień składania aktualizacji planu naprawczego.

Minister zdrowia Adam Niedzielski 20 września 2022 roku poinformował media o planowanej reformie szpitali i modyfikacji ustawy, której istotą jest powołanie specjalnego funduszu restrukturyzacyjnego. Istotą zmodyfikowanego projektu jest powołanie specjalnego funduszu restrukturyzacyjnego, do którego na zasadzie konkursu będą mogły aplikować szpitale w trudnej sytuacji finansowej. Minister zdrowia poinformował, że **do specjalnego funduszu restrukturyzacyjnego**, do którego na zasadzie konkursu będą mogły aplikować te szpitale właśnie w trudnej sytuacji finansowej i otrzymać środki: z jednej strony na przygotowanie profesjonalnego planu restrukturyzacyjnego, z drugiej na wsparcie całego procesu restrukturyzacji, czyli

również pewnego rodzaju oddłużenie szczególnie na poziomie tych najtrudniejszych zobowiązań wymagalnych.

Plan naprawczy MSZ zakłada rozbudowę szpitala przy ul. Mirowskiej.

Plan naprawczy obejmuje cztery zasadnicze obszary: infrastruktura, przychody, koszty, dług.

Alokacja przestrzenna – przeprowadzenie inwestycji obejmującej budowę nowego pawilonu przy ul.

Mirowskiej 15. Celem koncentracji działalności medycznej w 2 lokalizacjach ul. Bony i ul. Mirowskiej. Nowe poukładanie komórek w obrębie budynków już istniejących oraz w nowo powstałym pawilonie.

W planie naprawczym w 2021 roku koszty realizacji szacowano na 90 mln. Środki na realizację inwestycji miały pochodzić w 85 % z UE, a 15 % z UM.

Planowany koszt inwestycji może ulec zmianie w związku z galopującymi cenami materiałów budowlanych oraz corocznym wzrostem wynagrodzeń minimalnych. Koszt inwestycji oszacowano na wyższym poziomie z uwagi na rosnące ceny usług i materiałów na rynku, oraz wzrostem minimalnego wynagrodzenia, co przełoży się na cały koszt planowanego zadania. Dyrekcja MSZ podejmie wszelkie możliwe działania w celu uzyskania dofinansowania zadania ze środków UE, ale zakładamy również, że środki na realizację inwestycji w 100 % będą musiały być pokryte przez podmiot tworzący w przypadku braku możliwości pozyskania środków zewnętrznych.

Wykaz oddziałów w Szpitalu przy ulicy Bony 1/3 należących do Miejskiego Szpitala Zespołonego

Stan obecny	Stan po zmianach
Oddział Pediatriczny	Zakład Opiekuńczo-Lecznicy lub Oddział Opieki Paliatywnej lub Oddział Psychiatryczny całodobowy
Oddział Dermatologiczny	Oddział Dermatologiczny
Oddział Geriatryczny	Oddział Geriatryczny
Zakład Opiekuńczo – Lecznicy	Zakład Opiekuńczo – Lecznicy

Wykaz oddziałów w Szpitalu przy ulicy Mickiewicza 12 należących do Miejskiego Szpitala Zespołonego

Stan obecny	Stan po zmianach
Oddział Chorób Wewnętrznych	Propozycja dzierżawy pomieszczeń lub przekazanie budynku podmiotowi tworzącemu lub utworzenie Oddziału Opieki Paliatywnej (Długoterminowej)
Oddział Ginekologiczno – Położniczy	
Oddział Neonatologiczny	
Oddział Rehabilitacyjny	

Wykaz oddziałów w „nowym pawilonie

Oddział Ginekologiczno-położniczy oraz Oddział Neonatologiczny	Lokalizacja na jednym poziomie. Ograniczenie kosztów personelu. Pacjenci rejestrowani na SOR.
Oddział Pediatrii	Ewentualne zabezpieczenie nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej. Pacjenci rejestrowani na SOR.

Oddział Wewnętrzny, Neurologia/Udary	<p>Lokalizacji neurologii i udarów na jednym piętrze co prowadzi do redukcji kosztów wynagrodzeń. Uwolniona powierzchnia po oddziale udarowym może zostać przeznaczona na laboratorium mikrobiologii lub wydzierżawienie podmiotowi zewnętrznemu i otrzymywanie przychodów z dzierżawy.</p> <p>Dzierżawa pomieszczeń na laboratorium zależy od koncepcji Ministerstwa Zdrowia. Ministerstwo Zdrowia zaproponowało usunięcie ze szpitali tych prywatnych podmiotów, które są podwykonawcami części świadczeń medycznych. Zmiana ta będzie rodziła koszty po stronie szpitala, które zgodnie z projektem ustawy szpitale będą musiały być poniesione dostosowane maksymalnie w ciągu trzech lat.</p>
--------------------------------------	--

Utrzymywanie dotychczasowego stanu przez najbliższe lata nie rokuje poprawy w osiągnięciu lepszych wyników finansowych szpitala. Budowa pawilonu projektowana jest poprzez skomunikowanie pawilonu F z głównym budynkiem szpitala co obniży koszty transportu pacjentów. Do nowo powstałego pawilonu została by przeniesiona kaplica, które obecnie znajduje się przy oddziale Ch. Ogólnej. Kolejnym krokiem jest scalenie wszystkich poradni na ul. Mirowskiej i utworzenie centralnej rejestracji. W wyniku prowadzonej inwestycji oddział rehabilitacji zlokalizowany przy ul. Mickiewicza zostałby przeniesiony na ul. Mirowską – lokalizacja po wewnętrznym budynku D, co prowadzi do wykorzystania personelu z zakładu rehabilitacji dla potrzeb oddziału. Lokalizacja oddziału przy ul. Mirowskiej będzie miała również pozytywny wpływ na korzystanie z tego oddziału pacjentów z oddziału chirurgii urazowej (kompleksowość usług).

Pododdział wewnętrzny z budynku D zostanie przeniesiony na część oddziału chirurgii ogólnej.

Część Oddziału Chirurgii Ogólnej zostanie przeniesiony w miejsce oddziału neurologii.

Wzmocnienie strony przychodowej- wykorzystanie przyznanego ryczałtu w 100 %-nie mniej i nie więcej.

Wzmocnienie realizacji świadczeń nielimitowanych. Przebudowa kontraktów w ramach posiadanych produktów.

Zwolnione przez oddział pediatryczny przy ul. Bony powierzchnie można przeznaczyć na powiększenie ZOL, co pozwoli tym komórkom na zwiększenie przychodów przy niższym wzroście kosztów lub utworzenie oddziału opieki paliatywnej lub oddziału psychiatrycznego całodobowego.

Przeniesienie Pediatrii i oddz. Ginekologiczno- położniczego na ul. Mirowską skutkuje wzrostem ilości procedur wykonywanych w SOR- co może przełożyć się na wzrost ryczałtu. Obecnie przyjmowani przy ul. Bony (tryb ambulatoryjny) powoduje, że pacjenci nie są wykazywani do NFZ (brak kontaktu na izbę przyjęć).

Rozważana jest również koncepcja dzierżawy pomieszczeń przy ul. Mickiewicza lub przekazanie budynku podmiotowi tworzącemu.

Optymalizacja strony kosztowej- od strony organizacyjnej stopniowa likwidacja rozdrobnienia, łączenie komórek medycznych w większe struktury, likwidacja każdego zbędnego kosztu. Dopasowanie kosztów, w tym

przede wszystkim wynagrodzeń, do poziomu adekwatnego do wysokości uzyskiwanych przychodów (ryczałtu z NFZ). Poziom kosztów powinien uwzględniać możliwości placówki oraz płatnika.

Zlokalizowanie w jednym miejscu (ul. Mirowska- nowy pawilon) wspólnej rejestracji do poradni specjalistycznych oraz tam gdzie jest to możliwe zorganizowanie wspólnej kadry pielęgniarskiej dla różnych poradni. Opracowanie harmonogramu pracy, aby możliwe było optymalne wykorzystanie pomieszczeń i kadry.

Wprowadzenie dyżurów łączonych (lekarskie, pielęgniarskie) pomiędzy poszczególnymi oddziałami (obecnie dyżury bloku operacyjnego, anestezjologii w dwóch lokalizacjach). Obniżenie kosztów funkcjonowania bloków operacyjnych ograniczy nie tylko koszty wynagrodzeń lecz również spowoduje lepsze wykorzystanie sprzętu i ograniczy wydatki na kosztowne przeglądy techniczne sprzętu.

Zmiana lokalizacji oddziałów wewnętrznych spowoduje również ograniczenie kosztów dyżurów.

Przy przeniesieniu działalności medycznej z ul. Mickiewicza na Mirowska powstały by również oszczędności w zakresie utrzymywanych dotychczas (pionu technicznego, gospodarczego, izby przyjęć, rejestracji, pełnomocnika i sekretariatu, utrzymywania kolektorów słonecznych, agregatów prądotwórczych).

Zarządzanie długiem- zasada podziału wierzycieli, pod względem strategicznego znaczenia dla szpitala, zasada wspólności interesów, transparentność polityki zarządzania długiem: zawarcie ugód z wierzycielami, umorzenie odsetek od zobowiązań, redukcja liczby spraw sądowych, eliminowanie zajęć komorniczych.

Należy nie dopuszczać do procesu z dostawcami i egzekucji komorniczej, które kosztuje szpital dodatkowo aż 20-30 proc. kwoty zadłużenia Z analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej szpitala wynika, że aktualnie nie jest możliwa bieżąca obsługa zobowiązań z wykorzystaniem jedynie środków własnych Szpitala. Niezbędna do tego celu jest pomoc podmiotu tworzącego w zakresie udzielenia rok rocznie pożyczki szpitalowi. Szpital powinien zrezygnować z zaciągania oprocentowanych kredytów w banku, które powodują powstawanie rok rocznie obciążeń finansowych w postaci odsetek finansowych. Zamiana kredytów na pożyczki nieoprocentowane miało by pozytywny wpływ na wynik finansowy szpitala. Obniżenie zadłużenia może nastąpić poprzez umorzenie dotychczasowych pożyczek udzielonych szpitalowi przez UM. Rozważa się również ewentualną spłatę kredytów przez podmiot tworzący. Przejęcie spłaty obecnych kredytów przez podmiot tworzący poprawiłoby płynność finansową szpitala oraz poziom zadłużenia.

Obecny plan jest oparty na obecnie obowiązującym stanie prawnym. Założenia planu naprawczego mogą zostać zrealizowane tylko i wyłącznie przy akceptacji realizacji inwestycji przy ul. Mirowskiej 15. Wartości poszczególnych założeń zarówno po stronie przychodowej i kosztowej mogą być określone przy otrzymaniu kontraktu z NFZ co najmniej na okres 4 lat co pozwoli na dostosowanie strony kosztowej do przychodów. Na etapie opracowania niniejszego programu jest bardzo trudno oszacować wielkości ekonomiczne w postaci kwot obniżenia kosztów czy uzyskania przychodów w poszczególnych obszarach działań naprawczych. Obecny sposób finansowania świadczeń przez NFZ (plany rzeczowo- finansowe) uniemożliwiają planowanie kosztów w dłuższym okresie czasu. W związku z planowaną inwestycją i zmianą organizacji udzielania świadczeń efekty ekonomiczne będą wyliczane na bieżąco na podstawie analiz, które potwierdzą wybór właściwej decyzji.

Wszystkie działania naprawcze zarówno po stronie przychodowej i kosztowej w momencie zbilansowania szpitala nie rozwiążą problemu zadłużenia. Pozostanie problem zadłużenia szpitala, które narastało od 1999 roku, niezbędna w tym zakresie będzie pomoc podmiotu tworzącego. Ponadto wyrok TK oznacza utratę jednego ze źródeł otrzymywanych środków finansowych, jakim w przypadku pokrywania ujemnego wyniku finansowego był zobowiązany podmiot tworzący. Podmiot tworzący może pokryć stratę netto za rok obrotowy samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, w kwocie nie wyższej niż suma straty netto i kosztów amortyzacji.

Od lipca 2022 roku MSZ ma trudności z realizacją ustawy o minimalnych wynagrodzeniach z uwagi na częściowe pokrycie kosztów wynagrodzeń przez NFZ. Obecnie miesięcznie na pokrycie kosztów wynagrodzeń narzuconych przez ustawodawcę brakuje 1,5 mln zł.

W związku ze zgłaszanymi problemami w realizacji ustawy przez szpitale, głównie powiatowe Prezes NFZ wprowadził 23 września 2022 r. zarządzenie w sprawie określenia współczynników korygujących dotyczących świadczeń udzielanych przez świadczeniodawców zakwalifikowanych do systemu podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej.

W zarządzeniu założono przekazanie dodatkowych funduszy dla szpitali w ciągu trzech miesięcy od zmiany warunków finansowania, określony zostanie przez podmioty zakwalifikowane do PSZ w **porozumieniu z ich organami założycielskimi oraz wojewódzkimi Oddziałami NFZ**, kierunek działań mających na celu zrównoważenie kosztów i przychodów, w celu zapobieżenia pogarszania się sytuacji ekonomiczno-finansowej podmiotu, w szczególności zagrożenia utratą płynności finansowej i zwiększeniem wartości zobowiązań wymagalnych. W tym zakresie rekomenduje się przeprowadzenie analizy sytuacji ekonomicznej, organizacyjnej i kadrowej podmiotu leczniczego, celem określenia obszarów problematycznych i obciążonych ryzykiem. Uzyskane wnioski powinny pozwolić na wskazanie działań i strategii dalszego funkcjonowania w celu optymalizacji działalności podmiotu leczniczego i osiągnięcia oczekiwanych wyników finansowych. Zasadne jest, aby powyżej wskazane analizy sporządziły w szczególności te podmioty, dla których wartość dodatkowych środków wynikających z minimalnego wzrostu wartości umów wynosi poniżej 10 % wzrostu wartości netto (po włączeniu w wycenę współczynników korygujących dotyczących wynagrodzeń) umów na II półroczu 2022 w stosunku do wartości tych umów według stanu na 30 czerwca 2022 r.

Miejski Szpital Zespolony otrzymał wzrost umów od 30.06.2022 r. na poziomie 4,79% co oznacza, że zostanie objęty powyższym zarządzeniem, ponieważ wzrost wartości kontraktów netto, po ostatnim dodatkowym zasileniu podwyżkowym, nie przekroczył 16 proc.

Dyrektor
Wojciech Konieczny

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 59 ust. 4 ustawy o działalności leczniczej, jeżeli w sprawozdaniu finansowym samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej wystąpiła strata netto, wówczas kierownik zakładu, w terminie 3 miesięcy od upływu terminu do zatwierdzenia sprawozdania finansowego sporządza program naprawczy z uwzględnieniem raportu, o którym mowa w art. 53 a ust. 1 ustawy o działalności leczniczej, na okres nie dłuższy niż 3 lata i przedstawia go podmiotowi tworzącemu w celu zatwierdzenia.

W sprawozdaniu finansowym spzoz Miejskiego Szpitala Zespolonego w Częstochowie za 2021 rok, zatwierdzonym Uchwałą Nr 825.LX.2022 Rady Miasta Częstochowy z dnia 26 maja 2022 r., została wykazana strata netto w wysokości (-) 5 423 079,95 zł. W związku z powyższym Dyrektor jednostki realizując obowiązek nałożony przez powyższy przepis art. 59 ust. 4, sporządził i przedstawił podmiotowi tworzącemu do zatwierdzenia program naprawczy.

Dyrektor Miejskiego Szpitala Zespolonego w Częstochowie pismem nr MSZ.GK.3028/25/2022 z dnia 07.11.2022 r. przedstawił dodatkowe informacje do programu naprawczego złożonego w Urzędzie Miasta w dniu 29.09.2022 r. w zakresie punktu dotyczącego alokacji przestrzennej, o następującej treści:

Alokacja przestrzenna- przeprowadzenie inwestycji obejmującej budowę nowego pawilonu przy ul. Mirowskiej 15. Celem koncentracji działalności medycznej w 2 lokalizacjach ul. Bony i ul. Mirowskiej. Nowe poukładanie komórek w obrębie budynków już istniejących oraz w nowo powstałym pawilonie. Koszt realizacji oszacowano na 100 mln zł. Środki na realizację inwestycji miałyby pochodzić w 85 % z UE, a 15 % z UM.

Rozbudowa pawilonu A przy ul. Mirowskiej 15- poprzez zwiększenie funkcjonalności Apteki Szpitalnej, zmiana organizacji w funkcjonowaniu poradni przyszpitalnych. Koszt inwestycji oszacowano na poziomie 5 mln zł. Środki na realizację inwestycji miałyby pochodzić w 85 % z UE, a 15 % z UM.

Modernizacja/remont pomieszczeń przy ul. Mickiewicza 12. Pomieszczenia po oddziale ginekologiczno-położniczym oraz oddziale neonatologii planujemy przeznaczyć na utworzenie oddziału opieki długoterminowej. Koszt inwestycji to około 10 mln zł. Środki planujemy pozyskać ze źródeł zewnętrznych. Planowany koszt inwestycji może ulec zmianie w związku z galopującymi cenami materiałów budowlanych oraz corocznym wzrostem wynagrodzeń minimalnych.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

Załącznik nr 21 do protokołu

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA CZĘSTOCHOWY

z dnia 2022 r.

w sprawie zmiany uchwały Rady Miasta Częstochowy w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jt. Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583, 1005, 1079 i 1561) oraz art. 97 ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (jt. Dz. U. 2021 r. poz. 2268¹⁾)

Rada Miasta Częstochowy uchwała:

§ 1. W uchwale Nr 973/LIV/2014 Rady Miasta Częstochowy z dnia 28 sierpnia 2014 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych, zmienionej uchwałą Nr 230.XIX.2015 Rady Miasta Częstochowy z dnia 30 grudnia 2015 r., uchwałą Nr 351.XXVIII.2016 Rady Miasta Częstochowy z dnia 25 sierpnia 2016 r., uchwałą Nr 216.XIX.2019 Rady Miasta Częstochowy z dnia 24 października 2019 r., uchwałą Nr 265.XX.2019 Rady Miasta Częstochowy z dnia 21 listopada 2019 r., uchwałą Nr 419.XXXI.2020 Rady Miasta Częstochowy z dnia 29 czerwca 2020 r. oraz uchwałą nr 715.LII.2021 Rady Miasta Częstochowy z dnia 2 grudnia 2021 r., § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Stawka odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym wynosi 8,97 zł dziennie za osobę.”..

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Częstochowy.

§ 3. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

¹⁾ zm. 1296, 1981, 2270; z 2022 r. poz. 1, 66, 1079, 1692, 1700, 1967, 2127)

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.

Uzasadnienie
do projektu zmiany Uchwały Rady Miasta
w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia
i mieszkaniach chronionych

Zgodnie z projektem zaproponowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie, w uchwale Nr 715.LII.2021 Rady Miasta Częstochowy z dnia 2 grudnia 2021 r., przyjęto uśrednioną dzienną stawkę odpłatności, obliczoną na podstawie kosztów poniesionych na utrzymanie lokali przeznaczonych na mieszkania chronione w najbliższym zakończonym i rozliczonym roku w wysokości 7,94 zł dziennie za osobę.

Za rok bazowy przyjęto rok 2020 jako zakończony i rozliczony sprawozdaniem finansowym. W celu urealnienia stawki, koszty zostały powiększone o wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w roku 2020 ogłoszony przez Główny Urząd Statystyczny (tj. +3,4 %). Wskaźnik ten podawany jest rokrocznie i pokazuje realny wzrost cen, w przeciwieństwie do prognozowanego wskaźnika na rok kolejny podawanego w ustawie budżetowej, który zwykle jest znacząco niższy niż faktyczny wzrost cen. Opierając się na wskaźnikach ogłoszanych przez Główny Urząd Statystyczny opieramy się na realnych danych, a nie prognozach.

W związku z zakończeniem i rozliczeniem roku 2021 dokonano ponownego obliczenia stawki dziennej na jedną osobę. Stawka ta na rok 2023 została obliczona w następujący sposób: koszty utrzymania mieszkań za rok 2021, podzielone przez maksymalną ilość miejsc w mieszkaniach chronionych, podzielone przez ilość dni w roku i powiększone o średnioroczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w roku 2021 ogłoszony przez Główny Urząd Statystyczny (tj.+5,1%).

Podstawą do aktualizacji stawki na rok 2024 będą koszty poniesione w roku 2022 (wykazane w sprawozdaniu finansowym) powiększone o wskaźnik wzrostu cen i usług konsumpcyjnych w roku 2022 ogłoszony przez Główny Urząd Statystyczny w roku 2023.

Mając na uwadze wzrost kosztów dotyczących eksploatacji lokali mieszkalnych, podjęcie przedmiotowej uchwały przez Radę Miasta Częstochowy jest w pełni zasadne.

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA CZĘSTOCHOWY

z dnia 2022 r.

**w sprawie likwidacji Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu rodzinnego z siedzibą w Częstochowie przy
ul. Artura Oppmana Or-Ota 9**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. „h” ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 559, z późn. zm.) w związku z art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1526) oraz art. 12 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1634, z późn. zm.), art. 107 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 447, z późn. zm.)

Rada Miasta Częstochowy uchwała:

- §1.** Z dniem 30 listopada 2022 r. zlikwidować Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą typu rodzinnego z siedzibą w Częstochowie przy ul. Artura Oppmana Or-Ota 9, zwaną dalej „Placówką”.
- §2.** Mienie likwidowanej Placówki zostanie przekazane do Częstochowskiego Centrum Wsparcia Rodziny.
- §3.** Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Częstochowy.
- §4.** Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

do projektu uchwały Rady Miasta Częstochowy w sprawie likwidacji Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu rodzinnego z siedzibą w Częstochowie przy ul. Artura Oppmana Or-Ota 9

W dniu 28 października 2022 r. osoba prowadząca Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą typu rodzinnego z siedzibą w Częstochowie przy ul. Artura Oppmana Or-Ota 9, pani, uzyska świadczenie emerytalne. Jednocześnie informuję, że dwoje wychowanków przebywających w przedmiotowej Placówce, przewidzianych jest do usamodzielnienia i opuszczenia ww. Placówki z dniem 1 października 2022 r.

Na podstawie art. 107 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 447, z późn. zm.) likwidacja placówki opiekuńczo-wychowawczej wymaga zgody wojewody.

Wypełniając przesłanki wynikające z powyższego przepisu Wojewoda Śląski decyzją nr PSVI.943.1.4.2022 z dnia 13 września 2022 r. wyraził zgodę na likwidację ww. Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu rodzinnego.

Na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (t.j. Dz. U. z 2022, poz. 854) projekt uchwały został przedstawiony do przeprowadzenia konsultacji ze związkami zawodowymi.

Z up. Prezydenta Miasta

(-) Ryszard Stefaniak
Zastępca Prezydenta
Miasta Częstochowy

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA CZĘSTOCHOWY

z dnia 2022 r.

w sprawie zmiany uchwały w sprawie nadania statutu Częstochowskiemu Centrum Świadczeń

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 i art. 40 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559, poz. 583, poz. 1005, poz. 1079, poz. 1561) w związku z art. 11 ust. 2, art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, 1725, 1747, 1768, 1964)

Rada Miasta Częstochowy uchwała:

§ 1. Statucie Częstochowskiego Centrum Świadczeń, stanowiącym załącznik do uchwały Nr 381.XXIX.2016 Rady Miasta Częstochowy z dnia 22 września 2016 r. w sprawie nadania Statutu Częstochowskiemu Centrum Świadczeń (Dz. Urz. Woj. Śl. 2016, poz. 4867), zmienionej uchwałą Nr 489.XXXVI.2017 Rady Miasta Częstochowy z dnia 23 lutego 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. 2017, poz. 1351), uchwałą Nr 812.LVI.2018 Rady Miasta Częstochowy z dnia 21 czerwca 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. 2018, poz. 4168), uchwałą Nr 473.XXXIV.2020 Rady Miasta Częstochowy z dnia 29 października 2020 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. 2020 r. poz. 7768), uchwałą Nr 764.LIV.2022 Rady Miasta Częstochowy z dnia 27 stycznia 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. 2022 r. poz. 801) uchwałą Nr 795.LVII.2022 Rady Miasta Częstochowy z dnia 24 marca 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. 2022 r. poz. 1920), uchwałą Nr 873.LXIII.2022 Rady Miasta Częstochowy z dnia 16 sierpnia 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. 2022 r. poz. 5240) oraz uchwałą 893.LXV.2022 Rady Miasta Częstochowy z dnia 22 września 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. 2022 r. poz. 5970) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 3 po pkt 11g dodaje się punkty 11h i 11i w brzmieniu:

"11h) ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej,

11i) ustawy z dnia 27 października 2022 r. o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych".

2) w § 4 dodaje się pkt 17 i 18 w brzmieniu:

"17) ustalanie i wypłacanie dodatku elektrycznego,

18) wydawanie zaświadczeń, o których mowa w art. 13 ustawy z dnia 27 października 2022 r. o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych".

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Częstochowy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

Uzasadnienie

Ustawą z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej nałożony został na gminę obowiązek wypłaty dodatku elektrycznego.

Ustawą z dnia 27 października 2022 r. o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych zlecono gminom m.in. realizację zadania polegającego na wydawaniu zaświadczeń potwierdzających wypłacenie na rzecz gospodarstwa domowego dodatku węglowego albo pozytywnego rozpatrzenia wniosku o wypłatę na rzecz tego gospodarstwa domowego dodatku węglowego.

Częstochowskie Centrum Świadczeń jest jednostką organizacyjną Gminy Częstochowa wyspecjalizowaną w rozpatrywaniu wniosków i wypłaty tego rodzaju świadczeń, w zakresie zadań Centrum pozostaje także przyznawanie i wypłacanie dodatku węglowego.

Z tych względów podjęcie przedmiotowej uchwały jest uzasadnione.

Z up. Prezydenta Miasta

(-) Ryszard Stefaniak
Zastępca Prezydenta
Miasta Częstochowy

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA CZĘSTOCHOWY

z dnia 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Roczego programu współpracy Miasta Częstochowy z organizacjami
pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r.
o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 rok**

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 19, art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jt. Dz.U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.), art. 4 ust. 1 pkt 22, art. 12 pkt 11, art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (jt. z 2022 r. poz. 1526), art. 5a ust. 1 i 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 1327 z późn. zm.)

**Rada Miasta Częstochowy
uchwała:**

§ 1. Przyjąć Roczny program współpracy Miasta Częstochowy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 rok, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Częstochowy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Z up. Prezydenta Miasta

(-) Ryszard Stefaniak
Zastępca Prezydenta
Miasta Częstochowy

Załącznik do uchwały Nr

Rady Miasta Częstochowy

z dnia.....2022 r.

Roczny program współpracy miasta Częstochowy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023

Spis treści:

Wstęp	3
Rozdział 1. Postanowienia ogólne	5
Rozdział 2. Cele Programu	5
Rozdział 3. Zasady współpracy	5
Rozdział 4. Zakres przedmiotowy	6
Rozdział 5. Formy współpracy oraz sposób realizacji Programu	5
Rozdział 6. Priorytetowe zadania publiczne	9
Rozdział 7. Okres realizacji Programu	13
Rozdział 8. Wysokość środków planowanych na realizację Programu	13
Rozdział 9. Sposób oceny realizacji Programu	14
Rozdział 10. Informacja o sposobie tworzenia Programu oraz o przebiegu konsultacji	14
Rozdział 11. Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert	15

Wstęp

Roczny program współpracy Miasta Częstochowy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023 (zwany dalej „Programem”) jest dokumentem, który w perspektywie rocznej określa cele, zasady, zakres przedmiotowy i formy współpracy, a także priorytetowe zadania publiczne realizowane w ramach współpracy miasta z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na jego terenie lub na rzecz jego mieszkańców.

Na dzień 30.09.2022 roku w Częstochowie działało 1046 organizacji pozarządowych oraz podmiotów o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (status organizacji pożytku publicznego posiadało 81 organizacji). Wśród nich było 277 fundacji, 63 stowarzyszenia zwykłe, 20 jednostek ochotniczej straży pożarnej, 3 związki ochotniczych straży pożarnych, 45 kluby sportowe, 53 uczniowskie kluby sportowe. Siedzibę zarządu głównego w Częstochowie posiadało 458 organizacji, a charakter jednostki terenowej miały 127 organizacje. Ponadto w mieście działają:

- 2 warsztaty terapii zajęciowej,
- 5 centrów integracji społecznej,
- 1 zakład aktywności zawodowej,
- 14 spółdzielni socjalnych.

Funkcjonujące w mieście organizacje działają głównie w takich obszarach jak: sport, turystyka, rekreacja i hobby, rynek pracy i sprawy społeczne, kultura i sztuka, ochrona zdrowia, gospodarka oraz edukacja i wychowanie, pomoc uchodźcom. Aktywność tych organizacji jest zróżnicowana ze względu na posiadany potencjał oraz strukturę wiekową członków.

Głównymi źródłami finansowania dla ww. organizacji są fundusze zewnętrzne, w tym dotacje samorządowe oraz składki członkowskie, innymi zaś darowizny i sponsoring, rzadziej odpłatna działalność pożytku publicznego lub działalność gospodarcza. Dla organizacji posiadających status pożytku publicznego ważnym źródłem są wpłaty otrzymane z tytułu 1% podatku dochodowego od osób fizycznych.

Priorytetową formą współpracy samorządu miasta Częstochowy z organizacjami jest zlecenie realizacji zadań publicznych na podstawie otwartych konkursów ofert oraz w trybie pozakonkursowym, tzw. małych zleceń. Miasto przekazuje dotacje na realizację zadań publicznych z zakresu: wychowania i edukacji, edukacji ekologicznej, sportu, turystyki i rekreacji, ochrony zwierząt, kultury i sztuki, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa,

przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym.

Rozdział 1. **Postanowienia ogólne**

§ 1. 1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie należy do zadań własnych gminy i powiatu, zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 19 i art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz art. 4 ust. 1 pkt 22 i art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym.

2. Podstawą prawną opracowania Programu jest art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

3. Realizacja Programu jest jednym z elementów zmierzających do osiągnięcia celów określonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Częstochowy do roku 2030, stanowiącej załącznik do uchwały Nr 765.LIV.2022 Rady Miasta Częstochowy z dnia 27 stycznia 2022 r. oraz Wieloletnim programie współpracy Miasta Częstochowy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2021-2025, stanowiącym załącznik do uchwały nr 638.XLVI.2021 Rady Miasta Częstochowy z dnia 24 czerwca 2021 r.

4. Ilekroć w Programie jest mowa o:

- 1) ustawie – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 2) mieście – należy przez to rozumieć Gminę Miasto Częstochowa,
- 3) urzędzie – należy przez to rozumieć Urząd Miasta Częstochowy,
- 4) wydziale – należy przez to rozumieć Wydział właściwy do współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy,
- 5) wydziałach merytorycznych – należy przez to rozumieć jednostki organizacyjne Urzędu Miasta Częstochowy, realizujące współpracę z organizacjami pozarządowymi na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy,
- 6) organizacjach – należy przez to rozumieć organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy,

Rozdział 2.

Cele Programu

§ 2. 1. Celem głównym Programu jest budowanie partnerstwa miasta z organizacjami dla wspólnych działań służących definiowaniu i zaspokajaniu potrzeb jego mieszkanki i mieszkańców oraz wzmocnienie aktywności społeczności lokalnej.

2. Cele szczegółowe Programu:

- 1) poprawa jakości życia mieszkanki i mieszkańców miasta poprzez pełniejsze zaspokajanie ich potrzeb,
- 2) umacnianie partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami,
- 3) wspieranie organizacji w realizacji ich zadań statutowych,
- 4) zwiększanie roli organizacji w realizacji zadań publicznych miasta,
- 5) zwiększenie udziału organizacji w konsultacjach ogłaszanych przez miasto,
- 6) usprawnienie procesu składania ofert i sprawozdań z realizacji zadań publicznych,
- 7) zapewnianie efektywniejszej realizacji zadań publicznych poprzez włączenie organizacji w ich realizację,
- 8) budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez rozwój lokalnych społeczności i wspieranie ich liderów,
- 9) stałe usprawnianie wzajemnej komunikacji między urzędem a organizacjami,
- 10) zwiększanie roli miasta w promocji działań organizacji,
- 11) zwiększenie roli miasta w promocji wolontariatu,
- 12) stała współpraca z Częstochowską Radą Działalności Pożytku Publicznego,
- 13) tworzenie warunków do współpracy między organizacjami oraz nawiązywania relacji międzysektorowych organizacji z samorządem, biznesem i podmiotami działającymi w ich otoczeniu.

Rozdział 3.

Zasady współpracy

§ 3. Współpraca miasta z organizacjami odbywa się na zasadach:

- 1) pomocniczości - dążenie do poszerzania zakresu zadań zleczanych organizacjom oraz wspieranie działania organizacji w zakresie, jaki jest niezbędny do efektywnej realizacji podejmowanych przez nie zadań publicznych,

2) suwerenności stron - zagwarantowanie niezależności, równości oraz autonomii podmiotów realizujących Program w granicach przyznanych przez prawo,

3) partnerstwa – podejmowanie działań we współpracy opartej na wzajemnym szacunku, rzetelności i zaufaniu oraz uznaniu równorzędności stron,

4) efektywności – realizowanie planowanych działań i dążenie do osiągnięcia wspólnie określonych celów, podnoszenie efektów w zakresie wzajemnej współpracy oraz minimalizacji kosztów z tym związanych,

5) uczciwej konkurencji – podejmowanie działań opierających się na równych dla wszystkich stron i obiektywnych kryteriach, zasadach oraz prowadzenie działań (w szczególności dotyczących zlecenia zadań publicznych) w sposób transparentny i przejrzysty,

6) jawności – zachowanie przejrzystości i transparentności podejmowanych działań oraz dostępu do informacji o działalności, realizowanych projektach, pozyskanych środkach finansowych, wewnętrznych zmianach itp.,

7) równości szans – określenie i uwzględnienie potrzeb grup, którym grozi wykluczenie społeczne.

Rozdział 4.

Zakres przedmiotowy

§ 4. Przedmiotem współpracy miasta z organizacjami jest wspólne wykonywanie zadań publicznych, wymienionych w art. 4 ust. 1 ustawy.

Rozdział 5.

Formy współpracy oraz sposób realizacji Programu

§ 5. 1. Miasto podejmuje współpracę z organizacjami w formach finansowych i pozafinansowych.

2. Formy finansowe współpracy obejmują:

1) zlecenie organizacjom, na zasadach określonych w ustawie, realizacji zadań publicznych w formie powierzania ich wykonywania wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji lub wspierania ich wykonywania wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji:

a) w trybie otwartego konkursu ofert,

b) z pominięciem otwartego konkursu ofert, zgodnie z art. 11a lub art. 19a ustawy,

c) na wniosek złożony z własnej inicjatywy przez organizacje, zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy,

2) zawieranie umów o wykonanie inicjatywy lokalnej, zgodnie z art. 19b-19h ustawy,

3) powierzanie realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego w trybie konkursu ofert na zasadach określonych w ustawie z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,

4) realizowanie projektów partnerskich na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

3. Formy pozafinansowe współpracy obejmują:

1) wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności poprzez inicjowanie i prowadzenie otwartych spotkań z przedstawicielami organizacji;

2) konsultowanie z Częstochowską Radą Działalności Pożytku Publicznego projektów uchwał i aktów prawa miejscowego dotyczących sfery zadań publicznych, o której mowa w art. 4 ustawy,

3) inicjowanie i uczestnictwo przedstawicieli organizacji w zespołach o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli branżowych środowisk pozarządowych oraz z przedstawicieli administracji samorządowej, przy czym zwracając się z taką inicjatywą organizacja zobowiązana jest przedstawić cel i zakres prac zespołu,

4) współpracę z Częstochowską Radą Działalności Pożytku Publicznego,

5) informowanie organizacji o potencjalnych źródłach finansowania i zasadach udzielania dotacji,

6) udzielanie rekomendacji i opinii organizacjom współpracującym z miastem, które ubiegają się o dofinansowanie realizowanych projektów ze źródeł zewnętrznych,

7) promowanie programów, na które można uzyskać środki ze źródeł zewnętrznych,

8) udostępnianie adresu na siedzibę organizacji w celu prowadzenia działalności statutowej,

9) umożliwianie organizacjom korzystania ze swoich zasobów, takich jak: sale, sprzęt, wyposażenie na cele związane z działalnością pożytku publicznego,

10) udzielanie wsparcia technicznego, organizacyjnego i merytorycznego, w szczególności poradnictwa,

11) organizowanie szkoleń tematycznych i doradztwa oraz udzielanie pomocy merytorycznej przy zakładaniu nowych organizacji, a także wymiana informacji i dobrych praktyk,

12) wspieranie powstających organizacji,

13) uczestnictwo we wspólnych inicjatywach organizowanych zarówno przez miasto, jak i organizacje:

a) organizowanie wspólnych przedsięwzięć: spotkań, konferencji, gal dotyczących współpracy samorządu z organizacjami oraz promocji ich działalności,

b) wspólne tworzenie strony internetowej www.czestochowa.pl, zakładka NGO, na której publikowane są na bieżąco informacje przesyłane przez organizacje drogą elektroniczną,

c) zawieranie umów partnerskich w celu realizacji wspólnych przedsięwzięć,

14) współdziałanie w pozyskiwaniu środków finansowych z innych źródeł, w szczególności z funduszy Unii Europejskiej,

15) stwarzanie organizacjom udogodnień w dostępie do lokali na prowadzenie działalności pożytku publicznego:

a) wynajmowanie organizacjom lokali z zasobów komunalnych na zasadach określonych przez organy miasta,

b) odpłatne lub nieodpłatne udostępnianie organizacjom pomieszczeń będących w dyspozycji miasta w celu odbywania spotkań, organizowania seminariów, konferencji, na warunkach określonych przepisami wewnętrznymi,

c) umożliwianie organizacjom nabywania prawa do użytkowania nieruchomości (lokali) będących własnością miasta na cele związane z działalnością statutową,

16) promowanie działalności pożytku publicznego prowadzonej przez organizacje:

a) przyznawanie nagród i wyróżnień organizacjom i osobom działającym w tych organizacjach,

b) wydawanie publikacji poświęconych częstochowskim organizacjom,

c) publikowanie informacji na temat realizowanych przez organizacje przedsięwzięć w informatorach i wydawnictwach urzędu,

d) promowanie dobrych praktyk organizacji na stronie internetowej www.czestochowa.pl oraz na portalu społecznościowym,

e) prowadzenie serwisu informacyjnego skierowanego do organizacji na stronach internetowych www.czestochowa.pl w formie newslettera wysyłanego do organizacji,

f) promowanie idei przekazywania 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych organizacjom pożytku publicznego działającym na terenie miasta,

g) promowanie idei ekonomii społecznej oraz dobrych praktyk z tego zakresu,

h) obejmowanie patronatem Prezydenta Miasta Częstochowy wybranych przedsięwzięć realizowanych przez organizacje,

17) udzielanie organizacjom pomocy w nawiązywaniu kontaktów/współpracy regionalnej, ogólnopolskiej i międzynarodowej; organizacje, które zwrócą się do Prezydenta Miasta

Częstochowy, mogą uzyskać pomoc w nawiązaniu kontaktów międzynarodowych z partnerami o podobnym profilu, działającymi w szczególności w miastach partnerskich,

18) prowadzenie i aktualizowanie elektronicznej bazy danych organizacji działających w mieście.

§ 6. 1. Realizatorami Programu ze strony miasta są, m.in.:

- 1) Prezydent Miasta Częstochowy,
- 2) Rada Miasta Częstochowy i poszczególne komisje,
- 3) wydział,
- 4) Częstochowska Rada Działalności Pożytku Publicznego,
- 5) społeczny konsultant ds. współpracy z ngo w mieście Częstochowie,
- 6) wydziały merytoryczne.

2. Realizatorami Programu ze strony organizacji są zgłoszone w rejestrach ich organy lub określony w regulaminie przedstawiciel reprezentujący daną organizację.

3. Wydział odpowiada za koordynację realizacji Programu oraz działań poszczególnych wydziałów merytorycznych urzędu i jego jednostek podległych w zakresie realizacji Programu.

4. Do wydziału mogą być zgłaszane wnioski, uwagi i propozycje dotyczące realizacji Programu.

5. Prezydent Miasta Częstochowy, we współpracy z realizatorami Programu, nie później niż 31 maja 2024 r. przedłoży Radzie Miasta Częstochowy oraz opublikuje w Biuletynie Informacji Publicznej sprawozdanie z realizacji Programu za rok 2023.

Rozdział 6. Priorytetowe zadania publiczne

§ 7. W roku 2023 roku miasto planuje zlecić organizacjom do realizacji następujące zadania publiczne:

- 1) zadania z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, turystyki oraz wypoczynku, m.in.:
 - a) szkolenie sportowe dla dzieci i młodzieży,
 - b) organizacja i udział w zawodach sportowych na wysokim poziomie współzawodnictwa,
 - c) organizacja imprez sportowych rangi międzynarodowej i ogólnopolskiej,
 - d) zapewnienie bezpieczeństwa osób pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne oraz upowszechnianie sportu,
 - e) szkolenie sportowe dla osób z niepełnosprawnością,

- f) upowszechnianie turystyki kwalifikowanej i krajoznawstwa,
 - g) organizacja wypoczynku zimowego dla dzieci i młodzieży,
 - h) organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży,
 - i) współzawodnictwo sportowe szkół i działalność Dzielnicowych Ośrodków Sportu Szkolnego,
- 2) zadania z zakresu kultury, sztuki, dziedzictwa narodowego oraz upowszechniania kultury,
- 3) zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym:
- a) przeciwdziałanie alkoholizmowi – organizowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych jako element oddziaływań profilaktycznych,
 - b) prowadzenie klubów wzajemnej pomocy i stowarzyszeń abstynenckich wspierających osoby z problemem alkoholowym i ich rodziny,
 - c) prowadzenie punktów konsultacyjno-wspierających dla osób dotkniętych uzależnieniami a także dla osób dotkniętych przemocą,
 - d) wspieranie działań wolontariatu w obszarze pomocy osobom i rodzinom dotkniętym patologiami społecznymi,
 - e) promowanie wśród dzieci i młodzieży aktywnych form spędzania czasu wolnego poprzez realizację projektów i programów profilaktycznych,
 - f) organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem uzależnienia i przemocy, z programem profilaktyki uzależnień od środków psychoaktywnych i elementami profilaktyki przeciwdziałania przemocy,
 - g) wspieranie programów z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym, realizowanych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty,
 - h) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie zadań z zakresu integracji społecznej,
 - i) wsparcie pracy środowiskowej na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,
 - j) podejmowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz zapewnienia bezpieczeństwa w miejscach publicznych,
- 4) zadania z zakresu pomocy społecznej:
- a) zapewnienie miejsc w Domach Pomocy Społecznej,

- b) prowadzenie ośrodka wsparcia z miejscami całodobowego okresowego pobytu dla mieszkańców Częstochowy, przy ul. Krakowskiej 34,
 - c) realizacja programu FEAD,
 - d) wspieranie inicjatyw na rzecz osób z niepełnosprawnością,
 - e) wspieranie osób ubogich i zagrożonych ubóstwem,
 - f) opieka wytchnieniowa – w formie pobytu dziennego oraz w formie pobytu całodobowego,
 - g) asystent osobisty osoby niepełnosprawnej,
 - h) prowadzenie Częstochowskiego Centrum dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Częstochowie przy ul. Marszałka Ferdynanda Focha 71a,
 - i) świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych wśród podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Częstochowie,
 - j) świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, dla mieszkańców miasta Częstochowy,
 - k) prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy w Częstochowie przy ul. Lakowej 101,
 - l) prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy w Częstochowie przy ul. Nowowiejskiego 15,
 - m) realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 5) zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej - wsparcie rodziny poprzez objęcie dziecka opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego,
- 6) zadania z zakresu oświaty i edukacji:
- a) kształtowanie i promowanie pozytywnych wzorców zachowań wśród dzieci i młodzieży,
 - b) zwiększenie udziału młodzieży w życiu obywatelskim oraz promowanie tematyki związanej z demokracją i odpowiedzialnością obywatelską,
 - c) propagowanie wiedzy o Częstochowie i regionie,
 - d) rozwijanie zainteresowań i uzdolnień uczniów,
 - e) wyrównywanie szans dzieci i młodzieży i zapobieganie wykluczeniom społecznym dzieci i młodzieży,

- f) podniesienie poziomu bezpieczeństwa wśród dzieci i młodzieży,
 - g) edukacja globalna,
 - h) upowszechnianie wiedzy o Unii Europejskiej,
- 7) zadania z zakresu edukacji ekologicznej:
- a) ochrona przyrody w ramach akcji: Dzień bez samochodu, Sprzątanie Świata, Dzień Wody, Dzień Ziemi, Dzień Lasu i Zadrzewień,
 - b) organizowanie międzyszkolnych imprez ekologicznych,
 - c) organizowanie i prowadzenie akcji o tematyce recyclingowej,
 - d) edukowanie młodzieży w zakresie rozpoznawania grzybów (organizowanie pogadanek, szkoleń, konkursów, wycieczek),
 - e) podejmowanie działań promujących zwiększenie efektywności energetycznej oraz pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych,
 - f) organizowanie konkursów ekologicznych z nagrodami dla dzieci i młodzieży z terenu miasta,
- 8) z zakresu ochrony zwierząt:
- a) zapewnienie opieki zwierzętom bezdomnym na terenie Gminy Częstochowa, w tym kompleksowe prowadzenie schroniska dla bezdomnych zwierząt,
 - b) podejmowanie działań promujących właściwą postawę wobec zwierząt,
 - c) podejmowanie działań z zakresu ochrony zwierząt,
- 9) z zakresu działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
- 10) wyłonione w ramach budżetu obywatelskiego,
- 11) z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa,
- 12) z zakresu promocji i profilaktyki zdrowotnej:
- a) wsparcie działań z zakresu profilaktyki uzależnień od alkoholu, narkotyków i środków psychoaktywnych,
 - b) wczesna profilaktyka onkologiczna,
 - c) wczesna profilaktyka schorzeń psychicznych,
 - d) profilaktyka zakażeń HIV/AIDS,

e) badania przesiewowe w kierunku wczesnego wykrywania autyzmu u dzieci-mieszkańców miasta Częstochowy.

Rozdział 7.
Okres realizacji Programu

§ 8. Program realizowany jest w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.

Rozdział 8.
Wysokość środków planowanych na realizację Programu

§ 9. Planowana wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację Programu na rok 2023 wynosi 26.381.560,00 zł.

Rozdział 9.
Sposób oceny realizacji Programu

§ 10. 1. Ocena realizacji Programu zostanie ujęta w sprawozdaniu z realizacji Programu.

2. Do oceny realizacji Programu zostaną wykorzystane następujące wskaźniki:

- 1) liczba ogłoszonych konkursów,
- 2) liczba ofert, które wpłynęły w ramach konkursów,
- 3) liczba ofert, które wpłynęły w trybie tzw. małych zleceń, tzn. z pominięciem otwartego konkursu ofert,
- 4) liczba wniosków złożonych przez organizacje w ramach inicjatywy lokalnej,
- 5) liczba umów zawartych na realizację zadań publicznych w ramach otwartych konkursów ofert,
- 6) liczba umów zawartych na realizację zadań publicznych w trybie tzw. małych zleceń, tzn. z pominięciem otwartych konkursów ofert,
- 7) liczba umów zawartych z organizacjami na realizację zadań w ramach inicjatywy lokalnej,
- 8) wysokość środków finansowych przeznaczonych z budżetu miasta na realizację zadań publicznych,
- 9) liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych z przedstawicielami organizacji,
- 10) liczba utworzonych wspólnych zespołów i komisji o charakterze doradczym i opiniującym,
- 11) liczba patronatów udzielonych organizacjom,
- 12) liczba spotkań, warsztatów, przedsięwzięć integracyjnych zorganizowanych przez miasto,
- 13) liczba zawartych porozumień o udzielenie adresu ul. Marszałka Ferdynanda Focha 19/21 dla potrzeb organizacji pod którą prowadzi działalność statutową,

14) liczba zawartych porozumień o bezpłatne udostępnianie zasobów będących w posiadaniu wydziału przy ulicy Marszałka Ferdynanda Focha 19/21 i ulicy Śląskiej 3/5

15) liczba zarejestrowanych w mieście stowarzyszeń zwykłych,

16) liczba zarejestrowanych w mieście uczniowskich klubów sportowych,

17) liczba zarejestrowanych w mieście klubów sportowych działających w formie stowarzyszenia, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej,

18) liczba spotkań partnerstw,

19) liczba zawartych nowych partnerstw.

3. Wnioski z oceny realizacji Programu oraz sprawozdanie z realizacji Programu stanowią będą wskazówki do tworzenia kolejnych programów współpracy miasta z organizacjami.

Rozdział 10.

Informacja o sposobie tworzenia Programu oraz o przebiegu konsultacji

§ 11. 1. Za przygotowanie Programu odpowiedzialny był wydział.

2. Projekt Programu powstał na bazie Rocznej program współpracy Miasta Częstochowy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2022.

3. Do organizacji została wysłana drogą elektroniczną informacja o możliwości nadsyłania proponowanych zmian do Programu na adres: ngo@czestochowa.um.gov.pl. W terminie od 14 lipca 2022 r. do 31 sierpnia 2022 r.

4. Dodatkowo informacja o rozpoczętych pracach nad Programem zamieszczona była dnia 15 lipca 2022 r. na stronie www.ngo.czystochowa.pl pod następującym linkiem: <https://www.czystochowa.pl/wspoltworzenie-programu-wspolpracy-miasta-czystochowy-z-ngo-na-2023-rok> oraz na portalu społecznościowym. Opinie i uwagi organizacje mogły składać w formie elektronicznej na adres: ngo@czestochowa.um.gov.pl.

5. Do 31 sierpnia 2022 r. 12 organizacji złożyło propozycje planowanych do zlecenia w 2023 r. zadań publicznych w trybie art. 13 ustawy.

6. Propozycje zebrane od organizacji zostały przekazane do oceny wydziałom merytorycznym.

7. Wydziały merytoryczne odnosiły się do propozycji organizacji oraz przedstawiły zadania publiczne planowane do realizacji w 2023 r.

8. Łącznie 12 organizacji wniosło 17 propozycji rodzajów zadań publicznych zleczanych do realizacji w 2023 r., żadna uwaga nie dotyczyła zmian zapisów w Programie. W konsekwencji 16 zgłoszonych zadań wpisuje się w planowane do ogłoszenia zadania publiczne, 1 zadania nie uwzględniono z uwagi na fakt, że zadanie to będzie realizowane przez placówki oświatowe i finansowane za środków Ministerstwa Edukacji i Nauki.

9. Ostateczny kształt Programu został zamieszczony 21 października br. na stronie miasta pod linkiem <https://www.czestochowa.pl/projekt-uchwaly-rady-miasta-czestochowy-w-sprawie-przyjecia-rocznego-programu-wspolpracy-miasta-czestochowy-z-organizacjami-pozarzadowymi>, z prośbą o zapoznanie się i przesłanie uwag do 26 października 2022 r. W tego terminu nie wpłynęła już żadna uwaga, wobec powyższego Program został przedstawiony pod obrady Częstochowskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego.

10. Na posiedzeniu Częstochowskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego, pracownik wydziału przedstawił zbiorcze zestawienie propozycji / uwag do Programu wraz ze stanowiskiem poszczególnych realizatorów Programu w zakresie zgłoszonych uwag.

11. Dnia 26 października 2022 r. Częstochowska Rada Działalności Pożytku Publicznego pozytywnie zaopiniowała Program nie wnosząc żadnych uwag.

Rozdział 11.

Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert

§ 12. 1. Prezydent Miasta Częstochowy powołuje skład komisji konkursowej w drodze zarządzenia i wyznacza jej przewodniczącego.

2. Członkowie komisji konkursowej, przed rozpoczęciem jej działalności, wypełniają oświadczenie dotyczące ich bezstronności w stosunku do oferentów biorących udział w otwartym konkursie ofert na realizację zadań publicznych miasta.

3. Posiedzenia komisji prowadzi przewodniczący, a w przypadku jego nieobecności wyznaczony przez niego inny członek komisji.

4. Opiniowanie ofert przez komisję konkursową odbywa się na podstawie kryteriów określonych w ogłoszeniu konkursowym oraz kryteriów dodatkowych przy wykorzystaniu skali punktowej.

5. Na podstawie opinii członków komisji sporządzany jest protokół, zestawienie ofert zaopiniowanych przez komisję konkursową oraz propozycja rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert.

6. Obsługę administracyjną komisji konkursowej prowadzą pracownicy poszczególnych wydziałów merytorycznych.

7. Wszyscy członkowie komisji konkursowej mają prawo do wglądu w dokumentację stanowiącą podstawę do pracy komisji – zarówno podczas trwania posiedzeń, w okresie między posiedzeniami, jak i po zakończeniu procedury konkursowej.

8. Protokoły z posiedzeń, oświadczenia oraz inne dokumenty powstające w czasie prac komisji konkursowych przechowywane są w zbiorze akt właściwych wydziałów merytorycznych; powyższe dokumenty mają charakter jawny.

9. Obieg korespondencji odbywa się zgodnie z zasadami wymienionymi w instrukcji kancelaryjnej oraz elektronicznym systemem obiegu dokumentów.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uchwała Roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, wymienionymi w art. 3 ust. 3.

Istotnym przedsięwzięciem w konstruowaniu projektu uchwały było przeprowadzenie konsultacji z podmiotami, które są uczestnikami programu.

Do organizacji została wysłana drogą elektroniczną informacja o możliwości nadsyłania proponowanych zmian do Programu na adres: ngo@czestochowa.um.gov.pl. W terminie od 14 lipca 2022 r. do 31 sierpnia 2022 r. Dodatkowo informacja o rozpoczętych pracach nad Programem zamieszczona była dnia 15 lipca 2022 r. na stronie www.ngo.czestochowa.pl pod następującym linkiem: <https://www.czestochowa.pl/wspoltworzenie-programu-wspolpracy-miasta-czestochowy-z-ngo-na-2023-rok> oraz na portalu społecznościowym. Opinie i uwagi organizacje mogły składać w formie elektronicznej na adres: ngo@czestochowa.um.gov.pl.

Do 31 sierpnia 2022 r. 12 organizacji złożyło propozycje planowanych do zlecenia w 2023 r. zadań publicznych w trybie art. 13 ustawy. Propozycje zebrane od organizacji zostały przekazane do oceny wydziałom merytorycznym. Wydziały merytoryczne odnosiły się do propozycji organizacji oraz przedstawiły zadania publiczne planowane do realizacji w 2023 r. Łącznie 12 organizacji wniosło 17 propozycji rodzajów zadań publicznych zleczanych do realizacji w 2023 r., żadna uwaga nie dotyczyła zmian zapisów w Programie. W konsekwencji 16 zgłoszonych zadań wpisuje się w planowane do ogłoszenia zadania publiczne, 1 zadania nie uwzględniono z uwagi na fakt, że zadanie to będzie realizowane przez placówki oświatowe i finansowane za środków Ministerstwa Edukacji i Nauki.

Ostateczny kształt Programu został zamieszczony 21 października br. na stronie miasta pod linkiem <https://www.czestochowa.pl/projekt-uchwaly-rady-miasta-czestochowy-w-sprawie-przyjecia-rocznego-programu-wspolpracy-miasta-czestochowy-z-organizacjami-pozarządowymi>, z prośbą o zapoznanie się i przesłanie uwag do 26 października 2022 r. W tego terminu nie wpłynęła już żadna uwaga, wobec powyższego Program został przedstawiony pod obrady Częstochowskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego. Na posiedzeniu Częstochowskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego, pracownik wydziału przedstawił zbiorcze zestawienie propozycji / uwag do Programu wraz ze stanowiskiem poszczególnych realizatorów Programu w zakresie zgłoszonych uwag. Dnia 26 października 2022 r. Częstochowska Rada Działalności Pożytku Publicznego pozytywnie/negatywnie zaopiniowała Program nie wnosząc żadnych uwag.

Wobec powyższego przygotowany projekt Programu przekazano do dalszego procedowania.
Przygotowany Program stanowi wyraz zaangażowania obu stron w stworzenie optymalnego planu współpracy.

Z up. Prezydenta Miasta

(-) Ryszard Stefaniak
Zastępca Prezydenta
Miasta Częstochowy

Załącznik nr 25 do protokołu

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA CZĘSTOCHOWY

z dnia 2022 r.

w sprawie przeciwdziałania zjawiskom dyskryminacji na terenie miasta Częstochowy

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (jt. Dz. U. 2022, poz. 559 z póź. zm.)

Rada Miasta Częstochowy uchwala:

§ 1. Rada Miasta Częstochowy określa następujące kierunki przeciwdziałania zjawiskom dyskryminacji na terenie miasta Częstochowy:

1) monitorowanie i zapobieganie wszelkim przejawom dyskryminacji;

2) uwzględnianie w strategiach i politykach miejskich zapisów zgodnych z ustawą z 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania, tak by ograniczone zostały możliwości występowania zjawisk dyskryminacyjnych;

3) przeciwdziałanie narastającej kulturze przemocy (mowa nienawiści, hejt);

4) propagowanie kultury dialogu, tolerancji, równych szans oraz szacunku dla różnorodności.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Częstochowy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

CZĘSTOCHOWA

**MIASTO
RÓWNYCH SZANS
DIAGNOZA**

**Publikacja przygotowana przez Zespół ds. Równego
Traktowania, pod redakcją Jarosława Kapsy**

Autorzy – członkowie Zespołu ds. Równego Traktowania:

Jarosław Kapsa

Kinga Wolnik

Marcin Breczko

W pracach zmierzających do opracowania Diagnozy uczestniczyli również pozostali członkowie i członkinie Zespołu ds. Równego Traktowania:

Agata Wierny, Jolanta Urbańska, Małgorzata Iżyńska, Tomasz Tyl, Izabela Sobańska-Klekowska, Agnieszka Kawczak, Lucyna Cofór, Dorota Turlej, Aneta Herbuś, Arkadiusz Zemła, Adrian Staroniek, Ewa Dziedziela, Agnieszka Kwiatek, Joanna Górna, Andrzej Zaguła, Kamil Sowiński, Jakub Sikora, Mariana Yemelianova.

Korekta językowa i skład: Kinga Wolnik

Projekt okładki: Agata Wierny

Częstochowa, grudzień 2021

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	3
1. Prawne regulacje antydyskryminacyjne	6
2. Uwarunkowania zjawisk dyskryminacyjnych	9
3. Świadomość prawna	11
4. Tradycyjne postrzeganie wartości w życiu publicznym	15
5. Język, w którym żyjemy	16
6. Promowanie i kształtowanie wartości działaniami władz publicznych	19
7. Przywództwo społeczne	21
8. Upowszechnienie postaw wykluczających i radykalnych (kultura przemocy, mowa nienawiści, zanik dialogu społecznego)	21
9. Jakość elit społecznych i ich rola w kształtowaniu i promowaniu wartości	24
10. Dyskryminacja osób z niepełnosprawnością oraz ze względu na wiek	26
11. Dyskryminacja ze względu na płeć	37
12. Dyskryminacja ze względu na wyznanie religijne i narodowość	50
13. Dyskryminacja ze względu na orientację seksualną	58
14. Przemoc w rodzinie i w szkole	62
15. Zebrane wartości – fundamenty prawne	68
16. Zasady dobrego społeczeństwa	70
17. Zasady dobrego urzędu	71
18. Zasady dobrego pracodawcy	72
19. Zasady dobrych usług publicznych	73
20. Rekomendacje	75

3

Wprowadzenie

Równe traktowanie obywaterek i obywateli przez organy administracji publicznej wszystkich szczebli to dziś standard cywilizacyjny, do którego dążą społeczeństwa świata zachodniego. To swego rodzaju ideał – a więc stan rzeczy, na który stale należy orientować realizowane działania, weryfikować stopień, w jakim udaje się go osiągać, dyskutować skuteczność wysiłków podejmowanych na rzecz przybliżenia się do niego. Dzięki temu, że w obszarze cywilizacji, której Polska jest i chce pozostać częścią, równe traktowanie ma status modelowej, pożądanej sytuacji, równość obywaterek i obywateli jest jednym z zagadnień, które stoją nieustannie w centrum debaty publicznej.

Administracja samorządowa jest szczeblem władzy publicznej, od którego obywatelki i obywatele – przynajmniej w założeniu – oddziela na co dzień najmniejszy dystans. Ta bliskość nakłada na instytucje samorządowe szczególne zobowiązania, których jak najlepsze wypełnianie w ogromnej mierze kształtuje wizerunek urzędów publicznych w ogóle. To urząd miasta czy gminy bywa niejednokrotnie najbliższą instancją, do której obywatelki i obywatele zwracają się z urzędową sprawą. Na liście samorządowych zadań jest wiele spraw, które w oczywisty sposób dotyczą codziennego funkcjonowania wszystkich obywaterek i obywateli. W lokalnych urzędach i instytucjach nie brakuje zatem sytuacji bezpośredniego zetknięcia się z realnym – nie „anonimowym” czy „statystycznym” – człowiekiem. Człowiekiem chcącym załatwić niezbędną formalność, mającym problem do rozwiązania, szukającym informacji czy pomocy. Na co dzień samorządowe instytucje

mają do czynienia z ludźmi z całą ich odmiennością, z ich różnorodnymi cechami i atrybutami, z widocznymi bądź niewidocznymi ograniczeniami i trudnościami. Mimo postępującej cyfryzacji urzędowej obsługi – której walorów nie sposób kwestionować – a także mimo przeobrażeń w sferze komunikacji międzyludzkiej, których katalizatorem stała się pandemia, spotkania urzędnika i obywatela ciągle mają charakter bliski, bezpośredni, odbywają się twarzą w twarz. Niezależnie od tego, jak jeszcze będzie ewoluować tryb pracy urzędów, wymóg równego traktowania czy zapewnienia braku dyskryminacji tej czy innej grupy mieszkank i mieszkańców pozostanie ciągle aktualnym zadaniem.

W Częstochowie samorządowe inicjatywy na rzecz upowszechniania idei równości, demontowania stereotypów będących często prężnym źródłem rozmaitych praktyk dyskryminacyjnych, propagowania świadomości prawnej czy – silnie związanej z kwestią równości – profilaktyki antydyskryminacyjnej i antyprzemocowej podejmowane są od kilku lat. Co bardzo istotne, gros tych działań kierowane jest do młodych i bardzo młodych ludzi – dzieci i młodzieży częstochowskich szkół.

Od 2012 roku działa Pełnomocniczka Prezydenta Miasta Częstochowy ds. Równych Szans. Realizuje miejską politykę w zakresie równego traktowania, w tym przeciwdziałania dyskryminacji. Wśród jej zadań, których kompletny katalog zawiera Regulamin Organizacyjny Urzędu Miasta, jest m.in. opracowywanie, we współpracy z wydziałami UM i miejskimi jednostkami organizacyjnymi, strategii działań samorządu na rzecz równego traktowania. Jest inicjatorką częstochowskiej Nagrody Równości, organizuje lokalną odsłonę kampanii „16 Dni Przeciwko Przemocy ze względu na Płeć” czy akcję One Billion Rising (Nazywam się Miliard), a w 2018 roku koordynowała wydarzenia Roku Praw Kobiet w Częstochowie.

Rozwija ideę włączania mieszkank i mieszkańców w miejskie procesy decyzyjne, kierując Referatem Dialogu i Praw Człowieka. Działa na rzecz wprowadzenia w częstochowskich szkołach finansowanych z budżetu miasta zajęć przeciwdziałających dyskryminacji i wykluczeniu oraz sama tego rodzaju zajęcia prowadzi.

Tytuł „Samorządu Równych Szans” Urząd Miasta Częstochowy otrzymał od Polskiego Stowarzyszenia Prawa Antydyskryminacyjnego w 2014 roku. Już wówczas obowiązywał w Urzędzie regulamin antydyskryminacyjny i antymobbingowy; już wtedy odbywały się szkolenia mające uwrażliwić na te zjawiska personel Urzędu.

W 2017 roku w częstochowskich szkołach ruszył projekt „Strefa Empatii”, który stawia sobie za cel propagowanie postaw tolerancji, umiejętności dostrzegania i akceptowania różnic między ludźmi, postawienie tamy mowie nienawiści czy przejawom bullyingu – nękania w środowisku rówieśniczym. Odbyły się szkolenia dla młodzieży oraz kadry pedagogicznej w zakresie posługiwania się językiem porozumienia oraz rozwiązywania konfliktów – młode mediatorki i mediatorzy rówieśniczy otrzymali certyfikaty z rąk Rzecznika Praw Obywatelskich. W ramach „Strefy Empatii” zespół skupiony wokół Pełnomocniczki Prezydenta Miasta Częstochowy ds. Równych Szans opracował grę edukacyjną „Na tropie uprzedzeń”, udostępnioną niedługo potem wszystkim zainteresowanym, m.in. pedagogom, którzy zechcą z niej skorzystać. Gra zwraca uwagę na istnienie w ludzkim myśleniu licznych stereotypów i uprzedzeń, na związane z nimi pułapki, jak np. krzywdzące oceny konkretnych osób, które postrzegamy przez pryzmat ciasnych stereotypów. Gra sprawdziła się już wielokrotnie podczas warsztatów prowadzonych z różnymi grupami – nie tylko z młodzieżą, ale i z przedsiębiorcami, kadrami pedagogicznymi czy urzędniczą.

Latem 2017 roku Częstochowa – jako trzeci samorząd w Polsce – przystąpiła do dobrowolnej, mającej na celu przeciwdziałanie dyskryminacji oraz promowanie różnorodności w miejscu pracy „Karty Różnorodności”. Wspierana przez Komisję Europejską inicjatywa zobowiązuje zgłaszające do niej akces

podmioty do wprowadzenia zakazu dyskryminacji w pracy, działań na rzecz tworzenia i promocji różnorodności, a także zaangażowania w nie wszystkich zatrudnionych osób oraz partnerów biznesowych i społecznych. Wszystko to ma służyć spójności i równości społecznej.

W 2018 roku po raz pierwszy przyznano Nagrodę Równości im. Mieczysławy Biegańskiej – zasłużonej częstochowskiej działaczki społecznej, w lokalnej świadomości pozostającej dotychczas w cieniu swojego, skądinąd znakomitego, męża Władysława Biegańskiego. Nagroda przyznawana jest osobom fizycznym oraz podmiotom ekonomii społecznej działającym na rzecz równych szans i sprawiedliwości społecznej oraz przeciwdziałania dyskryminacji w społeczności lokalnej. Ma w założeniu promować, wspierać i zachęcać do dalszego działania na rzecz równości osoby i organizacje „trzeciego sektora”, dzięki którym życie staje się lepsze, łatwiejsze, bardziej otwarte dla wszystkich grup, mniejszości i wszelkich kategorii mieszkanek i mieszkańców miasta. Pierwszą laureatką nagrody została dr Edyta Widawska – założycielka Polskiego Instytutu Mediacji i Integracji Społecznej, inicjatorka i organizatorka Objazdowego Festiwalu Filmowego „Watch Dogs Prawa Człowieka w Filmie”, specjalistka ds. praw człowieka i monitoringu, wieloletnia trenerka i edukatorka w zakresie działań równościowych i partycypacyjnych. W kolejnym roku nagroda przypadła Annie Herman – założycielce i prezesce Częstochowskiego Stowarzyszenia Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych PERASADA, działaczce na rzecz integracji osób z niepełnosprawnościami i wzmacniania partycypacji społecznej wszystkich mieszkańców i mieszkanek Częstochowy.

Istotną dla przyszłości idei równego traktowania w Częstochowie było zarządzenie prezydenta miasta o powołaniu Zespołu ds. Równego Traktowania. Jego pierwsze posiedzenie odbyło się jesienią 2019 roku. W ramach Zespołu powstały grupy robocze – składające się z urzędniczek i urzędników, innych

5

przedstawicieli samorządu, reprezentantów organizacji społecznych, stowarzyszeń – mające za zadanie analizę sfer, w których – w lokalnym wymiarze – może występować dyskryminacja.

Rezultatem prac Zespołu ds. Równego Traktowania jest niniejsza Diagnoza. Omawiając najrozmaitsze obszary, w których występuje problem nierówności, dyskryminacji, nierównego traktowania, Diagnoza ma służyć określeniu konkretnych, kompleksowych, spójnych i wypracowanych w szerokim dialogu społecznym rekomendacji, służących równemu traktowaniu obywaterek i obywateli w samorządowych instytucjach i urzędach Częstochowy. Zalecenia te mają być potem uwzględniane w miejskich programach czy dokumentach strategicznych. Choć samorząd nie dysponuje sprawstwem w zakresie kształtowania całości praktyk społecznych w danej społeczności lokalnej – choćby w podmiotach prywatnych, w sferze gospodarki, biznesu – to promowanie praktyk równego traktowania czy zapobiegania wszelkim postaciom dyskryminacji powinien on uważać za swoje zobowiązanie. Wypracowane na bazie niniejszej Diagnozy rekomendacje powinny więc być przekazywane przez samorząd dalej, choćby poprzez własny przykład i zachęcanie swoich partnerów biznesowych czy z obszaru „trzeciego sektora” do wdrażania podobnych rozwiązań.

Oprócz znaczenia praktycznego, służącego budowaniu przyjaznej, otwartej wspólnoty samorządowej, Diagnoza ma też aspekt symboliczny. Prace nad nią kończą się bowiem w stulecie Konstytucji z 1921 roku – aktu, który określił wartości mające przyświecać ledwie co odrodzonej Rzeczypospolitej. Uznaniem doniosłości tamtej Konstytucji był fakt przyjęcia przez Radę Miasta Częstochowy w kwietniu tego roku stanowiska na okoliczność tej rocznicy. Napisano w nim m.in.: *W Konstytucji z 1921 r. jednomyślnie przyjęto podstawową zasadę ustrojową: Rzeczpospolita miała być demokratycznym państwem służącym ochronie życia, mienia i wolności ogółu jej obywateli, bez różnicy płci, pochodzenia, narodowości,*

języka, rasy lub religii. Oznaczało to nie tylko powrót do jagiellońskiej tradycji tworzenia Rzeczypospolitej wielu narodowości, tradycji i wyznań religijnych. Polska nie tylko jako jedno z pierwszych państw Europy przyznała prawa wyborcze kobietom, lecz także na mocy Konstytucji zniósła inne formy dyskryminacji, utrudniające dostępność do nauki, wykonywania różnorodnych zawodów lub pracy w służbie cywilnej państwa. Konstytucja marcowa sprzed stu lat może być z pewnością postrzegana jako podwalina współczesnych nam norm równego traktowania. Już w niej można odnaleźć zapisy, z którymi zgodzilibyśmy się i dzisiaj. Tym, co budzi niepokój, jest jednak fakt wciąż utrzymującego się, często aż nazbyt jaskrawego występowania nierówności, z którymi tamten dokument miał ambicję się uporać.

Im więcej dbałości o zagwarantowanie równego traktowania, tym więcej mocnych powodów będzie miał samorząd, aby określać siebie jako „przyjazny”. A im więcej przejawów równości wokół nas, tym lepiej będzie mieć się demokracja w swoich rozmaitych formach i przejawach, także tych wykraczających daleko poza wymiar lokalny. Czym bowiem ma być autentyczna demokracja jeśli nie wspólnotą ludzi równych, w równym stopniu uprawnionych do czynnego w niej uczestnictwa? Tworzeniu i umacnianiu tego rodzaju wspólnoty, a także namysłowi nad jej jak najlepszym funkcjonowaniem, ma służyć także ta Diagnoza.

Diagnoza jest zwieńczeniem pewnego etapu działań samorządu Częstochowy, ale i otwarciem nowego, w którym – miejmy taką nadzieję – o zagwarantowanie równości mieszkanek i mieszkańców zabiegać będzie jeszcze łatwiej. Pamiętajmy jednak, że dbałość o tę kwestię nie jest zadaniem, które kiedykolwiek można uznać za w pełni wykonane. Należy je raczej uważać za przedmiot naszej stałej troski i wspólnego namysłu. Niech ten dokument im sprzyja.

6

1. Prawne regulacje antydyskryminacyjne

W polskiej przestrzeni prawnej, obejmujące normy prawa krajowego oraz wiążące Polskę normy międzynarodowe, ochrona przed dyskryminacją jest rozproszona. Obowiązuje bowiem wiele aktów prawnych wyrażających zakaz dyskryminacji/nakaz równego traktowania. Fundamentalnym aktem prawnym jest Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, wyrażająca wolność i równość wszystkich ludzi pod względem swej godności i swych praw (art. 1). Zgodnie z art. 2, „Każdy człowiek posiada wszystkie prawa i wolności zawarte w Deklaracji bez względu na jakiegokolwiek różnice rasy, koloru, płci, języka, wyznania, poglądów politycznych i innych, narodowości, pochodzenia społecznego, majątku, urodzenia lub jakiegokolwiek innego stanu.” Art. 7 Deklaracji mówi natomiast, iż „Wszyscy są równi wobec prawa i mają prawo, bez jakiegokolwiek różnicy, do jednakowej ochrony prawnej. Wszyscy mają prawo do jednakowej ochrony przed jakąkolwiek dyskryminacją, będącą pogwałceniem niniejszej Deklaracji, i przed jakimkolwiek narażeniem na taką dyskryminację.” Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych, przyjęty rezolucją Zgromadzenia Ogólnego ONZ stanowi, że „Każde z Państw Stron niniejszego Paktu zobowiązuje się przestrzegać i zapewnić wszystkim osobom, które znajdują się na jego terytorium i podlegają jego jurysdykcji, prawa uznane w niniejszym Pakcie, bez względu na jakiegokolwiek różnice, takie jak: rasa, kolor skóry, płeć, język, religia, poglądy polityczne lub inne, pochodzenie narodowe lub społeczne, sytuacja majątkowa, urodzenie lub jakiegokolwiek inne okoliczności.” (art. 2). Zakaz dyskryminacji wyraża także Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (nazywana Europejską Konwencją Praw Człowieka). Art. 14 mówi: „Korzystanie z praw i wolności wymienionych w niniejszej Konwencji powinno być zapewnione bez dyskryminacji wynikającej z takich powodów jak płeć, rasa, kolor skóry, język, religia, przekonania polityczne i inne, pochodzenie narodowe lub społeczne, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie bądź z jakichkolwiek

innych przyczyn.” Również Unia Europejska przyjęła zapisy wyrażające poszanowanie równości oraz zakaz dyskryminacji. Art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej wskazuje, że „Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Wartości te są wspólne Państwu Członkowskiemu w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn.” Art. 10. Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej odnosi ten zapis do podejmowanych przez UE działań antidyskryminacyjnych: „Przy określaniu i realizacji swoich polityk i działań Unia dąży do zwalczania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.” Natomiast art. 21 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej stanowi, że „Zakazana jest wszelka dyskryminacja w szczególności ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.”

Istnieje także szereg dokumentów dotyczących praw człowieka odnoszących się do poszczególnych grup społecznych narażonych na dyskryminację – konwencji przyjętych przez Zgromadzenie Ogólne ONZ, m.in. Międzynarodowa Konwencja w Sprawie Likwidacji Wszelkich Form Dyskryminacji Rasowej, Konwencja w Sprawie Likwidacji Wszelkich Form Dyskryminacji Kobiet, Konwencja o Prawach Dziecka czy Konwencja o Prawach Osób z Niepełnosprawnościami.

7

Normy prawa międzynarodowego i europejskiego mają wpływ na ustanawiane krajowe regulacje prawne. Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej przyspieszyło rozwój prawa antidyskryminacyjnego w naszym kraju. Aktem szczególnym w tym zakresie jest ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów UE w zakresie równego traktowania. Zgodnie z zapisami art. 1, „Ustawa określa obszary i sposoby przeciwdziałania naruszeniom zasady równego traktowania ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną oraz organy właściwe w tym zakresie.”, a art. 6 – 8 wyszczególniają konkretne płaszczyzny życia społecznego, na polu których zakazane jest nierówne traktowanie:

„Art. 6 Zakazuje się nierównego traktowania osób fizycznych ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne lub narodowość w zakresie dostępu i warunków korzystania z zabezpieczenia społecznego, usług, w tym usług mieszkaniowych, rzeczy oraz nabywania praw lub energii, jeżeli są one oferowane publicznie.

Art. 7. Zakazuje się nierównego traktowania osób fizycznych ze względu na rasę, pochodzenie etniczne lub narodowość w zakresie opieki zdrowotnej oraz oświaty i szkolnictwa wyższego.

Art. 8. ust. 1. Zakazuje się nierównego traktowania osób fizycznych ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną w zakresie:

1) podejmowania kształcenia zawodowego, w tym doksztalcania, doskonalenia, przekwalifikowania zawodowego oraz praktyk zawodowych;

2) warunków podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej lub zawodowej, w tym w szczególności w ramach stosunku pracy albo pracy na podstawie umowy cywilnoprawnej;

- 3) przystępowania i działania w związkach zawodowych, organizacjach pracodawców oraz samorządach zawodowych, a także korzystania z uprawnień przysługujących członkom tych organizacji;
- 4) dostępu i warunków korzystania z instrumentów rynku pracy i usług rynku pracy określonych w ustawie dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oferowanych przez instytucje rynku pracy oraz instrumentów rynku pracy i usług rynku pracy oferowanych przez inne podmioty działające na rzecz zatrudnienia, rozwoju zasobów ludzkich i przeciwdziałania bezrobociu.”

W polskim porządku prawnym zasada równości i zakaz dyskryminacji zostały wyrażone przede wszystkim w Konstytucji RP z 1997 r. Ustawodawca zobowiązany został do poszanowania godności każdego człowieka bez względu na jego status i cechy osobiste oraz takiego kształtowania regulacji prawnych, które zapewnią równe traktowanie podmiotów podobnych w sferze życia politycznego, społecznego i gospodarczego. Art. 32. ust. 1: „Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.”; ust. 2: „Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny.” Oprócz tego przepisu, zasada równości została wyrażona w wielu innych przepisach Konstytucji określających sytuację prawną jednostki, m. in. w art. 6 – równy dostęp do dóbr kultury, art. 33 – równość kobiet i mężczyzn, art. 60 – równość dostępu do służby publicznej, art. 64 ust. 2 – równość w zakresie ochrony prawnej własności i prawa dziedziczenia, art. 68 ust. 2 – równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków

8

publicznych, art. 70 ust. 4 – równy dostęp do wykształcenia, czy art. 96 ust. 2, art. 127 ust. 1 oraz art. 169 ust. 2 – równość w zakresie prawa wyborczego.

Wśród aktów niższego rzędu zawierających zapisy dotyczące różnych aspektów zasady równego traktowania możemy wymienić m.in.:

- Ustawę z dnia 26 czerwca 1979 r. Kodeks pracy, wskazującą, że „Pracownicy mają równe prawa z tytułu jednakowego wypełniania takich samych obowiązków; dotyczy to w szczególności równego traktowania mężczyzn i kobiet w zatrudnieniu” (art. 11²), „Jakakolwiek dyskryminacja w zatrudnieniu, bezpośrednia lub pośrednia, w szczególności ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną, a także ze względu na zatrudnienie na czas określony lub nieokreślony albo w pełnym lub w niepełnym wymiarze czasu pracy – jest niedopuszczalna.” (art. 11³);
- Ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy; zgodnie z art. 2a „Przepisy ustawy chronią przestrzeganie zasady równego traktowania w dostępie i korzystaniu z usług rynku pracy oraz instrumentów rynku pracy bez względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.”;
- Ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, której art. 23a stanowi, że niedokonanie przez pracodawcę niezbędnych racjonalnych usprawnień dla osoby niepełnosprawnej pozostającej z nim w stosunku pracy, uważa się za naruszenie zasady równego traktowania;

- Ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych; zgodnie z art. 2a „Ustawa stoi na gruncie równego traktowania wszystkich ubezpieczonych bez względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, stan cywilny oraz stan rodzinny.”;
- Ustawę z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami; określa ona środki służące zapewnianiu dostępności (architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjnokomunikacyjnej) osobom ze szczególnymi potrzebami oraz obowiązki podmiotów publicznych z tym związane; zgodnie z art. 2 pkt. 3 przez osobę ze szczególnymi potrzebami rozumie się „osobę, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przewyższenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami”.

Wyniki badań Rzecznika Praw Obywatelskich¹ dotyczące świadomości prawnej Polek i Polaków w kontekście równego traktowania wskazują, że osoby doświadczające dyskryminacji bardzo rzadko podejmują działania prawne (zadeklarowało je zaledwie 10% respondentów), a blisko jedna trzecia nic nie zrobiła w związku z gorszym traktowaniem (32%). RPO zauważa, że niekorzystanie z uprawnień przysługujących z tytułu naruszenia zasady równego traktowania, w tym niepodejmowanie kroków prawnych,

9

może być wynikiem niskiego poziomu wiedzy na temat przewidzianego prawem mechanizmu antydyskryminacyjnego.

2. Uwarunkowania zjawisk dyskryminacyjnych

Obowiązujące w Polsce przepisy prawne w sposób jednoznaczny zakazują dyskryminacji. „Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny” głosi art 32 Konstytucji RP i z tym zgodny musi być każdy zapis prawa ogólnego i lokalnego. Działania dyskryminacyjne, podejmowane z jakiegokolwiek przyczyny, uznać można za naruszenie prawa, nawet jeśli nie jest to szczegółowo dookreślone w obowiązującym ustawodawstwie. Nie można także przemilczać, tolerować lub usprawiedliwiać działań dyskryminacyjnych motywowanych obyczajami, tradycją, względami kulturowymi lub religijnymi upowszechnionymi w różnorodnych grupach i społecznościach.

Konstytucja równie jednoznacznie chroni wartość, jaką jest równość każdego wobec prawa. „Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne” mówi art 32. Wartość ta uzupełniona została zapisami: Art. 33 ust. 1: „Kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym.”; ust. 2: „Kobieta i mężczyzna mają w szczególności równe prawo do kształcenia, zatrudnienia i awansów, do jednakowego wynagradzania za pracę jednakowej wartości, do zabezpieczenia społecznego oraz do zajmowania stanowisk, pełnienia funkcji oraz uzyskiwania godności publicznych i odznaczeń.” Art. 35 ust. 1: „Rzeczpospolita Polska zapewnia obywatelom polskim należącym do mniejszości narodowych i etnicznych wolność zachowania i rozwoju własnego języka, zachowania obyczajów i tradycji oraz rozwoju własnej kultury.”

¹ „Ochrona przed dyskryminacją w Polsce. Stan prawny i świadomość społeczna. Wnioski i rekomendacje RPO”, Warszawa 2020

Konstytucyjna ochrona wartości jaką jest równość wobec prawa dotyczy nie tylko osób narodowości polskiej lub osób polskiego obywatelstwa. Mówi o tym Art. 37 ust. 1: „Kto znajduje się pod władzą Rzeczypospolitej Polskiej, korzysta z wolności i praw zapewnionych w Konstytucji.” Oznacza to, że zakaz dyskryminacji dotyczy nie tylko obywateli Rzeczypospolitej Polskiej oraz – na mocy porozumień międzynarodowych – obywateli krajów członkowskich UE, ale wszystkich osób przebywających legalnie na terytorium Polski, bez względu na ich przynależność państwową i narodową.

Podstawą formalną tworzenia krajowych, regionalnych i lokalnych programów i polityk na rzecz równości szans i przeciwdziałania dyskryminacji jest ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Zgodnie z określeniem art.1 ust. 1.: „Ustawa określa obszary i sposoby przeciwdziałania naruszeniom zasady równego traktowania ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną oraz organy właściwe w tym zakresie.”). Ustawa nie wyznacza obligatoryjnych zadań samorządowi terytorialnemu, nie oznacza to jednak zmonopolizowania działań antydyskryminacyjnych przez administrację rządową. Na władzach lokalnych i regionalnych ciąży obowiązek wynikający z samej, określonej w Konstytucji, istoty samorządności terytorialnej. Art. 16 Konstytucji głosi: „1. Ogół mieszkańców jednostek zasadniczego podziału terytorialnego stanowi z mocy prawa wspólnotę samorządową. 2. Samorząd terytorialny uczestniczy w sprawowaniu władzy publicznej. Przysługującą mu w ramach ustaw istotną część zadań publicznych samorząd wykonuje w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność.” Wspólnotę samorządową tworzą i stanowią o jej działaniach wszyscy mieszkańcy i mieszkanki.

10

W drodze ustawodawczej wprowadzone zostały pewne ograniczenia dotyczące zakresu współdziałania (cenzus wieku dotyczący praw wyborczych do organów samorządowych, wymóg obywatelstwa polskiego lub unijnego przy podejmowaniu pracy w administracji samorządowej itp.); nie zmienia to faktu, że fundamentem istnienia gmin, powiatów i województw jest solidarność wszystkich mieszkańców i mieszkanki. Jest ona także podstawowym kapitałem rozwojowym jednostek samorządu terytorialnego, gwarancją tworzenia – jak określa to Strategia Rozwoju Miasta Częstochowa 2030+ – „Miasta przyjaznego dla mieszkańców, oferującego wysoką jakość życia rozumianą nie tylko jako materialne warunki życia, zdrowie, edukację, aktywność społeczną i kulturalną, czas wolny i relacje społeczne, osobiste bezpieczeństwo, jakość infrastruktury, środowisko przyrodnicze, lecz także dobrobyt subiektywny, rozumiany jako satysfakcja, jaką czerpią ludzie z różnych aspektów życia jako całości, samopoczucie psychiczne i odczuwalne stany emocjonalne”. W wyznaczonym przez Strategię obszarze działań „Społeczność” wpisane zostało: „Nikt, nigdy i z żadnego powodu nie może czuć się osobą wykluczoną z praw do godnego życia, przysługujących naszej społeczności. Każdy powinien mieć równe szanse dostępu do podstawowych usług społecznych, w tym chroniących zdrowie, zapewniających dobrą edukację, a także wspierających rodzinę, opiekę nad małymi dziećmi, osobami niepełnosprawnymi i w podeszłym wieku, tworzącymi możliwość korzystania z dóbr kultury, z godziwej rozrywki, sportu i rekreacji.”

Programy i projekty działań na rzecz równego traktowania i przeciwdziałających dyskryminacji nie tylko wpisują się w Strategię Rozwoju Miasta Częstochowa, ale także stanowią niezbędny element jej realizacji. Samorząd miasta ma ograniczone kompetencje, zwłaszcza w kreowaniu i realizacji polityk społecznych, edukacyjnych oraz programów na rzecz poprawy bezpieczeństwa osobistego mieszkańców. Aktywność w tych sferach wymaga ścisłej współpracy z administracją rządową, z państwowymi służbami, instytucjami i jednostkami, z autonomicznymi jednostkami edukacyjnymi i naukowymi, z wyspecjalizowanymi

organizacjami pozarządowymi. Władze samorządowe nie funkcjonują w próżni społecznej, możliwości prowadzonych działań ograniczone są stanem społecznej świadomości. Skuteczna polityka antydyskryminacyjna jest możliwa tylko wówczas, gdy ogół społeczeństwa zauważy i zrozumie istotność problemów łączących się i wynikających z dyskryminacji indywidualnych jednostek lub grup ludzi.

Stan społecznej świadomości rzutuje na jakość zdiagnozowania problemu dyskryminacji. Świadomość mieszkańców Częstochowy nie odbiega od stanu widocznego w całej Polsce. Mamy więc zbieg różnorodnych uwarunkowań wpływających na zachowania społeczne:

1. świadomość prawna,
2. tradycyjne postrzeganie wartości w życiu zbiorowym,
3. promowanie i kształtowanie wartości działaniami władz publicznych,
- 4 upowszechnienie postaw wykluczających i radykalnych (kultura przemocy, mowa nienawiści, zanik dialogu społecznego),
5. jakość elit społecznych i ich rola w kształtowaniu i promowaniu wartości.

11

3. Świadomość prawna

Tolerowanie zjawisk dyskryminacyjnych wynika często z braku zrozumienia, co uznajemy za dyskryminację. Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów UE w zakresie równego traktowania mówi o dwóch rodzajach dyskryminacji:

„1) dyskryminacji bezpośredniej – rozumie się przez to sytuację, w której osoba fizyczna ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną jest traktowana mniej korzystnie niż jest, była lub byłaby traktowana inna osoba w porównywalnej sytuacji;

2) dyskryminacji pośredniej – rozumie się przez to sytuację, w której dla osoby fizycznej ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną na skutek pozornie neutralnego postanowienia, zastosowanego kryterium lub podjętego działania występują lub mogłyby wystąpić niekorzystne dysproporcje lub szczególnie niekorzystna dla niej sytuacja, chyba że postanowienie, kryterium lub działanie jest obiektywnie uzasadnione ze względu na zgodny z prawem cel, który ma być osiągnięty, a środki służące osiągnięciu tego celu są właściwe i konieczne;”

Stosowane są także inne określenia. W powstałym w województwie kujawsko-pomorskim dokumencie „Równe traktowanie w administracji publicznej” wymienia się następujące formy:

„Dyskryminacja indywidualna to zróżnicowane traktowanie osoby ze względu na jej cechę, np. przy podejmowaniu decyzji w jej sprawie. Dyskryminacją na poziomie indywidualnym jest np. molestowanie seksualne bądź odmowa zatrudnienia z powodu płci, wieku czy pochodzenia etnicznego. Przejawem jest

słowne/fizyczne zachowanie dyskryminacyjne, którego skutkiem jest nierówny dostęp do zasobów, brak możliwości realizacji celów, przemoc.

Dyskryminacja instytucjonalna to takie praktyki instytucji – w zamierzeniu neutralne i uniwersalne, również te nieoficjalne – które, w efekcie, utrudniają osobom o określonych cechach korzystanie z zasobów i usług, należących się każdemu obywatelowi/każdej obywatelce. Mogą to być bariery architektoniczne dla osób z niepełnosprawnością, ale także np. niezatrudnianie w urzędzie ds. cudzoziemców czy uchodźców osób znających języki obce, kiedy wiadomo, że głównymi klientami są osoby nieposługujące się językiem polskim.

Dyskryminacja strukturalna to takie rozwiązania polityczne, prawne lub ekonomiczne, których celem lub skutkiem jest gorsze położenie osób posiadających daną cechę (płeć, stopień sprawności itp.). Przykładem dyskryminacji strukturalnej jest nierówny wiek emerytalny dla kobiet i mężczyzn, skutkujący dla kobiet mniejszym zabezpieczeniem na starość. Skutkiem dyskryminacji strukturalnej jest również wykluczenie społeczne.

Przejawami dyskryminacji są: nietolerancja, niesprawiedliwe traktowanie, uprzedzenia, uznanie innych za gorszych, prześladowanie, wykluczenie, odrzucenie. Skutkiem zachowań dyskryminacyjnych natomiast jest ograniczanie osobom, które jej doświadczają, możliwości wyboru i realizacji drogi życiowej, rozwijania swoich talentów i zdolności osobistych, ograniczanie dostępu lub jego brak do cennych i ważnych zasobów takich jak: pieniądze, czas, informacja, szanse edukacyjne, szanse zdrowotne, co w ostateczności prowadzi

12

do wykluczenia społecznego, czyli brak lub ograniczone możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji/usług/praw publicznych, które powinny być dostępne dla wszystkich.”

Przywoływany dokument wymienia następujące formy dyskryminacji:

- seksizm – ze względu na płeć,
- ageizm, adultyzm – ze względu na wiek,
- ableizm (handicapizm) - ze względu na niepełnosprawność,
- rasizm – ze względu na rasę (kolor skóry),
- homofobia – ze względu na orientację seksualną,
- ksenofobia – ze względu na pochodzenie i narodowość,
- antysemityzm – uprzedzenie względem osób pochodzenia żydowskiego,
- islamofobia – uprzedzenie względem muzułmanów/ek,
- romofobia – uprzedzenie wobec Romów/Romni,
- atrakcjonizm – ze względu na wygląd zewnętrzny,
- klasizm – ze względu na pochodzenie osób lub ich status materialny.

Rozbieżności interpretacyjne dotyczą także tak drastycznych form przejawów dyskryminacji jak molestowanie i mobbing w pracy zawodowej. Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania definiuje dwie formy: molestowanie i molestowanie seksualne. Art. 3 pkt 3 definiuje molestowanie: „rozumie się przez to każde niepożądane zachowanie, którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności osoby fizycznej i stworzenie wobec niej zastraszającej, wrogiej, poniżającej, upokarzającej lub uwłaczającej atmosfery;”, natomiast zgodnie z art. 3 pkt 4 molestowanie seksualne „to każde niepożądane zachowanie o charakterze seksualnym wobec osoby fizycznej lub odnoszące się do płci, którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności tej osoby, w

szczególności przez stworzenie wobec niej zastraszającej, wrogiej, poniżającej, upokarzającej lub uwłaczającej atmosfery; na zachowanie to mogą się składać fizyczne, werbalne lub pozawerbalne elementy;”

Zgodnie z art. 94³ §2 Kodeksu Pracy „Mobbing oznacza działania lub zachowania dotyczące pracownika lub skierowane przeciwko pracownikowi, polegające na uporczywym i długotrwałym nękanii lub zastraszaniu pracownika, wywołujące u niego zaniżoną ocenę przydatności zawodowej, powodujące lub mające na celu poniżenie lub ośmieszenie pracownika, izolowanie go lub wyeliminowanie z zespołu współpracowników.” Kodeks Pracy wprowadzając ogólny zakaz dyskryminacji w art. 18³ §6 definiuje: „Dyskryminowaniem ze względu na płeć jest także każde niepożądane zachowanie o charakterze seksualnym lub odnoszące się do płci pracownika, którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności pracownika, w szczególności stworzenie wobec niego zastraszającej, wrogiej, poniżającej, upokarzającej lub uwłaczającej atmosfery; na zachowanie to mogą się składać fizyczne, werbalne lub pozawerbalne elementy (molestowanie seksualne).”

Wykładnia przytaczanych definicji zależna jest od orzeczeń sądów. Trudność polega na subiektywności odczuć; nie ma możliwości obiektywnego określenia zachowań, które – w naszym subiektywnym odczuciu – naruszają poczucie godności, poniżają lub upokarzają. Dowodzenie przez sądem, że staliśmy się ofiarami molestowania seksualnego, w panujących w niektórych środowiskach uwarunkowaniach kulturowych bywa czasem dodatkową formą upokorzenia. W efekcie znaczna część takich drastycznych przejawów dyskryminacji nie jest ujawniana, nie stanowi przedmiotu skarg sądowych

13

czy postępowań w zakładach pracy. Normy obyczajowe dopuszczające, choć w ograniczonym zakresie, mobbing i molestowanie, są w wielu zakładach, urzędach, instytucjach a nawet szkołach silniejsze niż normy prawne. Potwierdza to treść „Informacji o działalności Rzecznika Praw Obywatelskich w obszarze równego traktowania za rok 2018 oraz o przestrzeganiu zasady równego traktowania w Rzeczypospolitej Polskiej”: „W 2018 r. do Biura Rzecznika wpłynęło 626 spraw dotyczących szeroko rozumianej problematyki równego traktowania. W ocenie Rzecznika jest to jednak liczba dalece nieproporcjonalna w stosunku do rzeczywistej skali dyskryminacji w Polsce. Należy mieć na uwadze, że osoby narażone na dyskryminację i wykluczenie społeczne cechują się często brakiem zaufania do instytucji publicznych. Barięrazą pozostaje także niska świadomość prawna oraz brak wiedzy o organach oferujących pomoc ofiarom dyskryminacji. Z badań /../ przeprowadzonych na zlecenie Rzecznika wynika, że 73% osób, które doświadczyły lub były świadkiem dyskryminacji w ciągu ostatniego roku (2018) nie zgłosiło tego faktu żadnej instytucji publicznej. Co więcej, niewielu Polaków wie, że dyskryminacja jest zabroniona w takich obszarach jak zatrudnienie i rynek pracy (28%) lub dostęp do dóbr i usług (25%). Może to świadczyć o wysokiej akceptacji społecznej dla zachowań dyskryminacyjnych i niskiej efektywności prawnych i praktycznych mechanizmów wspierania zasady równego traktowania.”²

Alarmujący dla samorządów powinien być także zawarty w tej Informacji wynik ankietowania środowiska studenckiego. „Z przeprowadzonych na zlecenie Rzecznika badań wynika, że skala przypadków molestowania i molestowania seksualnego wśród studentek i studentów jest bardzo duża. Spośród osób ankietowanych prawie połowa studentek i prawie jedna trzecia studentów doświadczyła molestowania.

² Informacja o działalności Rzecznika Praw Obywatelskich w obszarze równego traktowania za rok 2018 oraz o przestrzeganiu zasady równego traktowania w Rzeczypospolitej Polskiej”, str. 11 3 Informacja o działalności Rzecznika Praw Obywatelskich w obszarze równego traktowania za rok 2018 oraz o przestrzeganiu zasady równego traktowania w Rzeczypospolitej Polskiej”, str. 48

Niezależnie od kontekstu – miejsca zdarzenia, sprawcy, typu wydarzenia – studentki (zwłaszcza na uczelniach technicznych) generalnie częściej niż studenci doświadczają molestowania. Najczęściej przywoływanymi powodami molestowania była płeć, wyznanie i przekonania religijne oraz orientacja seksualna. Sprawcą co trzeciej sytuacji wskazywanej przez osoby badane był wykładowca akademicki/wykładowczyni akademicka, a dwie trzecie z tych wydarzeń miało miejsce na terenie uczelni. /..”³

Nie można tego bagatelizować tłumacząc temperamentem młodzieży czy luźnymi, w świecie studenckim, normami obyczajowymi. Przeciwnie, to na uczelniach wyższych spoczywa trud kształtowania elit, to uczelnie wyższe powinny być przykładem umiejętności tworzenia świata bez dyskryminacji i bez krzywd. Zdać sobie sprawę należy, że zachowanie studentów nie zmienia się w sposób istotny względem zachowań ukształtowanych w szkołach, środowiskach koleżeńskich, domach rodzinnych. Troska o „dobre imię” szkół publicznych powodować może samooszukiwanie, ukrywanie i lekceważenie istniejących w placówkach przejawów molestowania, w tym – zwłaszcza – wewnątrz grup uczniowskich. Zazwyczaj ujawniane są tylko incydenty w sposób ewidentny naruszające normy wskazane w Kodeksie Karnym. Nie istnieją, lub zbyt słabo działają instrumenty nadzoru zewnętrznego i wewnętrznego monitorującego zjawiska dyskryminacyjne w szkołach; tym samym tolerowane, ukrywane lub lekceważone są rozmaite praktyki poniżania i wykluczania „słabszych”. Efekty tego są zauważalne w postaci wzrostu ilości chorób psychicznych w młodym pokoleniu, a także – niestety – w statystykach śmierci samobójczych.

14

Regulowany zapisami Kodeksu Pracy zakaz mobbingu i molestowania dotyczy zakładów pracy. Tworzy to świadomość, że tego typu zakazy nie dotyczą innych środowisk. Niewiedza prawna, nieznanostwo własnych praw, powoduje utrzymywanie się dyskryminacyjnych norm obyczajowych w różnych środowiskach. Nagminnym zjawiskiem jest tu wykorzystywanie wyższego statusu zawodowego lub społecznego. Mamy więc „szarą strefę” dotyczącą zachowań poniżających chorych w publicznych placówkach ochrony zdrowia, pensjonariuszy w domach pomocy społecznej, więźniów w aresztach itp. Wprowadzenie instytucji Rzecznika Praw Pacjenta i obowiązek upublicznienia Karty Praw Pacjenta tylko częściowo poprawiły sytuację. Normy obyczajowe, rozliczanie lekarza tylko ze skuteczności walki z chorobą (a nie z leczenia chorego), zależność „słabszego” chorego od „wszechwładnego” lekarza - to wszystko sprzyja tworzeniu zjawisk dyskryminacyjnych.

Niska świadomość swoich praw wynika często z braku wykształcenia, z ubóstwa, z podświadomej akceptacji „niższego” statusu społecznego. Ludzie często nie zdają sobie sprawy, że krzywda, którą doznali, jest formą dyskryminacji. Uznają, że dyskryminacja to coś dotyczącego „innych”, wiążąca się z cechami przypisanymi do „mniejszościowych” grup społecznych: osób innej narodowości, religii, orientacji seksualnej itd. Normy obyczajowe tworzą pewien porządek społeczny, akceptowany jako „ład naturalny”. W tym porządku społecznym nie ma równości, nikt nie zwróci uwagi, że „grubym żartem” poniżona została sprzątaczką; za naturalne uznajemy, bliskie seksualnemu molestowaniu, „frywolne” spoufalenie się z kelnerką. Dyskryminacja w naszej codzienności rzadko ma formę czystą, związaną z przynależnością dyskryminowanego do „grupy mniejszościowej”, najczęściej mamy do czynienia z krzyżowaniem wielu przyczyn. Inna jest sytuacja osoby nieheteronormatywnej zawodowo związanej ze środowiskiem artystycznym lub dobrze sytuowanej materialnie, inna sytuacja podobnej osoby pracującej jako robotnik fizyczny. Inna jest sytuacja kobiety pracującej na stanowisku kierowniczym, inna sprzątaczką. Inaczej traktujemy biznesmena narodowości tureckiej, inaczej biednego uchodźcę z Syrii. Osoba bogatsza, dobrze wykształcona, ma świadomość własnych praw; osoba biedna i niewykształcona staje się bierną ofiarą irracjonalnych niechęci społecznych.

Niska świadomość prawna jest także podstawową barierą uniemożliwiającą obiektywne zdiagnozowanie problemu dyskryminacji w Częstochowie. Mamy do czynienia z ogromną „szarą strefą” zjawisk negatywnych, świadomie lub nieświadomie ukrywanych pod presją silnych norm obyczajowych.

DZIAŁANIA PODJĘTE LOKALNIE

- ✓ W Urzędzie Miasta Częstochowy od 2013 r. obowiązuje Wewnętrzna polityka antydyskryminacyjna i antymobbingowa będąca załącznikiem do Zarządzenia Nr k/7/13 Prezydenta Miasta Częstochowy z dnia 19 lutego 2013 r.
- ✓ Przeprowadzane są również warsztaty i szkolenia z tego zakresu.

4. Tradycyjne postrzeganie wartości w życiu publicznym

Poczucie własnej indywidualnej wartości i związana z tym świadomość niezbywalnych praw, przegrywa z tym, co określiliśmy jako „norma obyczajowa”. Jest to czynnik w większym stopniu kształtujący życie zbiorowości niż wszelkie odgórnie wprowadzane modele polityk edukacyjnych, społecznych,

15

kulturalnych. W świadomości społecznej norma obyczajowa to coś istniejącego „od zawsze”, powodującego, że „nasz świat” wydaje się bezpieczniejszy i przewidywalny. Normy obyczajowe budują solidarność społeczną, przełamując egoizm jednostek wymuszają spełnianie obowiązków wobec zbiorowości, wprowadzają rodzaj wzajemnej kontroli sprzyjający ograniczeniu lub eliminacji zjawisk uznanych za moralnie złe. Normy obyczajowe mogą zatem stanowić poważny czynnik pozytywny sprzyjający społecznemu rozwojowi wspólnoty lokalnej. W powszechnej świadomości normy obyczajowe wydają się niezmiennie, ale jednocześnie akceptowane, oswajane i adoptowane są różnorodne zmiany, zgodne z rosnącą wiedzą. Właściwa polityka społeczna powinna znać ograniczenia powodowane istniejącymi normami społecznymi i – w razie potrzeby – wpływać na ich ewolucyjną, pozytywną zmianę.

Trwałą, istniejącą wszędzie „od zawsze” normą jest identyfikacja zbiorowości według schematu „swój” - „obcy”. Jest to dychotomia prowadząca wprost do zjawisk dyskryminacyjnych. „Obcych”, „innych” postrzegamy jako zagrożenie lub też jako istoty dla nas obojętne. Podział wymuszał określone zachowania społeczne. Obowiązujący model identyfikacji „swoich”: Polak-katolik, nakładał na utożsamiających się z polską narodowością obowiązek przestrzegania zasad „polskiej religii”, zarówno w życiu publicznym, jak i prywatnym. Osoby nie przestrzegające tych zasad, były wykluczane ze wspólnoty narodowej. Ten model ma już charakter historyczny, przypomnienie go jest świadectwem utłudy „trwałości” norm obyczajowych. Dziś osoba utożsamiająca się z określeniem Polak-katolik nie zawsze uznaje za racjonalne trzymanie się zasad głoszonych przez Kościół lub ograniczenia w kupowaniu usług czy produktów „tylko od polskiego wytwórcy”; dla niego oczywistym jest także, że mogą być Polacy – nie-katolicy. W podobnym sensie zmienia się stosunek do „obcych”. Pod wpływem „odgórnie” kreowanych trendów widoczna jest zmiana w stosunku do różnych religii i narodowości. Do niedawna „odwiecznym wrogiem” był Niemiec, dziś poziom akceptacji dla przedstawiciela tego narodu sięga 60%. Tradycyjną niechęć do narodowości żydowskiej zastąpiła w dużym stopniu islamofobia, której źródła należy jednak szukać w narodzinach fundamentalistycznego tzw. Państwa Islamskiego doktrynalnie prącego do wojny z niewiernymi, krwawych zamachów, okrutnej zemsty. Wywoływało to w każdym cywilizowanym społeczeństwie powszechny strach, przerażenie i jednocześnie oburzenie, a w tle rodząca się niesprawiedliwą nienawiść do wszystkich muzułmanów.

Częstochowa, jak większość dużych miast, szybciej przechodzi proces zmian norm obyczajowych.

Widoczne jest to w statystykach kościelnych (prowadzone przez Episkopat Polski badania statystyczne). Pomimo deklarowanej przez zdecydowaną większość mieszkańców przynależności do Kościoła Katolickiego, zaledwie 34,3% z zobowiązanych w archidiecezji częstochowskiej uczestniczy regularnie w mszy świętej, do komunii przystępuje 14%; średnia krajowa to 39,1 %, do komunii przystępuje 18,3%. W organizacjach i wspólnotach katolickich działa zaledwie 8% wiernych (w diecezjach tarnowskiej, rzeszowskiej, przemyskiej - 19%). Częstochowa mimo swojego wizerunku miasta z Jasną Górą należy do miast, gdzie społeczność ulega najszybszej laicyzacji w Polsce.

Solidarność społeczna nie musi być cementowana religią ani podziałem „swoi” - „obcy”. Niebezpiecznym jest, gdy upadają stare normy i stare wartości, a w ich miejsce nie upowszechniają się nowe formy społecznych więzi. Wówczas mamy społeczność zatomizowaną, nieufną wobec wszystkich, łatwo ulegającą demagogicznym ideom, swoje frustracje kierującą na „walkę z obcymi”.

16

5. Język, w którym żyjemy

Tzw. hipoteza Sapira-Whorfa, dwóch amerykańskich językoznawców, głosi, że używany język, jako system znaków wytworzony przez społeczeństwo, w którym wychowujemy się i myślimy od dzieciństwa, kształtuje nasz sposób postrzegania otaczającego świata, wpływa – w mniejszym lub większym stopniu – na sposób myślenia, a w konsekwencji na zachowanie ludzi. Językowe nierówności często prowadzą do utrwalania stereotypów, uprzedzeń, pozostających na długo w zbiorowej świadomości i stanowiących zachętę do postaw dyskryminacyjnych. Widać to w samym języku – w związkach frazeologicznych (np. „babskie gadanie”, „męska decyzja”), powiedzonkach i przysłowiach (np. „płacze jak baba”, „rozmawiać jak ze ślepym o kolorach”, „czego głuchy nie dosłyszysz to zmyśli”, „Kochajmy się jak bracia, liczymy się jak Żydzi”). Używanie języka równościowego, a więc niedeterminowanego społecznymi stereotypami i uprzedzeniami, ma zatem istotny praktyczny wymiar. Język tolerancji wprowadza do dyskursu publicznego równość, równouprawnienie, szacunek dla mniejszości i odmienności.

Spośród płaszczyzn różnicowania społecznego, stosowanie równościowego języka wydaje się być najistotniejsze w kontekście różnicowania ze względu na stopień sprawności oraz płeć. Stygmatyzujące określenie „osoba niepełnosprawna” wobec neutralnego „osoba z niepełnosprawnością” jest wyrazistym przykładem zależności między stosowanym językiem a percepcją. Wyrażenie „osoba niepełnosprawna” konstruuje tę osobę jako osobę o jednej ceście, niejako „zamyka” ją w niepełnosprawności. „Osoba z niepełnosprawnością” to już osoba, której nie określa wyłącznie jedna cecha, to osoba podobna do osoby z dowolnym innym atrybutem. Niepełnosprawność to bowiem nie cecha przypisana danej osobie, ale zjawisko powstające w wyniku interakcji osoby z rzeczywistością zewnętrzną, np. z barierami architektonicznymi. Takie rozumienie niepełnosprawności przyjęte jest w Art. 1 Konwencji ONZ o Prawach Osób z Niepełnosprawnościami (choć w Polsce utarło się tłumaczenie – błędne – jako Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych, podczas gdy oryginalny tytuł brzmi „The United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities”), który określa osoby z niepełnosprawnością jako „osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub w zakresie zmysłów co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym, na zasadzie równości z innymi

osobami." Niepełnosprawność ma zatem charakter relatywny, wynika przede wszystkim z charakteru interakcji między osobą a środowiskiem, w którym ona żyje.

Ustalenia lingwistyki płci wskazują, że nie tylko w języku polskim, ale we wszystkich dotąd zbadanych językach świata występuje nierówny obraz obu płci. Na różnych płaszczyznach języka – w jego gramatyce, leksyce, słowotwórstwie, frazeologii, zakodowany jest niekorzystny, zdecydowanie gorszy w porównaniu do wizerunku mężczyzn, wizerunek kobiet. Zjawisko to określane jest mianem asymetrii językowej lub androcentryzmu. W językach, w których mamy do czynienia z gramatyczną kategorią rodzaju, dyskryminację kobiet w języku i poprzez język możemy określić jako asymetria rodzajowo-płciowa.

Kultura patriarcalna i utrzymujący się przez stulecia brak równowagi w społecznej pozycji kobiet i mężczyzn w życiu publicznym, zawodowym, utrwaliły zwyczaj stosowania wyłącznie męskich form na określenie niektórych zawodów czy funkcji publicznych. Struktura i gramatyka języka kształtowały się na przestrzeni wieków, kiedy kobiety były traktowane jako gorsze, a język odzwierciedlał patriarcalną strukturę społeczną i jej stereotypy. Zmiana widoczna na poziomie rzeczywistości społecznej, polegająca na

17

coraz powszechniejszym obejmowaniu przez kobiety ról zawodowych, funkcji, stanowisk czy tytułów naukowych dawniej zastrzeżonych wyłącznie dla mężczyzn bądź uznawanych za prestiżowe, powinna jednak znaleźć odzwierciedlenie w języku, aby właściwie opisywać rzeczywistość i zwrócić oddziaływać na jej adekwatne postrzeganie. Nazwy zawodów wykonywanych tradycyjnie przez mężczyzn pełnią dziś funkcję nazw generycznych, określających zarówno mężczyzn, jak i kobiety. W potocznym odbiorze, formy generyczne wywołują poczucie, że płęć męska jest ważniejsza, uniwersalna. Konieczne jest tworzenie żeńskich odpowiedników nazw zawodów. Także w odniesieniu do nazw ról społecznych i statusów, a więc kategorii szerszej niż nazwy zawodów, należy zadbać o likwidację niewidzialności kobiet. Te nazwy żeńskie, takie jak np. interesantka, klientka, emerytka, pacjentka, rezydentka, reprezentantka, rozmówczyni, są często zupełnie pomijane w tekstach użytkowych, np. w urzędowych drukach, wnioskach.

Współczesne zainteresowanie problemem językowej asymetrii zrodziło nową gałąź językoznawstwa, lingwistykę płci. Wiedza z jej zakresu jest popularyzowana, na przestrzeni ostatnich lat możemy zaobserwować upowszechnienie form żeńskich. Zmiany te mogą jednak zachodzić stopniowo, ewolucyjnie, pod warunkiem, że używaniu języka będzie towarzyszyć refleksja nad tożsamością, sposobami jej wyrażania w tekstach, przejawami dyskryminacji, opresji. W Polsce obowiązuje zasada uzusu językowego, czyli za normę przyjmuje się to, w jaki sposób ludzie mówią. Formy żeńskie, obecnie postrzegane jako niepoważne, kontrowersyjne, czy wręcz niepoprawne, mogą zmienić swoje negatywne konotacje na skutek ich częstego używania, „osłuchania się” z nimi użytkowników i użytkowniczek języka. Rada Języka Polskiego na posiedzeniu plenarnym 19 marca 2012 r. wyraziła swoje stanowisko w sprawie żeńskich form nazw zawodów i tytułów: „Formy żeńskie nazw zawodów i tytułów są systemowo dopuszczalne. Jeżeli przy większości nazw zawodów i tytułów nie są one dotąd powszechnie używane, to dlatego, że budzą negatywne reakcje większości osób mówiących po polsku. To, oczywiście, można zmienić, jeśli przekona się społeczeństwo, że formy żeńskie wspomnianych nazw są potrzebne, a ich używanie będzie świadczyć o równouprawnieniu kobiet w zakresie wykonywania zawodów i piastowania funkcji. Językowi nie da się jednak niczego narzucić (...)” . Jeszcze do niedawna, takie formy jak „posłanka” czy „psycholożka” drażniły ucho niejednego „purysty” językowego. Dziś, wraz z coraz częstszym ich używaniem w świecie publicznym, są lub zaczynają być odbierane jako oczywiste.

Warto także pamiętać, że kwestia niedyskryminacji w języku stanowi wymóg potwierdzony na poziomie prawnym. Wydane w 1990 r. przez Komitet Rady Ministrów Rady Europy rekomendacje w sprawie eliminacji seksizmu z języka wymagają, aby terminologia stosowana w projektach ustaw, w administracji publicznej, a także w edukacji dbała o zasady równości ze względu na płeć. Zalecane jest, aby eliminować nieobecność kobiet w języku i promować obecność, status i rolę kobiet w społeczeństwie w sposób, jaki współcześnie obecny jest w stosunku do mężczyzn. Rekomendowane jest także używanie nieseksistowskiego języka w mediach.

To jak mówimy, nie jest jedynie odbiciem rzeczywistości, ale także narzędziem jej kształtowania. Język pozwala kształtować sposób percepcji świata, tym samym wpływając na przemiany życia społecznego. To od nas samych zależy, czy wykorzystamy ogromny potencjał języka, aby kreować społecznie sprawiedliwą rzeczywistość czy podtrzymywać krzywdzące stereotypy i wizerunki. Jeżeli zatem upowszechnienie stosowania języka równościowego może przyczynić się do wyeliminowania przejawów dyskryminacji z życia społecznego, to należy uznać, iż jest to działanie nie tylko użyteczne, ale i konieczne,

18

przyczyniające się do integracji społecznej i harmonijnego współistnienia różnych grup w coraz bardziej zróżnicowanym społeczeństwie.

Urzędnik samorządowy powinien mieć świadomość, że język stosowany w komunikacji z mieszkańcami może być odbierany jako objaw przemocy administracyjnej. Kodeks Etyki obowiązujący w Urzędzie Miasta Częstochowy zwraca uwagę na istotną zasadę uprzejmości i życzliwości (§10 Kodeksu Etyki). Zgodnie z nią „W kontaktach z interesantami pracownicy zachowują się uprzejmie, z szacunkiem, są pomocni i udzielają wyczerpujących i dokładnych odpowiedzi na skierowane do nich pytania.” Forma i język używany w pismach urzędowych, ustnych lub pisemnych wyjaśnieniach lub zapytaniach, powinien być zrozumiały dla odbiorców, unikający określeń urażających odbiorcę. Pracownik Urzędu powinien mieć świadomość służebności swej pracy wobec mieszkank i mieszkańców; jego rolą jest pomoc w rozwiązywaniu różnych problemów jednostkowych i społecznych, a nie udowadnianie swojej władzy i mądrości. Stosowany w komunikacji język powinna cechować „życzliwa neutralność”. Problemem jest brak wzajemnie zrozumiałych formuł językowych, tworzących „życzliwą neutralność”. Przez wiele lat utrzymywał się nierównościowy stan, odzwierciedlony w nazywaniu osób obsługiwanych przez urzędników słowem: „petent”. Współczesne próby zmiany tego określenia, przenoszenie modelu korporacyjnego (interesant, klient) przez część mieszkańców przyjmowane jest jako „odczłowieczające” lekceważenie. Podobnie, jako lekceważące „odczłowieczenie” przyjmowane jest sprowadzanie określenia mieszkańca do funkcji wynikającej z relacji z urzędem – „świadczeniobiorca”, „wnioskodawca”. Formy dyskryminacyjne mogą także mieć określenia stosowane tradycyjnie; przykładem tego jest „kobieta ciężarna” (dla kogo jest ona ciężarem i kto/co jest tym ciężarem ?), jednocześnie jednak brak jest upowszechnionej nazwy inaczej nazywającej stan pre-macierzyński u kobiet. Poszukiwanie optymalnego języka „antydiskryminacyjnego”, służącego komunikacji urzędników samorządowych z mieszkańcami, jest więc zadaniem ciągłym, wymagającym stałego uzgadniania i szukania właściwych form, odpowiadających wynikającej z Kodeksu Etyki zasadzie „życzliwej neutralności”.

Należy również mieć na uwadze, że język, którym posługują się urzędnicy, nie może stanowić bariery dla mieszkańców i mieszkank. Informacje przekazywane przez urzędników spełnią swoją rolę tylko wówczas, gdy będą jasne. Jednym z „drogowskazów” mających ułatwić sprawną komunikację między urzędnikiem a

mieszkańcami jest dokument „Komunikacja pisemna. Rekomendacje”³ opracowany przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Zachęca on urzędników do używania prostego, zrozumiałego dla odbiorców języka, wskazując sprawną komunikację jako niezbędny składnik warsztatu pracy administracji publicznej przyjaznej obywatelowi.

6. Promowanie i kształtowanie wartości działaniami władz publicznych

Ustawa o samorządzie gminy określa w art 6. ust. 1, że „Do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów.” „Gmina wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność” (art 2. ust. 1). Praktyka jednak wskazuje, że zakres samodzielności samorządów w każdej dziedzinie jest stopniowo coraz bardziej ograniczany. Ograniczenie ma charakter prawny oraz materialny. Szereg ustaw, regulując szczegółowo sferę wykonywania zadań publicznych, ogranicza samodzielność samorządu w zakresie

19

prowadzenia własnej polityki społecznej; sztywno określone są warunki przyznawania i wysokość wsparcia pomocowego, narzucane są programy nauczania i wychowania w samorządowych placówkach oświatowych; polityka rządowa wpływa decydująco na kształt działań z zakresu profilaktyki zdrowotnej i warunków leczenia, ogranicza swobodę działań na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego. Ograniczenia materialne przejawiają się niedofinansowaniem przekazanych zadań, uwarunkowaniem finansowania od spełnienia określonych warunków, przekazywaniem nowych zadań bez wskazania źródła finansowania.

Mimo ograniczonych możliwości, samorzady nie są zwolnione z obowiązku wykonywania działań na rzecz równego traktowania, co bezpośrednio wynika z zapisów Konstytucji RP. Ustawa zasadnicza i obowiązujące zasady wynikające z przyjętych przez Polskę porozumień międzynarodowych mają dla samorządów terytorialnych znaczenie dwoiste: ograniczają swobodę władz lokalnych uniemożliwiając działania skutkujące dyskryminacją mieszkańców oraz wskazują konieczność uwzględniania działań „równościowych” i antydyskryminacyjnych przy wypełnianiu zadań własnych i zleconych.

Ograniczenia określają precedensowe wyroki sądów. W głośnej medialnie sprawie dotyczącej uchwał gmin przeciw „ideologii LGBT” taki precedensowy wyrok wydał WSA w Gliwicach (wyrok z dn. 14.7.2020 r. III SA/GI 15/20). Argumentując wyrok, WSA wyraźnie wskazał, że uchwała Rady Gminy Istebna dotyczy ludzi z grona LGBT i ma dla nich skutek dyskryminujący. Według sądu, dyskryminacja ta polega na wykluczeniu ze wspólnoty, wspólnoty samorządowej, rozumianej na gruncie art. 16 Konstytucji RP jako ogół mieszkańców jednostek zasadniczego podziału terytorialnego. Definicja ta powtarzana jest zresztą w art. 1 ust. 1 i ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym. WSA zwrócił w tym kontekście uwagę na to, że wspólnota wymaga więzi między jej członkami. „Zakłada ich uczestnictwo we wspólnych sprawach, prawo decydowania o nich, jak również prawo funkcjonowania w przestrzeni publicznej”. Zaskarżona uchwała, w opinii WSA, pozbawia osoby z grona LGBT tych właśnie atrybutów, przez co jest dla nich dyskryminująca. Sąd wskazał, że zaskarżona uchwała jest przejawem dyskryminacji z uwagi na preferencje seksualne i tożsamość płciową. Stanowi naruszenie art. 32 Konstytucji RP, a także art. 14 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Uchwała stanowi także naruszenie art. 21 ust. 1 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 2007 r., 303.1),

³ „Komunikacja pisemna. Rekomendacje.” Wydanie drugie, rozszerzone, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, 2017

który zakazuje wszelkiej dyskryminacji w szczególności ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.”⁴

Argumentacja zawarta w uzasadnieniu wskazuje, że niedopuszczalne są wszelkie podobne uchwały dyskryminacyjne. Istotne jest odniesienie do art. 16 Konstytucji i wywodzenie z niego obowiązku budowania więzi wspólnoty lokalnej, w której każdy ma prawo uczestnictwa we wspólnych sprawach, prawo decydowania o nich, jak również prawo funkcjonowania w przestrzeni publicznej.

Ograniczenie kompetencji nie zwalnia samorządu terytorialnego z podejmowania działań, realizujących art. 16 Konstytucji RP w sposób zgodny z art. 32. Oczywista jest tu konieczność szerszego współdziałania, lecz także możliwe i niezbędne jest wykorzystanie posiadanych kompetencji. Władze publiczne samorządu miasta mogą oddziaływać poprzez właściwą regulację, nadzór i mocą dobrego przykładu. Regulacja – to przede wszystkim troska, by tworzone w samorządzie prawo lokalne nie zawierało

20

zapisów, które mogą skutkować zjawiskami dyskryminacji mieszkańców z jakiegokolwiek powodu. Przepisy dyskryminacyjne nie zawsze ujawniają się bezpośrednio, często zjawiska negatywne powstają wbrew woli autorów prawa lokalnego, w wyniku zaniechań i braku wyobraźni. Dyskryminacji sprzyjać może np. zapis miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jeśli nie przewidziano w nim dostępności dla osób z niepełnosprawnością. Dyskryminacji służyć może program z zakresu pomocy społecznej, jeśli forma udzielania pomocy nie liczy się z poczuciem godności beneficjentów. Dyskryminacji sprzyjać mogą nieprzejrzyste i uznaniowe procedury realizacji usług administracyjnych, uzależniające treść decyzji lub jej terminowość od subiektywnych odczuć urzędnika.

Nawet najlepsze przepisy prawa lokalnego będą nieskuteczne jeśli nie powstanie sprawny system nadzoru i monitorowania problemów społecznych. Urząd Miasta powinien stać na straży podstawowych praw i wolności mieszkanki i mieszkańca, nawet gdy naruszenia ich nie dotyczą bezpośrednio sfery kompetencji samorządu. Mieszkaniec czy mieszkanka może nie znać podziału kompetencyjnego, niewiedza prawna jest zjawiskiem powszechnym; ale powinni oni być przekonani, że ich, najbliższa, władza publiczna, gotowa jest służyć pomocą; że istnieje w urzędzie lokalnym komórka organizacyjna, która służyć może poradą, pomocą w ustaleniu adresata skargi, wsparciem w przypadkach odczuwalnej krzywdy.

W tym celu w Urzędzie Miasta Częstochowy w 2012 r. została powołana Pełnomocniczka Prezydenta Miasta Częstochowy ds. Równych Szans, której zadaniem jest realizowanie polityki Miasta w zakresie równego traktowania, w tym przeciwdziałania dyskryminacji, w szczególności ze względu na płeć, pochodzenie etniczne i narodowe, wiek, orientację seksualną, wyznanie lub bezwyznaniowość i światopogląd. Pełnomocniczka zajmuje się również promowaniem, upowszechnianiem i propagowaniem zasad równego traktowania. Do jej obowiązków należy m.in. opracowywanie, we współpracy z wydziałami Urzędu Miasta Częstochowy oraz miejskimi jednostkami organizacyjnymi, programu działań Miasta na rzecz równego traktowania. Pełny zakres zadań pełnomocniczki określony jest w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miasta Częstochowy.

DZIAŁANIA PODJĘTE LOKALNIE

⁴ komentarz wyroku na stronie <https://legalis.pl/>

- ✓ Pełnomocniczka Prezydenta Miasta Częstochowy ds. Równych Szans.
- ✓ W strukturach Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Częstochowy działa Referat Dialogu i Praw Człowieka.
- ✓ Zarządzenie Nr 529.2019 Prezydenta Miasta Częstochowy z dnia 18 września 2019 r. w sprawie powołania Zespołu ds. Równego Traktowania (zmienione Zarządzeniem 1758.2021 z dnia 31 sierpnia 2021 r.).

7. Przywództwo społeczne

Zmiany negatywnych norm społecznych następują nie tylko poprzez wdrażanie rozwiązań prawnych, ale także mocą dobrego przykładu. Władze samorządowe nie mają wpływu na ograniczenie zjawiska mobbingu w przedsiębiorstwach prywatnych. Ale mogą i powinny być przykładem dla tych przedsiębiorstw, jak skutecznie za pomocą wprowadzonych procedur eliminować tego typu przypadki. Obowiązek tworzenia

21

dobrych wzorów dotyczyć powinien urząd miasta oraz wszelkich jednostek podległych samorządowi. Obowiązek ten dotyczyć powinien zarówno wewnętrznej organizacji pracy (eliminacji wszelkich form dyskryminacji pracowników, w tym zwłaszcza mobbingu i molestowania), jak i sposobu zewnętrznego świadczenia usług publicznych. Trzeba mieć stale zakodowane w świadomości przy wykonywaniu usług publicznych: płacą za nie w postaci podatków różni mieszkańcy i mieszkanki, różniący się poglądami politycznymi, wyznaniem, płcią, cechami genetycznymi, narodowością, orientacją seksualną, wiekiem, sprawnością fizyczną i umysłową oraz innymi cechami; każda z tych osób ma prawo być traktowana na równi z innymi. Ze względu na ową różnorodność, a także z powodu zwykłej, ludzkiej subiektywności, obecnej także wśród osób świadczących usługi publiczne, dobrym rozwiązaniem jest ściśle przestrzeganie zasady „nie pytaj, nie mów”. Urzędnik, a także inna osoba świadcząca usługi publiczne, nie ma powodu, a także nie ma prawa, domagać się od interesantów innych informacji o nich niż jest to niezbędne do załatwienia sprawy.

DZIAŁANIA PODJĘTE LOKALNIE

- ✓ Podpisanie przez Urząd Miasta Częstochowy w dn. 10.08.2017 r. Karty Różnorodności - deklaracji mającej na celu przeciwdziałanie dyskryminacji oraz promowanie różnorodności w miejscu pracy.
- ✓ Wprowadzenie programu „Teraz Lepsza Praca” (Zarządzeniem Nr 577.2019 Prezydenta Miasta Częstochowy z dnia 22 października 2019 r.).
- ✓ Konkurs Pracodawca Fair Play (Regulamin Konkursu ustalony Zarządzeniem Nr 2627.2018 Prezydenta Miasta Częstochowy z dnia 30 sierpnia 2018 r.).
- ✓ Reprezentacja częstochowskiego samorządu w prezydium Komisji Praw Człowieka i Równego Traktowania Związku Miast Polskich

Urząd Miasta Częstochowy w 2014 roku otrzymał tytuł „Samorządu Równych Szans”, przyznany przez Polskie Stowarzyszenie Prawa Antydyskryminacyjnego.

8. Upowszechnienie postaw wykluczających i radykalnych (kultura przemocy, mowa nienawiści, zanik dialogu społecznego)

W odczuciu opinii publicznej zjawiskiem zagrażającym więzi społecznej jest upowszechnienie swoistej kultury przemocy. Do przeszłości odchodzi ład społeczny, solidarność budowana na fundamencie zasady „żyj i pozwól żyć innym”; dialog społeczny zastępowany bywa dyktatem silniejszego, wolność wyboru własnej drogi – żądaniem „żyj według moich zasad”. Przejawami kultury przemocy są zarówno dyskryminacyjne zachowania

społeczne, jak i – upowszechniająca się już wszędzie – mowa nienawiści. Kultura przemocy i mowa nienawiści nie są zjawiskami nowymi. Upowszechnianie kultury przemocy i wyrażanie jej zachowaniem oraz „mową nienawiści” w Polsce jest zabronione i karane na mocy Kodeksu Karnego. Prawo bywa jednak bezsilne wobec utrwalonych norm obyczajowych. Problemem stały się zmiany społeczne wywołane umasowieniem korzystania z nowych technologii, w tym z nieograniczonej wolności i szybkości przesyłania informacji, opinii i idei przez międzynarodową sieć internetową. Dawnym zagrożeniem były wielkie ruchy społeczne, „bunt mas”, wyrażana w nim niechęć do „obcych” podsycana

22

przez sprawnych agitatorów budujących przez image zagrożeń jedność i dyscyplinę w szeregach partyjnych. Dziś większym zagrożeniem wydaje się „rozcłonkowanie” wspólnoty społecznej, tworzenie grup zamkniętych w tzw. „bańkach internetowych”, świadomie izolujących się od „obcych”. Technologie, w tym formy przesyłu informacji, są z natury neutralne; w podobnym stopniu służyć mogą dobru lub złu, przesyłać prawdziwe lub fałszywe informacje, opinie oparte na wiedzy i irracjonalne fantazje, idee humanitarne i idee zagrażające ludzkości. Wolność słowa jest wartością, której nie powinno się ograniczać. Niemniej warto zdać sobie sprawę, że współczesne formy dyskryminacji rodzą się „w internecie” i tam też dochodzi do zjawisk dyskryminacyjnych, przybierających czasem okrutne formy.

Tworzenie się „grup internetowych” nie różni się istotnie od modelu tworzenia grup środowiskowych w życiu realnym. Grupa odkrywa wspólną tożsamość, identyfikuje swoją „inność” wobec „represyjnego społeczeństwa”, dla bezpieczeństwa izoluje się, tworząc model zamknięty, kształtuje się w niej hierarchia: ktoś jest liderem, ktoś aspiruje do bycia w grupie. Z czasem „wyobrażona” „inność” podsycana jest poczuciem zagrożenia ze strony „obcych”, tożsamość wymaga „umundurowania”, a potrzeba bezpieczeństwa – skupienia wokół wodza, dyskusję zastępuje dyscyplina, niepokornym grozi kara: wykluczenie z grupy lub publiczne upokorzenie. Poczucie zagrożenia rodzi agresję, ta – w internecie – przejawia się mową nienawiści. I tak jak na wojnie: bohaterem grupy staje się ten, kto najlepiej walczy, najsprawniej niszczy wroga. W przypadku grup środowiskowych funkcjonujących w świecie realnym możliwy był socjalizujący wpływ środowiska. Zachowania jednostek były obserwowane przez ogół, pochwalane albo piętnowane; sprawca czynu nagannego był znany, liczyć się musiał z poniesieniem odpowiedzialności. Internet stał się środowiskiem przyjaznym dla nieodpowiedzialnych. Pod zasłoną anonimowości można głosić wszelkie absurdy bez obawy, że wyśmieją to bliscy krewni lub sąsiedzi. Nie sposób tego przywileju anonimowości oderwać od wzrostu zagrożenia „mową nienawiści”. Czynnikiem potęgującym zagrożenie jest malejące uwrażliwienie, a tym samym tolerancja wobec zachowań będących drastycznymi przykładami naruszeń godności ludzkiej. Istnieje wręcz moda na oglądanie „filmów”, gdzie na oczach widzów poniża się, upodla, a nawet gwałci ludzi, odzierając ofiary z godności.

Na temat „mowy nienawiści” wyraziła swoją opinię organizacja Amnesty International; „Komitet Ministrów Rady Europy postanowił w 1997 r. wydać swoje rekomendacje w tej sprawie. Mowę nienawiści definiuje tam jako „wszelkie formy wypowiedzi, które podżegają, szerszą, promują lub usprawiedliwiają nienawiść rasową, ksenofobię, antysemityzm oraz inne formy nienawiści opartej na nietolerancji, w tym nietolerancję wyrażoną przez agresywny nacjonalizm, etnocentryzm, dyskryminację oraz wrogość wobec mniejszości, imigrantów i osób o pochodzeniu imigranckim. Rozprzestrzenianiu się mowy nienawiści w sieci pomaga również anonimowość. Co prawda takie platformy jak Facebook walczą z fikcyjnymi kontami, a nawet nazwami profili, które próbują ukryć tożsamość użytkownika (np. poprzez nadanie nicka zamiast imienia i nazwiska), co budzi kontrowersje ze względu na wolność słowa, a walka ta w praktyce przynosi nikłe skutki.

Zresztą nawet jeśli użytkownicy podpisują się pod mową nienawiści własnym imieniem i nazwiskiem, to i tak nie muszą ponosić takich konsekwencji jakie by ponieśli używając jej w świecie offline. Łatwiej jest więc im ją stosować. Ostatnią kwestią jest transnarodowy charakter mowy nienawiści w internecie, stawiający pytanie o prawne mechanizmy zwalczania mowy nienawiści, współpracę różnych podmiotów i zależności między jurysdykcjami. W przeciwieństwie do rozpowszechniania mowy nienawiści za pośrednictwem konwencjonalnych kanałów, w przypadku wykorzystywania Internetu uczestniczy tu wielu

23

„aktorów”, świadomie lub nie. Gdy sprawcy wykorzystują platformy online do rozpowszechniania swoich nienawistnych wiadomości, nie tylko krzywdzą swoje ofiary, ale także naruszają warunki korzystania z tych platform, a czasem nawet krajowe prawo, w zależności od ich lokalizacji. Ofiary ze swojej strony mogą czuć się bezradne w obliczu nękania online, nie wiedząc, do kogo można zwrócić się o pomoc⁵”.

Wielokrotnie w tej sprawie zabierał głos Rzecznik Praw Obywatelskich, wskazując na nieskuteczność ścigania określonych w Kodeksie Karnym przestępstw związanych z „mową nienawiści”. W lutym 2019 r. RPO przekazał Premierowi RP memoriał zawierający 20 rekomendacji prowadzących do skutecznego ścigania tych przestępstw. Rekomendacje obejmowały m.in.: ściganie z urzędu przestępstw motywowanych uprzedzeniami ze względu na czyjąś niepełnosprawność, wiek, orientację seksualną i tożsamość płciową; karalność samego członkostwa w organizacjach odwołujących się do totalitaryzmów, a zakazanych na mocy Konstytucji; wprowadzenie ustawowej definicji mowy nienawiści i skuteczniejsze oczyszczanie internetu z takich treści; szerokie kampanie społeczne, edukacyjne i szkoleniowe dla różnych środowisk o szkodliwości mowy nienawiści.

Obecny stan prawny pozwala ścigać sprawców tych przestępstw na podstawie zapisów w Kodeksie Karnym:

art. 119 § 1. Kto stosuje przemoc lub groźbę bezprawną wobec grupy osób lub poszczególnej osoby z powodu jej przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, politycznej, wyznaniowej lub z powodu jej bezwyznaniowości, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

art. 256 § 1. Kto publicznie propaguje faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołuje do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

art. 257. Kto publicznie znieważa grupę ludności albo poszczególłą osobę z powodu jej przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, wyznaniowej albo z powodu jej bezwyznaniowości lub z takich powodów narusza nietykalność cielesną innej osoby, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Zgodnie ze statystykami policyjnymi w latach 2010-2014 wzrosła ilość postępowań prowadzonych z art. 256 KK z 54 do 374, a z art. 257 z 135 do 251. Przeciętny użytkownik komputera zaglądający na różne strony internetowe, czytający wpisy na różnych forach, zdaje sobie sprawę, że owych kilkaset spraw prowadzonych w Polsce z tytułu naruszenia art. 257 to kropla w morzu, wobec zalewu treści poniżających różne grupy ludności z powodów przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, wyznaniowej i innych.

Prawo i instytucje publiczne są bezsilne wobec innych form o charakterze dyskryminacyjnym związanych z internetem. Dla niektórych młodych ludzi krzywdą dyskryminacyjną jest wykluczenie z grupy,

⁵ <https://amnesty.org.pl/kampanie/nienawisc/>

zwłaszcza gdy ma to charakter zamierzonej złośliwości. Powszechnym instrumentem stosowanym w celach dyskryminowania wybranej osoby lub grupy jest rozpowszechnianie fałszywych informacji o treści znieważającej, publikowanie – bez zgody zainteresowanego – jego prywatnych zdjęć, często o treści intymnej, upublicznianie intymnej korespondencji, publiczne wytykanie cech negatywnych (nadwaga, niemodny strój, ubóstwo, niski poziom inteligencji). Tego rodzaju występki, których sprawcy poprzez anonimowość zapewniają sobie bezkarność, występki bardzo boleśnie odczuwane przez ofiary, są także

24

elementem kultury przemocy. Ofiary po prostu zostały – z jakiegoś powodu - uznane za „wroga”, a wroga w kulturze przemocy należy zwalczyć wszelkimi metodami. Jest to irracjonalne, ale taka irracjonalna jest cała kultura przemocy. Kultura przemocy nie potrzebuje racjonalnych powodów, ona żywi się strachem ludzkim i na potrzeby owego straszenia wymyśla dowolnych wrogów.

DZIAŁANIA PODJĘTE LOKALNIE

- ✓ Edukacja antydyskryminacyjna, warsztaty dla uczniów i uczennic, kadry pedagogicznej.
- ✓ Realizacja projektu Strefa Empatii, promującego komunikację opartą na dialogu, uczącego rozwiązywania konfliktów i stosowania języka porozumienia bez przemocy.

9. Jakość elit społecznych i ich rola w kształtowaniu i promowaniu wartości

Idealem w kształtowaniu świadomości społecznej jest jednolitość wychowawcza promująca tożsame wartości; jednolitość wychowania w rodzinie, w szkole, w środowisku sąsiedzkim, we wspólnocie lokalnej, w państwie. Wartości będące fundamentem naszego państwa wyraziła Preambuła do Konstytucji z 2 kwietnia 1997 r.: „W trosce o byt i przyszłość naszej Ojczyzny, odzyskawszy w 1989 roku możliwość suwerennego i demokratycznego stanowienia o Jej losie, my, Naród Polski - wszyscy obywatele Rzeczypospolitej, zarówno wierzący w Boga będącego źródłem prawdy, sprawiedliwości, dobra i piękna, jak i nie podzielający tej wiary, a te uniwersalne wartości wywodzący z innych źródeł, równi w prawach i w powinnościach wobec dobra wspólnego – Polski, wdzięczni naszym przodkom za ich pracę, za walkę o niepodległość okupioną ogromnymi ofiarami, za kulturę zakorzenioną w chrześcijańskim dziedzictwie Narodu i ogólnoludzkich wartościach, nawiązując do najlepszych tradycji Pierwszej i Drugiej Rzeczypospolitej, zobowiązani, by przekazać przyszłym pokoleniom wszystko, co cenne z ponad tysiącletniego dorobku, złączeni więzami wspólnoty z naszymi rodakami rozsianymi po świecie, świadomi potrzeby współpracy ze wszystkimi krajami dla dobra Rodziny Ludzkiej, pomni gorzkich doświadczeń z czasów, gdy podstawowe wolności i prawa człowieka były w naszej Ojczyźnie łamane, pragnąc na zawsze zagwarantować prawa obywatelskie, a działaniu instytucji publicznych zapewnić rzetelność i sprawność, w poczuciu odpowiedzialności przed Bogiem lub przed własnym sumieniem, ustanawiamy Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej jako prawa podstawowe dla państwa oparte na poszanowaniu wolności i sprawiedliwości, współdziałaniu władz, dialogu społecznym oraz na zasadzie pomocniczości umacniającej uprawnienia obywateli i ich wspólnot. Wszystkich, którzy dla dobra Trzeciej Rzeczypospolitej tę Konstytucję będą stosowali, wzywamy, aby czynili to, dbając o zachowanie przyrodzonej godności człowieka, jego prawa do wolności i obowiązku solidarności z innymi, a poszanowanie tych zasad mieli za niewzruszoną podstawę Rzeczypospolitej Polskiej.”

Każdy, kto składa przysięgę, że chronić będzie konstytucyjnych wartości, powinien uważnie i ze zrozumieniem, odczytać treść Preambuły. Każdy, kto odpowiada za wychowanie dzieci i młodzieży, kto ma aspiracje by wychowywać społeczność obywateli RP, powinien słowa Preambuły nosić w sercu i w głowie. W duchu Konstytucyjnym utrzymana jest także Preambuła do ustawy Prawo Oświatowe z 14 grudnia 2016 r.

25

„Oświata w Rzeczypospolitej Polskiej stanowi wspólne dobro całego społeczeństwa; kieruje się zasadami zawartymi w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także wskazaniem zawartymi w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Konwencji o Prawach Dziecka. Nauczanie i wychowanie - respektując chrześcijański system wartości - za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki. Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości Ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata. Szkoła winna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności.”

Administracja centralna, rządowa, ma monopol na kształtowanie programów nauczania w szkołach publicznych oraz kontroluje ich realizację. Wskazywane przez specjalistów nadmierne przeładowanie programów nauczania prowadzi do zmarginalizowania funkcji wychowawczej szkoły. W swojej praktyce szkoły publiczne funkcjonują według zasad XIX-wiecznego modelu „szkoły bismarckowskiej” przygotowującej masę ludzką do roli żołnierzy walczących dla Ojczyzny i roli robotników karnie wykonujących polecenia przełożonych. Przeładowane programy wymuszają jednokierunkowość przekazywania wiedzy, ograniczają możliwości promowania samodzielności myślenia i umiejętności prowadzenia dyskusji. Przywoływana przez specjalistów jest konieczność dostosowania modelu publicznego kształcenia do zachodzących zmian cywilizacyjnych; świat oczekuje od edukacji kształtowania kompetencji społecznych: kreatywności, umiejętności komunikacyjnych, umiejętności współdziałania, krytycznej oceny poznawanych faktów. Kształtowanie odpowiednich kompetencji społecznych ma istotny związek z ograniczeniem zjawisk dyskryminacyjnych. Istotą właściwych kompetencji społecznych jest przekonanie, że:

1. ludzie są nieskończenie różnorodni, ale w każdym z nich odkryć można bogactwo uzdolnień, które może służyć dobru ogólnemu;
2. umiejętności komunikacyjne to sztuka prowadzenia dyskusji, przyjmująca, że nikt nie ma pełnej racji, że dochodzi się do niej poprzez konfrontację argumentów opartych na logicznie dowodzonych faktach;
- 3 współdziałanie wymaga przekroczenia granic różniących ludzi, wyznaczenia wspólnego celu i umiejętności dostosowania różnorodnych działań i osobowości, by cel ten osiągnąć;
4. nie należy kierować się odziedziczonymi dogmatami, stereotypami, głosem większości opinii społecznej; każdy fakt, opinię, informację można krytycznie ocenić, zbadać logiczną zgodność z rzeczywistością.

Kształtowanie właściwych kompetencji społecznych jest wypełnieniem zadania określonego w Preambule Prawa Oświatowego: przygotowanie przez edukację „do wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności”. Samorząd terytorialny nie ma wpływu na kształt programu edukacyjnego realizowanego przez szkoły. Kształtowanie świadomości społecznej odbywa się także poprzez różnorodne działania, w formie współpracy szkół z jednostkami samorządowymi, administracją i jednostkami państwowymi, organizacjami pozarządowymi, uczelniami. W ostatnich latach na plan pierwszy, przez priorytetowe traktowanie przez administrację rządową

i polityków rządzących państwem, wysunięto edukację patriotyczną. Kształtowanie uczuć patriotycznych, rozumianych jako miłość do własnej Ojczyzny, jest – niewątpliwie – zjawiskiem pozytywnym, jak każde uczucie miłości scalającej więzi międzyludzkie. Miłość jednak – wiemy to z literatury

26

i z życiowego doświadczenia – bywa zaborcza i zazdrośna. Z uwagą należy obserwować, czy ta zaborczość i zazdrość nie uderza w podstawowe wolności każdego człowieka, w jego poczucie godności, w jego – niezbywalne – prawo wyboru własnej drogi w poszukiwaniu szczęścia. Niebezpieczna wydaje się standaryzacja edukacji patriotycznej poprzez przejście i utrzymywanie wzorców obowiązujących w innych epokach. Polityki edukacyjne państwa mogą być elementem sprzyjającym wzrostowi postaw ksenofobicznych, a tym samym budować klimat pogłębiający problem zjawisk dyskryminacyjnych.

Autorytet i zachowania elit mają istotne znaczenie w niwelowaniu zjawisk dyskryminacyjnych. Ten wpływ był widoczny we wszystkich cywilizowanych państwach. O rzeczywistej jakości społeczeństw świadczy fakt, że osoby z grup wcześniej dyskryminowanych są przez ogół uznawane za równoprawnych przedstawicieli elit społecznych. Z tego względu istotnym i pozytywnym zjawiskiem jest w Polsce wzrost liczby takich osób w środowiskach uznawanych za elitarne, w tym ich polityczny awans. Dostrzegać tu można nie tylko coraz silniejszą reprezentację kobiet w parlamencie, ale także awans polityczny osób o ograniczonej sprawności fizycznej, osób innego niż polskie pochodzenia narodowego lub etnicznego, osób o innej od powszechnej orientacji seksualnej, innej niż katolicka religii. Są to zjawiska pozytywne, bez względu na rzeczywisty wpływ tych osób na sprawy państwa i bez względu na wyznawane przez owe osoby przekonania polityczne.

Jednocześnie w jakości elit politycznych dostrzec można zagrożenia dla kształtowania świadomości obywatelskiej w duchu konstytucyjnym. Polityka w demokracji jest grą o głosy wyborców, polityk tak jak przedsiębiorca-producent zabiega o wybór jego wytworów przez klientów, sięgając w metodach marketingowych do utrwalonych przekonań społecznych; polityk żeruje na owych przekonaniach, nie zwracając uwagi na szkody czynione ogółowi. Ostra polaryzacja polityczna prowadzi może do budzenia demonów nietolerancji, do deprecjacji znaczenia dialogu społecznego i szukania trwałych kompromisów, do różnych form wykluczenia osób lub grup społecznych, skutkującego wzrostem zjawisk dyskryminacyjnych. Niebezpieczne są próby „rewolucyjnej” wymiany elit. Życie społeczne opiera się na zaufaniu; jeśli zniszczymy autorytet sędziów – przestanie funkcjonować prawo, jeśli zniszczymy autorytet lekarzy – przestanie funkcjonować służba zdrowia, jeśli podważymy autorytet profesorów, a także zwykłych nauczycieli – zaniknie możliwość edukowania dzieci. „Rewolucyjne” próby wymiany elit, poprzez niszczenie i deprecjację starych autorytetów, prowadzić mogą do zniszczenia organizmu naszego państwa, bez względu na „patriotyczne” motywacje „burzycieli”. Niebezpieczne jest także przekroczenie granic politycznej rywalizacji. Jeśli określamy politycznego konkurenta jako wroga, jeśli odmawiamy mu moralnego prawa do troski o dobro wspólne, prezentujemy go jako zdrajcę, to jest to wprowadzenie szkodliwego dla państwa i ogółu obywateli „stanu wojny”; wojny bratobójczej, wojny prowadzonej „bez brania jeńców”, wojny niszczącej więzi społeczne i zakodowane w naszej obyczajowości cnoty tolerancji i solidarności, „legalizującej” mowę nienawiści i przemoc.

DZIAŁANIA PODJĘTE LOKALNIE

- ✓ Uchwała Nr 565.XLII.2021 Rady Miasta Częstochowy z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie uczczenia 100-lecia przyjęcia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1921 r.

27

10. Dyskryminacja osób z niepełnosprawnością oraz ze względu na wiek

Miasto prowadzi aktywną politykę społeczną, w której mieszczą się także działania na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji osób słabszych: ze względu na stopień sprawności lub wiek. Sytuacja ich została zdiagnozowana, powstały adresowane do nich programy społeczne, na których podstawie prowadzony

jest stały monitoring sytuacji tych osób. W 2021 r. w Częstochowie procedowane były programy: na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz program na rzecz seniorów.

Istnieje zgodność działań samorządu w tym zakresie z działaniami wdrażanymi na poziomie krajowym i regionalnym. Ta spójność pozwala zwiększać środki materialne oraz koordynować organizację działań. Zgodność narzucona przepisami ustawowymi ma także swoje negatywy: uniemożliwia prowadzenie przez samorząd miasta własnej polityki społecznej elastycznej reagującej na problemy lokalnej społeczności. Lokalna polityka równości szans i przeciwdziałania dyskryminacji wymaga szerszego niż ustawowe zdefiniowania kto powinien być adresatem działań. Przyjęte jest w przepisach prawnych, że osoby z niepełnosprawnością to jednostki, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej, jeżeli uzyskały orzeczenie o zakwalifikowaniu przez organy do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znacznego, umiarkowanego, lekkiego) oraz o niezdolności do pracy. Innymi słowy, o uznaniu za osobę z niepełnosprawnością nie przesądza rzeczywisty stan zdrowia (długotrwały stan występowania pewnych ograniczeń w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu człowieka, spowodowanych obniżeniem sprawności funkcji fizycznych, psychicznych bądź umysłowych), lecz orzeczenie uprawnionego urzędnika. Polityka antydyskryminacyjna przyjąć powinna, że stan niepełnosprawności to niemożność pełnego funkcjonowania w społeczeństwie na skutek barier występujących po stronie otoczenia (społecznych, kulturowych, prawnych, politycznych); niemożność powodowana obniżeniem sprawności funkcji fizycznych, psychicznych bądź umysłowych. Zatem podmiotem działań powinny być, oprócz osób o niepełnosprawności potwierdzonej orzeczeniem, także:

1. osoby, które poprzez wady wrodzone lub nabyte w wyniku chorób lub wypadków, mają ograniczoną możliwość funkcjonowania w społeczeństwie;
2. osoby przewlekle chore, gdy ich choroba prowadzi do obniżenia sprawności fizycznej, psychicznej lub umysłowej, w sposób uniemożliwiający lub utrudniający funkcjonowanie;
3. osoby dotknięte chorobami społecznymi (alkoholizm, narkomania, inne formy uzależnienia);
4. kobiety w okresie macierzyństwa (okres prenatalny i czas opieki nad noworodkiem);
5. seniorzy, którzy w procesie starzenia biologicznego tracą dotychczasową sprawność fizyczną, psychiczną lub umysłową.

Konstytucja RP jednoznacznie zakazuje dyskryminacji z jakiegokolwiek powodu. Konstytucja wymienia także katalog wolności i praw, z których korzystać powinien móc każdy obywatel. Niemożność korzystania z usług publicznych, określonych w Konstytucji, jest formą dyskryminacji.

Według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 r., liczba osób z niepełnosprawnością w Częstochowie wynosi 35 603 osób, z czego 15 263 to mężczyźni, a 20 340 osób to kobiety. Wśród mężczyzn, z ogólnej liczby 15 263, orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność miało 11 229 osób, w tym: w znacznym stopniu 2 464; w umiarkowanym 4 131, lekkim 3 981. Wśród kobiet, na ogólną liczbę 20 340, orzeczenie potwierdzało niepełnosprawność u 13 443 osób, w tym znaczną 2 598,

28

umiarkowaną 4 845, lekką 5 374. Ogółem w wieku przedprodukcyjnym (0-15 lat) było – w statystyce GUS NSP 2011 r. – 4034 chłopców dotkniętych biologiczną niepełnosprawnością, w tym tylko 340 z orzeczeniem; dziewcząt było ogółem biologicznie niepełnosprawnych 6 899, w tym z orzeczeniem 306. W wieku produkcyjnym było 9 229 niepełnosprawnych biologicznie mężczyzn i 7054 kobiet; w wieku poprodukcyjnym: 5387 mężczyzn (w tym 3569 z orzeczeniem) i 12 795 kobiet (7 629 z orzeczeniem).

W statystycznym podregionie częstochowskim w 2018 r. z pomocy materialnej udzielanej z tytułu niepełnosprawności korzystało 4884 rodzin; dla porównania z tytułu ubóstwa 5521 rodzin, z tytułu bezrobocia 3384 rodziny. W Częstochowie w 2018 r. z pomocy społecznej udzielonej z tytułu niepełnosprawności korzystało 2758 osób, z tytułu ubóstwa 3027, długotrwałej choroby 3205, bezrobocia 1048. W 2019 r. minimalna renta ustalona była w wysokości 1200 zł; średnia renta wypłacana z tytułu częściowej niezdolności do pracy wynosiła 900 zł; średnia renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy 1440 zł. W 2020 r. obowiązywały następujące formy pomocy materialnej: renta socjalna (dla osób dorosłych, których niepełnosprawność powstała przed ukończeniem 18 lat) – 1200 zł miesięcznie; zasiłek rodzinny wynosi: 95 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5. roku życia, 124 zł na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 18. roku życia, 135 zł na dziecko w wieku powyżej 18. roku życia do ukończenia 24. roku życia, przy czym zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli przeciętny miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674 zł, a w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764 zł.; dofinansowanie kosztów kształcenia i rehabilitacji dzieci: 90 zł do 5 roku życia, później 110 zł; zasiłek pielęgnacyjny: 215,84 zł; zasiłek opiekuńczy: 846,42 zł (dla osób, które rezygnują z pracy w celu opiekania się nad niepełnosprawnym); świadczenia pielęgnacyjne: 1830 zł.

O ubóstwie osób z niepełnosprawnością decyduje nie tylko wysokość przyznawanych świadczeń, ale także utrudniony dostęp do rynku pracy. Nie istnieją analizy dotyczące tego problemu w Częstochowie. Posiłkować tu się można danymi z Województwa Śląskiego⁶. W analizowanym okresie w województwie było 302 tys. osób z niepełnosprawnością, w tym 44% z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. W ogólnej liczbie osób z niepełnosprawnością było 52,3% mężczyzn i 47,7% kobiet; największą grupę stanowiły osoby w wieku 65+ (39%), a następnie 55-64 lata (29%). Wykształcenie 42% ogólnej liczby było zasadnicze zawodowe. Aktywność zawodową wykazywało 18,5% mężczyzn z niepełnosprawnością i 22,8% kobiet. Pracujących osób z niepełnosprawnością było ogółem 47,7 tys. (3%) ogółu zatrudnionych, w tym 83% zatrudniał sektor prywatny. Jedynie 10,8 tys. osób pracowała korzystając ze specjalnie dostosowanych stanowisk. Przyjmując, że sytuacja w Częstochowie nie odbiega od średniej wojewódzkiej, zauważyć można, że aktywność zawodowa osób z niepełnosprawnością ograniczana jest dodatkowo innymi niż sama niepełnosprawność barierami. Największą z nich wydaje się wykształcenie i zawodowe przygotowanie do współczesnych wymogów rynku pracy. Miasto Częstochowa w 2010 roku przeprowadziło wśród osób z niepełnosprawnością i ich rodzin „Błękitną Ankietę”, której celem było zdefiniowanie istniejących barier utrudniających osobom z niepełnosprawnością funkcjonowanie w życiu codziennym. Badane osoby w większości posiadały umiarkowany stopień niepełnosprawności (46,8% odpowiedzi); liczba ankietowanych

29
legitymujących się znacznym stopniem niepełnosprawności wyniosła 26,9%, natomiast lekkim stopniem niepełnosprawności – 24,7%. Większość ankietowanych podała, że posiada średnie wykształcenie (41,1%). Pod względem zatrudnienia wyniki ankietowanych rozkładały się w miarę równomiernie – 48,4% zatrudnionych oraz 48,7% niezatrudnionych osób z niepełnosprawnością.

⁶ GUS Katowice „Sytuacja osób niepełnosprawnych w województwie śląski w IV kwartale 2017 r.”

Podobne problemy dotyczące poczucia dyskryminacji z powodów materialnych i z powodu utrudnionego dostępu do rynku pracy dotyczą osób starszych. Bieda w Częstochowie ma oblicze kobiece; wśród blisko 60 tys. osób w wieku poprodukcyjnym zamieszkujących Częstochowę, ponad 40 tys. to kobiety. Średnie świadczenie emerytalne wynosiło 2 345,01 zł, średnia renta z tytułu niezdolności do pracy 1 809,10 zł, renta rodzinna 2 070,27 zł (dane z III kw. 2019 r. z ZUS). Niższy staż pracy i niższe zarobki powodują upośledzenie kobiet, średnia emerytura kobieca w 2019 r. wynosiła w Częstochowie ok. 1 500 zł brutto. Ponad połowa samotnych kobiet, utrzymujących się z emerytury, żyje w Częstochowie poniżej minimum socjalnego. Jednocześnie „sztywno” i na niskim poziomie ustalone progi uprawniające do wsparcia z pomocy społecznej, uniemożliwiają Miastu łagodzenie ciężaru tej biedy. Rodzi się inny problem: coraz więcej osób otrzymuje tzw. emeryturę nowosystemową, zależną od zgromadzonego kapitału. Rośnie ilość osób otrzymujących emeryturę niższą niż tzw. minimalna (1 200 zł brutto), bo z różnych przyczyn nie ma przepracowanych, wymaganych lat pracy. W województwie śląskim jest to już 14,2% ogółu emerytur, wśród mężczyzn 5,17%, wśród kobiet 15,74%. 85% osób otrzymujących świadczenia niższe niż emerytura minimalna, to kobiety. Średnia wysokość takiej „nowosystemowej” emerytury dla mężczyzn w województwie śląskim w 2019 r. to 717,55 zł, wśród kobiet - 753,06 zł brutto. Minimum egzystencjalne w 2018 r. wynosiło w rodzinach emeryckich 560,01 zł; inflacja oficjalnie wynosiła w zeszłym roku 4%, w koszyku dóbr podstawowych, niezbędnych biednym do przeżycia, wzrost cen przekraczał 10%. Zjawisko biedy osób starszych, biedy starszych kobiet, jest i powinno być dla samorządu najważniejszym wyzwaniem społecznym.

W 2013 r. na potrzeby przygotowania programu pomocy seniorom zrealizowano badania ankietowe dotyczące jakości życia osób 65+. Pozytywne opinie (ocena dobra i bardzo dobra) w zakresie dostępu do instytucji kulturalnych uzyskały: teatr, kino, filharmonia, kluby (46,5%), instytucje publiczne i samorządowe - ZUS, Urząd Miasta, Urząd Skarbowy (41,7%) oraz instytucje związane z edukacją (19,5%). Badani mieszkańcy źle lub bardzo źle oceniają dostęp do rynku pracy (59,4%), opieki medycznej (40,7%) oraz możliwości uzyskania pomocy społecznej udzielanej przez różne instytucje publiczne oraz organizacje pozarządowe (22,9%). Zjawisko przemocy domowej wobec osób starszych, które można utożsamiać za krańcowy i bardzo dotkliwy przejaw dyskryminacji, nie było obce zdecydowanej większości respondentów: 55,4% z nich odpowiedziało, że słyszało o takich przypadkach, 15,4% stwierdziło, że zna takie przypadki, a 3,1% przyznało, że podejmowało interwencję w takich przypadkach.

Diagnoza sporządzona na potrzeby Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego oszacowała ilość osób leczących się na ok. 10 tys. W 2010 roku w mieście Częstochowa Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wydał 9940 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (osoby po 16 roku życia) oraz 787 orzeczeń o niepełnosprawności (dzieci do 16 roku życia). Wśród osób po 16 roku życia znajdowało się 779 osób z kategoriami niepełnosprawności 01-U (upośledzenie umysłowe), 02-P (choroby psychiczne), 12-C (całościowe zaburzenia rozwojowe), co stanowi 8% wszystkich orzeczonych.

Natomiast wśród osób poniżej 16 roku życia znajdowały się 152 osoby z kategoriami niepełnosprawności

30

01-U (upośledzenie umysłowe), 02-P (choroby psychiczne), 12-C (całościowe zaburzenia rozwojowe), co stanowi 19% wszystkich osób orzeczonych poniżej 16 roku życia. Z diagnozy wynika, że w mieście Częstochowa liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych w 2010 roku wyniosła 10134, a w 2009 roku leczyły się 10461 osoby. Zdaniem autorów ww. diagnozy, osoby z zaburzeniami psychicznymi są szczególnie zagrożone ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym. Z powodu specyfiki swojego schorzenia

mają one ogromne trudności w samodzielnym funkcjonowaniu społecznym, pełnieniu ról społecznych oraz integracji społecznej. Taka sytuacja powoduje spadek aktywności społecznej, pogłębiającą się izolację społeczną, wzrost uzależnienia od opiekunów, a w rezultacie obniżenie jakości życia tych osób. Osoby z zaburzeniami psychicznymi są bardzo często spychane na margines życia społecznego, bywają szykanowane, wyśmiewane i nieakceptowane przez ludzi z otoczenia, a nawet swoich bliskich. Do najbardziej rozpowszechnionych zagrożeń związanych ze zdrowiem psychicznym wśród mieszkańców Częstochowy należą: schizofrenia, ograniczone zaburzenia psychiczne, ograniczone zaburzenia niepsychotyczne oraz inne zaburzenia psychotyczne i urojeniowe.

Istniejące w Częstochowie tradycyjne normy obyczajowe w zasadzie chronią osoby starsze, chore i osoby z niepełnosprawnością. Widoczne jest to w dużej aktywności nakierowanych na działania pomocowe organizacji pozarządowych oraz dużej ofiarności społecznej w zbiórkach publicznych na ten cel. Widoczne przejawy dyskryminacji są na ogół piętnowane przez opinie publiczną. W podtrzymaniu tych pozytywnych zachowań społecznych dużą rolę odgrywa aktywność władz samorządu terytorialnego. Zmniejszaniu dyskryminacji służą różne formy integracji – od edukacji po wspólne imprezy sportowe lub kulturalne.

W 2017 i 2018 roku przeprowadzony został monitoring stopnia wdrożenia Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnością, który trwał prawie rok i był prowadzony dla naszego miasta przez niezależnego audytora – Stowarzyszenie Aktywności Obywatelskiej „Bona Fides” z siedzibą w Katowicach. Badanie rozpoczęto 4.10.2017 r., a zakończono 30.06.2018 roku. Audyt był dla miasta bezkosztowy, bo został przeprowadzony w projekcie dofinansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach programu POWER. Zespół monitoringowy badał aż 24 różne obszary, m.in. dostosowanie form informacji do potrzeb osób z niepełnosprawnościami; działania na rzecz ich zatrudnienia; działania informacyjne ukierunkowane na zwalczanie stereotypów, podnoszenie świadomości dotyczącej praw i godności osób z niepełnosprawnościami; konsultacje społeczne; dostępność usług i urzędzeń; dostępność wydarzeń z zakresu kultury, rekreacji, wypoczynku i sportu; działania na rzecz dostępności transportu publicznego; działania na rzecz zabezpieczenia praw osoby z niepełnosprawnością oraz podnoszenia świadomości prawnej tych osób. Pod kątem potrzeb osób z niepełnosprawnością badano też organizację oświaty, usługi socjalne i odpowiednie warunki życia, instrumenty rynku pracy; dostępność budynków. Sprawdzano dokumenty, przeprowadzono wywiady z osobami z niepełnosprawnościami różnego rodzaju, w różnym wieku, a także z rodzicami dzieci z niepełnosprawnościami. Badaniu w ramach projektu podlegał także Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie. Częstochowa została wysoko oceniona w niezależnym raporcie z monitoringu dostępności usług samorządowych dla osób z niepełnosprawnościami jako jedno z najlepszych miast, jakie były badane.

Obowiązek znoszenia barier architektonicznych wynika z dokumentów unijnych i jest wymagany przy wszelkich inwestycjach finansowanych środkami UE. W dokumentach UE podkreślana jest przede wszystkim konieczność:

31

- eliminowania dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność,
- kierowania się zasadą respektowania odmienności osób z niepełnosprawnościami,
- zapewniania osobom z niepełnosprawnościami dostępności, zwłaszcza przy zastosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni,
- stosowania racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami.

Podobnie problem dostępności interpretuje Konwencja ONZ. Podkreśla ona różnorodność osób z niepełnosprawnościami i zobowiązuje państwa do przygotowania rozwiązań, które spełniałyby wymagania dostępności dla osób o różnych stopniach sprawności i różnych potrzebach funkcjonalnych (np. osób starszych, otyłych, kobiet w ciąży, z różnymi schorzeniami i kontuzjami). Uwzględnianie tych potrzeb nie jest traktowane jako uprzywilejowanie osób z niepełnosprawnościami, lecz jako naturalna konieczność znoszenia barier, wprowadzania dostępnych rozwiązań w zróżnicowanym społeczeństwie, tak by wszyscy jego członkowie bez wyjątku mogli korzystać w pełni z przysługujących im wolności i praw. Miasto Częstochowa chcąc korzystać ze środków europejskich musi przestrzegać ustaleń wskazanych w „Agendzie działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020” przygotowanej przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Agenda wskazuje na przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na wszystkie formy i przesłanki wymienione w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, z drugiej zaś strony, uwzględniając zasadę koncentracji i potrzeby społeczne (a także doświadczenia) w tym zakresie, kładzie szczególny nacisk na wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnościami oraz wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn – jako te działania, które są szczególnie istotne z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego i posiadają znaczący efekt skali w wymiarze ogólnokrajowym. Agenda wskazuje: „Dla osób w wieku 15-64 lata wskaźnik zatrudnienia osób mających trudności przy wykonywaniu podstawowych czynności w 2011 r. wyniósł w Polsce 33,9%, podczas gdy średnia dla EU28 - 47,3%. Z kolei według danych GUS BAEL za 2013 r. udział pracujących wśród osób z niepełnosprawnością kształtował się na poziomie 22,4% w porównaniu do 65% dla populacji w wieku produkcyjnym krajowym. Stopa bezrobocia osób z niepełnosprawnością w wieku produkcyjnym w 2013 r. wzrosła do 17,9% (w 2012 r. – 16,2%). Zakres problemów, które dotyczą osób z niepełnosprawnościami, przede wszystkim w kontekście wejścia i utrzymania się na rynku pracy, jest zróżnicowany i szeroki - odnoszą się one zarówno do samych osób z niepełnosprawnością (indywidualne bariery wynikające z niepełnosprawności, niska samoocena i lęk przed podjęciem pracy, a także brak doświadczenia i odpowiednich kwalifikacji), jak i pracodawców oraz szeroko rozumianego otoczenia tych osób. Do głównych przyczyn trudnej sytuacji osób z niepełnosprawnościami można zaliczyć:

- izolację społeczną, będącą konsekwencją braku samodzielności i konieczności zapewnienia pomocy ze strony innych osób, a także barier mentalnych ich otoczenia, skutkujących wycofaniem z aktywności społecznej i zawodowej;
- problemy ze zdobyciem i utrzymaniem zatrudnienia, co ma związek także z niewystarczającymi możliwościami podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- negatywne postrzeganie osób z niepełnosprawnościami przez przedstawicieli instytucji publicznych czy przedsiębiorców, stereotypy i uprzedzenia związane z postrzeganiem tych osób jako pracowników mniej wydajnych, obarczonych ryzykiem częstych zwolnień chorobowych itp.;

- brak przygotowania pracodawców funkcjonujących na otwartym rynku pracy do zatrudniania osób z niepełnosprawnościami;
- obawy pracodawców związane z ponoszeniem zbyt dużych kosztów zatrudnienia i świadczenia pracy przez osoby z niepełnosprawnościami.

32

Innymi czynnikami wpływającymi również na sytuację osób z niepełnosprawnościami są bez wątpienia liczne bariery funkcjonalne, w tym przede wszystkim architektoniczne, transportowe, techniczne i w komunikowaniu się, które utrudniają im dostęp do większości podmiotów funkcjonujących na otwartym rynku pracy, a także szkół i innych placówek edukacyjnych - szczególnie na obszarach wiejskich. W mieście Częstochowa wprowadzone zostały "Wytyczne do projektowania przestrzeni publicznej w celu likwidacji barier architektonicznych" (zarządzenie Prezydenta), które w perspektywie przyniosą poprawę funkcjonowania osób z niepełnosprawnością. W ostatnich latach wzrósł poziom wykształcenia osób z niepełnosprawnościami, niestety wciąż są one gorzej wykształcone niż osoby sprawne, a niski poziom wykształcenia wpływa bezpośrednio na niski wskaźnik zatrudnienia. Szacuje się, że około 50% osób z niepełnosprawnościami w Polsce stanowią osoby z wykształceniem podstawowym lub zawodowym, ok. 35% z wykształceniem średnim, a tylko niecałe 10% z wykształceniem wyższym. Niestety zbyt często w praktyce orzekana jest konieczność nauczania indywidualnego, co w konsekwencji powoduje odsunięcie osoby z niepełnosprawnością od rówieśników i obniżenie jej kompetencji społecznych.⁷

Podkreślić tu należy, że ten obowiązek znoszenia barier nie może dotyczyć tylko przedsięwzięć finansowanych przez UE. Zasady owe powinny dotyczyć także wszelkich działań i inwestycji z zakresu zadań własnych samorządu i finansowanych środkami własnymi. „Polska zobowiązana jest do realizacji działań mających na celu wdrażanie postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, która weszła do polskiego porządku prawnego w dniu 25 października 2012 r., a także do uwzględniania postanowień Europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności na lata 2010-2020: Odnowione zobowiązanie do budowania Europy bez barier (ogłoszonej w Komunikacie Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 15 listopada 2010 roku KOM(2010) 636 wersja ostateczna) oraz zapisów „Zalecenia nr Rec(2006)5 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich. Plan działań Rady Europy w celu promocji praw i pełnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnością w społeczeństwie: podnoszenie jakości życia osób niepełnosprawnych w Europie w latach 2006-2015”. We wszystkich tych dokumentach podkreślana jest konieczność:

- eliminowania dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność,
- kierowania się zasadą respektowania odmienności osób z niepełnosprawnościami,
- zapewniania osobom z niepełnosprawnościami dostępności, zwłaszcza przy zastosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni,
- stosowania racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami.⁹

Problem barier architektonicznych wskazany także został w sprawozdaniu Rzecznika Praw Obywatelskich za rok 2018. „Rzecznik wielokrotnie sygnalizował problem braku przepisów, które stanowiłyby samodzielną podstawę prawną do dostosowania istniejących obiektów budowlanych do potrzeb osób

⁷ „Agenda działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020” Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju 2015 ⁹ „Agenda działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020” Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju 2015

z niepełnosprawnościami oraz zwracał uwagę, że przepisy obecnie obowiązujące pod wieloma względami liberalizują obowiązki związane z przystosowywaniem obiektów budowlanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Mimo to, do Biura RPO nadal systematycznie napływają skargi obrazujące mankamenty obecnych uregulowań prawnych i problemów mieszkańców w już istniejących budynkach. Wprawdzie Prawo budowlane i wydane na jego podstawie rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, przewidują szereg obowiązków ciążących na uczestnikach i organach procesu budowlanego, mających na celu zapewnienie niezbędnych warunków do korzystania przez osoby z niepełnosprawnością, lecz zdaniem Rzecznika wydają się one niewystarczające. Należy podkreślić, że w głównej mierze problem dotyczy osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i coraz mniej sprawnych ruchowo, zamieszkujących w starym budownictwie w wielokondygnacyjnych budynkach komunalnych, spółdzielczych i należących do wspólnot mieszkaniowych.”⁸

Zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich: „Najważniejsze obszary, w których w ocenie Rzecznika niezbędne są zmiany systemowe to: przyjęcie strategii wdrażania Konwencji; zastąpienie instytucji ubezwłasnowolnienia systemem wspieranego podejmowania decyzji; wprowadzenie jednolitego systemu orzecznictwa skupiającego się na potrzebnym danej osobie wsparciu, a nie na dysfunkcjach; wzmocnienie ochrony prawnej osób z niepełnosprawnościami przed dyskryminacją; wyeliminowanie przypadków nieludzkiego lub poniżającego traktowania osób z niepełnosprawnościami przebywających w instytucjach; dokonanie przejścia od opieki instytucjonalnej do wsparcia środowiskowego; wzmocnienie ochrony osób z niepełnosprawnościami przed przemocą, w tym przemocą domową, mową nienawiści i przestępstwami motywowanymi uprzedzeniami; zniesienie zakazu zawierania małżeństw przez osoby z niepełnosprawnością intelektualną lub psychiczną i stworzenie systemu wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami w pełnieniu ról rodzicielskich; wprowadzenie systemowych rozwiązań w zakresie asystentury osobistej; zapewnienie projektowania środowiska zabudowanego, produktów, programów i usług zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania; zapewnienie dostępności stron internetowych instytucji publicznych; rozszerzenie zakresu stosowania regulacji dotyczących języka migowego oraz wprowadzenie rozwiązań prawnych odnoszących się do komunikacji alternatywnej i augmentatywnej; urzeczywistnienie prawa uczniów z niepełnosprawnościami do edukacji włączającej; wprowadzenie gwarantowanego koszyka usług rehabilitacyjnych; promowanie zatrudniania osób z niepełnosprawnościami na otwartym rynku pracy; wprowadzenie zmian w systemie zabezpieczenia społecznego w taki sposób, żeby zarówno kompensował wyższe koszty życia osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, jak i promował aktywność; zapewnienie wszystkim osobom z niepełnosprawnością intelektualną i psychiczną praw wyborczych oraz do zgromadzania i zrzeszania się”.

Ograniczone kompetencje i możliwości materialne samorządów powodują, że uwagi i rekomendacje RPO mogą być urzeczywistnione przez politykę rządu. Niemniej są tu wskazania, które powinny być także treścią polityki lokalnej.

1. Uniwersalne projektowanie. Zgodnie z tą zasadą przy projektowaniu obiektu służącego celom publicznym niezbędne jest uwzględnienie dostępności wszystkich potencjalnych odbiorców usług, w tym osób o ograniczonej sprawności. Zasada ta może zostać wpisana w miejscowe plany zagospodarowania

⁸ Informacja RPO za 2018 r. op.cit.

przestrzennego lub wydawane warunki zabudowy; uwzględniana powinna być w fazie koncepcyjnej przez realizację samorządowych inwestycji. Uniwersalne planowanie zastąpić powinno stosowaną często obecnie metodę „wąskiej specjalizacji” w modernizacjach (wyznaczanie wąskiego, ograniczonego celu, np. termomodernizacja albo dostosowanie do wymogów przeciwpożarowych), tego typu „etapowe” projektowanie remontów lub budowy nowych obiektów przynoszą ograniczone korzyści społeczne. Konieczność uwzględniania dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej, poprzez stosowanie właśnie uniwersalnego projektowania lub racjonalnych usprawnień, wprowadziła ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

2. Zindywidualizowanie wsparcia przez zmianę treści orzeczeń o niepełnosprawności. Rzecznik postuluje, by nowy system orzecznicy skupiał się na potencjale osoby z niepełnosprawnością, nie zaś na jej dysfunkcjach. „Zgodnie z Konwencją, której wdrożenie ma na celu ochronę i zapewnienie pełnego i równego korzystania ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby z niepełnosprawnością oraz popieranie poszanowania ich przyrodzonej godności, system orzekania powinien określać sposoby udzielania wsparcia osobom z niepełnosprawnościami przez organy publiczne, a nie określać daną osobę jako „niezdolną” czy „niesamodzielną”⁹. Dotychczasowy system orzecznictwa budowany był na podstawie oceny pod względem „produktywności”, zdolności do pracy zawodowej i możliwości utrzymania się z tej pracy. Tworzenie systemu wsparcia powinno mieć na celu takie ukierunkowanie działań pomocowych, by osobie o ograniczonej sprawności umożliwić pełny udział w życiu społecznym, kulturalnym i gospodarczym miasta. Drogą do tego mogą być wskazania lekarza-orzecznika.

3. System wspieranego podejmowania decyzji. Niezbędny wydaje się mechanizm pośredni między „ubezwłasnowolnieniem”, czyli pozbawieniem praw decydowania o sobie i własnym majątku, a stanem pełnej zdolności prawnej. Stan zdrowotny sprawia, że niektóre osoby nie zawsze mogą podejmować racjonalne decyzje, stają się wówczas ofiarami różnego rodzaju oszustów. Wprowadzenie instytucji „opiekuna wspierającego” i zasady kontrasygnaty przez owego opiekuna umów o istotnym znaczeniu dla stanu majątkowego podopiecznego, może być drogą ochrony przed formami dyskryminacji ekonomicznej.

4. Integracyjny charakter edukacji. Sytuacja materialna osoby z niepełnosprawnością, a także dostępność dopraczonej zawodowej, zależna jest od właściwej edukacji. Sprzyja temu w sposób negatywny istniejący system edukacyjny, nakierowany na standardowe wyuczanie umiejętności zawodowych, a dodatkowo przez dezintegrację rozróżniający osoby potencjalnie „produktywne” od „nieproduktywnych” w tradycyjnym znaczeniu tych słów. Ten model „produktywizacji” należy już do anachronizmów, zmiany technologiczne eliminują bariery tworzone biologiczną kondycją ludzi, dziś od „wyuczonej produktywności” ważniejsza jest kreatywność i umiejętność pracy zespołowej. W każdej istocie ludzkiej, bez względu na jej sprawność biologiczną, znajdują się ukryte zasoby talentu, a rolą mądrej edukacji jest odkrycie tych skarbów i pomoc w rozwinięciu ich dla dobra ogółu. Rolą edukacji jest także przygotowanie społeczności do umiejętności współpracy z różnymi ludźmi, różnymi także pod względem stopnia sprawności fizycznej.

⁹ Informacja RPO za 2018 - rekomendacje

5. Przeciwdziałanie zjawisku dyskryminacji kulturowej. Istota jej leży w samej dychotomii „sprawny” „niesprawny”, „normalny” - „nienormalny”, „młody” - „stary”. W stereotypowym postrzeganiu wartość społeczną mają młodzi, sprawni, zdrowi; inni są tylko obciążeniem dla ogółu. Obowiązek opiekuńczości

35

budzi czasem reakcje odwrotne od zakładanych, tworzy niechęć do osób, którymi musimy się opiekować. W imię poprawy samopoczucia „młodych, sprawnych, zdrowych”, wypycha się na margines „innych”. Ten rodzaj dyskryminacji kulturalnej miał charakter uniwersalny, czerpać więc można z przykładu wielu państw skutecznie promujących działania integracyjne. Celem ich jest przekonanie i utrwalenie w świadomości społecznej prawdy, że każdy człowiek bez względu na wiek i stopień sprawności fizycznej jest wartością sam w sobie; każdy – przy zniesieniu barier blokujących – może wzbogacać swoją osobowością społeczeństwo. Istotne jest także utrwalenie przekonania, że każdy człowiek ma wrodzoną godność, a opiekuńczość musi brać pod uwagę nie tylko zapewnienie mu możliwości biologicznego przeżycia, powinna także uwrażliwiać się na różnorodność potrzeb psychicznych.

6. Bezwzględna ochrona słabszych. Dyskryminacja pojawia się także w instytucjach, których zadaniem jest ochrona słabszych (osób chorych, starszych, z niepełnosprawnościami). Wynika ona z bezbronności podopiecznych w stosunku do opiekunów. Zdarzają się przypadki drastyczne, znęcanie się nad podopiecznymi domów pomocy społecznej, lekceważące godność traktowanie chorych w placówkach służby zdrowia, pogardliwe traktowanie osób z niepełnosprawnościami o schorzeniach umysłowych. Nie można tu stosować względnej etyki, opiekun nawet jeśli świadczy dobro, nie ma prawa traktować podopiecznych w sposób, w jaki sam nie chciałby być traktowany. Przeciwdziałać temu może odpowiedni nadzór i monitoring sytuacji prowadzony przez władze samorządu terytorialnego. Dotyczyć on powinien nie tylko placówek i instytucji podległych samorządowi, ale wszystkich, gdzie świadczona jest opieka mieszkańcom i mieszkankom Częstochowy.

7. Przeciwdziałanie zjawisku „dyskryminacji krzyżowej”. Dyskryminacja w postaci uniemożliwienia lub utrudnienia dostępu do powszechnych usług publicznych, w postaci zjawiska kulturowego wykluczenia, w formach naruszających godność, występuje najczęściej nie tylko z powodu niepełnosprawności, ale z łączenia się różnych przyczyn. Najistotniejszą z nich jest ubóstwo materialne; blokuje to dostępność do rzeczy i usług niezbędnych dla osób z niepełnosprawnościami, chorych, starszych. Naruszona zostaje konstytucyjna norma dostępności do usług zdrowotnych, jeśli chorego nie stać na zakup leków, na wskazaną przez lekarza dietę, na zabiegi rehabilitacyjne. Nie można mówić o dostępności do usług kulturalnych, gdy cały, rozporządzalny dochód przeznaczony jest na przeżycie (pożywienie i mieszkanie). Ubóstwo, brak wykształcenia, a co za tym idzie brak świadomości prawnej, uniemożliwia obronę przed przypadkami przemocy i naruszenia godności. Ubóstwo, niestety, nie jest jedynym czynnikiem sprzyjającym zjawisku dyskryminacji osób słabszych. Wspomnieliśmy, że bieda w Częstochowie ma twarz kobiety; płeć zatem także może wpływać na zachowania dyskryminacyjne. Warto także z odrobiną empatii dostrzec stopień biurokratycznych komplikacji w sprawach opieki nad chorym lub partnerem z niepełnosprawnością w związkach nieheteronormatywnych. Zwrócić też uwagę można na odrzucenie zasad solidarności wobec chorych i cudzoziemców z niepełnosprawnością przebywających na obszarze naszego miasta. Ochrona przed dyskryminacją nie może dotyczyć tylko „swoich” lub „przez swoich akceptowanych”. Chroniony – zgodnie z Konstytucją – powinien być każdy człowiek, bo każdy jest wartością dla społeczeństwa.

DZIAŁANIA PODJĘTE LOKALNIE

Na rzecz osób z niepełnosprawnościami:

- ✓ Zarządzenie Nr 2337.2018 Prezydenta Miasta Częstochowy z dnia 27 lutego 2018 r. w sprawie powołania Rzecznika Osób z Niepełnosprawnością
- ✓ Do zadań Rzecznika należą w szczególności: informowanie osób z niepełnosprawnością o ich prawach, udostępnianie właściwych przepisów, pomoc w ich zrozumieniu i stosowaniu; udzielanie bezpośrednich porad w zakresie możliwości uzyskania wsparcia w instytucjach na terenie miasta; udzielanie porad telefonicznych; prowadzenia doradztwa oraz wskazywanie dróg rozwiązania problemu osoby z niepełnosprawnością w oparciu o obowiązujące przepisy prawa; współpraca z instytucjami oraz podmiotami niepublicznymi w celu udzielenia wsparcia osobom z niepełnosprawnością.
- ✓ Zarządzenie Nr 517.2019 Prezydenta Miasta Częstochowy z dnia 11 września 2019 r. w sprawie „Wytycznych do projektowania przestrzeni publicznej w celu likwidacji barier architektonicznych”
- ✓ Zarządzenie Nr 596.2019 Prezydenta Miasta Częstochowy z dnia 29 października 2019 r. w sprawie powołania Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych w Częstochowie W skład Rady weszli przedstawiciele organizacji działających w środowisku osób z niepełnosprawnością. Do zakresu działania powiatowych rad należy: inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnością, realizacji praw osób z niepełnosprawnością oraz opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób z niepełnosprawnością; ocena realizacji programów; opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób z niepełnosprawnością.
- ✓ Zarządzenie Nr 1167.2020 Prezydenta Miasta Częstochowy z dnia 29 września 2020 r. w sprawie powołania Zespołu ds. wdrażania i monitorowania w Urzędzie Miasta Częstochowy dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami (zmienione Zarządzeniem 1857.2021).
- ✓ Uchwała Nr 920/LI/2014 Rady Miasta Częstochowy z dnia 10 kwietnia 2014 r. w sprawie przyjęcia Programu Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2014-2020 "Częstochowa osobom z niepełnosprawnością"; aktualnie procedowany jest program na kolejne lata.

DZIAŁANIA PODJĘTE LOKALNIE

Na rzecz seniorów:

- ✓ Uchwała nr 965/LIII/2014 Rady Miasta Częstochowy z dnia 26 czerwca 2014 r. w sprawie przyjęcia Programu Działań na Rzecz Seniorów na lata 2014-2020 „Częstochowa seniorom”; aktualnie procedowany jest program na kolejne lata.
- ✓ Miejska Rada Seniorów, Częstochowskie Centrum Aktywności Seniorów, Dzielne Domy "Senior +", projekt „Częstochowski senior”, projektu „Koperta życia”, Tani obiad dla seniorów, Akcja „Kawiarenka dla seniora”, projekt „Bezpiecznie we własnym domu – usługi teleopiekuńcze w mieście Częstochowa”, usługi opiekuńcze, prowadzenie ośrodka wsparcia dla osób z chorobą Alzheimera, rehabilitacja i wspieranie aktywności ruchowej dla seniorów, mieszkańców miasta Częstochowy na lata 2013-2017, szczepienia ochronne przeciwko grypie dla mieszkańców Częstochowy z grup szczególnego ryzyka na lata 2014-2018, program profilaktyki dla osób “trzeciego i czwartego wieku” - mieszkańców miasta Częstochowy na lata 2016-2020, Pogodna

37

Jesień - starzej się zdrowiej - Zajęcia rekreacyjne dla Seniorów z miasta Częstochowy, roczny bilet MPK dla seniorów.

11. Dyskryminacja ze względu na płeć

Według Europejskiego Instytutu ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE), wskaźnik równouprawnienia płci w Polsce w 2015 r. wyniósł 56,8¹⁰. Wartość ta sytuuje nas poniżej średniej dla krajów Unii Europejskiej, wynoszącej 66,2. Wedle badań przeprowadzonych w 2012 r., 10% osób wskazało płeć jako cechę, z uwagi na którą odczuło gorsze traktowanie. Jednocześnie 21% było zdania, że w Polsce występuje problem gorszego traktowania ze względu na płeć.¹¹

Pozycja kobiet i mężczyzn wykazuje duże zróżnicowanie na wielu polach, od codziennych obowiązków domowych, przez sferę aktywności zawodowej, polityki i nauki.

Obowiązki domowe kobiet i mężczyzn

Sprawowanie obowiązków domowych ciąży głównie na kobietach. 44% Polek poświęca na obowiązki domowe od 2 do 5 godzin dziennie.¹² Taki przedział dotyczy jedynie 15% mężczyzn. Dominującym przedziałem wśród mężczyzn jest 1-2 godziny dziennie - wskazało go 55% mężczyzn, natomiast niespełna co trzeci mężczyzna (28%) wykonuje obowiązki domowe przez zaledwie godzinę dziennie lub mniej. Mężczyźni są częściej niż kobiety odpowiedzialni za wykonywanie drobnych napraw (81%) i zlecanie usług do wykonania (60%)¹³. Jednak to kobiety najczęściej zajmują się praniem (82%, mężczyźni 2%)¹⁴, prasowaniem (81%, mężczyźni 6%), przygotowaniem posiłków (65%, mężczyźni 5%), sprzątaniem (61%, mężczyźni 4%). Pomijając sytuację, w której należy to do obojga partnerów, to kobiety częściej zajmują się opieką nad dziećmi (32%, mężczyźni 4%), odrabiają z nimi lekcje (43%, mężczyźni 6%), a także opiekują się osobami z niepełnosprawnością (41%, mężczyźni 18%) i zajmują się zwierzętami domowymi (21%, mężczyźni 14%).

Według danych Europejskiego Instytutu ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE) za 2015 r., 72% kobiet w wieku 25–49 lat realizuje codziennie obowiązki opiekuńcze przez jedną godzinę lub dłużej, w porównaniu z 39% mężczyzn. W parach z dziećmi 90% kobiet zajmuje się opieką i edukacją w rodzinie przynajmniej przez godzinę, natomiast wśród mężczyzn odsetek ten wynosi 64%.¹⁷

Warto zauważyć, że kobiety z dużą świadomością oceniają swoje, większe niż u partnerów, zaangażowanie w obowiązki domowe. 62% z nich twierdzi, iż na obowiązki domowe poświęca trochę za dużo

¹⁰ EIGE, Wskaźnik równouprawnienia płci 2017: Polska

¹¹ Antosz P., raport z badań sondażowych "Równe Traktowanie Standardem Dobrego Rządzenia", 2012

¹² Raport „Podział obowiązków w polskich gospodarstwach domowych” na zlecenie marki Indesit, 2018

¹³ CBOS, komunikat z badań Kobiety i mężczyźni w domu, 2018

¹⁴ Przytoczone dane nie sumują się do 100 proc. gdyż nie uwzględniają odpowiedzi "różnie lub wspólnie". 17

EIGE, Wskaźnik równouprawnienia płci 2017: Polska

lub zdecydowanie za dużo czasu. Niemal 3/5 z nich jest zdania, że na zadania domowe poświęca dużo więcej czasu niż partner. Równy podział obowiązków dostrzega jedynie 13% kobiet, wobec 31% mężczyzn.

38

Powierzenie władzy rodzicielskiej

W świetle obowiązującego art. 58 §1a Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego¹⁵, w przypadku braku porozumienia pomiędzy rodzicami w sprawie sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywania kontaktów z dzieckiem po rozwodzie, sąd, uwzględniając prawo dziecka do wychowania przez oboje rodziców, rozstrzyga o sposobie wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem po rozwodzie. Jeżeli dobro dziecka za tym przemawia, sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, ograniczając władzę rodzicielską drugiego do określonych obowiązków i uprawnień w stosunku do osoby dziecka.

W praktyce prawo do opieki nad dzieckiem przyznaje się zazwyczaj matce. W 2018 r. odsetek ojców, którym przyznano wyłączne prawo do opieki nad dzieckiem, wyniósł jedynie 3,5%, podczas gdy w odniesieniu do matek (wyłączna władza rodzicielska) odsetek ten wyniósł 36,8%.¹⁶ W celu zagwarantowania równego udziału obojga rodziców w wychowaniu i opiece nad dzieckiem powstał projekt zmiany ustawy, mający na celu zwiększenie sprawowania bezpośredniej opieki nad dzieckiem przez drugiego z rodziców (najczęściej ojca). Zmiana miałaby polegać na wprowadzeniu, jako priorytetowej, możliwości orzekania opieki naprzemiennej (czyli powierzenia przez sąd wykonywania władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom oraz określenia wykonywania opieki nad dzieckiem w ten sposób, że dziecko będzie mieszkało przemiennie z każdym z rodziców w porównywalnych okresach, z wyjątkiem przypadku, gdy jedno z rodziców zamieszkuje za granicą).

Zatrudnienie i wynagrodzenie kobiet i mężczyzn

Wskaźnik zatrudnienia w Polsce w I kwartale 2019 r. wyniósł 53,7%, przy czym wśród mężczyzn było to 62,2%, a wśród kobiet 45,9%.¹⁷ W województwie śląskim istnieje analogiczna dysproporcja względem płci, choć nieco mniej niekorzystna dla kobiet - dla mężczyzn wskaźnik zatrudnienia wyniósł w omawianym okresie 58,8%, a wśród kobiet 43,4% (różnica między płciami wyniosła 15,4 p.p. w województwie śląskim wobec 16,3 p.p. w Polsce).¹⁸ Według danych na dzień 30 marca 2019 r., 55% osób bezrobotnych w Polsce to kobiety, w

¹⁵ Stan prawny na dzień 06.11.2019 r.

¹⁶ Informator Statystyczny Wymiaru Sprawiedliwości, Rozwody małżeństw posiadających małoletnie dzieci na utrzymaniu według orzeczenia sądu o wykonywaniu władzy rodzicielskiej

¹⁷ Główny Urząd Statystyczny, BAEL - Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej wg grup wieku, płci i miejsca zamieszkania

¹⁸ Urząd Statystyczny w Katowicach, oprac. sygnałne Aktywność ekonomiczna ludności w województwie śląskim w I kwartale 2019 r.

województwie śląskim odsetek ten wyniósł blisko 57,5%¹⁹, natomiast w Częstochowie 55%²⁰. Rozpatrując zróżnicowanie poziomu wskaźnika zatrudnienia względem wieku można zauważyć, że największa różnica ze względu na płeć występuje w grupie wiekowej 25-34 lata. Wskaźnik zatrudnienia w Polsce wśród mężczyzn z tej grupy wiekowej wynosi 90,3%, przy zaledwie 71% wśród kobiet, co wynika zapewne z faktu, że właśnie w tym wieku kobiety najczęściej decydują się na macierzyństwo. W 2018 r. w województwie śląskim niemal 67% urodzeń dotyczyło kobiet w wieku 25-34 lata.²¹ Liczby te dowodzą, że role społeczne wynikające z płci bardzo wyraźnie wpływają na obniżenie aktywności zawodowej kobiet.

39

Potwierdzają to również dane z raportu GUS "Kobiety i mężczyźni na rynku pracy" z 2018 r. Obowiązki rodzinne zostały wskazane przez 79,4% kobiet w wieku 25-34 lata jako przyczyna ich bierności zawodowej.²²

Zróżnicowanie ze względu na płeć występuje także w strukturze zatrudnienia. Odsetek kobiet zajmujących najwyższe stanowiska kierownicze (szefowe pionów i zarządy) w Polsce w 2017 r. wyniósł 40%.²³ Choć większość najwyższych stanowisk w polskich firmach zajmują mężczyźni, to na tle innych krajów polski biznes jest mocno sfeminizowany (na świecie i w krajach Unii Europejskiej odsetek ten wynosi tylko 25%). Niestety relatywnie rzadko kobiety osiągają najwyższe możliwe stanowisko w firmie - lidera całego przedsiębiorstwa, czyli pozycję prezesa zarządu lub dyrektora zarządzającego. Odsetek ten wynosi zaledwie 8%. Spośród stanowisk kierowniczych Polki najczęściej pełnią rolę dyrektorów finansowych (46% osób pełniących tę funkcję to kobiety) i dyrektorów HR (25%). W radach nadzorczych kobiety zajmują 36,5% stanowisk²⁴, natomiast w zarządach - 29,7%, przy czym wartości te są wyższe w organizacjach społecznych niż w biznesowych (w radach nadzorczych odpowiednio 37,8% i 30,6%, w zarządach 34,6% i 23,9%).

W Urzędzie Miasta Częstochowy odsetek kobiet wśród osób zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych, naczelniczych i dyrektorskich wyniósł na dzień 30.06.2019 r. łącznie 62%, przy czym na najwyższym szczeblu (dyrektorki i naczelniczki) było to 58%. Spośród wszystkich awansów w okresie od 30.06.2018 r. do 30.06.2019 r., zdecydowana większość (69%) dotyczyła kobiet, lecz w odniesieniu do najwyższego szczebla udział zatrudnionych kobiet pozostał bez zmian.

Płeć jest również istotnym czynnikiem zróżnicowania poziomu wynagrodzeń. W 2018 r.

¹⁹ Główny Urząd Statystyczny, Bezrobocie rejestrowane I kwartał 2019 r.

²⁰ <http://czestochowa.praca.gov.pl/stopa-bezrobocia>

²¹ Rocznik Statystyczny Województwa Śląskiego 2018, Dział V Ludność

²² Główny Urząd Statystyczny, raport Kobiety i mężczyźni na rynku pracy, na podst. BAEL w IV kw. 2017 r., str. 15

²³ International Business Report Grant Thornton International, 2017

²⁴ Fundacja ePaństwo, Kobiety w zarządach i radach nadzorczych, 2018

w województwie śląskim kobiety zarabiały przeciętnie o 1 000 zł mniej od mężczyzn,²⁵ przy czym zauważalny jest wzrost zróżnicowania wysokości wynagrodzenia wraz ze szczeblami zarządzania. Przykładowo na stanowisku specjalisty mediana wynagrodzeń dla mężczyzn wynosiła 4 300 zł, a dla kobiet 3 600 zł. Na stanowisku kierowniczym różnica była jeszcze bardziej widoczna - przeciętne wynagrodzenie mężczyzn wynosiło 17 500 zł, a kobiet 16 000 zł. Analiza skrajnych wynagrodzeń pokazuje, że największe różnice występują wśród osób najlepiej zarabiających. Według danych GUS²⁶ 10% najlepiej zarabiających kobiet otrzymuje przeciętnie wynagrodzenie w wysokości 6 291 zł, natomiast wśród mężczyzn w tym samym przedziale kwota ta wynosi aż 8 065 zł. Tylko w grupie 10% najmniej zarabiających, przeciętne wynagrodzenie kobiet było wyższe od wynagrodzenia mężczyzn. Dane Eurostatu wskazują na pozytywny trend w zakresie zmniejszania się luki płacowej pomiędzy kobietami i mężczyznami, czyli spadek wartości wskaźnika Gender Pay Gap (różnicy między przeciętną godzinową stawką wynagrodzenia brutto mężczyzn i kobiet). W 2007 r. Polki zarabiały średnio o 14,9% mniej od Polaków, w 2016 r. różnica ta wyniosła 7,2%.²⁷ Jest to wartość uśredniona dla sektora publicznego i prywatnego. W tym pierwszym różnica między zarobkami kobiet i mężczyzn w 2016 r. wyniosła zaledwie 2,8%, ale już w sektorze prywatnym - 16,1%. Są to wartości nieskorygowanej różnicy płac kobiet i mężczyzn. Po skorygowaniu luka istotnie wrasta, co wynika z faktu, iż kobiety w Polsce są przeciętnie znacząco lepiej wykształcone od mężczyzn. W związku

40

z powyższym, jak wskazują dane w raporcie "Różnice w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn w Polsce w 2016 r."²⁸, przeciętne godzinowe wynagrodzenie mężczyzn było o 12,1% wyższe niż kobiet, a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto - aż o 18,5%.

Przeciętne wynagrodzenie kobiet zatrudnionych w Urzędzie Miasta Częstochowy na dzień 30.06.2019 r. było o 7% niższe niż mężczyzn. Co ciekawe, na szczeblu kierownictwa referatów występuje różnica w wysokości wynagrodzeń na korzyść kobiet - ich wynagrodzenia są o 4% wyższe niż wynagrodzenia mężczyzn, jednak na poziomie naczelników/naczelniczek wydziałów oraz dyrektorów/dyrektorek, wynagrodzenie mężczyzn jest o 7,5% wyższe niż kobiet.

Niejednokrotnie już na etapie procesu rekrutacji płeć determinuje niekorzystną sytuację kandydatek. Mimo iż obowiązujące przepisy prawne zobowiązują pracodawców do przeciwdziałania dyskryminacji w zatrudnieniu, kobiety zdecydowanie częściej niż mężczyźni są pytane podczas rekrutacji o liczbę dzieci (44% wobec 23% mężczyzn) i plany dotyczące ich posiadania (22% wobec 4% mężczyzn).²⁹ Sytuacja kobiet na

²⁵ <https://zarobki.pracuj.pl/wojewodztwo-slaskie>

²⁶ Główny Urząd Statystyczny, raport Kobiety i mężczyźni na rynku pracy, na podst. BAEL w IV kw. 2017 r., str. 19

²⁷ Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tesem180/default/table?lang=en>

²⁸ Urząd Statystyczny w Bydgoszczy, raport Różnice w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn w Polsce w 2016 r., str. 2

²⁹ Antosz P., raport z badań sondażowych "Równe Traktowanie Standardem Dobrego Rządzenia", 2012

rynku pracy jest więc wyraźnie uwarunkowana przez panujące wzorce rodziny, często powiązane z tradycyjnym podziałem ról stereotypy płci i związane z nimi uprzedzenia, a także społeczno-ekonomiczne skutki segregacji ról płciowych na wczesnych etapach procesów edukacyjnych. Ze względu na przypisanie kobietom prac reprodukcyjnych (rodzenie i opieka nad dziećmi) i obowiązku wykonywania prac w gospodarstwie domowym są one postrzegane jako pracownicy tzw. podwyższonego ryzyka, przez co ich sytuacja na rynku pracy już na etapie rekrutacji jest trudniejsza.

Sektor pozarządowy a równość płci

Jednym z elementów konstytuujących działalność i misję organizacji pozarządowych powinno być dążenie do zapewnienia równych szans dla kobiet i mężczyzn. Przemawiają za tym trzy argumenty³⁰, dotyczące z jednej strony osób związanych z tymi organizacjami, a z drugiej osób na rzecz których działają.

Patrząc na trzeci sektor jako sferę życia publicznego, sposób wewnętrznej organizacji tych podmiotów oraz zasady podejmowania decyzji powinny w jak największym stopniu sprzyjać udziałowi obu płci. Tymczasem mamy do czynienia z nadreprezentacją kobiet w organizacjach pozarządowych³¹. Może to wynikać - obok takich czynników jak mniejsza hierarchia w organizacjach, mniejsze niż w firmach prywatnych wymagania dotyczące czasu pracy, co sprzyja godzeniu ról zawodowych i życia prywatnego głównie z tego, że zarobki i możliwości awansu w sektorze ngo są dla wielu mężczyzn po prostu mało atrakcyjne.

Jeżeli spojrzymy na sektor pozarządowy jako segment rynku pracy, organizacje są prawnie odpowiedzialne za tworzenie środowiska wolnego od dyskryminacji, w tym dyskryminacji ze względu na płeć. Powinny zatem stosować zasadę równego traktowania i inne równościowe standardy w stosunku do pracowników i pracownic, wolontariuszek i wolontariuszy oraz współpracownic i współpracowników. Warto zaznaczyć, że pod względem udziału kobiet w zarządach organizacji pozarządowych, sytuacja wygląda zupełnie odmiennie niż w innych sektorach gospodarki. Średnio 47% członkiń zarządu stanowią kobiety.

41

Najwięcej kobiet (60% lub więcej) zarządzających organizacjami jest w stowarzyszeniach i fundacjach zajmujących się ochroną zdrowia, usługami socjalnymi lub edukacją.³²

Przede wszystkim w końcu organizacje pozarządowe występują w interesie całych grup społecznych oraz działają na rzecz korzystnej społecznie zmiany społecznej. Powinny zatem dążyć do tego, aby zmiana była rzeczywiście korzystna dla możliwie największej grupy osób obojga płci, a realizowane zadania służyły możliwie najszerzej części wspólnoty obywatelskiej.

Status materialny w perspektywie płci

Ujmując temat statusu materialnego z perspektywy płci zauważalna jest nadreprezentacja kobiet wśród osób dotkniętych ubóstwem. Powodem jest przede wszystkim trudniejsza sytuacja kobiet na rynku

³⁰ Borowska M., Równość szans kobiet i mężczyzn w sektorze pozarządowym. Diagnoza i rekomendacje, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012

³¹ Stowarzyszenie Klon/Jawor, Kondycja organizacji pozarządowych 2018

³² Stowarzyszenie Klon/Jawor, Kondycja organizacji pozarządowych 2018

pracy. Częściej znajdują się one w sytuacji bezrobocia (wg danych Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie na dzień 31.10.2019 r. 56% osób bezrobotnych to kobiety), w tym bezrobocia długotrwałego, z uwagi na preferowanie przez pracodawców zatrudniania mężczyzn. Szczególnych trudności w znalezieniu zatrudnienia doświadczają kobiety, które w związku z urlopami macierzyńskimi i wychowawczymi były czasowo wyłączone z rynku pracy. Ponadto kobietom częściej oferowane są gorsze warunki zatrudnienia, stanowią one większość osób najniżej zarabiających i dominują w sektorach zatrudnienia gdzie zarobki są niskie, a możliwości awansu - podobnie jak prestiż społeczny - niewielkie.

Kobiety są obciążone wykonywaniem nieodpłatnej pracy na rzecz rodziny i gospodarstwa domowego. Jej czasochłonność znacząco utrudnia czy wręcz uniemożliwia zintensyfikowanie aktywności na polu zawodowym by podnieść poziom dochodów, a ponadto powoduje, że kobiety doświadczają także znaczącej deprivacji w sferze czasu wolnego.

Także organizacja systemu emerytalnego sprzyja feminizacji ubóstwa. Emerytury kobiet są przeciętnie o 30% niższe od emerytur mężczyzn, co jest równoznaczne z życiem w ubóstwie szerokiej grupy senierek. Ponadto kobiety częściej prowadzą jednoosobowe gospodarstwa domowe (zwłaszcza w wyższych przedziałach wiekowych - z uwagi na dłuższą przeciętną długość życia od mężczyzn), w których samodzielnie ponoszą koszty utrzymania. W wielodzietnych gospodarstwach domowych, w których jedyną osobą odpowiedzialną za domowy dochód jest kobieta, ubóstwo wykazuje większą tendencję do pogłębiania się i utrwalania.

Udział kobiet i mężczyzn w polityce

Kolejnym wymiarem zróżnicowania sytuacji kobiet i mężczyzn jest polityka. Od 1989 r. udział kobiet w polityce w Polsce stabilnie wzrasta. Ogromny krok naprzód w zakresie wyrównywania uczestnictwa obu płci w organach decyzyjnych nastąpił w 2011 r., gdy wprowadzono obowiązek, by na listach wyborczych znalazło się co najmniej 35% kobiet, co jest warunkiem zarejestrowania komitetu wyborczego w Państwowej Komisji Wyborczej. Przed wprowadzeniem kwot, odsetek kobiet na listach wynosił ok. 20%. W wyborach parlamentarnych w 2007 r. było to 23,1%, cztery lata później, w 2011 r. czyli po wprowadzeniu nowych przepisów - odsetek ten wzrósł do 43,5%. Od tamtej pory utrzymuje się na zbliżonym poziomie – 42% w 2015 r. i 42,1% (2152 miejsca) w 2019 r. Poniżej 10% kobiet (195 kobiet) startowało z miejsc w pierwszej

42

trójce: 46 kobiet znalazło się na pierwszych miejscach list wyborczych, na drugich - 62 kobiety, a na trzecich - 87 kobiet³³.

Wśród posłów na Sejm IX kadencji wybranych w wyborach w 2019 r. znalazło się 131 kobiet (28,5%), co jest historycznie najwyższym udziałem kobiet w momencie rozpoczęcia prac Sejmu³⁴. W 2015 r. mandat zdobyło 125 kobiet (w trakcie kadencji w ławach poselskich zasiadło kolejnych 9). Biorąc jednak pod uwagę dużą aktywność kobiet na arenie politycznej w ostatnich latach, jest to poprawa nieznaczna. Większy postęp widać w udziale kobiet w Senacie. Ich liczba w 2019 r. wyniosła 24%, w porównaniu z 13% w wyborach w

³³ <https://kobieta.onet.pl/ile-kobiet-startowalo-a-ile-dostalo-sie-do-sejmu-i-senatu/559zys1>

³⁴ <https://oko.press/kobiety-sejmie-28-proc/>

2015 r. Mimo tego, przewaga mężczyzn w parlamencie jest nadal bardzo wyraźna - na 1 kobietę w Sejmie przypada ponad 3 mężczyzn, natomiast w Senacie - 4. Widać zatem wyraźnie, że mechanizm kwotowy ma ograniczoną skuteczność. Wskazane byłoby uzupełnienie go o system "suwakowy", tzn. naprzemiennność kobiet i mężczyzn na listach wyborczych, co uniemożliwiłoby "spychanie" kobiet na niskie miejsca. W przypadku Senatu zauważalny jest negatywny wpływ jednomandatowych okręgów wyborczych na równość szans kobiet i mężczyzn.

Rok 2015 był przełomowym w zakresie przywództwa kobiet. Po raz drugi z rzędu (a trzeci w historii państwa polskiego) kobieta została premierem. W wyborach samorządowych w 2018 r. wśród kandydatów zarejestrowanych do rad, mężczyźni zajęli 59% miejsc, kobiety - 41%.³⁵ W miastach na prawach powiatu na listach znalazło się 45,9%³⁶, w Częstochowie 47% osób kandydujących do Rady Miasta stanowiły kobiety.³⁷ Natomiast w składzie Rady Miasta Częstochowy VIII kadencji znalazło się 39% kobiet. Jest to znaczący wzrost w stosunku do poprzedniej kadencji, kiedy kobiety stanowiły 29% składu Rady Miasta oraz wynik powyżej średniej dla miast na prawach powiatu, w których 26,8% radnych to kobiety.³⁸ Wśród kandydatów na wójta, burmistrza i prezydenta łącznie tylko 18% miejsc na listach zajęły kobiety, wśród kandydatów na prezydenta - 17,3%, podczas gdy urząd prezydenta objęło w 2018 r. tylko 10% kobiet. W Częstochowie nie zarejestrowano ani jednej kandydatki na prezydenta.

Jedną z przyczyn znacząco niższego odsetka kobiet wybranych w wyborach w stosunku do odsetka kobiet kandydujących jest przeważająca tendencja do umieszczania na górze list nazwisk kandydatów płci męskiej, a kobiet dopiero na dalszych pozycjach. Przykładowo w miastach na prawach powiatu na listach wyborczych w wyborach samorządowych w 2018 r. kobiety stanowiły 45,9% osób kandydujących, przy czym na miejscach 1-3 było ich 36,9%⁴² (w Częstochowie 33%)³⁹, a na pierwszych miejscach 26% (w Częstochowie 30%).

Także w innych obszarach aktywności obywatelskiej mężczyźni przeważają. W badaniach z 2015 r. 7,94% mężczyzn zadeklarowało, że w ciągu ostatniego roku lub wcześniej wzięło udział w demonstracji,

³⁵ <https://wybory2018.pkw.gov.pl/>

³⁶ Druciarek M., Przybysz I., Przybysz D., Kobiety w polityce lokalnej - strategii partii politycznych w wyborach samorządowych w 2018 roku

³⁷ <http://www.czestochowa.pl/page/6311,wybory-samorzadowe-2018.html>

³⁸ Druciarek M., Przybysz I., Przybysz D., Kobiety w polityce lokalnej - strategii partii politycznych w wyborach samorządowych w 2018 roku, Instytut Spraw Publicznych 42 Druciarek M., Przybysz I., Przybysz D., Kobiety w polityce lokalnej - strategii partii politycznych w wyborach samorządowych w 2018 roku, Instytut Spraw Publicznych

³⁹ <http://www.czestochowa.pl/page/6311,wybory-samorzadowe-2018>.

wobec 4,18% kobiet.⁴⁰ W spotkaniu bądź zgromadzeniu politycznym uczestniczył co dziesiąty mężczyzna (10,82%) i prawie co piętnasta kobieta (6,9%). Przynależność do partii politycznej deklaruje dwa razy mniej kobiet niż mężczyzn (0,69% wobec 1,4%), przy czym wśród tych, którzy aktywnie w nich uczestniczą, przewaga mężczyzn jest jeszcze wyraźniejsza, bo prawie pięciokrotna (0,43% wobec 0,09%).

Debate publiczna a kwestia płci

Z nierównością proporcji płci mamy do czynienia również w obszarze obecności w mediach i udziału w debacie publicznej. Według badań Międzynarodowego Stowarzyszenia Kobiet w Radiu i Telewizji przeprowadzonych w 2015 r. przez Gretę Gabor, porównujących obecność kobiet w mediach w kilkunastu krajach świata, Polska wypada bardzo słabo, pozostając w tyle za Kenią, Tanzanią i Kambodżą⁴¹. Wśród osób komentujących wydarzenia w głównych mediach, kobiet jest zdecydowanie mniej, a ich udział w debatach, panelach dyskusyjnych czy wypowiedziach eksperckich dodatkowo spada, gdy temat jest "prestżowy", jak polityka, gospodarka, sprawy zagraniczne, bezpieczeństwo, zwłaszcza w mediach ogólnopolskich. Nieco lepiej jest w tematyce społecznej i obyczajowej, choć i w tych przypadkach częściej publicznie dyskutują mężczyźni.

Prawa kobiet i ruchy społeczne

Od połowy 2016 r. w Polsce trwa dyskusja nad kwestią uregulowań prawnych dotyczących przerywania ciąży. W myśl ustawy z 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, aborcji można było dokonywać⁴² gdy ciąża stanowiła zagrożenie dla życia lub zdrowia kobiety, w przypadku dużego prawdopodobieństwa ciężkiego i nieodwracalnego upośledzenia płodu albo nieuleczalnej choroby zagrażającej jego życiu (w obu przypadkach dopuszczalna do chwili osiągnięcia przez płód zdolności do samodzielnego życia poza organizmem matki) lub gdy ciąża powstała w wyniku czynu zabronionego (dopuszczalność przerwania ciąży jeśli od jej początku nie upłynęło więcej niż 12 tygodni). 5 lipca 2016 r. Komitet Inicjatywy Ustawodawczej "Stop Aborcji" złożył w Sejmie projekt ustawy wprowadzającej całkowity zakaz przerywania ciąży. Autorzy projektu określili go jako rozszerzenie prawnej ochrony życia. Przewidywał on także karę pozbawienia wolności za dokonanie aborcji. Przeciwnicy projektu określali go opresyjnym względem kobiet i pozbawiającym je prawa decydowania o sobie i swoim ciele. Miesiąc później, 4 sierpnia 2016 r., Komitet Inicjatywy Ustawodawczej "Ratujmy Kobiety" złożył projekt ustawy zatytułowanej "o prawach kobiet i świadomym rodzicielstwie", liberalizującej prawo aborcyjne i zakładającej nieograniczoną możliwość przeprowadzenia aborcji do końca 12. tygodnia ciąży. Jeśli ciąża jest wynikiem czynu zabronionego, aborcja dopuszczalna byłaby do 18. tygodnia ciąży. Ponadto projektowana ustawa miałaby ułatwić dostęp do metod i środków zapobiegania ciąży, wprowadzać darmową i łatwo dostępną antykoncepcję oraz przywrócić tzw. antykoncepcję awaryjną bez recepty. Propozycja regulowała też

⁴⁰ Czapiński J., Jerzyński T., raport z Międzynarodowego Programu Sondaży Społecznych ISSP 2015

⁴¹ Gober G., Nastasia D.J., Gender Equality and Social Justice in Public Media. Media Monitoring Research in Eight Countries Across Four Continents, International Association of Women in Radio & Television, 2015

⁴² Do dn. 27.01.2021 r., kiedy nastąpiło opublikowanie uzasadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dn. 22.10.2020 r.

stosowanie klauzuli sumienia przez ginekologów. Nakładała na świadczeniodawcę obowiązek udostępnienia listy współpracujących z nim lekarzy, którzy powołują się na klauzulę sumienia.

44

W proteście wobec odrzucenia 23 września 2016 r. przez Sejm RP projektu ustawy Komitetu „Ratujmy Kobiety” oraz jednoczesnego skierowania do prac w Komisji Polityki Społecznej i Rodziny projektu „Stop Aborcji”, powstał ruch społeczny Ogólnopolski Strajk Kobiet. 3 października w 147 miastach Polski odbyły się zgromadzenia pod hasłem „Czarny Poniedziałek - Ogólnopolski Strajk Kobiet”. Wykształcił się potężny ruch społeczny zwany Czarnym Protestem, na ulicach polskich miast protestowały tysiące kobiet przeciwko zakazowi aborcji oraz opresji ze strony najwyższych władz politycznych i Kościoła katolickiego. Według szacunków Policji w demonstracjach wzięło udział 98 tysięcy osób. Protest zyskał potężny oddźwięk w serwisach społecznościowych oraz ogromny rozgłos w światowych mediach. Wydarzenia te obrazują, jak mocno środowiska kobiece potrafią się skonsolidować w kluczowych kwestiach i obronie swoich praw.

Po serii Czarnych Protestów, 6 października 2016 r. Sejm ostatecznie odrzucił projekt „Stop Aborcji”. Temat przepisów aborcyjnych ponownie przybrał na sile pod koniec 2017 r., kiedy 30 listopada Komitet Inicjatywy Ustawodawczej „Zatrzymaj Aborcję” złożył w Sejmie obywatelski projekt ustawy znoszącej prawo do aborcji w przypadku dużego prawdopodobieństwa ciężkiego i nieodwracalnego upośledzenia płodu albo nieuleczalnej choroby zagrażającej jego życiu. Po pierwszym czytaniu (10 stycznia 2018 r.), projekt został skierowany do dalszych prac w Komisji Polityki Społecznej i Rodziny, z zaleceniem zasięgnięcia opinii Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka. Jednocześnie Sejm odrzucił kolejny projekt ustawy liberalizującej prawo aborcyjne, zgłoszonej przez Komitet Inicjatywy Ustawodawczej „Ratujmy Kobiety 2017”. Po pozytywnym zaopiniowaniu projektu ustawy Komitetu „Zatrzymaj Aborcję” przez Komisję Sprawiedliwości i Praw Człowieka, Komisja Polityki Społecznej i Rodziny powołała podkomisję nadzwyczajną do rozpatrzenia projektu ustawy, co nastąpiło 2 lipca 2018 r.. Jej prace ograniczyły się wyłącznie do jednego posiedzenia, na którym wybrano przewodniczącego podkomisji. Natomiast kolejnym krokiem w kierunku zaostrzenia przepisów aborcyjnych, łamiącym tzw. kompromis aborcyjny (określony ww. ustawą z 1993 r.), był wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 22 października 2020 r., który orzekając w sprawie K 1/20 stwierdził niezgodność przesłanki embriopatologicznej przerwania ciąży (art. 4a ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży) z art. 38 w związku z art. 30 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Tym samym zakazano aborcji w sytuacji, gdy badania prenatalne lub inne przesłanki medyczne wskazują na duże prawdopodobieństwo ciężkiego i nieodwracalnego upośledzenia płodu albo nieuleczalnej choroby zagrażającej jego życiu. Wyrok wywołał kolejną falę protestów w całej Polsce, z uwagi na które rząd wstrzymał się z jego publikacją. Nastąpiła ona dopiero 27 stycznia 2021 r., wraz z publikacją uzasadnienia. Wówczas wyrok zaczął obowiązywać. Został szeroko zakwestionowany w środowiskach prawniczych. Wskazywano na fakt, że jest ono obarczone istotnymi wadami prawnymi (przede wszystkim w wydaniu rozstrzygnięcia brały udział osoby nieuprawnione do tego – wybrane przez Sejm VIII kadencji na uprzednio obsadzone już prawidłowo stanowiska sędziowskie, a składowi Trybunału przewodniczyła Julia Przyłębska, powołana na stanowisko Prezes TK w procedurze

obarczonej poważnymi naruszeniami przepisów prawa), a także że stanowi ono bezprecedensowy atak na prawa kobiet, prawa rodziny i wolność jednostki bezkrytycznie zrównując prawa płodu i ciężarnej kobiety.

Z końcem września 2021 r. opinią publiczną wstrząsnęła nagłośniona w mediach śmierć trzydziestoletniej kobiety będącej w 22. tygodniu ciąży. Lekarze po stwierdzeniu odpłynięcia płynu owodniowego, co uniemożliwiało utrzymanie ciąży i mimo zdiagnozowanych wcześniej wad wrodzonych

45

płodu, nie zdecydowali się na aborcję i czekali aż płód sam obumrze. Tak się stało. Niespełna dobę później, na skutek wstrząsu septycznego, zmarła także pacjentka. Tragedia wywołała kolejne protesty społeczne, tym bardziej że w tym samym czasie, 22 września 2021 r., do Sejmu wpłynął obywatelski projekt ustawy zaostrzającej kary za dokonanie aborcji, przygotowany przez fundację Pro-Prawo do Życia. Projekt ustawy zakładał, że „dzieckiem” jest człowiek „od poczęcia do osiągnięcia pełnoletniości” i wprowadzał definicję „dziecka poczętego”, którym jest dziecko do rozpoczęcia porodu. Wedle jej zapisów miałyby stracić moc obowiązująca ustawa z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, zniesione zatem zostałyby obowiązujące już tylko dwie przesłanki do aborcji, tj. jeżeli zagrożone jest zdrowie i życie matki oraz jeżeli ciąża jest wynikiem przestępstwa. Tym samym przerwanie ciąży miałyby być nielegalne w każdym przypadku i traktowane jako przestępstwo z art. 148 Kodeksu karnego, czyli zabójstwo. Projekt ustawy dodawał nowy § 5 do tego artykułu, otwierający furtkę do wyciągania konsekwencji prawnych względem kobiet, które przerwały ciążę. 2 grudnia 2021 r. projekt został odrzucony głosami większości posłów.

22 października 2021 r., w rocznicę wspomnianego orzeczenia TK ws. aborcji, rozpoczął się kolejny cykl demonstracji w całej Polsce przeciwko zaostrzeniu prawa aborcyjnego.

Równość płci w obszarze nauki

Zróznicowanie ze względu na płeć jest wyraźne także w obszarze wykształcenia i działalności na polu nauki. W 2018 roku wyższe wykształcenie miało 27,6% kobiet i 20,8% mężczyzn.⁴³ W ogólnej liczbie studentów w Polsce, na wszystkich typach uczelni, kobiety przeważają i stanowią 58%, jednak już w obszarze nauk ścisłych wśród ogólnej liczby studentów to mężczyźni jest więcej (54%), a przewaga ta jest jeszcze wyraźniejsza w obszarze nauk technicznych, gdzie aż 72% osób studiujących to mężczyźni.⁴⁴ Na Politechnice Częstochowskiej przewaga mężczyzn jest niższa - przeszło co trzecia osoba studiująca to kobieta (35,5%). Odsetek ten jest wyraźnie zróżnicowany w zależności od Wydziału, np. na Wydziale Inżynierii Produkcji i Technologii Materiałów kobiety stanowiły 55,7% studentów, a na Wydziale Inżynierii Mechanicznej i Informatyki - 11,5%.

Rozpatrując kadrę wyższych uczelni wyraźnie zauważalne jest, że wraz ze wzrostem stopni naukowych maleje procentowy udział kobiet wśród osób je posiadających. Zjawisko "wyciekania" kobiecych talentów wraz z kolejnymi szczeblami kariery, określane jako "nieszczelny rurociąg" (ang. *leaky pipeline*) obrazują dane liczbowe. 49% doktorów na polskich uczelniach wyższych to kobiety, wśród doktorów habilitowanych kobiety stanowią 38%, a wśród profesorów - 24%. Na uczelniach technicznych odsetki te są jeszcze niższe. Kobiety stanowią 34% doktorów i 27% doktorów habilitowanych, jednak z biegiem lat następuje

⁴³ Główny Urząd Statystyczny, Aktywność ekonomiczna - Odsetek ludności w wieku 15 lat i więcej wg poziomu wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania

⁴⁴ Fundacja Edukacyjna Perspektywy, Raport Kobiety na politechnikach, marzec 2019

- choć niewielka - zmiana na korzyść kobiet. Dla porównania w roku akademickim 2016/2017 było to odpowiednio 33% i 25%. Przewaga mężczyzn ze stopniem profesora na uczelniach technicznych jest jeszcze wyższa - kobiety stanowią jedynie 14%. Udział kobiet we władzach uczelni technicznych wciąż jest znikomy. W odniesieniu do publicznych uczelni wyższych ogółem, na 99 stanowisk rektorskich na kadencję 2016-2020 zostało wybranych pięć kobiet⁴⁵.

46

Problem przemocy w perspektywie płci

W odróżnieniu od wartości wskaźnika równouprawnienia płci, którego wyższa wartość jest korzystniejsza, gdyż oznacza, że dany kraj zbliża się do osiągnięcia równości płci w społeczeństwie, w przypadku przemocy wyższy wynik oznacza, że zjawisko przemocy wobec kobiet w danym państwie jest poważniejsze. Wynik Polski w tej dziedzinie wynosi 22,1, czyli poniżej średniej dla Unii Europejskiej (27,5).⁴⁶

Zgodnie z ogólnopolskimi statystykami Policji wynikającymi z danych zebranych w oparciu o wypełnione formularze "Niebieska Karta", w 2007 r. kobiety stanowiły nieco ponad 58% ofiar przemocy i od tamtej pory odsetek ten systematycznie rośnie. W 2018 r. było to już niemal 74%, przy 12% mężczyzn (14% to małoletni).⁴⁷ Należy brać pod uwagę, że mogą to być wartości niedoszacowane, gdyż kobiety często nie zgłaszają przemocy w obawie przed reakcją sprawcy.

Kobiety przeważają wśród ofiar przemocy na każdym polu: przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej i ekonomicznej. Według wyników badań TNS OBOP dla Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej przeprowadzonych w 2010 r., wśród ogółu ofiar przemocy w rodzinie znajdowało się 61% kobiet. Stanowiły one największy odsetek ogółu ofiar w przypadku przemocy seksualnej w rodzinie - 90%. Wśród ofiar przemocy fizycznej było 63% kobiet, podobnie w przypadku przemocy psychicznej - 64%. Kobiety stanowiły 70% ofiar przemocy ekonomicznej.⁴⁸

Wyniki badań przeprowadzonych w 2012 r. przez Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej wskazują, że w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie 11% Polek doświadczyło molestowania seksualnego.⁴⁹ Nieporównanie większą skalę tego problemu pokazują wyniki badań Fundacji na rzecz Równości i Emancypacji STER z 2016 r. Ponad jedna trzecia kobiet, które uczestniczyły w badaniu (37,6%) miała doświadczenie udziału w tzw. "innej czynności seksualnej" wbrew swojej woli. Najczęściej sytuacja ta wynikała z wykorzystania przez mężczyznę swojej władzy formalnej, czyli zawodowej (14,3% kobiet doświadczyło innej czynności seksualnej ze strony swojego przełożonego) lub nieformalnej (ekonomicznej lub psychicznej).⁵⁰ Zdecydowana większość tych zdarzeń (94,6%) nie została zgłoszona na policję. 23,1% kobiet

⁴⁵ http://studyinpoland.pl/konsorcjum/images/stories/123_2016_newsletter/rektorzy-2016-20.pdf

⁴⁶ EIGE, Wskaźnik równouprawnienia płci 2017: Polska

⁴⁷ <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863.dok.html>

⁴⁸ TNS OBOP, Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Polsce wobec kobiet i wobec mężczyzn. Część I - raport z badań ogólnopolskich, 2010

⁴⁹ FRA - European Union Agency for Fundamental Rights, *Przemoc wobec kobiet. Badanie na poziomie Unii Europejskiej. Wyniki badania w skrócie*, 2014

⁵⁰ Fundacja na rzecz Równości i Emancypacji STER, *Przełamać tabu. Raport o przemocy seksualnej*, 2016 r.

doświadczyło próby gwałtu. Prawie 92% z nich nie dokonało zgłoszenia na policję. 62% kobiet wskazało, że nie sądziło aby policja cokolwiek zrobiła w tej sprawie, taki sam odsetek tłumaczył brak zgłoszenia zdarzenia na policję poczuciem wstydu, zażenowania.

Dokumenty organizacji międzynarodowych, takich jak Komitet ds. Likwidacji Dyskryminacji Kobiet przy ONZ czy Rada Europy podkreślają, że przemoc wobec kobiet stanowi formę ich dyskryminacji oraz potwierdzają związek pomiędzy występowaniem przemocy wobec kobiet i dziewcząt, a szkodliwymi stereotypami płci, dotyczącymi ról i obowiązków kobiet i mężczyzn w rodzinie i w społeczeństwie.⁵¹ Dziewczynki uczone są posłuszeństwa i uległości, chłopcy mają być silni i stanowczy. Stereotypowe cechy kobiece sytuują kobiety po stronie ofiar, a stereotypowe cechy męskie sytuują mężczyzn po stronie

47

sprawców przemocy. Tak przebiegająca socjalizacja powoduje, że dziewczynki i kobiety w wielu przypadkach nie potrafią się bronić, a nawet nierzadko nie dają sobie do tego prawa, ciężko im bronić swoich granic, bo nie zostały tego nauczone. Obowiązująca w Polsce Konwencja o eliminacji wszelkich form dyskryminacji kobiet uchwalona rezolucją Zgromadzenia Ogólnego ONZ (ratyfikowana w Polsce w 1980 r.), nazywana również międzynarodową kartą praw kobiet, nakłada na państwa obowiązek podjęcia środków w celu zmiany społecznych i kulturowych wzorców zachowania mężczyzn i kobiet, aby wyeliminować przesady, zwyczaje oraz inne praktyki opierające się na przekonaniu o niższości lub wyższości jednej z płci albo na stereotypach roli mężczyzny i kobiety. Także Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej wiąże zjawisko przemocy z historycznie uwarunkowaną nierównością kobiet i mężczyzn. Szczególną uwagę zwraca na stereotypy, uprzedzenia i nierówne traktowanie kobiet w różnych sferach życia, wpływające na skalę zjawiska przemocy wobec kobiet i stanowiące źródło naruszenia ich praw. Konwencja uznaje, że brak równości jest zarówno przyczyną, jak i skutkiem przemocy wobec kobiet, gdyż stanowi przeszkodę w zapewnieniu równości kobiet i mężczyzn.

Pomimo obowiązywania w Polsce od 1 sierpnia 2015 r. Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, nadal występują problemy z jej pełnym wdrożeniem. Po pierwsze, polska ustawa o przemocy w rodzinie zawiera definicję, według której przemoc jest zjawiskiem, które dotyczyć może tylko członków rodziny. Przez członka rodziny należy rozumieć osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny, a także inną osobę wspólnie zamieszkujejącą lub gospodarującą. W świetle przepisów Kodeksu karnego osobą najbliższą jest małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu. Brak wskazania w definicji wprost byłych małżonków i partnerów ma praktyczne konwencje, np. osobom, które doświadczają

⁵¹ Piotrowska J., *Dlaczego przemoc z uwzględnieniem perspektywy płci*, w: Fundacja Feminoteka, *Lokalne programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie a perspektywa płci. Raport. Wzorcowy Program*, 2016

przemocy ze strony byłego małżonka często odmawia się objęcia procedurą Niebieska Karta. Dla objęcia wsparciem szerszej grupy osób i dostosowania polskich przepisów do przepisów Konwencji (zgodnie z którą do przemocy dochodzić może nie tylko pomiędzy obecnymi partnerami i małżonkami, ale także pomiędzy osobami, które już nie pozostają ze sobą w związku) konieczna jest zmiana definicji w ustawie.

W polskim prawodawstwie nie występuje pojęcie "przemocy ekonomicznej". Nie zawarto go ani jego definicji, w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ta wymienia jedynie przemoc fizyczną, psychiczną i seksualną, zatem różni się od zapisów definicji przemocy w Konwencji.

Kolejna kwestia to obowiązująca w Polsce definicja przestępstwa zgwałcenia. Sposób jej sformułowania w art. 197 Kodeksu karnego powoduje, że organy ścigania, a następnie postępowania sądowego ustalają, czy podejrzany (oskarżony) zastosował siłę, podstęp lub groźbę, czyli ustalają czy sprawca działał wbrew sprzeciwowi ofiary, koncentrując uwagę na tym, czy pokrzywdzona w dostateczny sposób wyraziła sprzeciw lub stawiała opór. Tymczasem Konwencja opiera swoją definicję na udzieleniu zgody w rozumieniu zachowania autonomii seksualnej partnerów, ich wolności wyboru, zatem kładzie nacisk na to, czy istnieje zgoda na zachowanie seksualne, a nie na to, czy nie ma sprzeciwu. Taki "szerszy" sposób ujęcia zgwałcenia umożliwiłby traktowanie jako przestępstwa także tych nieakceptowanych zachowań seksualnych, w przypadku których ofiara ze względu na okoliczności nie miała szans na stawianie oporu.

48

Przez lata brakowało w polskim prawodawstwie przepisów, które umożliwiałyby szybką i skuteczną izolację sprawcy od osoby doświadczającej przemocy. Od 30 listopada 2020 r., na mocy Ustawy z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (nazywanej „ustawą antyprzemocową”), obowiązują przepisy o natychmiastowej izolacji sprawców przemocy. Katalog postępowań nieprocesowych został poszerzony o postępowanie nieprocesowe w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Dotychczas to osoby doświadczające przemocy musiały szukać bezpiecznego schronienia poza domem lub były zmuszone do życia pod jednym dachem z prześladowcą. Na mocy nowych przepisów sprawca przemocy stwarzający zagrożenie dla życia lub zdrowia domowników musi bezzwłocznie opuścić mieszkanie. Policja (oraz Żandarmeria Wojskowa) podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu lub w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy w rodzinie, może wydać wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie, stwarzającej zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej tą przemocą, nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, które są natychmiast wykonalne i obowiązują przez okres 14 dni. Osoba doświadczająca przemocy może żądać na drodze sądowej wydłużenia tego okresu. Sąd rozpoznaje sprawę o zobowiązanie sprawcy przemocy do opuszczenia mieszkania w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym. Rozprawa powinna odbyć się w terminie miesiąca od dnia wpływu wniosku, a postanowienie które zapada po jej przeprowadzeniu staje się wykonalne z chwilą ogłoszenia.

Począwszy od 2017 r. Częstochowa rokrocznie uczestniczy w międzynarodowej kampanii "16 Dni Przeciwno Przemocy ze względu na Płeć", odbywającej się w dniach od 25 listopada (Międzynarodowy

Dzień Eliminacji Przemocy Wobec Kobiet) do 10 grudnia (Międzynarodowy Dzień Praw Człowieka). Następuje wówczas intensyfikacja działań informacyjnych i pomocowych skierowanych do osób doświadczających przemocy, koordynowanych przez Pełnomocniczkę Prezydenta Miasta ds. Równych Szans. Dotychczas w ramach akcji odbywały się m.in. bezpłatne konsultacje prawne, psychologiczne, warsztaty asertywności, konsultacje z mediatorami, kierowane do młodzieży konkurs wiedzy o prawach człowieka czy prelekcje i otwarte projekcje filmów o tematyce praw człowieka. Z kolei od 2018 r. Częstochowa uczestniczy w międzynarodowej kampanii społecznej One Billion Rising (Nazywam się Miliard), kiedy 14 lutego odbywa się wspólne wykonanie tanecznego układu choreograficznego w proteście przeciwko przemocy wobec kobiet.

DZIAŁANIA PODJĘTE LOKALNIE

- ✓ Warsztaty antydykryminacyjne i równościowe dla mieszkanki Częstochowy.
- ✓ Projekt „Aktywni rodzice – szczęśliwe dzieci”.
- ✓ Zarządzenie Nr 2608.2018 Prezydenta Miasta Częstochowy z dnia 23 sierpnia 2018 r. w sprawie ustanowienia Nagrody Równości im. Mieczysławy Biegańskiej.

49

12. Dyskryminacja ze względu na wyznanie religijne i narodowość

Polska jest pozornie krajem jednolitym wyznaniowo i narodowościowo; taki punkt widzenia zawiera w sobie cechy dyskryminacji mniejszości narodowych i religijnych. Polska współczesna, oczywiście, nie jest historyczną Rzeczpospolitą wielu narodów, tworzoną unią Korony Królestwa Polskiego z Wielkim Księstwem Litewskim; dramatyczne zmiany historyczne po II wojnie światowej doprowadziły do „sztucznego” ujednoczenia etnicznego. Istnieje jednak nadal, choć w ograniczonym stopniu, świadomość przynależności do innych niż polska grup narodowościowych lub etnicznych oraz do innych niż katolickie wyznań religijnych.

W Polsce jest zarejestrowanych 191 wyznań, w tym realnie istniało w 2011 r. 174⁵². Do 1990 r. obowiązywała zasada reglamentacji wyznań; państwo decydowało, które z nich może prowadzić działalność na terenie kraju. Efektem liberalizacji jest przyrost zarejestrowanych wyznań w okresie III RP o blisko 160. Dokumentacja ich działalności opiera się na informacjach uzyskiwanych od stowarzyszeń wyznaniowych. Zgodnie z zasadami urzędy państwowe nie mogą od obywateli żądać informacji dotyczących tak prywatnej sfery jak poczucie przynależności narodowej i religijnej. Narodowy Spis Powszechny opiera się w tym zakresie na dobrowolnych deklaracjach. Informacje o wyznaniach i narodowości zbierane od związków wyznaniowych i stowarzyszeń narodowościowych mają charakter subiektywny. Za wiernego np. religii katolickiej uznaje się osobę, która przyjęła sakrament chrztu; nie wiadomo, czy ta osoba w swoim życiu dorosłym rzeczywiście praktykuje wiarę (uczestniczy w mszach św., przystępuje do komunii św. itp.). Podobnie subiektywna jest kwestia przynależności narodowościowej; przyjęta zasada „krwi” (pochodzenia z rodziny przynależnej do danego narodu) rozmija się z prawem świadomego wyboru narodowości; rozmija się także ze zjawiskami takimi jak poczucie przynależności do dwóch lub więcej narodowości lub świadome odrzucenie identyfikacji narodowej.

Zgodnie z danymi GUS w 2011 r. było w Polsce ogółem 34 mln 321,4 tys. osób wierzących oraz około 4,2 mln bezwyznaniowych (10,9% populacji), w tym:

religie katolickie: 9 wyznań, 33 mln 507 tys. wiernych religie

prawosławne: 2 wyznania, 505,2 tys. wiernych religie protestanckie: 67

wyznań, 145,6 tys. wiernych religie islamskie: 5 wyznań, 5,1 tys.

wiernych religie judaistyczne: 4 wyznania, 1,6 tys. wiernych religie

⁵² GUS. Wyznania religijne. Stowarzyszenia narodowościowe i etniczne w Polsce 2009-2011, opracowanie pod red. Piotra Łysonia, Warszawa 2012 r.

orientalne: 18 wyznań, 17,5 tys. wiernych inne: 20 wyznań, 136,4 tys. wiernych wyznania różne (brak bliższych danych): 49 wyznań, ok. 3 tys. wiernych.

Na obszarze Częstochowy oprócz dominującego wyznania rzymskokatolickiego funkcjonują struktury i grupy wiernych wyznań:

Kościół Polskokatolicki w RP, diecezja krakowsko-częstochowska ze stolicą w Częstochowie; w diecezji jest 9677 wiernych, 24 duchownych, 25 świątyń, 24 parafie;

Kościół Starokatolicki, diecezja śląsko-łódzka ze stolicą w Łodzi, 9351 wiernych diecezji, 10 duchownych, 17 świątyń, 16 parafii;

50

Autokefaliczny Kościół Prawosławny, diecezja poznańsko-łódzka ze stolicą w Łodzi., 27 500 wiernych w diecezji, 12 parafii;

Kościół Ewangelicko-Augsburski w RP, diecezja katowicka, 13 166 wiernych w diecezji, 48 duchownych, 41 parafii;

Kościół Chrześcijan Baptystów, okręg śląski, 514 wiernych w okręgu, 7 duchownych, 6 świątyń;

Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, diecezja południowa, 3 625 wiernych w diecezji, 18 duchownych, Częstochowa przynależy do dzielnicy zachodniej z centrum w Katowicach;

Chrześcijańska Wspólnota Zielonoświątkowa, okręg południowy, 5 596 wiernych w okręgu, 64 duchownych, 19 świątyń;

Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP – gmina katowicka.

Brak danych powoduje, że GUS nie odnosi się do aktywności na terenie miasta innych wyznań, w tym istniejącego od 1906 r. Kościoła Katolickiego Mariawitów w RP, aktywnego w okresie przedwojennym w Częstochowie Kościoła Grekokatolickiego, czy widocznych przez swoją aktywność wyznań: Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego oraz licznych grup religijnych buddyjskich. Brak także wiarygodnych danych dotyczących identyfikacji wyznaniowej i działalności misyjnej wśród ludności napływowej, migracji z innych krajów.

Częstochowa jest miastem w zasadzie jednolitym narodowościowo. To określenie jest jednak pochodnym archaicznego modelu określania tożsamości. Zgodnie z ustawami podstawą określenia narodowości jest „zasada krwi”; pochodzenie z rodziny o określonej narodowości. Ustawa⁵³ wyróżnia na obszarze Polski jedynie 9 „historycznych” mniejszości narodowych: białoruską, czeską, litewską, niemiecką, ormiańską, rosyjską, słowacką, ukraińską i żydowską; 4 grupy etniczne: łemkowską, karaimską, romską, tatarską; oraz społeczność posługującą się językiem regionalnym: ludność kaszubska. Pomimo wieloletnich starań i wyraźnego artykułowania swej opcji narodowościowej przez blisko 500 tys. mieszkańców województwa śląskiego, nie zyskała legalizacji ustawowej mniejszość górnośląska. Analizując ciągłość historyczną możemy domniemywać obecności w Częstochowie następujących historycznych, wskazanych w ustawie, grup mniejszościowych:

⁵³ Ustawa z dnia 6 stycznia 2005r.o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym

- Żydzi. Przed wojną ludność religii żydowskiej lub identyfikowana z narodowością żydowską liczyła ok.30 tys., stanowiąc 25% ogółu mieszkańców. Tragedia holocaustu doprowadziła do unicestwienia tej mniejszości, wojnę przetrwało zaledwie kilka tysięcy Żydów Częstochowskich. Do lat 60-tych XX w. funkcjonowała, choć w ograniczonym stopniu, wyznaniowa gmina żydowska, później o zachowanie świadomości dbało Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów w Polsce. Obecnie sprawy wyznaniowe są w gestii gminy katowickiej, nadal funkcjonuje TSKŻ, działają także różne grupy opiekujące się i wspierające pamięć o wspólnocie żydowskiej.
- Niemcy. W XIX w. nastąpił napływ osadników niemieckich osiedlających się w Częstochowie oraz miejscowościach regionu (m.in. Czarny Las, Huta Stara, Michałopol k. Dąbrowy Zielonej), ten proces napływu trwał do 1918 r., przy czym część napływowej ludności uległa spolszczeniu. Po II wojnie światowej w reakcji na hitlerowskie ludobójstwo nastąpił proces wyrzucania ludności niemieckiej lub przymusowego polszczenia. Ślady tej mniejszości widoczne są w identyfikacjach rodzinnych, w specyficznej tożsamości osób „narodowości polskiej, niemieckiego pochodzenia”.

51

- Ukraińcy. Ich masowy napływ nastąpił w 1920 r. po utracie marzeń o niepodległości Ukrainy; w Częstochowie na stałe osiedliło się ok. 300 rodzin ukraińskich; mniejszość dysponowała cerkwią grekokatolicką oraz stowarzyszeniami społeczno-kulturalnymi. Ponowny, lecz znacznie mniejszy napływ ludności ukraińskiej nastąpił po II wojnie światowej; w okresie PRL nie mogli korzystać z żadnych form identyfikacji religijnej i narodowościowej, stosowano politykę przymusowego polszczenia. Ślady tożsamościowe widoczne są jedynie w identyfikacjach rodzinnych
- Rosjanie. Ludność utożsamiająca się z rosyjską narodowością i religią prawosławną, to dziedzictwo przynależności Częstochowy w XIX w. do zaboru rosyjskiego oraz świadectwo dramatu rozpadu carskiego Imperium Rosyjskiego. Rosjanie-prawosławni zachowali, także po II wojnie światowej, prawo do własnej identyfikacji religijnej (cerkiew prawosławna i związana z nią parafia, wydzielone sektory cmentarza prawosławnego w nekropolii Kule i św. Rocha). Współcześnie identyfikuje się z wyznaniem prawosławnym ok. 200 wiernych.
- Romowie. Poczucie silnej identyfikacji grupowej zachowało ok. 200-300 mieszkańców Częstochowy identyfikujących się z tradycją Romów. Widocznymi ich skupiskami są bloki przy al. Pokoju oraz kamienice przy al. Wolności, tam gdzie ich osiedlano po wprowadzeniu przez państwo w latach 60-tych XX w. zasad przymusowej asymilacji.

W Częstochowie, oprócz aktywnie działającej agendy Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów, nie funkcjonują lokalne stowarzyszenia mniejszości narodowej. Działa takich obecnie na obszarze całej Polski 160, przy czym ta liczba bardziej świadczy o rozbiciu niż o potencjale. W województwie śląskim działa 5 stowarzyszeń narodowościowych: 2 mniejszości niemieckiej (Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców Woj. Śląskiego z siedzibą w Raciborzu z 11,3 tys. członkami oraz Niemiecka Wspólnota „Pojednanie i Przyszłość” w Katowicach z 10,3 tys. członkami; cechy stowarzyszenia narodowościowego ma także Towarzystwo Dobroczynne Niemców na Śląsku – 2 tys. członków); 2 stowarzyszenia Romów i 1 stowarzyszenie Ormian. Na zamieszkałych w województwie ludzi identyfikujących się z innymi niż polska narodowościami, w większym stopniu niż lokalne stowarzyszenia oddziałują ogólnopolskie. Do największych takich należą w Polsce: Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim liczące 51 tys.

członków, Stowarzyszenie Mniejszości Narodowości Cygańskiej w Polsce „Solidarność” - 7,5 tys. członków, Związek Ukraińców w Polsce – 5 tys., Stowarzyszenie Romów Polskich – 4 tys., Towarzystwo Słowaków – 2,7 tys., Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów w Polsce – 1 317 członków.

Oprócz grup mniejszościowych legitymujących się tradycyjną obecnością mamy także stały napływ ludzi różnej narodowości i religii powodowany głównie migracją ekonomiczną, rzadziej migracją powodowaną sytuacją polityczną. Po II wojnie światowej Częstochowa była miejscem osiedlenia się kilkudziesięciu rodzin z Grecji i Macedonii (efekt uchodźstwa po wojnie domowej w Grecji). W latach 70-tych osiedliło się w mieście i w regionie kilkuset absolwentów Politechniki Częstochowskiej i innych polskich uczelni pochodzących z Bliskiego Wschodu, głównie Irakijczyków. W zdecydowanej większości doszło do pełnej asymilacji państwowej, osoby z tych grup identyfikują się jako Polacy irackiego czy greckiego pochodzenia. Trudniej ocenić proces asymilacji najnowszego napływu emigracyjnego. Żywiołowość migracji utrudnia nawet rozpoznanie statystyczne. Wg danych ZUS w 2019 r. w Częstochowie zarejestrowanych było 10 858 cudzoziemców, w tym 9 470 z Ukrainy i 290 z Białorusi; dane dotyczą tylko osób korzystających

52

z ubezpieczenia. Wg danych GUS⁵⁴ w województwie śląskim w 2019 r. wydano 39,1 tys. zezwoleń na pracę cudzoziemców, w tym liczba wydanych zezwoleń na pracę dla obywateli Ukrainy wyniosła 32,1 tys. Wśród pozostałych narodowości najwięcej zezwoleń na pracę wydano obywatelom: Białorusi (1,0 tys.), Nepalu (0,9 tys.), Uzbekistanu (0,8 tys.), Gruzji i Bangladeszu (po 0,7 tys.) oraz Mołdawii (0,6 tys.). Obywatele 6 państw (Armenii, Białorusi, Gruzji, Mołdawii, Rosji i Ukrainy) w ramach uproszczonej procedury mogą podjąć pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez uzyskiwania zezwolenia na pracę. Oświadczenie uprawnia do wykonywania pracy niesezonowej przez okres 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy. Oświadczenie o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcom rejestrowane jest w powiatowym urzędzie pracy przez pracodawcę. W I półroczu 2019 r. liczba oświadczeń wpisanych do ewidencji w powiatowych urzędach pracy wyniosła 90,7 tys. Pracodawcy w oświadczeniach najczęściej wnioskowali o zatrudnienie obywateli Ukrainy (83,9 tys., tj. 92,4% ogółu). W Częstochowie pracujących cudzoziemców w 2017 r. było 2 153, w 2018 – 3 849. Dane uwzględniają jedynie osoby legalnie podejmujące prace, brak jest informacji o ilości i narodowościach osób pracujących bez legalizacji, uczących się lub studiujących, a także rozróżnienia ilu z nich decyduje się na stałe osiedlić w Częstochowie, ilu zaś pobyt tu traktuje tylko jako czasowy. Szacować można wielkość przebywających w Częstochowie (przed ograniczeniami powodowanymi pandemią COVID19) na 25-30 tys. Oprócz napływu ze wschodu (Ukraińcy, Białorusini, Gruzini) coraz więcej jest cudzoziemców z krajów uznawanych za egzotyczne: ok. 600 Kameruńczyków studiuje na Akademii Polonijnej, wśród studentów innych wyższych szkół są obywatele Nepalu i Indii; widoczna jest obecność Hindusów, Turków, Syryjczyków, Pakistańczyków i innych narodowości.

Konstytucja RP nie wyróżnia żadnej religii i żadnego pochodzenia etnicznego.

„Art 53.: 1. Każdemu zapewnia się wolność sumienia i religii.

2. Wolność religii obejmuje wolność wyznawania lub przyjmowania religii według własnego wyboru oraz uzewnętrzniania indywidualnie lub z innymi, publicznie lub prywatnie, swojej religii przez uprawianie kultu, modlitwę, uczestniczenie w obrzędach, praktykowanie i nauczanie. Wolność religii obejmuje także posiadanie

⁵⁴ Cudzoziemcy na rynku pracy w województwie śląskim w 2019 r. WUS Katowice

świętyń i innych miejsc kultu w zależności od potrzeb ludzi wierzących oraz prawo osób do korzystania z pomocy religijnej tam, gdzie się znajdują.

3. Rodzice mają prawo do zapewnienia dzieciom wychowania i nauczania moralnego i religijnego zgodnie ze swoimi przekonaniem. Przepis art. 48 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

4. Religia kościoła lub innego związku wyznaniowego o uregulowanej sytuacji prawnej może być przedmiotem nauczania w szkole, przy czym nie może być naruszona wolność sumienia i religii innych osób.

5. Wolność uzewnętrzniania religii może być ograniczona jedynie w drodze ustawy i tylko wtedy, gdy jest to konieczne do ochrony bezpieczeństwa państwa, porządku publicznego, zdrowia, moralności lub wolności i praw innych osób.

6. Nikt nie może być zmuszany do uczestniczenia ani nikomu nie można zakazywać uczestnictwa w praktykach religijnych.

7. Nikt nie może być obowiązany przez organy władzy publicznej do ujawnienia swojego światopoglądu, przekonań religijnych lub wyznania."

Zasady owe dotyczą nie tylko obywateli RP. Zgodnie z art 37. ust. 1 „Kto znajduje się pod władzą Rzeczypospolitej Polskiej, korzysta z wolności i praw zapewnionych w Konstytucji.” Istotny obowiązek

53

wyływa także z art 48: „Rodzice mają prawo do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem. Wychowanie to powinno uwzględniać stopień dojrzałości dziecka, a także wolność jego sumienia i wyznania oraz jego przekonania.”

Dyskryminacja z powodów wyznaniowych była poruszona w rocznym raporcie 2018 Rzecznika Praw Obywatelskich. „Rzecznik opublikował raport z badania, którego celem była identyfikacja praktyk dyskryminacyjnych w zatrudnieniu ze względu na wyznanie. Badanie obejmowało m.in. proces rekrutacji, możliwość realizacji praktyk religijnych (święta wolne od pracy), a także manifestowania w miejscu pracy, strojem lub symbolami, swojej przynależności wyznaniowej. W ramach badania przeprowadzono indywidualne wywiady pogłębione z przedstawicielami organizacji społeczno-religijnych protestantów, kościołów chrześcijańskich, Żydów, buddystów, bahaitów, rodzimowierców i muzułmanów (...). Na dyskryminację narażeni są jednak przede wszystkim przedstawiciele tych mniejszości religijnych, których dotyczą najbardziej utrwalone społecznie stereotypy. Dyskryminacji w zatrudnieniu wydają się sprzyjać także takie zjawiska jak rosnąca w społeczeństwie polaryzacja opinii, mowa nienawiści, czy krzywdzące uogólnienia. Ważnym czynnikiem jest również brak świadomości co do zakresu przysługujących zatrudnionemu uprawnień i obowiązków pracodawców (...). Ograniczenia dostępności do zajęć religii mniejszościowych i etyki, a także szczegółowe rekomendacje co do działań, których podjęcie pozwoliłoby ograniczenia te wyeliminować, zostały przedstawione w raporcie Rzecznika pt. „Dostępność lekcji religii wyznań mniejszościowych i lekcji etyki w ramach systemu edukacji szkolnej. Analiza i zalecenia”. W ocenie Rzecznika wszelkie bariery w dostępie do lekcji religii mniejszościowych lub lekcji etyki, czy też nierówne traktowanie uczniów nieuczęszczających na lekcje religii organizowane w szkole stanowią przejawy dyskryminacji ze względu na religię i światopogląd w obszarze edukacji. Rzecznik z niepokojem przyjmuje informacje, że szkoły rzadko powiadamiają rodziców i uczniów o możliwości zorganizowania, na ich życzenie, lekcji religii mniejszości wyznaniowych i lekcji etyki.⁵⁵”

⁵⁵ Informacja RPO op.cit.

W rekomendacjach kończących raport Rzecznik zauważa: „Także z badań przeprowadzonych na zlecenie Rzecznika wynika, że w przekonaniu Polaków to właśnie muzułmanie i Żydzi są w Polsce grupą wyznaniową najbardziej narażoną na dyskryminację. Badania potwierdzają również obecne w społeczeństwie uprzedzenia wobec muzułmanów. Mniej niż połowa Polaków (47%) zgodziłaby się, by osoba o takim wyznaniu mieszkała w Polsce i posiadała prawa obywatelskie lub by opiekowała się nią/nim w szpitalu (46%). Jeszcze rzadziej respondenci zaakceptowaliby muzułmanina jako swojego sąsiada (45%), uczącego jego/jej dzieci w szkole (40%) lub pracującego z nim/nią w jednym zespole (38%). Istotny wpływ na tę sytuację może mieć język debaty publicznej, charakteryzujący się szczególną radykalizacją postaw wobec społeczności muzułmańskiej. Zwłaszcza w komunikatach medialnych nazbyt często dochodzi do zamazywania znaczenia pojęć, co prowadzi do utożsamiania muzułmanów, Arabów lub uchodźców z terrorystami i islamskimi fundamentalistami. (...) Badania przeprowadzone przez Rzecznika potwierdziły także występowanie różnych form dyskryminacji ze względu na wyznanie w miejscu pracy i ujawniły najczęściej spotykane mechanizmy wykluczenia. Co ważne, dyskryminacja ze względu na wyznanie w miejscu pracy może dotyczyć zarówno przedstawicieli mniejszości religijnych, jak i dominującej większości katolickiej. Badania wskazują bowiem, że czynnikiem zwiększającym ryzyko dyskryminacji jest silne utożsamianie się z daną religią i ujawnienie swojego zaangażowania w miejscu pracy nawet wówczas, gdy

54

jest to religia dominująca. Na dyskryminację narażeni są jednak przede wszystkim przedstawiciele tych mniejszości religijnych, których dotyczą najbardziej utrwalone społecznie stereotypy.” Dyskryminacja na tle wyznaniowym łączy się także z formami przemocy wobec innych grup narodowościowych. Tu RPO wskazuje: „W 2015 r. prowadzono 1548 postępowań w sprawach przestępstw z nienawiści, w tym 1169 w sprawach nowych, a już w 2016 r. odnotowano 1631 takich spraw, w tym 1314 nowych. W 2017 roku prowadzonych było 1449 postępowań w sprawach o przestępstwa z nienawiści, z czego 1156 w sprawach nowych (...) Od 2016 r. to muzułmanie, ewentualnie osoby utożsamiane przez sprawców z tym właśnie wyznaniem, najczęściej byli podmiotem ataków motywowanych uprzedzeniami. Istotnie wzrosła też liczba spraw, w których podmiotem ataku byli Ukraińcy. W Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich w 2018 r. podjętych zostało około 90 spraw dotyczących przestępstw i innych zachowań motywowanych nienawiścią na tle narodowościowym, etnicznym, rasowym lub wyznaniowym. (...) W 2018 r. Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich we współpracy z Biurem Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie przeprowadziło projekt badawczy, którego celem było oszacowanie skali występowania oraz zgłaszalności przestępstw z nienawiści, a także rozpoznanie ich specyfiki w wybranych społecznościach, tj. muzułmańskiej, afrykańskiej i ukraińskiej. (...) Ponad 600 respondentów należących do tych społeczności zostało zapytanych o doświadczanie przestępstw z nienawiści, mieszczących się w sześciu wskazanych przez badaczy kategoriach (znieważenia, groźby, zniszczenia mienia, naruszenia nietykalności cielesnej, stosowania przemocy i napaści seksualnej). W ten sposób ustalono, że ponad 18% Ukraińców, 8% muzułmanów i aż 43% osób pochodzących z państw Afryki Subsaharyjskiej doświadczyło w latach 2016-2017 co najmniej jednego przestępstwa motywowanego nienawiścią. (...) Jak ustalono, organom ścigania zgłoszonych zostało jedynie 5% przestępstw z nienawiści.”

Zauważalne formy dyskryminacji a nawet przemocy kierowanej do osób innego wyznania lub narodowości, a także wpływające na świadomość ogółu informacje i opinie dotyczące sytuacji w innych

państwach europejskich, wskazują na istotność tego problemu także dla władz lokalnych. Realizowana właściwie konstytucyjna zasada wolności sumienia może być gwarancją zachowania spokoju społecznego i poczucia bezpieczeństwa osobistego. Zwrócić tu jednak trzeba uwagę na elementy, na które władze lokalne mają wpływ ograniczony.

1. Nauka religii w szkołach. Zgodzić się można z argumentami, że powszechność nauki religii katolickiej służy właściwej edukacji. Polska przynależy do kręgu cywilizacji judeochrześcijańskiej, bez podstawowej znajomości zasad religii chrześcijańskiej utracilibyśmy zdolność kulturowej komunikacji międzypokoleniowej, nie rozumielibyśmy znaczenia dzieł zaliczanych do europejskiej spuścizny kulturalnej. Podstawową wadą obecnego systemu jest niedookreślenie. Jeśli religia ma być częścią programu nauczania to instytucje państwowe powinny kształtować i odpowiadać za treść nauczania, jak i za dobór nauczycieli przedmiotu. Jeżeli zaś utrzymujemy model, że religia jest częścią misji Kościoła realizowaną wg zasad ustalanych przez władzę wyznaniową, to wtedy szkoła jest jedynie miejscem udostępnienia sal dla prowadzenia tej działalności misyjnej. Konstytucja wyraźnie mówi: „Religia kościoła lub innego związku wyznaniowego o uregulowanej sytuacji prawnej może być przedmiotem nauczania w szkole, przy czym nie może być naruszona wolność sumienia i religii innych osób.” Formą dyskryminacji jest nie tylko piętnowanie dzieci za nieobecność na lekcjach religii, jest nią także sposób organizacji (np. wyznaczenia w środku między innymi, obowiązkowymi lekcjami) w sposób uniemożliwiający dziecku zachowanie milczenia w sprawach swojego

55

sumienia. Dyskryminacją jest także wymuszanie na dziecku lub jego opiekunach składania deklaracji dotyczących ich sumienia.

2. Uczestnictwo w obrzędach religijnych. W życiu zbiorowym miasta dochodzi często do zderzenia dwóch norm: wolności uzewnętrzniania swoich przekonań religijnych przez uprawianie kultu, modlitwę, uczestniczenie w obrzędach oraz zasady: „nikt nie może być zmuszany do uczestniczenia ani do nieuczestniczenia w praktykach religijnych”. Wola większości nie może ograniczać podstawowych wolności indywidualnych, w przypadku takiego zderzenia norm niezbędne jest wypracowanie rozumnego kompromisu. Nie można ograniczać wkraczania religii w przestrzeń życia publicznego (publicznie odprawianie modlitw czy celebrowanie rytuałów, umieszczanie w miejscach publicznych symboli religijnych) jeśli wynika to z tradycyjnych, respektowanych norm obyczajowych. Ale nie można nikogo zmuszać do udziału w nich ani realizować tego prawa w sposób raniący uczucia innych osób. Szczególnie delikatnym tematem jest łączenie uroczystości świeckich, o charakterze wspólnotowym (święta państwowe i lokalne) z uroczystościami religijnymi.

3. Tworzenie negatywnych stereotypów. Stereotypy rodzą się z lenistwa, z niechęci do rzeczywistego poznania danego zagadnienia. Podstawowym warunkiem do przełamywania negatywnych stereotypów w omawianym temacie, wpływających na zmniejszenie przypadków dyskryminacji i przemocy, jest tworzenie edukacji nakierowanej na poznawanie inności. Przyjmując ze zrozumieniem znaczenie jakie ma poznanie religii katolickiej dla utożsamienia się z kręgiem cywilizacji europejskiej, nie mniej ważne jest by przekaz w nauczaniu tej religii nie rodził negatywnych stereotypów i niechęci wobec innych wyznań. Przełamywaniu negatywnych stereotypów służyć może także właściwie ukierunkowana aktywność kulturalna, ukazująca nie tylko bogactwo różnorodności, ale i wzajemne przenikanie wartości, dążenie do etycznego

uniwersalizmu. Dobrym wzorcem był Międzynarodowy Festiwal Muzyki Sakralnej „Gaude Mater”, będący formą wielkiego spotkania różnych kultur i religii.

4. Ochrona przed bluźnierstwem i zniewagą uczuć. Ceniona wysoko wartość wolności słowa bywa czasem w kolizji z innymi wartościami. Powoduje to poczucie niskiej ochrony uczuć i godności jednostki. Znieważenie uczuć religijnych jest podobną formą deptania godności ludzkiej jak naruszenie dobrego imienia. Ważność tego występkę zawsze jest i będzie odbierana subiektywnie, dla osób wierzących bluźnierstwo (złośliwe znieważenie przedmiotu kultu, jego symbolu lub rytuału) jest bolesną krzywdą. Bluźnierstwo, w tym tradycyjnym znaczeniu słowa, nie jest krytyką, nie jest zaprzeczeniem istnienia Boga, nie jest formą dopuszczalnej w każdym obszarze polemiki, jest celowym, złośliwym ranieniem uczuć, pozbawianiem godności. Kodeks Karny chroni wolność religijną przed dyskryminacją (art. 194), przed przeszkadzaniem w wykonywaniu aktu religijnego (art. 195) oraz przed obrazą uczuć religijnych (art. 196). Statystyka przestępstw pokazuje jednak, że ochrona karna jest stosowana bardzo rzadko. W skali kraju w 2019 r. stwierdzono jedynie 2 przypadki przestępstwa z tytułu art. 194, 25 z naruszenia art. 195 i 53 z tytułu naruszenia art. 196.⁵⁶ Jeśli statystyka ilustruje politykę karną to w ciągu poprzednich dwudziestu lat dane pokazywały jeszcze większą tolerancję. Zwiększenie opresyjności bynajmniej nie wpływa na zachowania społeczne, prawo karne powinno być zbieżne z obowiązującymi normami obyczajowymi. Nie uznajemy, jako ogół, zmuszania dzieci do udziału w szkolnych uroczystościach o charakterze religijnym za rodzaj dyskryminacji (art.194). Siłą, nawet siłą prawa, nie da się kształtować świadomości społecznej. Jedyną

56

skuteczną formą jest cierpliwa edukacja, tłumaczenie co jest dobrem a co złem, co jest wolnością a co krzywdzeniem drugiego człowieka. Można i należy tu apelować do rozsądku elit społecznych, by swoim postępowaniem nie naruszały pewnych zasad, które uznaje się za przyzwoite.

5. Krzyżowanie się przyczyn dyskryminacji. Stereotypy postrzegania innych narodowości i wyznań ulegają zmianom pod wpływem warunków zewnętrznych, świadczy to o wieloprzyczynowości dyskryminacji, tłumaczonej ksenofobią czy uprzedzeniami religijnymi. W latach 70-tych XX w. mieszkańcy krajów arabskich postrzegani byli w Polsce jako „kasta bogatych” (szejkwowie naftowi), raził ich hedonistyczny styl życia. Współcześnie to postrzeganie się zmieniło: dostrzega się w nich potencjalnych terrorystów motywowanych religijnie. Stereotypowe postrzeganie narzucało, w zależności od okresu, wizerunek Ukraińca jako: „często pijącego, niewykwalifikowanego robotnika fizycznego” albo „podstępnego banderowca”, nacjonalisty nienawidzącego narodu polskiego; upodlający jest stereotyp postrzegania Ukrainek jako sprzątaczek, pomocy domowej lub prostytutek. W postrzeganiu „innych” ujawnia się więc także niechęć do płci, do odmienności stylu życia, widoczny jest „klasizm” - niechęć do grup uważanych za bogatsze lub biedniejsze. Swoisty „klasizm” uwidacznia się np. w postrzeganiu osób wyznania katolickiego; tworzy się sztuczną dychotomię między niewierzącymi, bogatszymi, lepiej wykształconymi grupami osób z dużych miast, a biedniejszym, wierzącym „plebsem” z małych miast, miasteczek i wsi. Tego rodzaju wieloprzyczynowe stereotypy w postrzeganiu skutkować mogą dyskryminacją w dostępie do edukacji oraz w pracy zawodowej. Coraz częściej niestety skutkują także przemocą: od form werbalnych po niszczenie mienia i fizyczne ataki na osoby uznane za „inne”.

⁵⁶ <https://statystyka.policja.pl/>

6. Sytuacja cudzoziemców z migracji ekonomicznej. Panujące w opinii publicznej przesady uznają wartość stabilność społeczną, w tym trwałość miejsca osiedlenia. Świat jednak, w swoich dziejach, rozwijał się dzięki migracjom. Migracje zatem nie są czymś wyjątkowym i przejściowym, zjawiskiem narzuconym „ideą globalizmu”. Doświadczenie migracji powinno być bliskie społeczeństwu polskiemu; chyba nie ma w Polsce rodziny, w której bliscy nie byli zmuszeni, tak współcześnie jak i 100 lat temu, do szukania „chleba na obczyźnie”. Znając własne doświadczenia możemy wypracować dobre systemy adaptacji przybyłych zza granicy ludzi poszukujących u nas pracy. Problemy społeczne w tym zakresie rodzą się z niekonsekwencji polityki wobec migrujących. Stosowana jest polityka utrwalająca negatywne stereotypy społeczne; preferowana jest migracja z tzw. „krajów bliskich kulturowo” (państwa byłego ZSRR), przy jednoczesnym utrudnianiu napływu mieszkańców z innych państw. Rozpatrywanie wniosków pobytowych cechuje nieuzasadnione przedłużenie spraw i arbitralność decyzyjna (wskazywał to przywoływany raport RPO). Z punktu widzenia samorządu rażącem jest, że w prowadzonych postępowaniach nie są brane pod uwagę opinie gmin, do których zamierzają przybyć migranci. Jest to istotny problem. Władze gminy mogą lepiej niż władze centralne ocenić potrzeby i zdolność adaptacyjną społeczności lokalnej, mogą także tworzyć warunki sprzyjające adaptacji. Wiedząc, że każdy rodzaj przyrostu demograficznego jest, w sensie ogólnym, rzeczą pozytywną dla rozwoju lokalnego, władze lokalne mogą zadbać, by napływ migracyjny odbywał się w sposób minimalizujący problemy społeczne. Władze centralne, kierując się względami ekonomicznymi, preferują czasowy napływ samotnych osób, tworząc w ten sposób zasób „taniej siły roboczej”. Gminy muszą widzieć rzecz szerzej. Dla malejącej populacji częstochowskiej ważniejszy jest napływ rodzin z dziećmi, zamierzających na stałe zamieszkać w naszym mieście. Konieczne do tego jest tworzenie społecznej sieci ułatwiającej adaptację: wsparcie w postaci kursów „wprowadzających” (informacja

57

o polskich przepisach prawnych, obyczajach i zasadach kulturowych, wskazanie instytucji pomocowych itp.), szkoleń językowo-kulturowych, objęcie pomocą wychowawczą i edukacyjną dzieci migrantów, monitoring ich sytuacji zawodowej, w tym objęcie pomocą związków zawodowych, pomoc i promocja udziału migrantów w lokalnej kulturze i lokalnym życiu społecznym, zadbanie o równoprawny ich dostęp do usług publicznych. Migranci, będąc pod władaniem polskiej Konstytucji, mają prawo do własnej tożsamości, do własnej religii i kultury; rozsądna polityka lokalna nie odbierając im tych praw, powinna dążyć do „burzenia murów getta”, do uwspólnotowienia różnorodności.

13. Dyskryminacja ze względu na orientację seksualną

Orientacja seksualna oraz tożsamość płciowa należą do danych wrażliwych, toteż nie wolno o nie pytać w spisach powszechnych ani w żadnych innych urzędowych formularzach. Brak jest zatem ścisłych danych dotyczących liczebności osób nieheteronormatywnych w Polsce. Prezentując ich sytuację w społeczeństwie, opieramy się na badaniach mających pewne ograniczenia metodologiczne. Wynikają one z trudności zdefiniowania populacji (definicja operacyjna jest właściwie niemożliwa do skonstruowania, gdyż część osób nieheteronormatywnych nie przyznaje się do swojej orientacji seksualnej czy tożsamości płciowej lub nie identyfikuje się z wyszczególnionymi w obrębie tej społeczności kategoriami społecznymi) i dotarcia do odpowiedniej próby. Metody zbierania danych powodują, że niektóre kategorie mogą być niedoreprezentowane, ponieważ w próbie znajdują się przede wszystkim osoby bardziej identyfikujące się i zaangażowane w życie społeczności LGBTQ+ (lesbijek, gejów, osób biseksualnych, transpłciowych, queer).

Postrzeganie osób nieheteronormatywnych przez otoczenie i poziom akceptacji społecznej

Niemal połowa Polek i Polaków jest zdania, że orientacja seksualna jest powodem gorszego traktowania. Jako taka jest ona wymieniana najczęściej, obok choroby psychicznej, częściej niż niepełnosprawność fizyczna (43%), kolor skóry (41%), wiek (33%), pochodzenie etniczne (25%), wyznanie (24%) czy płeć (21%).⁵⁷ W stosunku do osób nieheteronormatywnych odczuwany jest wysoki poziom dystansu społecznego - średnio 50,5 na skali Bogardusa (gdzie najniższa możliwa wartość dystansu społecznego wynosi 0 punktów, a najwyższa 100 punktów) w stosunku do mężczyzn homoseksualnych, 46,2 - do kobiet homoseksualnych, 47,7 - do osób biseksualnych i 48,9 - do osób transseksualnych, podczas gdy np. w stosunku do osób poruszających się na wózku inwalidzkim wynosi on 13,9, a do Żydów - 29,9.

W polskim społeczeństwie dominuje opinia (55%), że homoseksualizm to odstępstwo od normy, które należy tolerować. Co czwarta osoba (24%) uważa, że nie powinno się go tolerować. Tylko jedna szóstka (16%) uważa homoseksualizm za coś normalnego, choć w stosunku do roku 2010 jest to dwukrotny wzrost (wówczas odsetek wyniósł 8%).⁵⁸ Na postrzeganie homoseksualizmu wpływa osobisty kontakt z osobami o tej orientacji. Osoby znające geja lub lesbijkę częściej postrzegają tę orientację seksualną jako coś normalnego (26% w stosunku do 11% wśród osób nieznających osobiście osoby homoseksualnej). Orientacja seksualna osób homoseksualnych rzutuje na postrzeganie ich przez społeczeństwo. Co trzecia

58

osoba w Polsce przypisuje im niemoralność, jedna czwarta twierdzi, że osób homoseksualnych należy unikać.⁵⁹

Wiele lesbijek, gejų, osób biseksualnych i transpłciowych nie może na co dzień być sobą. Ze względu na swoją orientację seksualną czy tożsamość płciową nie mogą korzystać z przysługujących im praw. Ukrywają swoją tożsamość, żyją w strachu. Jednym ze specyficznych doświadczeń członków/iń grup należących do mniejszości naznaczonych społecznie jest stres mniejszościowy, wynikający z niegodności pomiędzy własnymi pragnieniami i postrzeganiem rzeczywistości, a istniejącymi strukturami i instytucjami. Wynikające z tego rozdźwięku ciągle napięcie psychiczne może prowadzić do pogorszenia się funkcjonowania danej osoby, przede wszystkim w obszarze zdrowia psychicznego. Źródła stresu mniejszościowego możemy podzielić na dwie grupy: zewnętrzne wobec jednostki (dystalne), a więc przemoc fizyczną i psychiczną motywowane nienawiścią (ten problem zostanie omówiony później) oraz wewnętrzne (proksymalne).⁶⁰ Wśród tych drugich wyróżniamy kilka przejawów. Pierwszym z nich jest zinternalizowane piętno. Osoby nieheteronormatywne odczuwają negatywne emocje i żal wobec samych siebie w związku ze swoją orientacją seksualną lub tożsamością płciową. Prawie co czwarta z osób LGB deklaruje, że próbowała przestać odczuwać pociąg do osób tej samej płci. Kolejnym źródłem stresu jest oczekiwanie odrzucenia, czyli stopień, w jakim jednostka spodziewa się negatywnych reakcji otoczenia na wieść o jej orientacji seksualnej lub tożsamości płciowej. 70% osób LGB i przeszło 76% osób transpłciowych woli czasami przemilczeć kwestię

⁵⁷ Antosz P., raport z badań sondażowych *Równe Traktowanie Standardem Dobrego Rządzenia*, 2012

⁵⁸ CBOS, *Stosunek Polaków do związków homoseksualnych*, 2019

⁵⁹ Stowarzyszenie Miłość Nie Wyklucza, raport z badań *Postawy wobec równości małżeńskiej w Polsce*, 2015

⁶⁰ Kampania Przeciw Homofobii, *Sytuacja społeczna osób LGBT w Polsce. Raport za lata 2015-2016*

swojej orientacji seksualnej z obawy przed dyskryminacją. Z tego względu ukrywają swoją tożsamość, kontrolują informację o własnej orientacji seksualnej lub tożsamości płciowej, co jest kolejnym źródłem stresu mniejszościowego.

O orientacji seksualnej lub tożsamości płciowej osób LGBTQA najczęściej wiedzą przyjaciele, współpracownicy oraz członkowie rodziny, przy czym częściej na coming out decydują się geje i lesbijki, rzadziej biseksualne kobiety i zdecydowanie rzadziej biseksualni mężczyźni oraz osoby aseksualne. Konsekwencją ujawnienia się bywa utracenie najbliższych dla siebie osób. Problem ten dotyczy co piątej osoby. Szczególnie dotkliwy jest brak akceptacji orientacji seksualnej lub tożsamości płciowej przez członków rodziny.⁶¹ Wśród osób LGBTQA, których rodzice wiedzą o ich orientacji seksualnej/tożsamości płciowej, 40,4% ma poczucie pełnej akceptacji ze strony matki, 27% ze strony ojca. Trudniejsza jest sytuacja młodzieży. Niecała jedna czwarta odczuwa akceptację ze strony matki, a w przypadku ojców liczba ta wynosi niewiele ponad 12%. Tymczasem wsparcie społeczne, zwłaszcza ze strony bliskich osób, jest najważniejszym z czynników chroniących osoby LGBTQA przed negatywnymi konsekwencjami dla zdrowia psychicznego zachowań dyskryminacyjnych i przemocowych wobec nich.

Sytuacja osób będących w związkach jednopłciowych

Tylko jedna trzecia polskiego społeczeństwa (32%) przyznaje związkom osób tej samej płci prawo publicznego okazywania swojego sposobu życia.⁶² Zauważalne jest jednak zróżnicowanie nastawienia zależnie od tego czy mowa ogólnie o związkach jednopłciowych czy ich obecności w najbliższym otoczeniu. 61% osób wyraża akceptację dla związku osób tej samej płci zamieszkujących w jego miejscowości.

59

W miarę zmniejszania się dystansu społecznego, odsetek ten maleje. Parę jednopłciową w swoim sąsiedztwie zaakceptowałyby 52% Polek i Polaków, w miejscu pracy - 50%. Najniższy poziom akceptacji jest wobec związków jednopłciowych we własnej rodzinie - 29% oraz wśród znajomych, przyjaciół - 39%.⁶³

Jeszcze mniejszy poziom akceptacji społecznej panuje w odniesieniu do legalizacji związków osób nieheteronormatywnych. Prawie 90% tych osób deklaruje chęć zawarcia związku partnerskiego z osobą tej samej płci, a co szósta osoba zdecydowałaby się na zawarcie związku małżeńskiego. Zdecydowanie częściej takie deklaracje wyrażają kobiety (lesbijki i kobiety biseksualne) niż mężczyźni (geje i mężczyźni biseksualni).⁶⁴ Tymczasem większość Polek i Polaków niechętnie odnosi się do objęcia par homoseksualnych normami czy prawami, jakie dotyczą par heteroseksualnych. Zaledwie jedna trzecia (35%) wyraża aprobatę dla legalizacji związków partnerskich par jednopłciowych, przy czym opinia w tej sprawie zależy od osobistej znajomości

⁶¹ Kampania Przeciw Homofobii, Sytuacja społeczna osób LGBTQA w Polsce. Raport za lata 2015-2016

⁶² CBOS, *Stosunek do osób o orientacji homoseksualnej i związków partnerskich*, 2017

⁶³ Stowarzyszenie Miłość Nie Wyklucza, raport z badań *Postawy wobec równości małżeńskiej w Polsce*, 2015

⁶⁴ Kampania Przeciw Homofobii, Sytuacja społeczna osób LGBTQA w Polsce. Raport za lata 2015-2016

kogoś o orientacji homoseksualnej. Ponad połowa znających osobiście geja lub lesbijkę popiera legalizację, wśród nieznających nikogo takiego - tylko jedna czwarta.⁶⁵

Sytuacja osób nieheteronormatywnych w obszarze aktywności zawodowej

Orientacja seksualna może być czynnikiem dyskryminującym osobę jako pracownika. Co piąta osoba LGBT czuje się dyskryminowana w miejscu pracy, jeszcze większy odsetek - 27% podczas poszukiwania zatrudnienia.⁷⁰ Z homoseksualizmem silnie łączone są obawy i uprzedzenia wyraźnie widoczne w obszarze aktywności zawodowej. Ponad dwie piąte Polek i Polaków (44%) uważa, że istnieją zawody, których nie powinni wykonywać homoseksualni mężczyźni, nieco mniejsza grupa (36%) twierdzi, że są profesje, w których nie powinny pracować homoseksualne kobiety. Najczęściej wymieniane są prace z dwóch obszarów - edukacji, pracy z dziećmi i młodzieżą oraz sfera ochrony zdrowia (zawód lekarza, pielęgniarki). Obrazuje to stereotypowe przeświadczenie, że homoseksualizm w pewien sposób rzutuje na działania i aktywności niezwiązane ze sferą seksualności. Zawody wskazywane jako te, których nie powinny wykonywać osoby o orientacji homoseksualnej wskazują na społeczną obawę o propagowanie orientacji homoseksualnej wśród dzieci i młodzieży oraz kojarzenie homoseksualizmu z pedofilią (zawód nauczyciela), a także obawę o nadużywanie kontaktu fizycznego (lekarz, pielęgniarka).⁶⁶

Przemoc i mowa nienawiści wobec osób nieheteronormatywnych

Prawo do bezpieczeństwa i ochrony przed przemocą to prawa wszystkich obywateli, niezależnie od ich orientacji seksualnej czy tożsamości płciowej. Tymczasem nierzadkie są przypadki przemocy z nienawiści motywowanej homofobią i transfobią. Osoby LGBT nie mogą swobodnie żyć i wyrażać siebie. 59% osób LGBT w Polsce twierdzi, że nigdy nie przyznaje się otwarcie do swojej orientacji. Bycie zawsze otwartym w tej kwestii deklaruje jedynie 4% osób. 83% osób z obawy przed napaścią, groźbami lub nękaniami unika publicznego trzymania się za rękę ze swoim partnerem/partnerką tej samej płci.⁷² 62% osób

60

LGBT w Polsce twierdzi, że ostatni incydent przemocy, który zdarzył im się w przeciągu minionego roku, był całkowicie lub częściowo spowodowany właśnie postrzeganiem ich jako osoby LGBT. Tylko co dziesiąta z tych osób dokonała zgłoszenia na policję.

⁶⁵ CBOS, *Stosunek Polaków do związków homoseksualnych*, 2019 70 FRA - European Union Agency for Fundamental Rights, EU LGBT survey, 2012, w: Being Trans in the European Union. Comparative analysis of EU LGBT survey data, 2014

⁶⁶ CBOS, *Postawy wobec gejów i lesbijek*, 2010 72 FRA - European Union Agency for Fundamental Rights, EU LGBT survey, 2012, w: Being Trans in the European Union.

Comparative analysis of EU LGBT survey data, 2014

Zdecydowanie najczęściej mają miejsce przypadki przemocy werbalnej (63,72%). Co trzecia osoba doświadczyła gróźb pod swoim adresem (33,96%), niewiele mniej (27,27%) zetknęło się z przemocą wobec mienia, w tym różnymi formami wandalizmu czy dyskryminacji opartej na odmawianiu usług, a przeszło co ósma osoba doświadczyła przemocy fizycznej (12,84%).⁶⁷ Wyraźnym problemem w polskim społeczeństwie jest zjawisko mowy nienawiści. Co czwarty gej i co czwarta lesbijka deklaruje częsty lub bardzo częsty kontakt z wymierzoną wobec nich mową nienawiści, a umiarkowaną częstotliwość tego zjawiska dostrzega połowa lesbijek i co trzeci gej.

Marginalizacja osób LGBT i ich napiętnowanie rozpoczyna się już w środowisku szkolnym. Wśród młodzieży LGBT poniżej 18 roku życia, 26% osób wskazuje szkołę jako miejsce, w którym doświadczyło ataku przemocy.

Dyskryminacja i przemoc spotykająca osoby nieheteronormatywne wywołuje negatywne konsekwencje dla zdrowia psychicznego i fizycznego tej grupy - powoduje poczucie osamotnienia, przyczynia się do depresji, a nawet prowadzi do myśli samobójczych. 55,1% osób LGBT w Polsce czuje się osamotnionych (najczęściej problem ten dotyczy osób transpłciowych i aseksualnych), 28,4% cierpi na depresję (wśród ogółu polskiego społeczeństwa odsetek ten wynosi 5%). 44,2% osób odczuwa silne załamanie powodujące u nich myśli samobójcze, w tym blisko 20% osób ma je często lub bardzo często. Najczęściej myśli samobójcze towarzyszą osobom aseksualnym i transpłciowym.

Warto zaznaczyć, że następstwa przemocy fizycznej i psychicznej motywowanej nienawiścią warunkowane są wiekiem. Im młodszych osób dotyczy to doświadczenie, tym silniejsze są jego negatywne skutki. Np. na wzrost myśli samobójczych w związku z doznaniem przemocy fizycznej najbardziej podatna jest młodzież. Targnięcie się na własne życie rozważało prawie 70% niepełnoletnich osób LGBT w Polsce, a niemal co druga ma objawy depresji.

14. Przemoc w rodzinie i w szkole

Objawem dyskryminacji bywa przemoc. Pod tym pojęciem najczęściej rozumie się relację między ludźmi, która opiera się na użyciu przeważającej siły. Celem przemocy jest wyrządzenie ofierze szkody, wywołanie bólu, zadanie cierpienia, poniżenie. Wymienia się jako podstawowe rodzaje przemocy: fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną i przez zaniedbanie.

1. przemoc fizyczna jest to naruszenie nietykalności fizycznej, celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólubądź groźba uszkodzenia ciała.
2. przemoc psychiczna (emocjonalna) wiąże się z naruszeniem godności osobistej; wyraża się przezpowtarzające się poniżanie, ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, izolowanie społeczne, w tym kontrolowanie i zakazywanie kontaktów, wymuszanie posłuszeństwa, stosowanie gróźb, degradację werbalną;
3. przemoc seksualna to kontakt seksualny podejmowany bez zgody drugiej strony;

⁶⁷ Kampania Przeciw Homofobii, Sytuacja społeczna osób LGBT w Polsce. Raport za lata 2015-2016

4. przemoc ekonomiczna (finansowa) definiowana jest jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez sprawcę;
5. zaniedbanie to ukryta forma przemocy, związana z niezaspokajaniem podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych dzieci lub innych osób będących pod opieką sprawcy.

Rozróżnić należy agresję od przemocy. Agresja jest zjawiskiem incydentalnym, objawiać się może niespodziewanie, z różnych, często irracjonalnych powodów, jako wynik zderzenia różnych ludzkich temperamentów i charakterów. Przemoc jest procesem, w którym sprawca świadomie dąży do poniżenia ofiary. Przemoc może mieć charakter zarówno jednostkowy, jak i grupowy. Ciągłość przemocowej dyskryminacji tworzy trudno odwracalne szkody w psychice ofiary. Upokarzane ofiary nabierają przekonania, że są bez wartości, tracą dla siebie szacunek i wiarę we własne możliwości, zanika u nich poczucie bezpieczeństwa i zaufanie do siebie samego. Dopatrując się winy w sobie, nie dostrzegając w otaczającym świecie możliwości pomocy, nie widzą tym samym wyjścia z trudnej sytuacji. Ofiary przemocy czasem nie zdają sobie sprawy ze swej opresji, przyjmują, że „taki jest świat”, nie biorą pod uwagę swych potrzeb, nie walczą o swoje prawa, nie bronią własnej godności⁶⁸.

Przemoc może uzależnić psychicznie sprawcę i ofiarę. Jest także zjawiskiem „zaraźliwym”, przenoszonym w rodzinach między kolejnymi pokoleniami, przenoszonym z „przemocowego” środowiska do rodzin lub odwrotnie - z „przemocowych” rodzin do środowiska szkolnego, sąsiedzkiego i koleżeńskiego. Przemoc jest zjawiskiem uniwersalnym, pojawić się może bez względu na utożsamienie się z danym kręgiem narodowym, z wyznaniem religijnym, bez względu na wykształcenie i poziom zamożności, ukształtowanie kulturowe. Historia pokazała nam okrucieństwa przemocy kreowane zarówno przez narody o wysokim poziomie cywilizacyjnym (Niemcy, Francuzi, Anglicy), jak i przez analfabetów-chłopów rosyjskich oraz „prymitywne” ludy w Ruandzie i Kambodży. Przemoc domowa występuje zarówno w „patologicznych” rodzinach bezrobotnych, jak i „szanowanych” rodzinach lekarzy, prawników, urzędników. Przemoc rówieśnicza w szkołach spotykana jest zarówno w ogromnych „kombinatach” placówek oświatowych w dzielnicach-blokowiskach, jak i w noliwych murach Oxfordu.

W każdym społeczeństwie istnieją zakodowane w świadomości normy etyczne, nakazujące odrzucenie przemocy i ochronę słabszych. Historia pokazuje nam kruchość tych norm, wobec siły innych czynników. Znajomość historii powinna uwrażliwić. Pokazuje ona jak stopniowo eskaluje przemoc, od

⁶⁸ Helios, Jedlecka „Współczesne oblicza przemocy.” Uniwersytet Medyczny Wrocław 2017 r.

podsyłania negatywnych stereotypów, przez przemoc psychiczną, zamieniającą się stopniowo w fizyczną, po akty zbiorowego okrucieństwa: ludobójstwa.

62

Analiza przypadków historycznych pokazuje, że w zjawiskach przemocowych nie ma wygranych, są tylko ofiary. Przegrany w zjawiskach są: sprawcy/współsprawcy, świadkowie, osoby doświadczające przemocy.

1. Sprawcy/ współsprawcy. Przemoc rozwija się wtedy, gdy sprawca może pozwolić sobie na przemoc, gdy czuje się bezkarny, a nawet doceniany przez społeczność, gdy w ten sposób realizuje swoje potrzeby. Współsprawca przyłącza się do dominującego sprawcy pod wpływem strachu lub licząc na uzyskanie pewnych korzyści (np. awansu w strukturze społecznej). Przemoc bywa motywowana racjami wyższymi, sprawca wierzy, że broni „naturalnego porządku”, rodziny, Ojczyzny, Kościoła, swojej „rasy genetycznej” lub innych – uznawanych w jego środowisku – wartości. W ten sposób łączy dążenie do zaspokojenia potrzeb własnych z „uszlachetniającymi” motywami społecznymi. Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju przemocy są jednak zmienne. Zachowania, które były akceptowane, a nawet cenione przez społeczność, stają się objawami nagannymi; społeczność chcąc je ograniczyć dąży do ukarania sprawcy. Ta zmiana często powoduje u sprawcy poczucie „bycia ofiarą społecznej niesprawiedliwości”. Podobna jest trauma współsprawców, przy ich dodatkowym samolągodzeniu poczucia odpowiedzialności: „przecież tylko wykonywali rozkazy”, „przecież robili to co wszyscy”, „przecież byli zmuszeni to robić”.

2. Świadkowie. Zbyt rzadko zdobywamy się na refleksję, że całe pokolenie Polaków, które doświadczyło tragedii II wojny światowej dotknięte jest syndromem świadków przemocy. Wpojony system etyczny nakazuje stawać w obronie prześladowanych słabszych. Sytuacja, gdy łamiemy ten nakaz, gdy czujemy bezsilność wobec zła, gdy nie robiąc nic akceptujemy zło, przenosi się na psychikę. Traci się wiarę we własne siły, odczuwa się niższą osobistą wartość, próbując to potem kompensować różnymi zachowaniami i deklaracjami werbalnymi. Czasem ma to charakter wyparcia z pamięci, czasem samookłamywania, czasem przejawia się irracjonalną niechęcią do ofiar.

3. Osoby doświadczające przemocy. O trwałych skutkach w psychice poniżonych przemocą wspomnieliśmy wyżej. Bywa, że osoba doświadczająca przemocy akceptuje swój status, tłumacząc to naturalnym porządkiem, bywa, że nie wie, iż doświadczyła przemocy, zwłaszcza gdy ta nie ma fizycznego charakteru. Bywa także, że ofiara nie chce dostrzegać stałego charakteru przemocy, widząc tylko przypadkowe akty agresji, wierząc w pozytywną zmianę u sprawcy. Przemoc budując niskie poczucie wartości u osób, które jej

63

doświadczają, czasem uzależnia. Powoduje, że osoba doświadczająca przemocy w rodzinie lub środowisku pada później ofiarą przemocy w innej rodzinie i w innym środowisku. Sprawca-drapieżnik potrafi dostrzec i wykorzystać psychiczną słabość ofiar. Zdarzają się także przypadki, gdy ofiara przemocy sama staje się sprawcą. Chce w ten sposób kompensować własne upokorzenia albo podświadomie uznała stan przemocy za naturalną relację między ludźmi.

Upowszechnienie przemocy rodzi zatem poważne konsekwencje społeczne, niszczy wspólnotowość społeczeństwa. Obserwacja zachowań społecznych pokazuje, że ludzie uczą się zachowań agresywnych, w tym form przemocy, od osób dla nich znaczących: rodziców, wychowawców, liderów opinii w grupach rówieśniczych, społecznych liderów opinii. Przemoc, wylewająca się dziś na ulice, ma swoje źródła w błędach popełnianych na etapie wychowania w rodzinie i w szkole. Chcąc ograniczyć skalę zjawisk negatywnych, władze publiczne, w tym władze samorządu terytorialnego mogą i powinny ingerować w autonomię systemu wychowawczego, pamiętając jednak o zasadzie pomocniczości, o tym, że ich rolą jest jedynie wspieranie, a nie zastępowanie rodziny w jej obowiązkach wychowawczych.

Liczba Niebieskich Kart złożonych do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta Częstochowy od 2017 r. stale zmniejsza się (2017 r. - 493, 2018 r. - 414, 2019 r. - 408, 2020 r. - 402). Warto jednak zauważyć, że po spadku w 2018 r., w latach 2019-2020 wzrosła liczba rodzin, w których przebywają dzieci dotknięte przemocą lub są jej świadkami (2017 r. - 213, 2018 r. - 184, 2019 r. - 187, 2020 r. - 195). Interwencje policyjne dotyczą w zasadzie sytuacji, gdy zachodzi przemoc fizyczna. Pracownicy służb pomocy społecznej są jednak odpowiednio przeszkoleni i uwrażliwieni, by zwracać uwagę na formy przemocy psychicznej, ekonomicznej, seksualnej lub związanej z zaniedbaniem obowiązków wobec dzieci. Problemem jest ukrywanie takich form przemocy przez rodziny, w tym nieświadomość ofiar, zarówno wobec uznania takich zachowań za przemoc, jak i braku wiedzy, gdzie szukać pomocy. Postępowanie w sprawach przemocy w rodzinie wymaga szczególnej delikatności wobec istniejących uwarunkowań kulturowych. Pracownik pomocy społecznej musi nie tylko zdiagnozować schorzenie rodziny, ale także przekonać do podjęcia terapii. Leczenie wbrew woli chorych prowadzić może do pogarszania sytuacji. Wyrwanie zaniedbanego dziecka, ofiary przemocy, z ucisku rodziny, powoduje poważne zranienie psychiki, nie zawsze możliwe do złagodzenia lepszą opieką w rodzinie zastępczej. Podobne rany psychiczne może

wywołać izolacja żony od męża-tyrana, dodatkowo zdarza się, że w takiej sytuacji kobieta traci materialne podstawy bytu. Cennym działaniem jest uwrażliwianie sąsiedztwa na zjawiska przemocy w rodzinie. Działa to jednak przede wszystkim w przypadkach formy przemocy zdecydowanie nieakceptowanej społecznie, a więc przemocy fizycznej. Apele „nie bądź obojętny na krzyk dziecka” nie uwzględniają, że czasem objawem przemocy psychicznej nie jest krzyk, lecz „martwe milczenie” stłamszonego przemocą dziecka.

Działania „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie” ukierunkowane są na schorzenia występujące w podstawowych związkach społecznych. Istotne znaczenie ma rozszerzenie zakresu terapii społecznej, istnieje bowiem ścisła zależność zjawiska przemocy w rodzinie i zjawisk przemocowych w najbliższym jej społecznym otoczeniu. Diagnozowanie tego należy do zadań pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Prowadzone działania nie ograniczają się do wsparcia materialnego, zgodnego z kryteriami ustalonymi w ustawach. Przeprowadzany przed udzieleniem

64

pomocy wywiad środowiskowy pozwala dostrzec istniejące problemy i schorzenia, zindywidualizować formy udzielonej pomocy. Ma to ogromne znaczenie dla łagodzenia zjawiska przemocy środowiskowej.

W działania o charakterze profilaktycznym angażuje się także formacja miejska utworzona dla przeciwdziałania przemocy: Straż Miejska. Przy Straży Miejskiej w Częstochowie działa Świetlica Socjoterapeutyczna, której działania nakierowane są na działalność profilaktyczną w zakresie zapobiegania zjawiskom kryminogennym wśród dzieci i młodzieży, a także zwiększenia świadomości najmłodszych mieszkańców miasta w kwestiach dotyczących najbardziej powszechnych problemów społecznych. Działalność profilaktyczna Straży Miejskiej obejmuje co roku ok. 3-4 tys. dzieci i młodzieży częstochowskich szkół (wszystkich szczebli) i przedszkoli. Prowadzone są szkolenia i wykłady na tematy szeroko pojętego bezpieczeństwa, w tym zagadnień agresji/przemocy, uzależnień oraz zachowań niebezpiecznych i ryzykownych. Podkreślanym jest, że wiele wykroczeń i przestępstw popełnianych przez młodych ludzi wywodzi się z nierozwiązanych problemów w zakresie realizacji podstawowych potrzeb, np. potrzeby bezpieczeństwa rodzinnego, ekonomicznego czy potrzeby afiliacji społecznej i samorealizacji. Na spotkaniach z młodzieżą Straż Miejska zachęca do angażowania się w akcje pomocowe oraz reagowanie w przypadkach czynów chuligańskich lub wydawałoby się mało znaczących przejawów przemocy wśród nastolatków, zachęcając do udziału w akcjach społecznych: Reagujesz - nie akceptujesz, Kampania Białych Serc itp.

Istotne, a może nawet najważniejsze zadania na rzecz ograniczenia zjawiska przemocy wśród dzieci i młodzieży, wypełnia szkoła. Badania pod nazwą Diagnoza szkolna, przeprowadzone w 2011 roku przez Centrum Badania Opinii Społecznej w ramach programu Szkoła bez przemocy, wykazały, że polscy uczniowie najbardziej narażeni są na agresję werbalną, w drugiej kolejności relacyjną, nieco mniej na agresję fizyczną. Ofiarami dręczenia jest około 10% uczniów, przy czym chłopcy padają ofiarą prześladowań rówieśniczych częściej niż dziewczęta, a młodsi uczniowie częściej niż uczniowie starsi⁶⁹. W szkołach kumulują się problemy wynikające z trudnego etapu psychicznego dojrzewania młodych ludzi, spotęgowane w niektórych wypadkach zaniedbaniami wychowawczymi w domach rodzinnych i wpływem grup rówieśniczych. Szkoła nie działa w próżni społecznej, im więcej zachowań przemocowych w życiu publicznym, im mniejsza kultura elit społecznych traktowanych przez młodzież jako wzór, tym trudniejsza do realizacji misja wychowawcza. Na

⁶⁹ Ewa Czerniewska-Koruba „Agresja i przemoc w szkołach” Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2015

wzrost lub spadek zachowań przemocowych wpływ mają także warunki edukacji. Nie sposób jeszcze ocenić, lecz bardzo ryzykowna była wprowadzona w 2016 r. reforma edukacji, likwidująca gimnazjum i odtwarzająca model 8-klasowej szkoły podstawowej. W jednym obiekcie, w jednej wielkiej grupie, utrzymuje się małe dzieci i dorastającą 14-15-letnią młodzież. Trudno w takich warunkach chronić bezpieczeństwo słabszych przed agresją silniejszych. Znaczenie mają także warunki lokalowe i przyjęte normy dotyczące ilości dzieci kształconych w jednej klasie. Inny jest kontakt i możliwości wychowawcze, gdy nauczyciel pracuje z małą, liczącą do 15 osób grupą, inne gdy klasy liczą powyżej 30 uczniów. Przemoc pobudza ciasnota w szatniach i na szkolnych korytarzach, brak dostępności do miejsc rekreacyjnych, przepełnienie w świetlicach.

Sposób organizacji pracy szkół publicznych w Częstochowie uwzględnia niebezpieczeństwo pojawienia się zjawiska przemocy. Świadczą o tym zapisy w statutach szkół i innych dokumentach określających pracę wychowawczą. Jako przykład wskazać można przepisy obowiązujące w Szkole

65

Podstawowej nr 53 im. Marie-Curie-Skłodowskiej. Jest to jedna z największych, pod względem liczby kształconych, szkoła w Częstochowie, prowadząca oddziały integracyjne, służąca społeczności dzielnicyblokowiska w południowym obszarze miasta. Wielkość szkoły i warunki jakie w niej panują mogą wpływać na większe niż w innych placówkach niebezpieczeństwo ujawniania się zjawisk patologicznych. Wychowawcze przeciwdziałanie przemocy wpisane jest do statutu szkoły, bezpośrednim wykonawcą tego jest każdy nauczyciel, jego zadaniem jest kształtowanie i wychowanie w duchu patriotyzmu, szacunku dla Konstytucji oraz szacunku dla wolności i godności każdej jednostki ludzkiej. Podobne zadania wychowawcze, przeciwdziałające zjawiskom przemocy i dyskryminacji spoczywają na nauczycielach spełniających funkcje wychowawcze. Pomocą służyć mają zatrudnieni w szkole psychologowie i pedagodzy szkolni. Wskazane w statucie szkoły zadania wychowawcze rozwinięte zostały w dokumencie: „Program wychowawczoopiekuńczy na rok 2020/2021”. Program określa, że „Celem wychowania jest wspieranie dzieci i młodzieży w prawidłowym rozwoju w pięciu sferach: fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, społecznej i aksjologicznej oraz zapobieganie i przeciwdziałanie zachowaniom problemowym poprzez działania profilaktyczne.” Przygotowany został na podstawie obserwacji z poprzedniego roku szkolnego, rozmów i współpracy z uczniami, rodzicami, nauczycielami, a także mieszkańcami osiedla; sondowano opinię uczniów, rodziców i wychowawców przeprowadzając badania ankietowe. W wyniku tych badań określono hierarchię problemów, wśród najistotniejszych były: brak empatii wobec rówieśników i dorosłych, przemoc wobec rówieśników, słaba integracja dzieci z niepełnosprawnościami z dziećmi zdrowymi, przypadki niebezpiecznych zachowań na portalach społecznościowych, przypadki nietolerancji wobec dzieci z uboższych rodzin; a zatem klasyczne zjawiska dyskryminacyjne. Odpowiedzią na zauważone problemy było wyznaczenie celów szczegółowych, do których należą m.in.: w sferze społecznej - kształtowanie umiejętności społecznych, kształtowanie umiejętności współpracy w grupie, kształtowanie postawy opiekuńczości wobec osób potrzebujących, np. dzieci, osób z niepełnosprawnością, osób starszych; kształtowanie umiejętności budowania pozytywnych i trwałych relacji z ludźmi, kształtowanie umiejętności asertywnego reagowania na destrukcyjne propozycje innych; w sferze aksjologicznej: kształtowanie postaw akceptacji i tolerancji wobec osób z niepełnosprawnością, kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym duże znaczenie mają: rodzina, poczucie własnej godności, mądrość, zdrowie, prawdziwa przyjaźń.” Cele szczegółowe uwzględnione są w harmonogramie działań wychowawczych. Zawiera on szereg cennych działań, w tym uwrażliwiających na

zjawiska dyskryminacji (warsztaty „Szkoła bez dyskryminacji” kierowane do wszystkich uczniów), zjawisko przemocy w internecie („Stop cyberprzemocy” - warsztaty dla uczniów klas IV-VIII); obchodzony jest przez wszystkich uczniów „Dzień bez Przemocy”. Pracę wychowawców i nauczycieli uzupełniają zapraszani goście: przedstawiciele Straży Miejskiej oraz aktywiści organizacji pozarządowych. Skuteczność prowadzonego programu wychowawczego sprawdzana jest na podstawie obserwacji zachowań uczniów, a także na podstawie ich ocen zbieranych przez ankietowanie. Zagrożenie przemocą uwzględniane jest także w dokumencie „Procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych”. Wśród najważniejszych zagrożeń wewnętrznych wymienia się m.in.: „podejrzanie zagrożenia uczennicy/ucznia demoralizacją i przestępczością; agresywne zachowanie uczennicy/ucznia; cyberprzemoc, czyli przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych; ujawnienie przypadku pedofilii; podejrzanie wystąpienia prostytucji na terenie szkoły; niepokojące zachowania seksualne wśród uczniów.” Za zachowanie agresywne uznaje się zarówno agresję fizyczną, jak i słowną. W obu wypadkach

66

przewidziana jest pomoc dla ofiary przemocy i dążenie do postępowania medacyjnego między sprawcą a ofiarą.

Analiza dokumentów szkolnych wskazuje, że pod względem formalnym szkoła jest dobrze przygotowana do przeciwdziałania przemocy i dyskryminacji. Nie jest jednak możliwe realne ocenienie podjętych działań. Efekty zależą od ludzi, od jakości kadry nauczycielskiej. Praca wychowawcza jest „niewidzialna”, w odróżnieniu od sukcesów odnoszonych na polu dydaktycznym, nie jest także wynagradzana w stopniu odpowiednim do włożonego wysiłku. Poważnym mankamentem jest przeładowanie programów nauczania, wymusza to poświęcenie większości uwagi nauczyciela na przekazanie uczniom „wymaganego” obszaru wiedzy. Teoretycy mogą wskazywać, że nie jest trudno rozpoznać u dziecka objawy bycia ofiarą prześladowań lub przemocy, że każdy nauczyciel jest przygotowany do tego. Przy przeładowaniu programów nauczania taka ocena to „czysta teoria”. Nauczyciel nie ma czasu zauważać dziecka, widzi tylko wynik jego pracy, sprawdzając „klasówki”. Chcąc przeciwdziałać przemocy w szkołach należy wzmocnić szkoły pomocą zewnętrzną, w tym przez poprawę warunków materialnych działalności wychowawczej. Chroniąc czystość rzek inwestujemy przede wszystkim w ochronę źródła. Chcąc, by przemoc nie dominowała na częstochowskich ulicach także powinniśmy inwestować w „źródła”, w miejsca, gdzie przemoc się rodzi, gdzie może stać się akceptowaną normą i wzorem zachowań.

DZIAŁANIA PODJĘTE LOKALNIE

- ✓ „Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Mieście Częstochowa na lata 2014-2020”; aktualnie procedowany jest program na kolejne lata.
- ✓ Partnerstwo Aktywności Lokalnej „Częstochowa – mówimy NIE uzależnieniom i przemocy”.
- ✓ Udział w międzynarodowej kampanii „16 dni Akcji Przeciw Przemocy ze względu na Płeć”.
- ✓ Udział w międzynarodowej kampanii One Billion Rising (Nazywam się Miliard).

15. Zebrane wartości – fundamenty prawne

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka

przyjęta i proklamowana rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ 217A (III) w dniu 10 grudnia 1948 r Artykuł

1

Wszyscy ludzie rodzą się wolni i równi pod względem swej godności i swych praw. Są oni obdarzeni rozumem i sumieniem i powinni postępować wobec innych w duchu braterstwa. Artykuł 2

Każdy człowiek posiada wszystkie prawa i wolności zawarte w niniejszej Deklaracji bez względu na jakiegokolwiek różnice rasy, koloru, płci, języka, wyznania, poglądów politycznych i innych, narodowości, pochodzenia społecznego, majątku, urodzenia lub jakiegokolwiek innego stanu. Artykuł 7

Wszyscy są równi wobec prawa i mają prawo, bez jakiegokolwiek różnicy, do jednakowej ochrony prawnej. Wszyscy mają prawo do jednakowej ochrony przed jakąkolwiek dyskryminacją, będącą pogwałceniem niniejszej Deklaracji, i przed jakimkolwiek narażeniem na taką dyskryminację.

67

Europejska Konwencja Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 3 września 1953 r, ratyfikowana przez Polskę 19 stycznia 1993 roku

Artykuł 14

Zakaz dyskryminacji

Korzystanie z praw i wolności wymienionych w niniejszej Konwencji powinno być zapewnione bez dyskryminacji wynikającej z takich powodów jak płeć, rasa, kolor skóry, język, religia, przekonania polityczne i inne, pochodzenie narodowe lub społeczne, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie bądź z jakichkolwiek innych przyczyn.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r

Artykuł 32

1. Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.
2. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny

Traktat o Unii Europejskiej

Artykuł 2

Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Wartości te są wspólne Państwom Członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn.

Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej

Artykuł 21

Zakazana jest wszelka dyskryminacja w szczególności ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną

Konwencja Praw Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Organizacja Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r

Artykuł 2

1. Państwa-Strony w granicach swojej jurysdykcji będą respektowały i gwarantowały prawa zawarte w niniejszej konwencji wobec każdego dziecka, bez jakiegokolwiek dyskryminacji, niezależnie od rasy, koloru skóry, płci, języka, religii, poglądów politycznych, statusu majątkowego, niepełnosprawności, cenzusu urodzenia lub jakiegokolwiek innego tego dziecka albo jego rodziców bądź opiekuna prawnego.

2. Państwa-Strony będą podejmowały właściwe kroki dla zapewnienia ochrony dziecka przed wszelkimi formami dyskryminacji lub karania ze względu na status prawny, działalność, wyrażane poglądy lub przekonania religijne rodziców dziecka, opiekunów prawnych lub członków rodziny.

68

Konwencja ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych

Artykuł 3

Niniejsza konwencja opiera się na następujących zasadach:

- (a) poszanowanie przyrodzonej godności, autonomii osoby, w tym swobody dokonywania wyborów, a także poszanowanie niezależności osoby,
- (b) niedyskryminacja,
- (c) pełny i skuteczny udział w społeczeństwie i integracja społeczna,
- (d) poszanowanie odmienności i akceptacja osób niepełnosprawnych, będących częścią ludzkiej różnorodności oraz ludzkości,
- (e) równość szans,
- (f) dostępność,
- (g) równość mężczyzn i kobiet,
- (h) poszanowanie rozwijających się zdolności niepełnosprawnych dzieci oraz poszanowanie prawa dzieci niepełnosprawnych do zachowania tożsamości.

16. Zasady dobrego społeczeństwa

Dyskryminacji sprzyja, i pogłębia jej skutki, panująca w społecznościach kultura przemocy. Kultura przemocy jest rodzajem społecznej akceptacji stanu, gdzie jednostka lub grupa silniejsza narzuca swój dyktat słabszym, a niezbywalne prawa jednostek mają charakter relatywny, zależny od społecznego statusu jednostek i uznaniowości władzy. W systemach organizacyjnych opartych na kulturze przemocy obowiązuje zasada: władza może wszystko, poddany jej obywatel – tylko tyle, na ile mu władza pozwala.

Przejawem tworzenia się lub istnienia kultury przemocy jest mowa nienawiści, która polega na używaniu języka w celu rozbudzenia, rozpowszechniania czy usprawiedliwiania nienawiści i dyskryminacji, jak również przemocy wobec konkretnych osób, grup osób, przedstawicieli mniejszości czy jakiegokolwiek innego podmiotu. W definicji przyjętej przez Radę Europy mowa nienawiści to wypowiedzi, które szerzą, propagują i usprawiedliwiają nienawiść rasową, ksenofobię, antysemityzm oraz inne formy nietolerancji, podważające bezpieczeństwo demokratyczne, spójność kulturową i pluralizm.

Niebezpiecznym zjawiskiem prowadzącym do powstania lub utrwalenia kultury przemocy jest ograniczenie do postrzegania przemocy jako wyłącznie formy fizycznej. W definicji WHO przemoc to celowe użycie siły fizycznej lub władzy, sformułowane jako groźba lub rzeczywiście użyte, skierowane przeciwko samemu sobie, innej osobie, grupie lub społeczności, które albo prowadzi do, albo z którym wiąże się wysokie prawdopodobieństwo, spowodowania obrażeń cielesnych, śmierci, szkód psychologicznych, wad rozwoju lub

braku elementów niezbędnych do normalnego życia i zdrowia. Tym samym przemoc może objawić się także w formie werbalnej, w formie przymusu psychicznego bądź przez wykorzystanie mechanizmu podległości.

Odrzucenie kultury przemocy jest podstawowym warunkiem organizowania dobrego społeczeństwa, zarówno na poziomie wspólnoty państwowej, jak i wspólnot regionalnych i lokalnych. Każda forma organizowania społeczeństwa powinna mieć charakter służebny, celem jej jest ochrona niezbywalnych praw,

69

godności, własności i bezpieczeństwa jednostek. Preferowaną formą rozwiązywania istniejących w społeczeństwie sporów powinien być dialog prowadzony z myślą o doprowadzeniu do kompromisu.

O realnym potencjale i jakości społeczeństwa decydują więzy wzajemnego zaufania i solidarności, szacunek dla stanowionego prawa i instytucji ustanawiających, kontrolujących i wykonujących nakazy prawa, akceptacja różnorodności jednostek współtworzących społeczność a także otwartość i szacunek wobec innych społeczności. Ogromną rolę w tworzeniu dobrego społeczeństwa odgrywa forma edukacji; powinna być ona rodzajem wychowania do życia w demokracji zgodnej z podstawowymi, uniwersalnymi zasadami chroniącymi wolność i godność każdej jednostki.

17. Zasady dobrego urzędu

1. Urząd administracji samorządowej pełni służebną rolę wobec wspólnoty samorządowej. Równocześnie jako urząd administracji kraju należącego do UE wypełniać musi zadania określone w art. 41 Karty Praw Podstawowych UE: prawo obywateli do dobrej administracji. Zgodnie z nim: „1) Każdy ma prawo do bezstronnego i sprawiedliwego rozpatrzenia swojej sprawy w rozsądnym terminie przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii. 2) Prawo to obejmuje: a) prawo każdego do bycia wysłuchanym, zanim zostaną podjęte indywidualne środki mogące negatywnie wpłynąć na jego sytuację; b) prawo każdego do dostępu do akt jego sprawy, przy poszanowaniu uprawnionych interesów poufności oraz tajemnicy zawodowej i handlowej; c) obowiązek administracji uzasadniania swoich decyzji”. Naruszenie przez urząd prawa do dobrej administracji można uznać za formę dyskryminowania obywateli, bez względu na przyczynę owego naruszenia.

2. Zgodnie z art. 8 Kodeksu Postępowania Administracyjnego „Organy administracji publicznej prowadzą postępowanie w sposób budzący zaufanie jego uczestników do władzy publicznej, kierując się zasadami proporcjonalności, bezstronności i równego traktowania”. Procedury wewnętrzne regulujące zachowanie urzędników powinny chronić prawa uczestników postępowania, w tym uniemożliwiać stronniczość wynikającą z negatywnego postrzegania różnic rasy, koloru, płci, języka, wyznania, poglądów politycznych i innych, narodowości, pochodzenia społecznego, majątku, urodzenia lub jakiegokolwiek innego stanu, a także z innych przyczyn.

3. Ochroną przed ewentualną dyskryminacją jest zakaz domagania się przez urząd innych danych prywatnych o obywatelu niż tych niezbędnych w zakresie prowadzonego postępowania administracyjnego.

4. Obowiązkiem urzędu jest przekazywanie informacji, zwłaszcza z zakresu praw i obowiązków obywateli, w formie przystępnej dla percepcji odbiorców. Zgodnie z art. 9 KPA „Organy czuwają nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu nieznamości prawa, i w

tym celu udzielają im niezbędnych wyjaśnień i wskazówek”. Szczególne też znaczenie ma przedstawianie uzasadnienia decyzji w sposób zrozumiały dla odbiorcy i wyraźnie wskazujący ewentualne formy odwoławcze. Naruszenie tych zasad grozi dyskryminowaniem osób starszych, chorych lub gorzej wykształconych.

5. Działając w ramach określonych przepisami, urząd powinien dążyć do traktowania niezbywalnych prawobywateli w sposób rozszerzający, a nie zawężający. Przykładowo: uprzywilejowanie konstytucyjne małżeństwa jako związku kobiety i mężczyzny nie powinno dyskredytować innych form związków

70

międzyludzkich; osoby żyjące wspólnie na mocy dobrowolnych, trwałych umów mogą i powinny być traktowane w sposób podobny jak spokrewnione osoby najbliższe, w szczególności w zakresie dotyczącym współzamieszkiwania, współdecydowania o sobie i dyspozycji wspólnym majątkiem, dostępu do pomocy społecznej i zdrowotnej.

6. Zgodnie z art. 7 KPA organy administracji publicznej stoją na straży praworządności. Oznacza to także obowiązek podejmowania działań na rzecz ograniczenia w społeczności wszelkich form dyskryminacji, jako działań sprzecznych z obowiązującym, określonym w Konstytucji RP, prawem. Urząd powinien mieć świadomość, że dyskryminacja pojawia się często tam, gdzie nikła jest świadomość prawna obywateli; z tego względu obowiązany jest prowadzić działania na rzecz upowszechnienia w społeczności świadomości posiadania praw niezbywalnych.

7. Wszelkie formy postępowania administracyjnego, a także podejmowane administracyjne formy interwencji, prowadzone powinny być w sposób nienaruszający przyrodzoną godność każdego obywatela.

Wyjątkiem od tej reguły są, wyszczególnione w przepisach prawnych, nadzwyczajne sytuacje.

18. Zasady dobrego pracodawcy

1. Urząd administracji samorządowej i jednostki mu podległe są specyficzną formą przedsiębiorstwa, którego własność należy do wspólnoty, a rolę pracodawcy pełni wybrany przez mieszkańców Prezydent Miasta. Z tych względów organizacja pracy i relacji pracodawca – pracownicy w urzędzie samorządowym i jednostkach mu podległych powinna być wzorcem dla innych, komercyjnych przedsiębiorstw.

2. Zakaz dyskryminacji w miejscu pracy określony jest przepisami Kodeksu Pracy (art. 11¹, art. 11², art. 11³), obowiązkiem pracodawcy jest stworzenie procedur monitorujących i chroniących pracowników przed formami dyskryminacji i mobbingu.

3. Zasadniczą rolę w tym zakresie powinny odgrywać związki zawodowe, będące przedstawicielami pracowników. Wymaga to stworzenia przez pracodawcę właściwych form współpracy ze związkami, nie ograniczania ich dostępu do informacji i stworzenia możliwości kontaktu z wszystkimi zatrudnionymi.

4. Każdy pracownik powinien mieć możliwość złożenia skargi lub poinformowania pracodawcy o odczuwalnych przez siebie bądź zauważonych w urzędzie naruszeniach art. 11 Kodeksu Pracy. Skarga taka powinna być bezstronnie rozpatrzona przez komisję działającą w sposób niezależny od hierarchicznej struktury podległości w urzędzie, pracującej z udziałem przedstawicieli pracodawcy i pracowników. Z tytułu

złożenia skargi lub informacji o zauważonych naruszeniach art. 11, pracownik nie może ponieść żadnych negatywnych konsekwencji, nawet jeśli fakt naruszeń nie zostanie uznany przez komisję.

5. Procedury dotyczące przyjęć i zwolnień z pracy pracowników, awansu wewnętrznego, cyklicznej oceny pracy itp., powinny być określone w sposób wykluczający możliwość dyskryminacji.

19. Zasady dobrych usług publicznych

1. Każdy powinien mieć równe szanse dostępu do usług publicznych o charakterze powszechnym. Ograniczenie tego możliwe jest tylko w postaci obowiązujących przepisów prawa. W szczególności dyskryminacją jest ograniczenie równych szans dostępu przez stosowanie form organizacyjnych

71

uniemożliwiających lub utrudniających dostępność osobom z niepełnosprawnością, starszym, uboższym, gorzej wykształconym, a także ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, lub orientację seksualną.

2. Ogólnie dostępna i sformułowana zrozumiałym językiem powinna być informacja z jakich usług publicznych może korzystać mieszkaniec i mieszkanka miasta, jakie są z tym związane warunki, prawa i obowiązki.

3. Szczególne znaczenie ma zapobieganie dyskryminacji osób chorych, z niepełnosprawnością oraz osób o ograniczonej zdolności decydowania o sobie. Świadczący im usługi publiczne, w tym zwłaszcza zdrowotne, opiekuńcze, edukacyjne, powinien chronić ich godność, nie narażać na jakiegokolwiek formy społecznego poniżenia.

4. Procedury przyznawania i monitorowania pomocy społecznej powinny chronić sferę prywatności świadczeniobiorców przed niechcianym upublicznieniem, powinny także być realizowane w sposób nieuchybny godności ludzkiej.

5. W instytucjach, obiektach podległych władzy samorządowej, a także na zarządzanych przez władze samorządowe otwartych przestrzeniach publicznych, zakazane powinno być upublicznianie treści i symboli o charakterze poniżającym dane osoby lub grupy społeczne ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną oraz inne cechy, a także negujące wartości fundamentalne dla Rzeczypospolitej Polskiej, w tym: poszanowanie godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowanie praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości.

6. Szkoły, realizując programy edukacji publicznej, powinny chronić dobro dzieci i młodzieży określonej w Konwencji Praw Dziecka, wprowadzając wewnętrzne procedury skutecznie przeciwdziałające zjawiskom przemocy i dyskryminacji. Prowadzone programy wychowawcze respektować powinny autonomiczne prawa rodziców do wychowania, w tym w szczególności szanować prawo do wychowania według przyjętych w rodzinach wartościach religijnych, kulturowych, obyczajowych, o ile nie są one sprzeczne z podstawowymi prawami każdego człowieka i nie zagrażają wolności, godności i bezpieczeństwu innych ludzi.

7. Ochrona jednostek i grup ludzkich przed dyskryminacją i wynikającą z niej przemocą jest obowiązkiem wszystkich instytucji publicznych. Zauważalne przypadki dyskryminacji powinny być niezwłocznie zgłaszane organom publicznym wyspecjalizowanym w chronieniu praworządności i bezpieczeństwa. Ofiarom dyskryminacji instytucje powinny świadczyć, w miarę swoich możliwości i kompetencji, pomoc w zakresie doradztwa, wsparcia prawnego, a w razie konieczności także wsparcia materialnego.

8. Szczególne formy usług publicznych, mające na celu ochronę prawa do życia i prawa do edukacji dzieci, powinny być dostępne każdemu bezwarunkowo, bez względu na to, czy przebywa na obszarze miasta legalnie czy nielegalnie, bez względu na posiadane obywatelstwo państwowe, bez względu na spełnienie lub

72

nie obowiązków w postaci płacenia podatków i innych świadczeń. Z prawa do życia wynika również obowiązek zapewnienia każdemu warunków umożliwiających przeżycie: wyżywienia i miejsca noclegowego.

20. Rekomendacje

Przeciwdziałająca dyskryminacji częstochowska polityka równości powinna mieć charakter ciągły i obejmujący możliwie najszersze obszary zadań samorządowych. Rzeczą istotną jest utrwalenie funkcjonowania Zespołu ds Równego Traktowania, tworząc na jego bazie rodzaj obserwatorium społecznego, monitorującego w szczególności zjawiska prowadzące do dyskryminacji i naruszenia zasad równościowych. Zasady częstochowskiej polityki równości powinny być stosowane we wszystkich jednostkach samorządu Miasta Częstochowy oraz przy wszystkich zamówieniach i działaniach finansowanych z budżetu miejskiego.

Zespół ds Równego Traktowania; uzupełnienie zadań wynikających z Zarządzenia Prezydenta Miasta

- monitorowanie sytuacji społecznej w Częstochowie, odnotowywanie zjawisk sprzyjających dyskryminacji i nierównemu traktowaniu;
- analiza obowiązujących w jednostkach samorządu Miasta Częstochowy regulaminów pracy, kodeksów etyki, stosowanych procedur dotyczących zatrudnienia i polityki kadrowej, procedur przetargów na zakup usług i produktów i innych, pod kątem profilaktyki antydyskryminacyjnej
- stała współpraca ze związkami zawodowymi w celu przeciwdziałania zjawiskom dyskryminacyjnym
- przygotowanie programu adaptacji cudzoziemców wybierających Częstochowę jako miejsce stałego zamieszkania przy współpracy z Wydziałem Edukacji UM, Kuratorium Oświaty i organizacjami pozarządowymi przygotowanie, wskazanie źródła finansowania, monitorowanie programu wsparcia placówek oświatowych w działaniach wychowawczych przeciwdziałających zjawiskom dyskryminacji, naruszeń równości oraz zjawiskom przemocy w szkołach;
- współpraca z rzecznikiem praw pacjenta w Miejskim Szpitalu Zespolonym, stałe monitorowanie sytuacji podopiecznych w szpitalu oraz w – finansowanych z budżetu miast – zamkniętych domach pomocy społecznej, pod kątem przeciwdziałania praktykom dyskryminacyjnym lub przemocowym;
- przedkładanie raz w roku Prezydentowi Miasta raportu z monitorowania sytuacji społecznej wraz z wskazaniami zjawisk zagrażających realizacji zasad polityki równości oraz rekomendowanie działań poprawczych;

Pełnomocniczka ds Równych Szans: zakres zadań wskazanych w Regulaminie Organizacyjnym jest wystarczająco ogólny, wskazane jest wzmocnienie organizacyjne poprzez:

- uruchomienie systemu zgłaszania informacji przez mieszkańców Częstochowy dotkniętych formą dyskryminacji lub będących bezpośrednimi świadkami takich zjawisk (ogólnodostępny telefon, adres e-mailowy, stałe dyżury z osobistym przyjmowaniem pokrzywdzonych);
- stworzenie możliwości udzielania pokrzywdzonym porad prawnych, a także prowadzenia edukacji upowszechniającej świadomość posiadania praw konstytucyjnych; Rekomendacje ogólne:
 - ✓ wdrożenie procedury wymagającej przy planowaniu każdej inwestycji finansowanej środkami publicznymi będącymi w dyspozycji Miasta Częstochowy przestrzegania zasady uniwersalnego projektowania, uwzględniającego dostępność obiektów dla osób o ograniczonej sprawności;
 - ✓ wprowadzenie, w miarę możliwości prawnych, zalecenia, by orzeczenia o niepełnosprawności wydawane przez lekarzy-orzeczników, były uzupełniane informacją, jakie wsparcie jest niezbędne

osobie niepełnosprawnej, by możliwy był jej udział w życiu społecznym, kulturalnym i gospodarczym miasta; na podstawie tych informacji wprowadzona może być zindywidualizowana forma pomocy;

- ✓ podstawowym kierunkiem działań wobec grup i osób zagrożonych marginalizacją z tytułu niepełnosprawności, długotrwałej choroby, podeszłego wieku itp., powinna być integracja; służyć temu powinny dostosowane do indywidualnych potrzeb programy edukacji, szkoleń zawodowych oraz wspieranie integrujących form aktywności społecznej i zawodowej;
- ✓ wdrożenie programu budowy i adaptacji mieszkań „bez barier” przeznaczonych na wynajem dla osób o ograniczonej sprawności;
- ✓ wprowadzenie zasady wypowiedzenia najmu lokalu mieszkalnego z zasobów miejskich, dla sprawców, udowodnionej i powtarzalnej, przemocy wobec bliskich w rodzinie; umowa taka zostaje przeniesiona na bliskich, a sprawca eksmitowany;
- ✓ wprowadzenia obowiązku stosowania klauzul społecznych przy wszystkich, nie tylko finansowanych środkami UE i budżetu państwa, zamówieniach stosowanych przez Urząd Miasta i jednostki podległe Miastu Częstochowa; rozszerzeniu powinien ulec katalog grup marginalizowanych o przynajmniej dwie kategorie: osoby z grupy senioralnej 60+; oraz kobiety powracające do aktywności zawodowej po długotrwałej absencji spowodowanej macierzyństwem, długotrwałą chorobą, bezrobociem i innymi przyczynami;
- ✓ wprowadzenie procedur umożliwiających odrzucenie z przetargu na dostawy usług i produktów, a także zerwanie takiego zamówienia, w przypadku udowodnionych faktów, naruszenia w firmie dostawcy przepisów antidyskryminacyjnych Kodeksu Pracy, a zwłaszcza ujawnienia zjawiska molestowania i mobbingu;
- ✓ wprowadzenie procedur uniemożliwiających finansowanie z środków Miasta organizacji pozarządowych bądź form aktywności kulturalnej lub społecznej w sposób promujący zachowania dyskryminacyjne;
- ✓ podjęcie współpracy z administracją rządową w celu uzyskania możliwości opiniowania wniosków składanych przez cudzoziemców o pozwolenie na pobyt stały lub pobyt dłuższy niż 1 rok, w mieście Częstochowa; stworzenie programu ułatwiającego adaptację cudzoziemców w Częstochowie;
- ✓ monitorowanie organizacji nauczania religii w szkołach podległych Miastu Częstochowa, tak by, zgodnie z zapisami Konstytucji RP, nie naruszona była godność i wolność osób innych wyznań lub niewierzących;
- ✓ wprowadzenie takich form organizacji uroczystości miejskich i uroczystości w jednostkach podległych samorządowi, by wyraźnie rozdzielić sferę świecką, od – zależnej od dobrowolnego wyboru – sfery religijnego rytuału;
- ✓ ścisłe przestrzeganie zasady neutralności światopoglądowej przez pracowników Urzędu i jednostek podległych samorządowi Miasta Częstochowy w godzinach ich pracy; eksponowanie symboli religijnych dopuszczalne powinno być wyłącznie w pomieszczeniach przeznaczonych dla pracowników; niedopuszczalne jest ich eksponowanie w przestrzeniach przeznaczonych dla obsługi interesantów; zasada ta nie dotyczy placówek oświatowych, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, gdzie regulacje powinny uwzględniać istniejące tradycje.

Uzasadnienie

do projektu uchwały w sprawie przeciwdziałania zjawiskom dyskryminacji na terenie miasta Częstochowy

Częstochowa chce tworzyć model miasta przyjaznego, otwartego, ceniącego różnorodność – miasta bezpiecznego i komfortowego dla wszystkich, którzy respektują pokojowe zasady współistnienia i wzajemnego szacunku. Nawiązuje tym samym do swoich tradycji jako ośrodka, w którym znajdowały dla siebie miejsce różne narodowości, wyznania, orientacje światopoglądowe.

Dzisiaj zasady antydyskryminacyjne znajdują się wśród norm chronionych i promowanych przez Unię Europejską. Uznając bezcenną wartość członkostwa naszego kraju w UE – także w kontekście aktualnych, dramatycznych wydarzeń za wschodnią granicą – częstochowski samorząd pragnie działać zgodnie z duchem najcenniejszych wartości i najlepszych praktyk europejskiej wspólnoty. Chce pozostać wierny idei miasta otwartego, przyjaznego wszystkim ludziom, z troską i empatią wychodzącego naprzeciw potrzebom różnych grup i jednostek – z ich odmiennościami, specyficznymi cechami, także trudnościami czy ograniczeniami.

Samorząd szczeni się swoją bliskością codziennym, ludzkim sprawom. Jest zazwyczaj pierwszą instancją władzy publicznej, do której zwracają się obywatelki i obywatele – szukając informacji, wsparcia, pomocy. Nakłada to na niego szczególne zobowiązanie – powinność załatwiania spraw i organizowania życia lokalnej wspólnoty ze szczególnym uwzględnieniem równego traktowania. Przestrzeganie tych reguł na poziomie samorządu sprzyja budowaniu przyjaznego wizerunku całej administracji publicznej. Wzmacnia zaufanie wobec państwa jako całości. Jest to korzyść nie do przecenienia.

Wspólnota lokalna zmienia się w ślad za dynamicznie zmieniającym się światem. Dziś społeczność Częstochowy jest inna niż jeszcze kilka lat temu – a wkrótce zapewne znowu się przeobrazi. W roku 2022 nasze miasto – podobnie jak wiele innych – stało się schronieniem dla uciekających przed wojenną pożogą obywaterek i obywateli Ukrainy. To nowe wyzwanie – także w kwestii zagwarantowania braku dyskryminacji. Niezależnie od warunków, w których przyjdzie jeszcze działać samorządowi, regulacje antydyskryminacyjne powinny pozostać dla niego przedmiotem ciągłej troski, namysłu i oceny. Niech stanie się to cechą Częstochowy, która uczyni z niej nie tylko przyjazny azyl dla ludzi w potrzebie, ale i cenny atut dla wszystkich. Zarówno gości naszego miasta, jak i tych, którzy zechcą z niego uczynić swoje miejsce do życia.

Załącznik do niniejszego uzasadnienia stanowi diagnoza „Częstochowa – Miasto równych szans”.

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA CZĘSTOCHOWY

z dnia 3 listopada 2022 r.

w sprawie ogłoszenia zamiaru połączenia Filii nr 24 z Filią nr 15 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. h ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jt. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.), art. 13 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (jt. Dz. U. z 2020 r. poz. 194 z późn. zm.) oraz art. 13 ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (jt. Dz. U. z 2019 r. poz. 1479 z późn. zm.)

Rada Miasta Częstochowy
uchwała:

§ 1. 1. Ogłasza się zamiar połączenia Filii nr 24 z Filią nr 15 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie.

2. Połączone filie, wymienione w § 1 ust. 1 niniejszej uchwały, będą funkcjonować pod nazwą „Filia nr 15”, pod adresem: ul. Jerzego Szajnowicza-Iwanowa 55 w Częstochowie.

§ 2. 1. Ogłasza się zamiar dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie, nadanym uchwałą nr 578/XXXI/2013 Rady Miasta Częstochowy z dnia 31 stycznia 2013 r. w sprawie nadania statutu Bibliotece Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2013 r. poz. 2078), zmienionym uchwałą nr 652/XXXVI/2013 Rady Miasta Częstochowy z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie zmiany uchwały nr 578/XXXI/2013 Rady Miasta Częstochowy z dnia 31 stycznia 2013 r. w sprawie nadania statutu Bibliotece Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2013 r. poz. 3698), uchwałą nr 801/XLIV/2013 Rady Miasta Częstochowy z dnia 21 listopada 2013 r. w sprawie likwidacji Filii Nr 27 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz dokonania zmian w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie (Dz. U. Woj. Śląskiego z 2013 r. poz. 7046), uchwałą nr 624.XLV.2017 Rady Miasta Częstochowy z dnia 12 października 2017 r. w sprawie dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w części dotyczącej zmiany lokalizacji filii (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2017 r. poz. 5535) oraz uchwałą nr 394.XXIX.2020 Rady Miasta Częstochowy z dnia 21 maja 2020 r. w sprawie zmian w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława

Biegańskiego w Częstochowie (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2020 r. poz. 4191), **w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów.**

2. W wyniku zmiany w statucie, o której mowa w § 2 ust. 1 niniejszej uchwały, w § 11 statutu skreśla się pkt 21.

§ 3. Upoważnia się Prezydenta Miasta Częstochowy do wystąpienia do Biblioteki Śląskiej w Katowicach o wydanie opinii w sprawie zamiaru dokonania zmiany w sieci placówek filialnych Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w zakresie wymienionym w § 1 ust. 1 i ust. 2 niniejszej uchwały.

§ 4. Akt o zmianie statutu Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie, zawierającego wykaz jednostek organizacyjnych instytucji, zostanie wydany po upływie 6 miesięcy od daty podania treści niniejszej uchwały do publicznej wiadomości.

§ 5. Treść niniejszej uchwały wraz z uzasadnieniem podana zostanie do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Częstochowy, w siedzibie głównej i filiach Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz na stronach internetowych BIP Urzędu Miasta Częstochowy i Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie.

§ 6. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Częstochowy.

§ 7. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Z up. Prezydenta Miasta

(-) Ryszard Stefaniak
Zastępca Prezydenta
Miasta Częstochowy

UZASADNIENIE DO UCHWAŁY RADY MIASTA CZĘSTOCHOWY

w sprawie ogłoszenia zamiaru połączenia Filii nr 24 z Filią nr 15 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów

Inicjatorem proponowanego połączenia placówek filialnych jest dyrektor Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego.

Proponowane połączenie Filii nr 24 z Filią nr 15 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego wynika przede wszystkim z trudnej sytuacji ekonomicznej Biblioteki. W związku z rosnącymi kosztami eksploatacji i utrzymania lokali konieczne staje się dokonanie korekty miejskiej sieci bibliotecznej, pozwalającej na racjonalizację kosztów funkcjonowania instytucji (działania modyfikujące sieć biblioteczną podejmowane są obecnie przez biblioteki publiczne i ich organizatorów w wielu miejscowościach w Polsce). Korekta ta, rozważana przez dyrekcję Biblioteki od lat, miałaby obejmować łączenie jednoosobowych (niepełnoetatowych) placówek filialnych w placówki dwu- lub trzyosobowe. Obok aspektu ekonomicznego istotne znaczenie ma również potrzeba dostosowania struktury i rozmieszczenia placówek bibliotecznych do zmian zachodzących w strukturze demograficznej miasta oraz w oczekiwaniach współczesnego użytkownika. Ważne jest ponadto dążenie do zwiększenia w ofercie Biblioteki dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Filia nr 24 (ul. Św. Rocha, dzielnica Grabówka) mieści się w budynku NZOZ Przychodni Lekarskiej. Do pomieszczenia biblioteki (40m²), na I piętrze, prowadzą schody. Budynek nie posiada windy, a przychodnia nie planuje dostosowania go do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Użytkowany przez Filię nr 24 lokal nie posiada zaplecza sanitarnego (osobnej toalety i umywalki z bieżącą wodą) ani pomieszczenia socjalnego. Nie posiada również osobnego wejścia, w związku z czym czytelnicy muszą przechodzić obok gabinetów lekarskich, narażając się na kontakt z pacjentami przychodni, co w dobie zagrożenia epidemicznego jest nie do przyjęcia.

W okresie obowiązywania obostrzeń sanitarnych związanych ze stanem pandemii Covid-19 drzwi wejściowe do przychodni były zamykane na klucz, a użytkownicy filii bibliotecznej musieli korzystać z dzwonka i czekać na zewnątrz na bibliotekarkę, która zmuszona była pokonywać schody z pierwszego piętra i z powrotem, by umożliwić czytelnikowi dostęp do zbiorów.

Obsada Filii nr 24 jest jednoosobowa – w przypadku urlopu/choroby pracownika placówka jest zamknięta (należy przy tym dodać, że ta sama osoba jest pracownikiem Filii nr 23 i Filii nr 24). Oczywiście takie sytuacje nie zwalniają Biblioteki z ponoszenia wydatków związanych z utrzymaniem lokalu.

Roczny koszt utrzymania Filii nr 24 to ponad 10 000 zł (bez kosztów osobowych).

Ze względu na spadek czytelnictwa i już wówczas nieodpowiadające współczesnym standardom warunki lokalowe, ok. 10 lat temu podjęto próbę połączenia Filii nr 24 z Filią nr 15. Próba ta zakończyła się jedynie ograniczeniem dni otwarcia dla czytelników – z 4 dni do 2 dni w tygodniu.

W ciągu ostatnich kilkunastu lat odnotowano spadek o ok. 70% zarówno liczby czytelników Filii nr 24 (z 455 w 2009 r. do 142 w 2021 r.), jak też ilości odwiedzin (z 3 645 w 2009 r. do 879 w 2021 r.).

Utrzymanie Filii nr 24 w obecnej lokalizacji, niespełniającej podstawowych standardów dostępności i funkcjonalności jest bezzasadne. Czytelnicy wolą korzystać z mieszczących się w sąsiednich dzielnicach lub w centrum miasta placówek większych, lepiej wyposażonych i dysponujących bogatszymi zbiorami.

Przedstawiając powyższe uzasadnienie warto podkreślić, że proponowane połączenie Filii nr 24 z Filią nr 15 rozwiąże – w wielu aspektach – problem, z jakim Biblioteka boryka się od wielu lat. Należy również zaznaczyć, iż planowane działania nie wpłyną na zmianę liczby etatów.

Biorąc pod uwagę przedstawione powyżej argumenty, należy uznać za zasadne podjęcie określonych przepisami prawa działań zmierzających do wprowadzenia zmian zaproponowanych w niniejszej uchwale intencyjnej. Działania te określa ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach, nakładająca na organizatora biblioteki publicznej obowiązek podania do publicznej wiadomości – na 6 miesięcy przed dniem wydania właściwego aktu o połączeniu - informacji o zamiarze połączenia filii bibliotecznych oraz dokonania zmian w statucie biblioteki publicznej w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii.

Przywołana powyżej ustawa obliuguje ponadto organizatora do zasięgnięcia w sprawie planowanego połączenia filii opinii jednostki sprawującej nadzór merytoryczny nad działalnością biblioteki publicznej wchodzącej w skład ogólnopolskiej sieci bibliotecznej. W przypadku Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie jednostką tą jest Biblioteka Śląska w Katowicach.

BR.0012.10.18.2022

Załącznik nr 27 do protokołu

**Szanowny Pan
Zbigniew Niesmaczny
Przewodniczący Rady
Miasta Częstochowy**

dot. projektów uchwał skierowanych na LXIX Sesję Rady Miasta.

Komisja Kultury, Sportu i Turystyki Rady Miasta Częstochowy na posiedzeniu odbyтым dnia 15 listopada 2022 r. **pozytywnie** zaopiniowała projekty uchwał w sprawie:

- ogłoszenia zamiaru połączenia Filii nr 24 z Filią nr 15 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów. **(BR.16.LXIX.22)**
- ogłoszenia zamiaru połączenia Filii nr 23 z Filią nr 10 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów. **(BR.17.LXIX.22)**
- ogłoszenia zamiaru połączenia Filii nr 16 z Filią nr 18 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów. **(BR.18.LXIX.22)**

**Przewodnicząca Komisji
Barbara Gieroń**

Do wiadomości:

1. Prezydent Miasta Częstochowy Krzysztof Matyjaszczyk

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA CZĘSTOCHOWY

z dnia 3 listopada 2022 r.

w sprawie ogłoszenia zamiaru połączenia Filii nr 23 z Filią nr 10 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. h ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jt. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.), art. 13 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (jt. Dz. U. z 2020 r. poz. 194 z późn. zm.) oraz art. 13 ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (jt. Dz. U. z 2019 r. poz. 1479 z późn. zm.)

Rada Miasta Częstochowy
uchwała:

§ 1. 1. Ogłasza się zamiar połączenia Filii nr 23 z Filią nr 10 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie.

2. Połączone filie, wymienione w § 1 ust. 1 niniejszej uchwały, będą funkcjonować pod nazwą „Filia nr 10”, pod adresem: ul. Michałowskiego 20 w Częstochowie.

§ 2. 1. Ogłasza się zamiar dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie, nadanym uchwałą nr 578/XXXI/2013 Rady Miasta Częstochowy z dnia 31 stycznia 2013 r. w sprawie nadania statutu Bibliotece Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2013 r. poz. 2078), zmienionym uchwałą nr 652/XXXVI/2013 Rady Miasta Częstochowy z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie zmiany uchwały nr 578/XXXI/2013 Rady Miasta Częstochowy z dnia 31 stycznia 2013 r. w sprawie nadania statutu Bibliotece Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2013 r. poz. 3698), uchwałą nr 801/XLIV/2013 Rady Miasta Częstochowy z dnia 21 listopada 2013 r. w sprawie likwidacji Filii Nr 27 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz dokonania zmian w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie (Dz. U. Woj. Śląskiego z 2013 r. poz. 7046), uchwałą nr 624.XLV.2017 Rady Miasta Częstochowy z dnia 12 października 2017 r. w sprawie dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w części dotyczącej zmiany lokalizacji filii (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2017 r. poz. 5535) oraz uchwałą nr 394.XXIX.2020 Rady Miasta Częstochowy z dnia 21 maja 2020 r. w sprawie zmian w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława

Biegańskiego w Częstochowie (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2020 r. poz. 4191), **w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów.**

2. W wyniku zmiany w statucie, o której mowa w § 2 ust. 1 niniejszej uchwały, w § 11 statutu skreśla się pkt 20.

§ 3. Upoważnia się Prezydenta Miasta Częstochowy do wystąpienia do Biblioteki Śląskiej w Katowicach o wydanie opinii w sprawie zamiaru dokonania zmiany w sieci placówek filialnych Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w zakresie wymienionym w § 1 ust. 1 i ust. 2 niniejszej uchwały.

§ 4. Akt o zmianie statutu Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie, zawierającego wykaz jednostek organizacyjnych instytucji, zostanie wydany po upływie 6 miesięcy od daty podania treści niniejszej uchwały do publicznej wiadomości.

§ 5. Treść niniejszej uchwały wraz z uzasadnieniem podana zostanie do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Częstochowy, w siedzibie głównej i filiach Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz na stronach internetowych BIP Urzędu Miasta Częstochowy i Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie.

§ 6. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Częstochowy.

§ 7. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Z up. Prezydenta Miasta

(-) Ryszard Stefaniak
Zastępca Prezydenta
Miasta Częstochowy

UZASADNIENIE DO UCHWAŁY RADY MIASTA CZĘSTOCHOWY

w sprawie ogłoszenia zamiaru połączenia Filii nr 23 z Filią nr 10 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów

Inicjatorem proponowanego połączenia placówek filialnych jest dyrektor Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego.

Proponowane połączenie Filii nr 23 z Filią nr 10 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego wynika przede wszystkim z trudnej sytuacji ekonomicznej Biblioteki. W związku z rosnącymi kosztami eksploatacji i utrzymania lokali konieczne staje się dokonanie korekty miejskiej sieci bibliotecznej, pozwalającej na racjonalizację kosztów funkcjonowania instytucji (działania modyfikujące sieć biblioteczną podejmowane są obecnie przez biblioteki publiczne i ich organizatorów w wielu miejscowościach w Polsce). Korekta ta, rozważana przez dyrekcję Biblioteki od lat, miałaby obejmować łączenie jednoosobowych (niepełnoetatowych) placówek filialnych w placówki dwu- lub trzyosobowe. Obok aspektu ekonomicznego istotne znaczenie ma również potrzeba dostosowania struktury i rozmieszczenia placówek bibliotecznych do zmian zachodzących w strukturze demograficznej miasta oraz w oczekiwaniach współczesnego użytkownika. Ważne jest ponadto dążenie do zwiększenia w ofercie Biblioteki dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Filia nr 23 (ul. Ludowa 58, dzielnica Kiedrzyń) funkcjonuje w lokalu na parterze Szkoły Podstawowej nr 30. Do placówki można dostać się oddzielnym wejściem ze schodami, a następnie wewnętrznym korytarzem. Budynek szkoły wyposażony jest w alarm. Brak pełnej niezależności wpływa w istotny sposób na działalność placówki bibliotecznej – funkcjonowanie Filii nr 23 w czasie ferii zimowych, wakacji oraz innych okresów zamknięcia jednostki oświatowej jest ściśle powiązane z funkcjonowaniem szkoły w tych okresach, co zawsze przekłada się na zmianę godzin otwarcia biblioteki. W wyżej wymienionych terminach placówka biblioteczna działa najpóźniej do godziny 15.00, czasem do godziny 16.00.

Użytkowany przez Filię nr 23 lokal nie posiada zaplecza sanitarnego (osobnej toalety i umywalki z bieżącą wodą) ani pomieszczenia socjalnego.

Filia nr 23 jest czynna tylko 3 dni w tygodniu. Obsada tej placówki jest jednoosobowa – w przypadku urlopu/choroby pracownika filia jest zamknięta (należy przy tym dodać, że ta sama osoba jest pracownikiem Filii nr 23 i Filii nr 24). Oczywiście takie sytuacje nie zwalniają Biblioteki z ponoszenia wydatków związanych z utrzymaniem lokalu.

Roczny koszt utrzymania Filii nr 23 to ponad 20 000 zł (bez kosztów osobowych).

W ciągu ostatnich 8 lat liczba czytelników Filii nr 23 spadła z 440 (w 2014 r.) do 211 (w 2021 r.), czyli o ponad 50%. Podobny spadek odnotowano w przypadku ilości odwiedzin – z 3 271 (w 2014 r.) do 1 500 (w 2021 r.).

Przedstawiając powyższe uzasadnienie warto podkreślić, że proponowane połączenie Filii nr 23 z Filią nr 10 rozwiąże – w wielu aspektach – problem, z jakim Biblioteka boryka się od wielu lat. Należy również zaznaczyć, iż planowane działania nie wpłyną na zmianę liczby etatów.

Biorąc pod uwagę przedstawione powyżej argumenty, należy uznać za zasadne podjęcie określonych przepisami prawa działań zmierzających do wprowadzenia zmian zaproponowanych w niniejszej uchwale intencyjnej. Działania te określa ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach, nakładająca na organizatora biblioteki publicznej obowiązek podania do publicznej wiadomości – na 6 miesięcy przed dniem wydania właściwego aktu o połączeniu - informacji o zamiarze połączenia filii bibliotecznych oraz dokonania zmian w statucie biblioteki publicznej w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii.

Przywołana powyżej ustawa obliguje ponadto organizatora do zasięgnięcia w sprawie planowanego połączenia filii opinii jednostki sprawującej nadzór merytoryczny nad działalnością biblioteki publicznej wchodzącej w skład ogólnopolskiej sieci bibliotecznej. W przypadku Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie jednostką tą jest Biblioteka Śląska w Katowicach.

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA CZĘSTOCHOWY

z dnia 3 listopada 2022 r.

w sprawie ogłoszenia zamiaru połączenia Filii nr 16 z Filią nr 18 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. h ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jt. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.), art. 13 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (jt. Dz. U. z 2020 r. poz. 194 z późn. zm.) oraz art. 13 ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (jt. Dz. U. z 2019 r. poz. 1479 z późn. zm.)

Rada Miasta Częstochowy
uchwała:

§ 1. 1. Ogłasza się zamiar połączenia Filii nr 16 z Filią nr 18 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie.

2. Połączone filie, wymienione w § 1 ust. 1 niniejszej uchwały, będą funkcjonować pod nazwą „Filia nr 18”, pod adresem: ul. Nadrzeczna 46/48 w Częstochowie.

§ 2. 1. Ogłasza się zamiar dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie, nadanym uchwałą nr 578/XXXI/2013 Rady Miasta Częstochowy z dnia 31 stycznia 2013 r. w sprawie nadania statutu Bibliotece Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2013 r. poz. 2078), zmienionym uchwałą nr 652/XXXVI/2013 Rady Miasta Częstochowy z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie zmiany uchwały nr 578/XXXI/2013 Rady Miasta Częstochowy z dnia 31 stycznia 2013 r. w sprawie nadania statutu Bibliotece Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2013 r. poz. 3698), uchwałą nr 801/XLIV/2013 Rady Miasta Częstochowy z dnia 21 listopada 2013 r. w sprawie likwidacji Filii Nr 27 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz dokonania zmian w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie (Dz. U. Woj. Śląskiego z 2013 r. poz. 7046), uchwałą nr 624.XLV.2017 Rady Miasta Częstochowy z dnia 12 października 2017 r. w sprawie dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w części dotyczącej zmiany lokalizacji filii (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2017 r. poz. 5535) oraz uchwałą nr 394.XXIX.2020 Rady Miasta Częstochowy z dnia 21 maja 2020 r. w sprawie zmian w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława

Biegańskiego w Częstochowie (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2020 r. poz. 4191), **w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów.**

2. W wyniku zmiany w statucie, o której mowa w § 2 ust. 1 niniejszej uchwały, w § 11 statutu skreśla się pkt 15.

§ 3. Upoważnia się Prezydenta Miasta Częstochowy do wystąpienia do Biblioteki Śląskiej w Katowicach o wydanie opinii w sprawie zamiaru dokonania zmiany w sieci placówek filialnych Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w zakresie wymienionym w § 1 ust. 1 i ust. 2 niniejszej uchwały.

§ 4. Akt o zmianie statutu Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie, zawierającego wykaz jednostek organizacyjnych instytucji, zostanie wydany po upływie 6 miesięcy od daty podania treści niniejszej uchwały do publicznej wiadomości.

§ 5. Treść niniejszej uchwały wraz z uzasadnieniem podana zostanie do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Częstochowy, w siedzibie głównej i filiach Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz na stronach internetowych BIP Urzędu Miasta Częstochowy i Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie.

§ 6. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Częstochowy.

§ 7. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Z up. Prezydenta Miasta

(-) Ryszard Stefaniak
Zastępca Prezydenta
Miasta Częstochowy

UZASADNIENIE DO UCHWAŁY RADY MIASTA CZĘSTOCHOWY

w sprawie ogłoszenia zamiaru połączenia Filii nr 16 z Filią nr 18 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów

Inicjatorem proponowanego połączenia placówek filialnych jest dyrektor Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego.

Proponowane połączenie Filii nr 16 z Filią nr 18 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego wynika przede wszystkim z trudnej sytuacji ekonomicznej Biblioteki. W związku z rosnącymi kosztami eksploatacji i utrzymania lokali konieczne staje się dokonanie korekty miejskiej sieci bibliotecznej, pozwalającej na racjonalizację kosztów funkcjonowania instytucji (działania modyfikujące sieć biblioteczną podejmowane są obecnie przez biblioteki publiczne i ich organizatorów w wielu miejscowościach w Polsce). Korekta ta, rozważana przez dyrekcję Biblioteki od lat, miałaby obejmować łączenie jednoosobowych (niepełnoetatowych) placówek filialnych w placówki dwu- lub trzyosobowe. Obok aspektu ekonomicznego istotne znaczenie ma również potrzeba dostosowania struktury i rozmieszczenia placówek bibliotecznych do zmian zachodzących w strukturze demograficznej miasta oraz w oczekiwaniach współczesnego użytkownika. Ważne jest ponadto dążenie do zwiększenia w ofercie Biblioteki dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Filia nr 16 (ul. Krakowska 46/50, dzielnica Stare Miasto) jest zlokalizowana w budynku mieszkalnym na wysokim parterze w ciągu lokali usługowych, do którego prowadzą schody (od frontu) i stromy podjazd (od tyłu). Filia ta jest jedną z dwóch placówek bibliotecznych działających w dzielnicy Stare Miasto (jednej z najmniejszych dzielnic Częstochowy pod względem powierzchni i zaludnienia). Filia nr 16 znajduje się w odległości ok. 1,2 km od Filii nr 18 (ul. Nadrzeczna 46/48, dzielnica Stare Miasto).

Dostęp do części pomieszczeń Filii nr 16 jest utrudniony z uwagi na różnicę poziomów. Problem dotyczy wypożyczalni dla dorosłych, składającej się z dwóch pomieszczeń, do których prowadzą wewnętrzne schody w górę, a następnie z jednego do drugiego pomieszczenia przechodzi się po stopniach w dół.

Filia nr 16 jest jednoosobowa, co skutkuje tym, że w przypadku urlopu/choroby pracownika placówka pozostaje zamknięta. Oczywiście takie sytuacje nie zwalniają Biblioteki z ponoszenia wydatków związanych z utrzymaniem lokalu.

Roczny koszt utrzymania Filii nr 16 to obecnie przynajmniej 38 000 zł (bez kosztów osobowych).

Mimo zwiększenia nakładów na zakup nowości wydawniczych oraz zwiększenia godzin otwarcia Filii nr 16 dla czytelników, Biblioteka odnotowała utrzymujący się od 2014 r. spadek czytelnictwa: liczba czytelników spadła z 774 (w 2014 r.) do 335 (w 2021 r.), ilość odwiedzin – z 8 943 (w 2014 r.) do 2 368 (w 2021 r.). Ilość odwiedzin w tej placówce w ciągu ostatnich 8 lat spadła o 74%.

Przekrój wiekowy użytkowników w ostatnich latach drastycznie się zmienił. W grupie wiekowej do 25. roku życia czytelnictwo spadło o 70% w ciągu ostatnich 8 lat. Duże spadki liczby użytkowników oraz odwiedzin w Filii nr 16 odnotowano już w roku 2018, a zatem na długo przed wybuchem pandemii Covid-19 i związanymi z tym ograniczeniami w dostępie do placówek bibliotecznych.

Przedstawiając powyższe uzasadnienie warto podkreślić, że proponowane połączenie Filii nr 16 z Filią nr 18 rozwiąże – w wielu aspektach – problem, z jakim Biblioteka boryka się od wielu lat. Należy również zaznaczyć, iż planowane działania nie wpłyną na zmianę liczby etatów.

Biorąc pod uwagę przedstawione powyżej argumenty, należy uznać za zasadne podjęcie określonych przepisami prawa działań zmierzających do wprowadzenia zmian zaproponowanych w niniejszej uchwale intencyjnej. Działania te określa ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach, nakładająca na organizatora biblioteki publicznej obowiązek podania do publicznej wiadomości – na 6 miesięcy przed dniem wydania właściwego aktu o połączeniu - informacji o zamiarze połączenia filii bibliotecznych oraz dokonania zmian w statucie biblioteki publicznej w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii.

Przywołana powyżej ustawa obliguje ponadto organizatora do zasięgnięcia w sprawie planowanego połączenia filii opinii jednostki sprawującej nadzór merytoryczny nad działalnością biblioteki publicznej wchodzącej w skład ogólnopolskiej sieci bibliotecznej. W przypadku Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie jednostką tą jest Biblioteka Śląska w Katowicach.

Załącznik nr 30 do protokołu

STANOWISKO NR

RADY MIASTA CZĘSTOCHOWY

z dnia 2022 r.

W SPRAWIE HANIEBNEJ WYPOWIEDZI PREZESA PRAWA I SPRAWIEDLIWOŚCI JAROSŁAWA KACZYŃSKIEGO

Szanowne Mieszkanki i Mieszkańcy Częstochowy, jako radne i radni Miasta Częstochowy, sprzeciwiamy się słowom Jarosława Kaczyńskiego, które tak lekko i cynicznie wypowiada na swoim obwoźnym wiecu pod adresem Polek. Żądamy odwołania tych słów i przeprosin dla każdej polskiej kobiety w które te słowa godzą !

Jarosław Kaczyński mówiąc, że „Polki rodzą mało dzieci bo dają w szyję” kłamie, obraża i poniża.

Panie Kaczyński, Polki nie rodzą dzieci w Polsce z innych powodów niż te które wyssał Pan z palca, bezczelnie przy tym się śmiejąc przy aplauzie partyjnej klaki. Polki nie rodzą dzieci lub boją się rodzić, bo tacy jak Pan zmienili prawo aborcyjne i dzisiaj kobiety z zagrożoną ciążą lub własnym życiem umierają w szpitalach jak Izabela w Pszczynie.

Panie Prezesie, Polki i Polacy mierzą się dziś z problemem bezpłodności i chcą wsparcia od Państwa w tym zakresie, a nie karykaturalnych ocen Pańskich polityków w tej kwestii umniejszającym dzieciom poczętym metodą in vitro. Zmniejszyła się również dostępność do badań prenatalnych. Czy to właściwe ?

Dzisiaj Panie Kaczyński młodych kobiet nie stać na kupno mieszkania, aby mieć gdzie godnie żyć z powiększającą się rodziną, bo Pana Prezes Glapiński stojący na czele NBP już kilkanaście razy podniósł stopy procentowe zamykając drzwi do rozwoju młodym rodzinom.

Nie wiemy Panie Kaczyński, jaki model kobiety się Panu podoba, ale Polki nie zamierzają być przystawką swoich mężów na kolanach dziękujących za drobne na zakupy, bo mają swoje ambicje zawodowe podparte doświadczeniem i wykształceniem. Same potrafimy o sobie decydować, ale Panu się to raczej nie podoba. Nie krytykuje Pan swoich partyjnych kolegów, którzy w taki sposób widzą rolę kobiety.

Panie Kaczyński, Polki nie rodzą dzieci, bo coraz trudniej znaleźć pracę w kraju, gdzie wysokie składki ZUS ograniczają przedsiębiorców, którzy wolą raczej zatrudniać kobiety, których nie będą musieli wysyłać na urlopy macierzyńskie.

Panie Kaczyński, od kiedy Pana ugrupowanie objęło władzę w Polsce polityka finansowa rządu wobec gmin dewastuje miejskie fundusze. Miast nie stać na budowę nowych żłobków i przedszkoli. Miast nie stać też na ulgi w dopłatach dla młodych matek w tym zakresie.

Panie Kaczyński, program prorodzinny 500 +, zapewne w galopującej inflacji i drożyznie którą Państwo stworzyliście, pomaga ludziom jakoś przeżyć, ale jak już dawno obliczył GUS nie wpłynął na polepszenie sytuacji demograficznej w Polsce więc to fiasko, a nie sukces.

Panie Kaczyński, stworzył Pan państwo w którym strach żyć więc niech Pan się nie dziwi, że Polki boją się rodzić. W Pana Polsce, nas Polki policja ciąga po ulicach kiedy domagają się swoich praw.

Dlatego prosimy odsunąć się w cień, przejść w końcu na terminową emeryturę, jak Pan złośliwie radzi sędziom, którzy są de facto dużo młodszy od Pana.

Pana słowa Prezesie Kaczyński niszczą godność ludzi. Tym razem KOBIEC.

Mamy DOŚĆ !

W imieniu Klubu Lewicy: Małgorzata Iżyńska, Emilia Skrzypczyńska, Ewa

Lewandowska i Iwona Zbrojkiewicz.

Załącznik nr 31 do protokołu
Poprawka do projektu uchwały na druku BR.7.LXIX.22

STANOWISKO NR

RADY MIASTA CZĘSTOCHOWY

z dnia 2022 r.

W SPRAWIE HANIEBNEJ WYPOWIEDZI PREZESA PRAWA I SPRAWIEDLIWOŚCI JAROSŁAWA KACZYŃSKIEGO

Minęła 2 rocznica od morderczego wyroku quasi TK i pierwsza rocznica śmierci pierwszej, ale niestety nie ostatniej ofiary, haniebnego wyroku Przyłębskiej. Strajk Kobiet Częstochowa oddał cześć ofiarom pana chorej wizji roli Kobiet. Do Częstochowy przyjechała najbliższa Rodzina Izabeli z Pszczyny. Oskarżamy nie tylko pana, panie Kaczyński. Marionetkowa władza, którą pan steruje, jest władzą, której biskupi dyktują prawo zabijające kobiety.

Jarosław Kaczyński mówiąc, że „Polki rodzą mało dzieci bo dają w szyję” kłamie, obraża i poniża.

Panie Kaczyński, Polki nie rodzą dzieci w Polsce z innych powodów niż te które wysłał pan z palca, bezczelnie przy tym się śmiejąc przy aplauzie partyjnej klaki. Polki nie rodzą dzieci lub boją się rodzić, bo tacy jak Pan zmienili prawo aborcyjne i dzisiaj kobiety z zagrożoną ciążą lub własnym życiem umierają w szpitalach.

Panie prezesie, Polki i Polacy mierzą się dziś z problemem bezpłodności i chcą wsparcia od państwa w tym zakresie, a nie karykaturalnych ocen Pańskich polityków w tej kwestii umniejszającym dzieciom poczętym metodą in vitro. Zmniejszyła się również dostępność do badań prenatalnych. Czy to właściwe ?

Dzisiaj panie Kaczyński młodych kobiet nie stać na kupno mieszkania, aby mieć gdzie godnie żyć z powiększającą się rodziną, bo pana prezes Glapiński stojący na czele NBP już kilkanaście razy podniósł stopy procentowe zamykając drzwi do rozwoju młodym rodzinom.

Nie wiemy panie Kaczyński, jaki model kobiety się panu podoba, ale Polki nie zamierzają być przystawką swoich mężów na kolanach dziękujących za drobne na zakupy, bo mają swoje ambicje zawodowe podparte doświadczeniem i wykształceniem. Same potrafimy o sobie decydować, ale panu się to raczej nie podoba. Nie krytykuje pan swoich partyjnych kolegów, którzy w taki sposób widzą rolę kobiety.

Panie Kaczyński, Polki nie rodzą dzieci, bo coraz trudniej znaleźć pracę w kraju, gdzie wysokie składki ZUS ograniczają przedsiębiorców, którzy wolą raczej zatrudniać kobiety, których nie będą musieli wysyłać na urlopy macierzyńskie.

Panie Kaczyński, od kiedy pana ugrupowanie objęło władzę w Polsce polityka finansowa rządu wobec gmin dewastuje miejskie fundusze. Miast nie stać na budowę nowych żłobków i przedszkoli. Miast nie stać też na ulgi w dopłatach dla młodych matek w tym zakresie.

Panie Kaczyński, program prorodzinny 500 +, zapewne w galopującej inflacji i drożyznie którą państwo stworzyliście, pomaga ludziom jakoś przeżyć, ale jak już dawno obliczył GUS nie wpłynął na polepszenie sytuacji demograficznej w Polsce więc to fiasko, a nie sukces.

Panie Kaczyński, pański rząd chce ograniczyć liczbę cesarskich cięć!

Pana akolici muszą skończyć z penalizacją lekarzy, którą pan akceptuje.

Wprowadzony rejestr ciąż nakazuje kobietom podanie danych o wkładkach domacicznych.

Panie Kaczyński, stworzył pan państwo w którym strach żyć więc niech pan się nie dziwi, że Polki boją się rodzić. W pana Polsce, nas Polki policja ciąga po ulicach kiedy domagają się swoich praw.

Według badań IPSOS: 1/3 Polek, czuje się obrażona pana prymitywnymi słowami o alkoholizmie Kobiet. Bez względu na barwy polityczne, wiek, status społeczny, żądamy przywrócenia godności Polkom.

Czekamy na pańskie przeprosiny. Oczekujemy samodzielności w podejmowaniu decyzji dotyczących Kobiet bez wyróżniania biskupów jako zauszników.

Radna Jolanta Urbańska

w imieniu Strajku Kobiet Częstochowa

Załącznik nr 32 do protokołu

Rada Miasta Częstochowy Radni -

Sesja

Raport z głosowań

LXIX Sesja w dniu 17 listopada 2022

Przeprowadzone głosowania

1. Głosowanie w sprawie **Przyjęcie protokołu z obrad LXVI sesji Rady Miasta Częstochowy.** - czas głosowania: 17 listopada 2022, godz. 12:12, wyniki: ZA: 19, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 2, BRAK GŁOSU: 7, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (BRAK GŁOSU), Tomasz Blukacz (ZA), Artur Gawroński (ZA), Barbara Gieroń (BRAK GŁOSU), Małgorzata Iżyńska (ZA), Konrad Jarzyński (ZA), Katarzyna Jastrzębska (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Piotr Kaliszewski (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Dariusz Kapinos (BRAK GŁOSU), Łukasz Kot (BRAK GŁOSU), Jacek Krawczyk (ZA), Ewa Lewandowska (ZA), Michał Lewandowski (ZA), Dorota Majer (ZA), Zbigniew Niesmaczny (ZA), Agata Pawłowska (ZA), Monika Pohorecka (ZA), Paweł Ruksza (ZA), Emilia Skrzypczyńska (ZA), Andrzej Sowa (ZA), Krystyna Stefańska (BRAK GŁOSU), Beata Struzik (BRAK GŁOSU), Ryszard Szczuka (BRAK GŁOSU), Sebastian Trzeszkowski (ZA), Tomasz Tyl (ZA), Jolanta Urbańska (ZA), Piotr Wrona (ZA), Iwona Zbrojkiewicz (ZA)

2. Głosowanie w sprawie **Przyjęcie protokołu z obrad LXVII sesji Rady Miasta Częstochowy.** - czas głosowania: 17 listopada 2022, godz. 12:12, wyniki: ZA: 20, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 2, BRAK GŁOSU: 6, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (BRAK GŁOSU), Tomasz Blukacz (ZA), Artur Gawroński (ZA), Barbara Gieroń (BRAK GŁOSU), Małgorzata Iżyńska (ZA), Konrad Jarzyński (ZA), Katarzyna Jastrzębska (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Piotr Kaliszewski (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Dariusz Kapinos (BRAK GŁOSU), Łukasz Kot (BRAK GŁOSU), Jacek Krawczyk (ZA), Ewa Lewandowska (ZA), Michał Lewandowski (ZA), Dorota Majer (ZA), Zbigniew Niesmaczny (ZA), Agata Pawłowska (ZA), Monika Pohorecka (ZA), Paweł Ruksza (ZA), Emilia Skrzypczyńska (ZA), Andrzej Sowa (ZA), Krystyna Stefańska (ZA), Beata Struzik (BRAK GŁOSU), Ryszard Szczuka (BRAK GŁOSU), Sebastian Trzeszkowski (ZA), Tomasz Tyl (ZA), Jolanta Urbańska (ZA), Piotr Wrona (ZA), Iwona Zbrojkiewicz (ZA)

3. Głosowanie w sprawie **Powołanie Komisji Uchwał i Wniosków.** - czas głosowania: 17 listopada 2022, godz. 14:03, wyniki: ZA: 24, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 3, BRAK GŁOSU: 1, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (ZA), Tomasz Blukacz (ZA), Artur Gawroński (ZA), Barbara Gieroń (ZA), Małgorzata Iżyńska (ZA), Konrad Jarzyński (ZA), Katarzyna Jastrzębska (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Piotr Kaliszewski (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Dariusz Kapinos (ZA), Łukasz Kot

(ZA), Jacek Krawczyk (ZA), Ewa Lewandowska (ZA), Michał Lewandowski (BRAK GŁOSU), Dorota Majer (ZA), Zbigniew Niesmaczny (ZA), Agata Pawłowska (ZA), Monika Pohorecka (ZA), Paweł Ruksza (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Emilia Skrzypczyńska (ZA), Andrzej Sowa (ZA), Krystyna Stefańska (ZA), Beata Struzik (ZA), Ryszard Szczuka (ZA), Sebastian Trzeszkowski (ZA), Tomasz Tyl (ZA), Jolanta Urbańska (ZA), Piotr Wrona (ZA), Iwona Zbrojkiewicz (ZA)

4. Głosowanie w sprawie **Podjęcie uchwały w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Częstochowy na lata 2022-2038. (BR.1.LXIX.22)** - czas głosowania: 17 listopada 2022, godz. 15:12, wyniki: ZA: 19, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 7, BRAK GŁOSU: 2, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (ZA), Tomasz Blukacz (ZA), Artur Gawroński (ZA), Barbara Gieroń (ZA), Małgorzata Iżyńska (ZA), Konrad Jarzyński (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Katarzyna Jastrzębska (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Piotr Kaliszewski (BRAK GŁOSU), Dariusz Kapinos (BRAK GŁOSU), Łukasz Kot (ZA), Jacek Krawczyk (ZA), Ewa Lewandowska (ZA), Michał Lewandowski (ZA), Dorota Majer (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Zbigniew Niesmaczny (ZA), Agata Pawłowska (ZA), Monika Pohorecka (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Paweł Ruksza (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Emilia Skrzypczyńska (ZA), Andrzej Sowa (ZA), Krystyna Stefańska (ZA), Beata Struzik (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Ryszard Szczuka (ZA), Sebastian Trzeszkowski (ZA), Tomasz Tyl (ZA), Jolanta Urbańska (ZA), Piotr Wrona (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Iwona Zbrojkiewicz (ZA)

5. Głosowanie w sprawie **Podjęcie uchwały w sprawie zmian w budżecie miasta Częstochowy na rok 2022. (BR.2.LXIX.22)** - czas głosowania: 17 listopada 2022, godz. 15:13, wyniki: ZA: 19, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 8, BRAK GŁOSU: 1, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (ZA), Tomasz Blukacz (ZA), Artur Gawroński (ZA), Barbara Gieroń (ZA), Małgorzata Iżyńska (ZA), Konrad Jarzyński (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Katarzyna Jastrzębska (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Piotr Kaliszewski (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Dariusz Kapinos (BRAK GŁOSU), Łukasz Kot (ZA), Jacek Krawczyk (ZA), Ewa Lewandowska (ZA), Michał Lewandowski (ZA), Dorota Majer (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Zbigniew Niesmaczny (ZA), Agata Pawłowska (ZA), Monika Pohorecka (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Paweł Ruksza (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Emilia Skrzypczyńska (ZA), Andrzej Sowa (ZA), Krystyna Stefańska (ZA), Beata Struzik (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Ryszard Szczuka (ZA), Sebastian Trzeszkowski (ZA), Tomasz Tyl (ZA), Jolanta Urbańska (ZA), Piotr Wrona (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Iwona Zbrojkiewicz (ZA)

6. Głosowanie w sprawie **Podjęcie uchwały w sprawie wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego. (BR.3.LXIX.22)** - czas głosowania: 17 listopada 2022, godz. 15:23, wyniki: ZA: 27, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 0, BRAK GŁOSU: 1, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (ZA), Tomasz Blukacz (ZA), Artur Gawroński (ZA), Barbara Gieroń (ZA), Małgorzata Iżyńska (ZA), Konrad Jarzyński (ZA), Katarzyna Jastrzębska (ZA), Piotr Kaliszewski (ZA), Dariusz Kapinos (ZA), Łukasz Kot (BRAK GŁOSU), Jacek Krawczyk (ZA), Ewa Lewandowska (ZA), Michał Lewandowski (ZA), Dorota Majer (ZA), Zbigniew Niesmaczny (ZA),

Agata Pawłowska (ZA), Monika Pohorecka (ZA), Paweł Ruksza (ZA), Emilia Skrzypczyńska (ZA), Andrzej Sowa (ZA), Krystyna Stefańska (ZA), Beata Struzik (ZA), Ryszard Szczuka (ZA), Sebastian Trzeszkowski (ZA), Tomasz Tyl (ZA), Jolanta Urbańska (ZA), Piotr Wrona (ZA), Iwona Zbrojkiewicz (ZA)

7. Głosowanie w sprawie **Podjęcie uchwały w sprawie zmiany uchwały Rady Miasta Częstochowy w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych i środków finansowych przeznaczonych na ich realizację w 2022 roku. (BR.4.LXIX.22)** - czas głosowania: 17 listopada 2022, godz. 15:24, wyniki: ZA: 27, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 0, BRAK GŁOSU: 1, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (ZA), Tomasz Blukacz (ZA), Artur Gawroński (ZA), Barbara Gieroń (ZA), Małgorzata Iżyńska (ZA), Konrad Jarzyński (ZA), Katarzyna Jastrzębska (ZA), Piotr Kaliszewski (ZA), Dariusz Kapinos (ZA), Łukasz Kot (ZA), Jacek Krawczyk (ZA), Ewa Lewandowska (ZA), Michał Lewandowski (ZA), Dorota Majer (ZA), Zbigniew Niesmaczny (ZA), Agata Pawłowska (ZA), Monika Pohorecka (ZA), Paweł Ruksza (ZA), Emilia Skrzypczyńska (ZA), Andrzej Sowa (ZA), Krystyna Stefańska (ZA), Beata Struzik (ZA), Ryszard Szczuka (BRAK GŁOSU), Sebastian Trzeszkowski (ZA), Tomasz Tyl (ZA), Jolanta Urbańska (ZA), Piotr Wrona (ZA), Iwona Zbrojkiewicz (ZA)

8. Głosowanie w sprawie **Podjęcie uchwały w sprawie zwiększenia wysokości środków finansowych na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego funkcjonujących na terenie miasta Częstochowy. (BR.5.LXIX.22)** - czas głosowania: 17 listopada 2022, godz. 15:24, wyniki: ZA: 28, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 0, BRAK GŁOSU: 0, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (ZA), Tomasz Blukacz (ZA), Artur Gawroński (ZA), Barbara Gieroń (ZA), Małgorzata Iżyńska (ZA), Konrad Jarzyński (ZA), Katarzyna Jastrzębska (ZA), Piotr Kaliszewski (ZA), Dariusz Kapinos (ZA), Łukasz Kot (ZA), Jacek Krawczyk (ZA), Ewa Lewandowska (ZA), Michał Lewandowski (ZA), Dorota Majer (ZA), Zbigniew Niesmaczny (ZA), Agata Pawłowska (ZA), Monika Pohorecka (ZA), Paweł Ruksza (ZA), Emilia Skrzypczyńska (ZA), Andrzej Sowa (ZA), Krystyna Stefańska (ZA), Beata Struzik (ZA), Ryszard Szczuka (ZA), Sebastian Trzeszkowski (ZA), Tomasz Tyl (ZA), Jolanta Urbańska (ZA), Piotr Wrona (ZA), Iwona Zbrojkiewicz (ZA)

9. Głosowanie w sprawie **Podjęcie uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miasto Częstochowa, położonej w Częstochowie przy ul. prof. Stanisława Kontkiewicza. (BR.6.LXIX.22)** - czas głosowania: 17 listopada 2022, godz. 15:25, wyniki: ZA: 23, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 4, BRAK GŁOSU: 1, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (ZA), Tomasz Blukacz (ZA), Artur Gawroński (ZA), Barbara Gieroń (ZA), Małgorzata Iżyńska (ZA), Konrad Jarzyński (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Katarzyna Jastrzębska (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Piotr Kaliszewski (ZA), Dariusz Kapinos (ZA), Łukasz Kot (BRAK GŁOSU), Jacek Krawczyk (ZA), Ewa Lewandowska (ZA), Michał Lewandowski (ZA),

Dorota Majer (ZA), Zbigniew Niesmaczny (ZA), Agata Pawłowska (ZA), Monika Pohorecka (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Paweł Ruksza (ZA), Emilia Skrzypczyńska (ZA), Andrzej Sowa (ZA), Krystyna Stefańska (ZA), Beata Struzik (ZA), Ryszard Szczuka (ZA), Sebastian Trzeszkowski (ZA), Tomasz Tyl (ZA), Jolanta Urbańska (ZA), Piotr Wrona (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Iwona Zbrojkiewicz (ZA)

10. Głosowanie w sprawie **Wniosek Komisji Edukacji - zmiana w par. 2 punkt 2 tabeli słowo „ zamieszkały” zamienić na „ zameldowany”** - czas głosowania: 17 listopada 2022, godz.

15:34, wyniki: ZA: 1, PRZECIW: 26, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 0, BRAK GŁOSU: 1, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (PRZECIW), Tomasz Blukacz (PRZECIW), Artur Gawroński (PRZECIW), Barbara Gieroń (PRZECIW), Małgorzata Iżyńska (PRZECIW), Konrad Jarzyński (PRZECIW), Katarzyna Jastrzębska (PRZECIW), Piotr Kaliszewski (PRZECIW), Dariusz Kapinos (PRZECIW), Łukasz Kot (ZA), Jacek Krawczyk (PRZECIW), Ewa Lewandowska (PRZECIW), Michał Lewandowski (PRZECIW), Dorota Majer (PRZECIW), Zbigniew Niesmaczny (PRZECIW), Agata Pawłowska (PRZECIW), Monika Pohorecka (BRAK GŁOSU), Paweł Ruksza (PRZECIW), Emilia Skrzypczyńska (PRZECIW), Andrzej Sowa (PRZECIW), Krystyna Stefańska (PRZECIW), Beata Struzik (PRZECIW), Ryszard Szczuka (PRZECIW), Sebastian Trzeszkowski (PRZECIW), Tomasz Tyl (PRZECIW), Jolanta Urbańska (PRZECIW), Piotr Wrona (PRZECIW), Iwona Zbrojkiewicz (PRZECIW)

11. Głosowanie w sprawie **Wniosek Radnego Dariusza Kapinosa** - czas głosowania: 17 listopada 2022, godz. 15:35, wyniki: ZA: 27, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 0, BRAK GŁOSU: 1, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (ZA), Tomasz Blukacz (ZA), Artur Gawroński (ZA), Barbara Gieroń (ZA), Małgorzata Iżyńska (ZA), Konrad Jarzyński (ZA), Katarzyna Jastrzębska (ZA), Piotr Kaliszewski (ZA), Dariusz Kapinos (ZA), Łukasz Kot (ZA), Jacek Krawczyk (ZA), Ewa Lewandowska (ZA), Michał Lewandowski (ZA), Dorota Majer (ZA), Zbigniew Niesmaczny (ZA), Agata Pawłowska (ZA), Monika Pohorecka (BRAK GŁOSU), Paweł Ruksza (ZA), Emilia Skrzypczyńska (ZA), Andrzej Sowa (ZA), Krystyna Stefańska (ZA), Beata Struzik (ZA), Ryszard Szczuka (ZA), Sebastian Trzeszkowski (ZA), Tomasz Tyl (ZA), Jolanta Urbańska (ZA), Piotr Wrona (ZA), Iwona Zbrojkiewicz (ZA)

12. Głosowanie w sprawie **Podjęcie uchwały w sprawie określenia kryteriów w postępowaniu rekrutacyjnym do klas pierwszych publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Miasto Częstochowa. (BR.8.LXIX.22)** - czas głosowania: 17 listopada 2022, godz.

15:35, wyniki: ZA: 28, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 0, BRAK GŁOSU: 0, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (ZA), Tomasz Blukacz (ZA), Artur Gawroński (ZA), Barbara Gieroń (ZA), Małgorzata Iżyńska (ZA), Konrad Jarzyński (ZA), Katarzyna Jastrzębska (ZA), Piotr Kaliszewski (ZA), Dariusz Kapinos (ZA), Łukasz Kot (ZA), Jacek Krawczyk (ZA), Ewa Lewandowska (ZA), Michał Lewandowski (ZA), Dorota Majer (ZA), Zbigniew Niesmaczny (ZA), Agata Pawłowska (ZA), Monika Pohorecka (ZA), Paweł Ruksza (ZA), Emilia Skrzypczyńska (ZA), Andrzej Sowa (ZA), Krystyna Stefańska (ZA), Beata Struzik (ZA), Ryszard Szczuka (ZA),

Sebastian Trzeszkowski (ZA), Tomasz Tyl (ZA), Jolanta Urbańska (ZA), Piotr Wrona (ZA), Iwona Zbrojkiewicz (ZA)

13. Głosowanie w sprawie **Wniosek Komisji Edukacji - w załączniku do uchwały w punkcie 5 tabeli słowo „mieszka” zamienić na słowo „jest zameldowany”** - czas głosowania: 17 listopada 2022, godz. 15:36, wyniki:

ZA: 1, PRZECIW: 27, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 0, BRAK GŁOSU: 0, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (PRZECIW), Tomasz Blukacz (PRZECIW), Artur Gawroński (PRZECIW), Barbara Gieroń (PRZECIW), Małgorzata Iżyńska (PRZECIW), Konrad Jarzyński (PRZECIW), Katarzyna Jastrzębska (PRZECIW), Piotr Kaliszewski (PRZECIW), Dariusz Kapinos (PRZECIW), Łukasz Kot (PRZECIW), Jacek Krawczyk (PRZECIW), Ewa Lewandowska (PRZECIW), Michał Lewandowski (PRZECIW), Dorota Majer (PRZECIW), Zbigniew Niesmaczny (PRZECIW), Agata Pawłowska (PRZECIW), Monika Pohorecka (PRZECIW), Paweł Ruksza (ZA), Emilia Skrzypczyńska (PRZECIW), Andrzej Sowa (PRZECIW), Krystyna Stefańska (PRZECIW), Beata Struzik (PRZECIW), Ryszard Szczuka (PRZECIW), Sebastian Trzeszkowski (PRZECIW), Tomasz Tyl (PRZECIW), Jolanta Urbańska (PRZECIW), Piotr Wrona (PRZECIW), Iwona Zbrojkiewicz (PRZECIW)

14. Głosowanie w sprawie **Wniosek Radnego Dariusza Kapinosa** - czas głosowania: 17 listopada 2022, godz. 15:37, wyniki: ZA: 28, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 0, BRAK GŁOSU: 0, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (ZA), Tomasz Blukacz (ZA), Artur Gawroński (ZA), Barbara Gieroń (ZA), Małgorzata Iżyńska (ZA), Konrad Jarzyński (ZA), Katarzyna Jastrzębska (ZA), Piotr Kaliszewski (ZA), Dariusz Kapinos (ZA), Łukasz Kot (ZA), Jacek Krawczyk (ZA), Ewa Lewandowska (ZA), Michał Lewandowski (ZA), Dorota Majer (ZA), Zbigniew Niesmaczny (ZA), Agata Pawłowska (ZA), Monika Pohorecka (ZA), Paweł Ruksza (ZA), Emilia Skrzypczyńska (ZA), Andrzej Sowa (ZA), Krystyna Stefańska (ZA), Beata Struzik (ZA), Ryszard Szczuka (ZA), Sebastian Trzeszkowski (ZA), Tomasz Tyl (ZA), Jolanta Urbańska (ZA), Piotr Wrona (ZA), Iwona Zbrojkiewicz (ZA)

15. Głosowanie w sprawie **Podjęcie uchwały w sprawie określenia kryteriów wraz z liczbą punktów oraz dokumentów niezbędnych do ich potwierdzenia w postępowaniu rekrutacyjnym do publicznych przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasto Częstochowa.**

(BR.9.LXIX.22) - czas głosowania: 17 listopada 2022, godz. 15:37, wyniki: ZA: 28, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 0, BRAK GŁOSU: 0, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (ZA), Tomasz Blukacz (ZA), Artur Gawroński (ZA), Barbara Gieroń (ZA), Małgorzata Iżyńska (ZA), Konrad Jarzyński (ZA), Katarzyna Jastrzębska (ZA), Piotr Kaliszewski (ZA), Dariusz Kapinos (ZA), Łukasz Kot (ZA), Jacek Krawczyk (ZA), Ewa Lewandowska (ZA), Michał Lewandowski (ZA), Dorota Majer (ZA), Zbigniew Niesmaczny (ZA), Agata Pawłowska (ZA), Monika Pohorecka (ZA), Paweł Ruksza (ZA), Emilia Skrzypczyńska (ZA), Andrzej Sowa (ZA), Krystyna Stefańska (ZA), Beata Struzik (ZA), Ryszard Szczuka (ZA),

Sebastian Trzeszkowski (ZA), Tomasz Tyl (ZA), Jolanta Urbańska (ZA), Piotr Wrona (ZA), Iwona Zbrojkiewicz (ZA)

16. Głosowanie w sprawie **Podjęcie uchwały w sprawie zatwierdzenia programu naprawczego samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej Miejskiego Szpitala Zespołowego z siedzibą przy ul. Mirowskiej 15 w Częstochowie. (BR.10.LXIX.22)** - czas głosowania: 17 listopada 2022, godz. 15:41, wyniki: ZA: 18, PRZECIW: 2, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 5, BRAK GŁOSU: 3, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (ZA), Tomasz Blukacz (ZA), Artur Gawroński (ZA), Barbara Gieroń (ZA), Małgorzata Iżyńska (BRAK GŁOSU), Konrad Jarzyński (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Katarzyna Jastrzębska (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Piotr Kaliszewski (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Dariusz Kapinos (ZA), Łukasz Kot (ZA), Jacek Krawczyk (BRAK GŁOSU), Ewa Lewandowska (ZA), Michał Lewandowski (ZA), Dorota Majer (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Zbigniew Niesmaczny (ZA), Agata Pawłowska (ZA), Monika Pohorecka (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Paweł Ruksza (PRZECIW), Emilia Skrzypczyńska (BRAK GŁOSU), Andrzej Sowa (ZA), Krystyna Stefańska (ZA), Beata Struzik (ZA), Ryszard Szczuka (ZA), Sebastian Trzeszkowski (ZA), Tomasz Tyl (ZA), Jolanta Urbańska (ZA), Piotr Wrona (PRZECIW), Iwona Zbrojkiewicz (ZA)

17. Głosowanie w sprawie **Podjęcie uchwały w sprawie zmiany uchwały Rady Miasta Częstochowy w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych. (BR.11.LXIX.22)** - czas głosowania: 17 listopada 2022, godz. 15:42, wyniki: ZA: 17, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 8, BRAK GŁOSU: 3, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (ZA), Tomasz Blukacz (ZA), Artur Gawroński (ZA), Barbara Gieroń (ZA), Małgorzata Iżyńska (BRAK GŁOSU), Konrad Jarzyński (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Katarzyna Jastrzębska (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Piotr Kaliszewski (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Dariusz Kapinos (ZA), Łukasz Kot (ZA), Jacek Krawczyk (BRAK GŁOSU), Ewa Lewandowska (ZA), Michał Lewandowski (ZA), Dorota Majer (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Zbigniew Niesmaczny (ZA), Agata Pawłowska (ZA), Monika Pohorecka (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Paweł Ruksza (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Emilia Skrzypczyńska (BRAK GŁOSU), Andrzej Sowa (ZA), Krystyna Stefańska (ZA), Beata Struzik (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Ryszard Szczuka (ZA), Sebastian Trzeszkowski (ZA), Tomasz Tyl (ZA), Jolanta Urbańska (ZA), Piotr Wrona (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Iwona Zbrojkiewicz (ZA)

18. Głosowanie w sprawie **Podjęcie uchwały w sprawie likwidacji Placówki OpiekuńczoWychowawczej typu rodzinnego z siedzibą w Częstochowie przy ul. Artura Oppmana Or-Ota 9. (BR.12.LXIX.22)** - czas głosowania: 17 listopada 2022, godz. 15:43, wyniki: ZA: 20, PRZECIW: 1, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 6, BRAK GŁOSU: 1, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (ZA), Tomasz Blukacz (ZA), Artur Gawroński (ZA), Barbara Gieroń (ZA), Małgorzata Iżyńska (ZA), Konrad Jarzyński (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Katarzyna Jastrzębska (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Piotr Kaliszewski (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Dariusz Kapinos (ZA), Łukasz Kot (ZA), Jacek Krawczyk (BRAK GŁOSU), Ewa Lewandowska (ZA), Michał Lewandowski (ZA), Dorota Majer (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Zbigniew Niesmaczny (ZA), Agata

Pawłowska (ZA), Monika Pohorecka (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Paweł Ruksza (ZA), Emilia Skrzypczyńska (ZA), Andrzej Sowa (ZA), Krystyna Stefańska (ZA), Beata Struzik (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Ryszard Szczuka (ZA), Sebastian Trzeszkowski (ZA), Tomasz Tyl (ZA), Jolanta Urbańska (ZA), Piotr Wrona (PRZECIW), Iwona Zbrojkiewicz (ZA)

19. Głosowanie w sprawie **Podjęcie uchwały w sprawie zmiany uchwały w sprawie nadania statutu**

Częstochowskiemu Centrum Świadczeń. (BR.13.LXIX.22) - czas głosowania: 17 listopada 2022, godz. 15:43, wyniki: ZA: 25, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 1, BRAK GŁOSU: 2, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (ZA), Tomasz Blukacz (ZA), Artur Gawroński (ZA), Barbara Gieroń (ZA), Małgorzata Iżyńska (ZA), Konrad Jarzyński (ZA), Katarzyna Jastrzębska (ZA), Piotr Kaliszewski (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Dariusz Kapinos (ZA), Łukasz Kot (ZA), Jacek Krawczyk (BRAK GŁOSU), Ewa Lewandowska (ZA), Michał Lewandowski (ZA), Dorota Majer (ZA), Zbigniew Niesmaczny (ZA), Agata Pawłowska (ZA), Monika Pohorecka (ZA), Paweł Ruksza (BRAK GŁOSU), Emilia Skrzypczyńska (ZA), Andrzej Sowa (ZA), Krystyna Stefańska (ZA), Beata Struzik (ZA), Ryszard Szczuka (ZA), Sebastian Trzeszkowski (ZA), Tomasz Tyl (ZA), Jolanta Urbańska (ZA), Piotr Wrona (ZA), Iwona Zbrojkiewicz (ZA)

20. Głosowanie w sprawie **Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Rocznej umowy współpracy Miasta Częstochowy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 rok.**

(BR.14.LXIX.22) - czas głosowania: 17 listopada

2022, godz. 15:48, wyniki: ZA: 24, PRZECIW: 1, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 3, BRAK GŁOSU: 0, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (ZA), Tomasz Blukacz (ZA), Artur Gawroński (ZA), Barbara Gieroń (ZA), Małgorzata Iżyńska (ZA), Konrad Jarzyński (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Katarzyna Jastrzębska (ZA), Piotr Kaliszewski (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Dariusz Kapinos (ZA), Łukasz Kot (ZA), Jacek Krawczyk (ZA), Ewa Lewandowska (ZA), Michał Lewandowski (ZA), Dorota Majer (ZA), Zbigniew Niesmaczny (ZA), Agata Pawłowska (ZA), Monika Pohorecka (ZA), Paweł Ruksza (ZA), Emilia Skrzypczyńska (ZA), Andrzej Sowa (ZA), Krystyna Stefańska (ZA), Beata Struzik (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Ryszard Szczuka (ZA), Sebastian Trzeszkowski (ZA), Tomasz Tyl (ZA), Jolanta Urbańska (ZA), Piotr Wrona (PRZECIW), Iwona Zbrojkiewicz (ZA)

21. Głosowanie w sprawie **Podjęcie uchwały w sprawie przeciwdziałania zjawiskom dyskryminacji na**

terenie miasta Częstochowy. (BR.15.LXIX.22) - czas głosowania: 17 listopada 2022, godz. 16:34, wyniki: ZA: 20, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 8, BRAK GŁOSU: 0, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (ZA), Tomasz Blukacz (ZA), Artur Gawroński (ZA), Barbara Gieroń (ZA), Małgorzata Iżyńska (ZA), Konrad Jarzyński (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Katarzyna Jastrzębska (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Piotr Kaliszewski (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Dariusz Kapinos (ZA), Łukasz Kot (ZA), Jacek Krawczyk (ZA), Ewa Lewandowska (ZA), Michał Lewandowski (ZA), Dorota Majer (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Zbigniew Niesmaczny (ZA), Agata Pawłowska (ZA), Monika Pohorecka (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Paweł Ruksza (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Emilia

Skrzypczyńska (ZA), Andrzej Sowa (ZA), Krystyna Stefańska (ZA), Beata Struzik

(WSTRZYMUJĘ SIĘ), Ryszard Szczuka (ZA), Sebastian Trzeszkowski (ZA), Tomasz Tyl (ZA), Jolanta Urbańska (ZA), Piotr Wrona (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Iwona Zbrojkiewicz (ZA)

22. Głosowanie w sprawie **Podjęcie uchwały w sprawie ogłoszenia zamiaru połączenia Filii nr 24 z Filią nr 15**

Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów. (BR.16.LXIX.22) - czas głosowania: 17 listopada 2022, godz. 16:35, wyniki: ZA: 20, PRZECIW: 3,WSTRZYMUJĘ SIĘ: 5, BRAK GŁOSU: 0, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (ZA), Tomasz Blukacz (ZA), Artur Gawroński (ZA), Barbara Gieroń (ZA), Małgorzata Iżyńska (ZA), Konrad Jarzyński (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Katarzyna Jastrzębska (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Piotr Kaliszewski (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Dariusz Kapinos (ZA), Łukasz Kot (ZA), Jacek Krawczyk (ZA), Ewa Lewandowska (ZA), Michał Lewandowski (ZA), Dorota Majer (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Zbigniew Niesmaczny (ZA), Agata Pawłowska (ZA), Monika Pohorecka (PRZECIW), Paweł Ruksza (PRZECIW), Emilia Skrzypczyńska (ZA), Andrzej Sowa (ZA), Krystyna Stefańska (ZA), Beata Struzik (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Ryszard Szczuka (ZA), Sebastian Trzeszkowski (ZA), Tomasz Tyl (ZA), Jolanta Urbańska (ZA), Piotr Wrona (PRZECIW), Iwona Zbrojkiewicz (ZA)

23. Głosowanie w sprawie **Podjęcie uchwały w sprawie ogłoszenia zamiaru połączenia Filii nr 23 z Filią nr 10**

Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów. (BR.17.LXIX.22) - czas głosowania: 17 listopada 2022, godz. 16:36, wyniki: ZA: 20, PRZECIW: 4,WSTRZYMUJĘ SIĘ: 4, BRAK GŁOSU: 0, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (ZA), Tomasz Blukacz (ZA), Artur Gawroński (ZA), Barbara Gieroń (ZA), Małgorzata Iżyńska (ZA), Konrad Jarzyński (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Katarzyna Jastrzębska (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Piotr Kaliszewski (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Dariusz Kapinos (ZA), Łukasz Kot (ZA), Jacek Krawczyk (ZA), Ewa Lewandowska (ZA), Michał Lewandowski (ZA), Dorota Majer (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Zbigniew Niesmaczny (ZA), Agata Pawłowska (ZA), Monika Pohorecka (PRZECIW), Paweł Ruksza (PRZECIW), Emilia Skrzypczyńska (ZA), Andrzej Sowa (ZA), Krystyna Stefańska (ZA), Beata Struzik (PRZECIW), Ryszard Szczuka (ZA), Sebastian Trzeszkowski (ZA), Tomasz Tyl (ZA), Jolanta Urbańska (ZA), Piotr Wrona (PRZECIW), Iwona Zbrojkiewicz (ZA)

24. Głosowanie w sprawie **Podjęcie uchwały w sprawie ogłoszenia zamiaru połączenia Filii nr 16 z Filią nr 18**

Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie oraz dokonania zmiany w statucie Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie w części dotyczącej zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów. (BR.18.LXIX.22) - czas głosowania: 17 listopada 2022, godz. 16:38, wyniki: ZA: 20, PRZECIW: 4,WSTRZYMUJĘ SIĘ: 4, BRAK GŁOSU: 0, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (ZA), Tomasz Blukacz (ZA), Artur Gawroński (ZA), Barbara

Gieroń (ZA), Małgorzata Iżyńska (ZA), Konrad Jarzyński (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Katarzyna Jastrzębska (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Piotr Kaliszewski (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Dariusz Kapinos (ZA), Łukasz Kot (ZA), Jacek Krawczyk (ZA), Ewa Lewandowska (ZA), Michał Lewandowski (ZA), Dorota Majer (WSTRZYMUJĘ SIĘ), Zbigniew Niesmaczny (ZA), Agata Pawłowska (ZA), Monika Pohorecka (PRZECIW), Paweł Ruksza (PRZECIW), Emilia Skrzypczyńska (ZA), Andrzej Sowa (ZA), Krystyna Stefańska (ZA), Beata Struzik (PRZECIW), Ryszard Szczuka (ZA), Sebastian Trzeszkowski (ZA), Tomasz Tyl (ZA), Jolanta Urbańska (ZA), Piotr Wrona (PRZECIW), Iwona Zbrojkiewicz (ZA)

25. Głosowanie w sprawie **Wniosek Radnej Jolanty Urbańskiej** - czas głosowania: 17 listopada

2022, godz. 17:13, wyniki: ZA: 5, PRZECIW: 15,WSTRZYMUJĘ SIĘ: 0, BRAK GŁOSU: 8, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (PRZECIW), Tomasz Blukacz (PRZECIW), Artur Gawroński (ZA), Barbara Gieroń (PRZECIW), Małgorzata Iżyńska (PRZECIW), Konrad Jarzyński (BRAK GŁOSU), Katarzyna Jastrzębska (BRAK GŁOSU), Piotr Kaliszewski (BRAK GŁOSU), Dariusz Kapinos (PRZECIW), Łukasz Kot (PRZECIW), Jacek Krawczyk (ZA), Ewa Lewandowska (PRZECIW), Michał Lewandowski (PRZECIW), Dorota Majer (BRAK GŁOSU), Zbigniew Niesmaczny (PRZECIW), Agata Pawłowska (PRZECIW), Monika Pohorecka (BRAK GŁOSU), Paweł Ruksza (BRAK GŁOSU), Emilia Skrzypczyńska (PRZECIW), Andrzej Sowa (ZA), Krystyna Stefańska (ZA), Beata Struzik (BRAK GŁOSU), Ryszard Szczuka (PRZECIW), Sebastian Trzeszkowski (PRZECIW), Tomasz Tyl (PRZECIW), Jolanta Urbańska (ZA), Piotr Wrona (BRAK GŁOSU), Iwona Zbrojkiewicz (PRZECIW)

26. Głosowanie w sprawie **Przyjęcie stanowiska Rady Miasta Częstochowy w sprawie haniebnej wypowiedzi**

Prezesa Prawa i Sprawiedliwości Jarosława Kaczyńskiego. (BR.7.LXIX.22) - czas głosowania: 17 listopada

2022, godz. 17:13, wyniki: ZA: 17, PRZECIW: 0,WSTRZYMUJĘ SIĘ: 0, BRAK GŁOSU: 11, NIEOBECNI: 0

Wyniki imienne: Łukasz Banaś (ZA), Tomasz Blukacz (ZA), Artur Gawroński (BRAK GŁOSU), Barbara Gieroń (ZA), Małgorzata Iżyńska (ZA), Konrad Jarzyński (BRAK GŁOSU), Katarzyna Jastrzębska (BRAK GŁOSU), Piotr Kaliszewski (BRAK GŁOSU), Dariusz Kapinos (ZA), Łukasz Kot (ZA), Jacek Krawczyk (ZA), Ewa Lewandowska (ZA), Michał Lewandowski (ZA), Dorota Majer (BRAK GŁOSU), Zbigniew Niesmaczny (ZA), Agata Pawłowska (ZA), Monika Pohorecka (BRAK GŁOSU), Paweł Ruksza (BRAK GŁOSU), Emilia Skrzypczyńska (ZA), Andrzej Sowa (BRAK GŁOSU), Krystyna Stefańska (BRAK GŁOSU), Beata Struzik (BRAK GŁOSU), Ryszard Szczuka (ZA), Sebastian Trzeszkowski (ZA), Tomasz Tyl (ZA), Jolanta Urbańska (ZA), Piotr Wrona (BRAK GŁOSU), Iwona Zbrojkiewicz (ZA)

Uczestnictwo w głosowaniach

1. Banaś Łukasz: **24/26**
2. Blukacz Tomasz: **26/26**
3. Gawroński Artur: **25/26**
4. Gieroń Barbara: **24/26**
5. Iżyńska Małgorzata: **24/26**

6. Jarzyński Konrad: **24/26**
7. Jastrzębska Katarzyna: **24/26**
8. Kaliszewski Piotr: **23/26**
9. Kapinos Dariusz: **22/26** 10. Kot Łukasz: **22/26**
11. Krawczyk Jacek: **22/26**
12. Lewandowska Ewa: **26/26**
13. Lewandowski Michał: **25/26**
14. Majer Dorota: **24/26**
15. Niesmaczny Zbigniew: **26/26**
16. Pawłowska Agata: **26/26**
17. Pohorecka Monika: **22/26**
18. Ruksza Paweł: **23/26**
19. Skrzypczyńska Emilia: **24/26**
20. Sowa Andrzej: **25/26**
21. Stefańska Krystyna: **24/26**
22. Struzik Beata: **22/26**
23. Szczuka Ryszard: **23/26**
24. Trzeszkowski Sebastian: **26/26**
25. Tyl Tomasz: **26/26**
26. Urbańska Jolanta: **26/26**
27. Wrona Piotr: **24/26**
28. Zbrojkiewicz Iwona: **26/26**

Przygotował(a): Administrator Systemu

Przygotowano przy pomocy programu eSesja.pl